

**T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI**

DIŞ İLİŞKİLER 2024 YILI RAPORU

Yurt Dışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler

©

Bu kitabın yayın hakkı T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'ne aittir. Kitaptan yapılacak alıntılar kaynak göstermek suretiyle yapılabilir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

“Devlet, yabancı ölkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.”

(Madde 62)

Prof. Dr. Vedat IŞIKHAN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

ÖNSÖZ

Yurt dışında, büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere, yaklaşık sekiz milyon vatandaşımız yaşamaktadır. Anayasamızın 62. Maddesi uyarınca Devletimiz, yurt dışındaki vatandaşlarımızın haklarını korumak ve geliştirmekle yükümlüdür. Bu görev ve sorumluluk bilinciyle, Bakanlığımız merkez ve yurt dışı teşkilatı ile vatandaşlarımıza

çalışma ve sosyal güvenlik alanlarında hizmet vermeyi sürdürmekteyiz.

Vatandaşlarımız 1960'lı yıllardan itibaren dünyanın çeşitli bölgelerine göç etmiş, o günden bu yana geçen süre zarfında birinci kuşak yerini dördüncü kuşağa bırakmış ve vatandaşlarımızın sorunları da süreç içerisinde değişim ve dönüşüm geçirmiştir. Bu gelişmelerin de idraki içinde, Bakanlığımızın yetiştirdiği ve yurt dışında görev yapan uzman personelimiz, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunmasına yönelik gerekli çalışmaları özveri ile yürütmeye devam etmektedir.

Alanında özgün bir kaynak olan, "Dış İlişkiler Yıllık Raporu", 1979 yılından beri düzenli olarak yayımlanmakta, ilgili alanda araştırmalar yapan akademik çevrelerin önemli başvuru kaynakları arasında yer almaktadır. Rapor, konu ile ilgili politikaların oluşturulmasında önemli bir bilgi desteği sağlamakla birlikte, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi bakımından da yol gösterici olmaktadır.

Bu vesileyle "Dış İlişkiler 2024 Yılı Raporu"nın yurt dışındaki Türklerle ilgili inceleme, araştırma ve yayın yapmak isteyen kişi, kurum ve kuruluşlara faydalı olmasını temenni eder, hazırlanmasında emeği geçen Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü personelimiz ile yurt dışı teşkilatımızda görev yapan tüm çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ederim.

Ali AYBEY

**Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği
Genel Müdürü**

SUNUŞ

Türkiye’den sanayileşmiş Avrupa ülkelerine yönelik 1960’lı yıllarda başlayan işgücü göçünden sonra doğan ihtiyaç sonucu, vatandaşlarımızın bu ülkelerdeki hak ve menfaatlerini korumak ve ilgili kurumlar nezdinde sorunlarını çözmeye yönelik girişimlerde bulunmak amacıyla 1967 yılında Genel Müdürlüğümüz

kurulmuştur. Genel Müdürlük olarak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın günümüz koşullarına göre değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve doğru bilgilendirme sağlayabilmek amacıyla çalışmalarımızı azim ve kararlılıkla yürütmeye devam ediyoruz.

Bu kapsamda, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü olarak yabancı ülkelerde çalışan vatandaşlarımızın ve aile bireylerinin çalışma ve sosyal güvenlik alanlarındaki haklarının korunması ve geliştirilmesinin yanı sıra özellikle gençlerin nitelikli işlerde çalışmaları ve anavatanla bağlarının korunmasına yönelik merkez ve yurt dışı teşkilatımızda kapsamlı çalışmalar yürütüyoruz. Hâlihazırda 29 ülkede 57 birim ile faaliyet gösteren Bakanlığımız yurt dışı teşkilatı, vatandaşlarımıza hizmetlerimizi ulaştırdığımız önemli duraklar haline gelmiştir. Yurt dışı teşkilatımızda görevli yetkin personelimiz, saha çalışmasına verilen önem kapsamında, vatandaşlarımızın kurduğu/yönettiği sivil toplum kuruluşlarını ve istihdam edildikleri iş yerlerini ziyaret ederek hizmetlerini, daha geniş bir kitleye ulaştırmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz; vatandaşlarımıza ve bulunulan ülkenin çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin sayısal verileri ve değerlendirmeleri içeren yıllık raporunu 1979 yılından bu yana düzenli olarak yayımlamaktadır. Çeşitli kurum ve kuruluşların, ayrıca akademik

evrelerin önemli başvuru kaynakları arasında özgün bir eser olarak yer bulan yıllık raporlarımızın 2024 yılına ilişkin hazırlanan “Dış İlişkiler 2024 Yılı Raporu”, tüm kullanıcılar için faydalı olması temennisi ile yoğun bir emek ve zen gösterilerek yayıma hazırlanmıştır.

Dünyanın neresinde olursa olsun insanına destek olan devletimiz, tüm kurum ve kuruluşları ile vatandaşlarımızın yanında olmayı sürdürmektedir. Bu anlayış içerisinde çalışmalarını yürüten, özenli ve özverili çalışmaları ile “Dış İlişkiler 2024 Yılı Raporu” hazırlayarak kamuoyunun istifadesine sunan merkez ve yurt dışı teşkilatı personelimizin her birine teşekkür eder, eserin devletimiz ve milletimiz için yararlı olmasını dilerim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IV
SUNUŞ.....	V
I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI.....	4
İLGİLENDİREN GELİŞMELER.....	4
1. ALMANYA	5
1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	5
1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	8
1.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	8
1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	33
1.5. GÖÇ VE UYUM.....	33
2. AVUSTRALYA	40
2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	40
2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	43
2.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	48
2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	52
2.5. GÖÇ VE UYUM.....	54
3. AVUSTURYA.....	55
3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	55
3.2. ÇALIŞMA HAYATI.....	58
3.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	70
3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	81
3.5. GÖÇ VE UYUM.....	84
4. AZERBAYCAN	87
4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	87
4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	91
4.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	94
4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	100
4.5. GÖÇ VE UYUM.....	101
5. BELÇİKA	103
5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	103
5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	106
5.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	113

5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	121
5.5. GÖÇ VE UYUM	123
6. FRANSA.....	124
6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	124
6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	127
6.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	133
6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	139
6.5. GÖÇ VE UYUM	141
7. HOLLANDA	142
7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	142
7.2. ÇALIŞMA HAYATI.....	146
7.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	151
7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	169
7.5. GÖÇ VE UYUM	171
8. İNGİLTERE.....	173
8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	173
8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	176
8.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	177
8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	182
8.5. GÖÇ VE UYUM	183
9. İSVEÇ.....	184
9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	184
9.2. ÇALIŞMA HAYATI.....	187
9.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	192
9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ.....	202
9.5. GÖÇ VE UYUM	205
10. İSVİÇRE.....	207
10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	207
10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	210
10.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	220
10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	233
10.5. GÖÇ VE UYUM	236
11. KUVEYT	238
11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	238

11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	240
11.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	246
11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	249
11.5. GÖÇ VE UYUM.....	250
11.6. TÜRKİYE KAYNAKLI YURT DIŞI YATIRIM VE MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ KAPSAMINDA TÜRK İŞGÜCÜ İSTİHDAMI.....	253
12. SUUDİ ARABİSTAN	254
12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	254
12.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	256
12.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	261
12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	263
12.5. GÖÇ VE UYUM.....	263
II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER.....	264
13. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)	265
14. AVRUPA KONSEYİ (AK).....	276
15. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD).....	283
16. G20 PLATFORMU	286
17. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI	289
18. AKDENİZ İÇİN BİRLİK (AİB).....	294
III. ANLAŞMALAR.....	295
19. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR	296
20. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR.....	321
21. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI	326
IV. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ	328

**I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI
İLGİLENDİREN GELİŞMELER**

1. ALMANYA

1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.1.2. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	41.253.512	7.377.225	812.905
Kadın	42.338.144	6.684.415	731.575
Toplam	83.591.656	14.061.640	1.544.480

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.3. Almanya'daki Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Alman Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı		Alman Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2024	22.525		1.069.723	2.614.203
2023	10.735		1.047.198	2.595.293
2022	12.245		1.036.463	2.523.573
2021	11.630		1.024.218	2.482.578
2020	16.200		1.012.588	2.474.498

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Not: Alman vatandaşlık hukukuna göre 2000 yılından sonra çifte vatandaşlık bazı istisnalar dışında mümkün değildir. Bu nedenle ilgili yıllara ait çifte vatandaş sayısı belli değildir. 0-19 yaş grubundaki çocukların % 90'ı 2000 yılından beri yürürlükte olan Alman vatandaşlık hukuku uyarınca çifte vatandaşdır. Bu nedenle istatistiklerde Türk vatandaşı olarak gözükmemektedirler. T.C. Dışişleri Bakanlığı verilerine göre Almanya'daki Türk kökenlilerin sayısı 3 milyonun üzerindedir.

1.1.4. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş grubu	Vatandaşlarımızın Sayısı
20 yaşın altında	101.115
20 – 45 yaşları arasında	603.540
45 – 65 yaşları arasında	582.680
65 yaşın üzerinde	257.145
Toplam	1.544.480

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.1.5. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Baden Württemberg	142.020	126.705	268.730
Bavyera	107.000	94.190	201.190
Berlin	60.545	53.490	114.035
Brandenburg	4.095	2.515	6.610
Bremen	12.705	11.360	24.065
Hamburg	24.915	21.300	46.215
Hessen	87.260	79.655	166.910
Meclenburg Vorpommern	2.455	1.200	3.655
Aşağı Saksonya	51.220	45.560	96.780
Kuzey Ren Vestfalya	251.335	238.945	490.285
Palatina	33.220	29.430	62.650
Saarland	5.510	5.050	10.560
Saksonya	6.285	3.430	9.715
Saksonya Anhalt	3.985	2.320	6.305
Schleswig Holstein	16.635	14.505	31.140
Thüringen	3.715	1.920	5.630
Toplam	812.905	731.575	1.544.480

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.1.6. 2024 yılında Alman Vatandaşlığına Geçen Türklerin Sayısı

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde 2024 yılında 153.645'i erkek, 138.375'i kadın olmak üzere toplamda 292.020 kişi Alman vatandaşlığına geçmiştir. 2024 yılında Eyalet bazında Alman vatandaşlığına geçen Türk vatandaşlarının sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

2024 yılı itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Baden Württemberg	2.090	1.760	3.850
Bavyera	2.355	1.950	4.305
Berlin	845	720	1.565
Brandenburg	45	45	90
Bremen	195	160	355
Hamburg	320	280	600
Hessen	1.225	1.265	2.490
Meclenburg Vorpommern	15	15	30
Aşağı Saksonya	795	630	1.425
Kuzey Ren Vestfalya	3.375	2.990	6.365
Palatina	470	360	830
Saarland	55	45	100
Saksonya	40	35	75
Saksonya Anhalt	30	15	45
Schleswig Holstein	185	165	350
Thüringen	25	15	40
Toplam	12.065	10.460	22.525

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2024	8.931	10.507	10.338

Kaynak: Federal Almanya'daki T.C. Başkonsoloslukları

1.1.8. Almanya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye**	1.544.480
Ukrayna	1.334.005
Suriye	975.060
Romanya	909.755
Polonya	864.980
İtalya	636.730
Afganistan	442.020
Bulgaristan	432.080
Hırvatistan	425.810
Yunanistan	353.730
Diğer	6.142.990
Toplam	14.061.640

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Yabancı sayısı en fazla olan ilk on ülke

(**) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.9. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen	Ayrılan
2024	79.034	43.165
2023	115.937	32.785
2022	72.194	26.055
2021	41.928	25.405
2020	30.438	22.224

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2024 Yılında İş Piyasası

2024 yılında işsiz sayısı 2023 yılına göre 178.000 artarak 2.787.000, işsizlik oranı ise %0,3 artarak %6,0 olmuştur. Kısmi çalışma ve işsiz sayısında 2024 yılında önceki yıla göre belirgin bir artış kaydedilmiştir. Ekonomideki gerileme işsizlik rakamlarının artış göstermesinde rol oynamıştır. İşgücü Piyasası Politikası ve kısa dönemli işgücü kayıpları da bu sayının yükselmesinde rol oynamıştır. İşletmeler işgücü açığını kısa süreli çalışan işçileri istihdam ederek çözmeye çalışmışlardır. İş Bulma Kurumunun istatistiklerine göre 2024 yılında toplamda 320.000 işçi kısa çalışmayı tercih etmiş, 2023 yılında ise bu sayı 241.000 kişi olmuştur. Ortalama %28 işgücü kaybı, iş piyasasında 90.000 kişiye kısa çalışma olarak çalışma imkânı sağlamıştır. 2024 yılında işverenlerin işgücü talebi 2023 yılına göre 67.000 azalış göstermiştir. Zayıf ekonomi nedeniyle işverenlerin işyerlerinde pozisyon açma sayısında önemli bir gerileme oluşmuştur. 2024 yılında işyerlerinde 1.500.000 kişi için iş pozisyonu açılmış, bu sayı 2023 yılına göre 132.000 kişilik bir azalış kaydetmiştir.

Kısa Çalışma Ödeneği Süre Uzatımı

Kısa çalışma ödeneğinden yararlanma süresi 31 Aralık 2025 yılına kadar uzatılarak 24 aya çıkartılmıştır. Yönetmelik 1 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe girecek ve 31 Aralık 2025 tarihinde sona erecektir. Sonrasında 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren azami 12 aylık yasal yararlanma süresi tekrar uygulanmaya başlanacaktır.

İkinci Basamak İşsizlik Parası

İşsizlik sigortasından ödenen birinci basamak işsizlik parası, sigortalının son 52 hafta içindeki ortalama haftalık net kazancının, en az bir çocuk sahibi işsizler için %67'si, çocuksuz olanlar için ise %60 tutarında ödenmektedir.

01.01.2023 tarihi itibarıyla ikinci basamak işsizlik parası uygulaması kaldırılarak yerine vatandaş parası olarak adlandırılan yeni bir yardım ödenek türü ihdas edilmiştir.

2024 yılına ait mutat vatandaş parası miktarları aşağıda belirtilmiştir:

1. basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri):	563 avro
2. basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için):	506 avro
3. basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaş altı yetişkin hak sahipleri):	471 avro
25 yaşın altındaki reşit olan ve ailesinin yanında yaşayan hak sahibi için:	451 avro
14-17 yaş arası hak sahibi genç için:	471 avro
6-13 yaş grubu çocuklar için:	390 avro
0-5 yaş grubu çocuklar için:	357 avro

Özel İstihdam Büroları

Özel istihdam büroları sınır ötesi işe yerleştirmelerde aracılık hizmeti verilen çalışanlara, Almanya'daki iş hukuku hakkında ve ayrıca Almanya'da iş koşulları hakkında danışmanlık yapan merciler ve resmi kuruluşlara ilişkin bilgilendirme yapmakla yükümlü kılınmıştır.

Düşük ücretli işler olarak adlandırılan işlere yerleştirilen çalışanlardan özel istihdam büroları artık aracılık ücreti talep edemeyeceklerdir. Uzun süreli bir işsizlik durumundan sonra bir iş yerine yerleştirilen çalışanlar için İş Ajansları tarafından özel istihdam bürolarına ödenen aracılık ücreti 2.500 avroya kadar çıkabilmektedir.

İşsizlik Sigortası Primi

2024 yılında işsizlik sigortası prim oranı % 2,6 olarak belirlenmiştir.

Asgari Ücret

2024 yılında asgari ücret aylık brüt 2.395 avro ve yıllık 28.740 avro olarak gerçekleşmiştir.

Asgari ücret 1 saatlik çalışma için brüt 12,00 avrodan 12,41 avroya yükseltilmiştir.

Yeni Meslek Hastalıkları

Meslek Hastalıkları Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle meslek hastalıkları listesine üç yeni hastalık eklenmiştir:

1. Kol gücü gerektiren işlerde çalışan kişilerde ortaya çıkabilecek “Omuz rotator manşetinde hasar”
2. Profesyonel kadın ve erkek futbolcularda görülebilen “gonartroz”
3. Özellikle cevher madencileri (uranyum cevheri madenciliği dahil) ile tünel inşaatı, sıvama, kumlama, fırın duvarcılığında sigortalı olanlar, metal sanayiinde kalıpcılar ve taş çıkarma, işleme ve imalatında veya kaba ve ince seramik fabrikalarında ve dış laboratuvarlarında çalışan kişilerin Kuvars tozuna uzun süreli maruz kalma sonucu ortaya çıkabilen “amfizem” de dâhil olmak üzere “kronik obstrüktif bronşit”.

Hindistan ile İşgücü Stratejisi Ortaklığı

Almanya Federal Kabinesi, 16 Ekim 2024'te, Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı öncülüğünde geliştirilen Hindistan için Nitelikli İşçi Stratejisini kabul etmiştir. Söz konusu strateji, Hindistan ile mevcut ortaklığı geliştirmeyi hedeflemekte ve Hindistan'dan nitelikli işçi alımını genişletmek amacıyla vize kota artımı, kolay vize, hızlı vize, Hindistan'da dil kursları, Federal İstihdam Ajansı'nın Hindistan'daki sektör fuarlarındaki varlığı gibi katılımının daha da güçlendirilmesi, hâlihazırda Almanya'da yaşayan ve eğitim gören Hintli öğrencilerin Alman işgücü piyasasına entegrasyonunun aktif olarak desteklenmesi gibi otuza yakın önlem içermektedir.

Emek Sömürüsü, Zorla Çalıştırma ve İnsan Ticareti ile Mücadele

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ile Gümrük İdaresine bağlı Kayıt Dışı Çalışma Mali Kontrol Birimi (FKS) ortaklığı ile Emek Sömürüsü, Zorla Çalıştırma ve İnsan Ticareti ile Mücadele amacıyla bir “e-öğrenme aracı” geliştirmiştir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün son verilerine göre, son yıllarda hem küresel ölçekte hem de Avrupa'da emek sömürüsü ve zorla çalıştırma önemli ölçüde artmıştır. Dünya genelinde zorla çalıştırma yoluyla yılda yaklaşık 236 milyar ABD doları gelir elde edilmektedir. Sömürü ve zorla çalıştırmaya dayalı çalışma ilişkileri Almanya'da da toplumsal gerçeklik olarak varlığını

sürdürmekte; gümrük yetkililerinin son yıllarda elde ettiği soruşturma sonuçları ise bildirilmeyen çok sayıda vakanın bulunduğu işaret etmektedir.

Hizmet merkezinin e-öğrenme aracı, bu sorunu doğrudan ele alarak emek sömürsü ve zorla çalıştırmanın en yaygın görüldüğü sektörleri ve temel göstergelerini tanımlamakta; mağdurların hakları, paydaş ağları ile mevcut danışmanlık ve destek hizmetleri hakkında bilgi sağlamaktadır. Ayrıca vaka çalışmaları aracılığıyla denetim uygulamalarında kullanılan yöntem ve süreçleri göstermektedir.

Sonuç olarak e-öğrenme aracı ile kişilerin sömürücü istihdam ve zorla çalışma biçimlerini daha iyi tanıması ve mağdurlara haklarına ve mevcut desteklere erişimlerinde hedefe yönelik yardım sunulması; emek sömürsü ve zorla çalıştırmayla etkili bir şekilde mücadele edilmesi ve bunların azaltılmasına önemli bir katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

İstihdam Politikası Önlemleri

Sosyal devlette daha fazla bağlayıcılık, daha fazla işgücü piyasasına entegrasyon ve daha fazla adalet sağlamak amacıyla birtakım istihdam politikası tedbirleri alınmıştır.

Söz konusu tedbirler şunlardır:

Vatandaşlık Parası (Bürgergeld) alan birisi, önerilen bir işi, eğitimi ya da iş piyasasına girme önlemini gerekçesiz reddetmesi halinde ödenen ödenekten üç aylığına yüzde 30 düşürülecektir. İş Merkezlerince (Jobcenter) verilen randevulara önemli bir gerekçe sunmadan gelmeyenlerin ödeneklerinden bugüne kadar kesilen yüzde 10 yerine bir aylık yüzde 30 kesilecektir.

Kayıt dışı iş yaptıkları tespit edilen Vatandaşlık Parası (Bürgergeld) alan kişilerin Vatandaşlık Parası ödeneği düşürülecektir.

İş Merkezleri (Jobcenter), kayıt dışı çalışma şüphesi bulunan vakaları gümrük idaresine bildirmekle yasal olarak yükümlü kılınacaktır.

Mal varlığı belirli bir düzeyin üstünde olan kişiler, geçimlerini sağlamak için öncelikle bu varlıklarını kullanmakla yükümlü olmalıdır. Bu nedenle, malvarlığı için geçerli olan muafiyet süresi mevcutta olduğu gibi on iki ay değil, bundan böyle altı ay ile sınırlandırılacaktır.

Uzun süre işsiz olup işe girerek tamamen kendi geçimini sağlayan kişilere, işe uyum sürecini kolaylaştırmak için Vatandaşlık Parasından vazgeçmeleri halinde ek bir maddi destek sağlanacaktır.

Önerilen bazı iş tekliflerinin en baştan elenmemesi için, sunulan işlerin kabul edilebilirliği ile ilgili düzenlemeler günümüz koşullarına uygun şekilde yeniden gözden geçirilecektir. Böylece, işe gidiş-geliş mesafesi uzun olan işlerin de kabul edilebilir olduğu netleştirilmiş olacaktır.

Yeni destek aracı olan “İstihdam perspektifini deneme tedbirleri” ile bir iş değişikliği planlanmadan önce başka bir işverende deneme süreci uygulanması hukuken güvence altına alınmaktadır (“işten işe deneme”).

Kişilerin istihdam fırsatlarını değerlendirme şansını daha da güçlendirmek amacıyla işveren destekleme olanaklarını artırmak için Pasif-Aktif Transfer yasal olarak güvence altına alınacaktır.

Mültecilerin işe veya eğitime başlamasını kolaylaştırmak ve işverenlerin de onları istihdam etmesini teşvik etmek için “Entegrasyon stajı” adlı yeni bir destek aracı hayata geçirilecektir.

“Job-Turbo” programı ile işverenlerin mültecileri işe almaya ve mesleki dil eğitimine katılmalarını desteklemesi amaçlanmakta ve bunun için ücret sübvansiyonu öngörülmektedir. İşverenler için, belirli göçmen gruplarını işe alırken yabancılar dairesince yürütülen izin sürecinin belirsizliğinden kaynaklanan risklerin azaltılması ve böylece işe alımın daha güvenli hale getirilmesine yönelik gerekli önlemlerin alınması hedeflenmektedir.

Yabancı işçileri, kalıcı olarak ödünç alındıkları işyerlerine entegre etmek ve böylece o işyerlerindeki nitelikli işçi eksikliklerini azaltmak amacıyla geçici işlerde (Zeitarbeit) çalışılması mümkün hale getirilecektir.

Paket Teslimat İşçisi Koruma Yasası

2019 yılında yürürlüğe giren ve başlangıçta 2025 yılı sonuna kadar geçerli olması öngörülen “Paket Teslimat İşçisi Koruma Yasası”, Alman Sosyal Kanunu'na (SGB IV) dâhil edilmiştir. Bu düzenleme, sektörde adil çalışma koşullarının sağlanması ve kayıt dışı çalışma ile sosyal güvenlik dolandırıcılığıyla mücadele açısından atılmış önemli bir adımdır.

Sosyal Yasa Kitabı III (SGB III) Modernizasyon Yasası Taslağı

Sosyal Yasa Kitabı III'ün (SGB III) modernizasyonunu hedefleyen yasa taslağı, Almanya'daki işsizlik sigortası ve iş gücü destek sistemini dijitalleşme, bürokrasinin azaltılması ve etkinlik artışı doğrultusunda kapsamlı biçimde yenilemeyi amaçlamaktadır. Tasarının birincil hedefi, Federal İş Ajansı'nın (Bundesagentur für Arbeit) işleyişini daha vatandaş dostu, daha şeffaf ve modern bir yapıya dönüştürmek, hem iş arayanların hem de kurumun süreçlerini kolaylaştırmaktır.

Yeni Nitelikli Göçmenlik Yasası

Nitelikli Göçmenlik Yasası'nın ikinci aşaması 1 Mart 2024 itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yasa, ülkenin ciddi şekilde artan nitelikli işçi ihtiyacını karşılamak ve üçüncü ülke vatandaşları için Almanya'ya geliş süreçlerini daha esnek, hızlı ve çekici hale getirmek amacıyla göç hukukunda kapsamlı değişiklikler getirmektedir. Yasa, hem akademik eğitime sahip uzmanları, hem mesleki eğitim almış işçileri hem de iş teklifi olmadan Almanya'da iş aramak isteyen potansiyel göçmenleri hedefleyen çok katmanlı bir reform yapısı içermektedir.

Reformun en önemli bileşenlerinden biri, AB Mavi Kart (EU Blue Card) düzenlemelerinde yapılan iyileştirmelerdir. Daha önce yüksek maaş limitleri nedeniyle birçok adayın erişemediği Mavi Kart için asgari yıllık maaş eşiği düşürülmüş, böylece özellikle mühendislik, bilişim, doğa bilimleri ve sağlık gibi alanlarda daha geniş bir aday kitlesinin Almanya'ya gelebilmesi sağlanmıştır. Mavi Kart sahipleri için iş değiştirme kısıtlamaları gevşetilmiş ve AB içinde kısa ve uzun dönemli hareket imkânları artırılmıştır. Bu sayede Almanya, Avrupa içi nitelikli iş gücü rekabetinde daha cazip bir seçenek haline gelmiştir.

Yasa aynı zamanda Almanya’da çalışmak isteyen mesleki eğitimli kişilere de önemli kolaylıklar sağlamaktadır. En az iki yıllık mesleki deneyime sahip olanlar için, denkliği tam olarak tamamlamamış olsalar bile, belirli ölçütleri karşılamaları durumunda çalışma izni alınabilecek yeni bir esneklik düzenlenmiştir. Bu düzenleme, denklik süreci devam ederken çalışmayı mümkün kılmakta hem işverenlerin hızlı iş gücü temin etmesini sağlamakta hem de başvuru sahiplerinin zaman kaybetmeden iş piyasasına girmesini kolaylaştırmaktadır.

Yeni yasadaki en dikkat çekici yeniliklerden biri ise “Fırsat Kartı” (Chancenkarte / Opportunity Card) adlı puan tabanlı göç sistemi olmuştur. Bu kart, kişinin Almanca bilgisi, İngilizce bilgisi, iş deneyimi, yaş, mesleki nitelikler ve Almanya ile kişisel bağlantılar gibi kriterlerden aldığı puanlara göre değerlendirilmesini içermektedir. Yeterli puanı toplayan bireyler iş teklifi olmadan Almanya’ya gelebilmekte ve bir yıl boyunca iş arayabilmektedirler. Bu süre zarfında deneme amaçlı çalışma, geçici iş ilişkileri ve kısa süreli iş denemeleri mümkün hale getirilmiştir. Uygun bir iş bulunduğunda, bu kişiler doğrudan çalışma iznine geçebilmektedirler. Bu sistem Kanada ve Avustralya gibi ülkelerdeki puan bazlı göç modellerine benzer biçimde tasarlanmıştır.

1 Mart 2024 değişiklikleri aile birleşimi alanında da kayda değer iyileştirmeler sunmaktadır. Bazı nitelikli işçiler için eş ve çocukların Almanya’ya getirilmesi süreçleri hızlandırılmıştır. Ayrıca önemli bir yenilik olarak, belirli koşulları sağlayan nitelikli işçilerin ebeveynlerini veya kayın ebeveynlerini de Almanya’ya getirmelerinin yolu açılmıştır. Daha önce aile birleşimi için zorunlu olan “yeterli yaşam alanı” şartı, bazı kategoriler için kaldırılarak sürecin pratikte oldukça kolaylaşması sağlanmıştır.

Yasayla, sağlık ve bakım sektöründe de büyük esneklikler getirilmiştir. Almanya’daki yaşlı bakım ve sağlık hizmetlerinde ciddi personel açığı bulunduğundan, yasa üçüncü ülke vatandaşlarının bakım yardımcısı olarak istihdam edilmesini daha kolay hale getirmiştir. Yeni İstihdam Yönetmeliği (BeschV) kapsamında bakım yardımcılığı için özel bir oturum izni düzenlenmiş ve bu alanda denklik süreçleri daha hızlı işleyebilecek şekilde tasarlanmıştır. Bazı adaylar için oturum yasası kapsamında hızlı oturum izni alma imkânı tanınmıştır.

Süresiz oturum izni (Niederlassungserlaubnis) koşullarında yapılan değişiklikler ile nitelikli işçilerin Almanya’da uzun vadeli yerleşimini kolaylaştırmaktadır. Daha önce dört yıl olan süre, bazı nitelikli işçi kategorileri için üç yıla indirilmiştir.

Diploma denklik süreçleri de reformun önemli bir parçasıdır. Birçok meslek grubunda bürokrasi azaltılmış, eksik belgeler nedeniyle süreçlerin uzaması önlenmiş ve işverenlerin daha hızlı yanıt alabilmesi için idari prosedürler sadeleştirilmiştir. Yasa, işverenlerin yabancı işçileri işe alırken karşılaştığı belirsizlikleri azaltmayı ve işlemleri hızlandırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, belgelerin dijital sunumu, elektronik başvuru ve hızlandırılmış prosedür mekanizmaları güçlendirilmiştir.

Reform üç aşamada yürürlüğe girse de, en kritik düzenlemeler 1 Mart 2024 tarihinde uygulamaya geçmiştir. Bu tarih, puan tabanlı Fırsat Kartı’nın aktifleştirildiği, Mavi Kart maaş eşiklerinin düşürüldüğü, aile birleşimindeki kolaylıkların uygulanmaya başlandığı ve denklik süreçlerinin esnetildiği dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Böylece, Almanya geçmiş yıllara kıyasla çok daha açık, esnek ve rekabetçi bir nitelikli göç politikasına geçmiştir.

1.2.2. Sayısal Veriler

1.2.2.1.İşverene Bağlı Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	18.707.512	16.310.863	35.018.375
Yabancı	3.455.467	2.210.469	5.665.936
Türk	379.916	201.957	581.873
Türklerin yabancılar içindeki oranı	%9,9	% 10,9	% 9,74

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
20 yaş altı	2.612	1.597	4.209
20-25	17.155	10.374	27.529
25-30	47.610	32.430	80.040
30-35	49.734	26.351	76.085
35 -40	45.437	22.177	67.614
40-45	46.448	26.110	72.558
45-50	51.352	29.445	80.797
50-55	52.410	27.648	80.058
55-60	41.428	15.325	56.753
60-65	22.757	6.677	29.434
65 +	2.920	948	3.868
Genel Toplam	379.863	199.082	578.945

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Tarım, Orman, Balıkçılık	624
Maden ve Taş Toprak	-
İmalat Sanayi	147.305
Enerji	-
Su işleri, Kanalizasyon, Çöp Sektörü	-
İnşaat Sektörü	33.379
Ticaret, Otomobil ve Motorlu Araçlar Tamirciliği	82.233
Ulaştırma ve Depolama	55.620
Otelcilik, Lokantacılık	35.765
Bilişim ve İletişim	11.460
Kredi ve Sigortacılık	6.296
Emlak ve Konut Sektörü	25.270
Serbest ve Bilimsel Hizmetler Sektörü	-
Diğer İktisadi Hizmetler Sektörü	56.458
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigortalar	15.805
Eğitim ve Öğretim	14.262
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	28.874
Sanat, Eğlence, Dinlence	-
Diğer Hizmet Sektörleri	15.722
Özel Ev Hizmetleri	-
Sınır Ötesi Organizasyonlar ve Kurumlar	-
Başka İş koluna Girmeyen Hizmetler	-
Toplam	529.073

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Federal düzeyde yıllık ciroları 46,1 milyar avro olan, Türk ve Türk kökenli girişimcilerin - küçük ve orta ölçekli- 82.400 işletmesinde 395.520 kişiye istihdam imkânı sağlanmaktadır. (Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi)

1.2.2.5. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

• İstisna Akdi İşgücü Anlaşması

Almanya'da İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde 2024 Aralık ayında 342'i inşaat sektöründe, 1 430'u inşaat yan sanayiinde, 119'u ormancılık, madencilik, taş işleme ve 28'i yalıtım, 4'ü metal sektöründe olmak üzere toplam 1.923 vatandaşımız istihdam edilmiştir. 2024 yılında ayda ortalama 2.295 Türk vatandaşı anılan Anlaşma çerçevesinde Almanya'da çalışmıştır.

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde iş üstlenecek Türk firmalarına 15.07.2024 tarihinden sonraki 1 yıllık dönemde 5.870 kişilik kontenjan ayrılmıştır.

1.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	1.530.065	54,88	1.257,047	45,11	2.787.113	6*
Yabancı	529.381	34,60	511.527	40,67	1.040.908	37,33
Türk	67.053	12,66**	50.400	9,86**	117.453	11,28**

Kaynak: Federal İş Ajansı

* Almanya işsizlik oranı

**Türklerin yabancılar arasındaki işsizlik oranı

1.2.2.7. İşsiz Vatandaşlarımızın* Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
25 yaş altı			2.728
25 – 55 yaş arası			90.536
55 yaş üstü			24.188
Belirtilmemiş			1
Genel Toplam	67.053	50.400	117.453

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.8.Sektörlere Göre Ortalama Aylık Ücretler

2024 yılı itibarıyla

İşkolları	Asgari Saat Ücretleri	Ortalama Brüt Aylık Ücretler
Kredi ve Sigortacılık	12,41	6.182
Bilişim ve İletişim	12,41	5.955
Enerji Tekniği	12,41	5.789
Serbest ve bilimsel hizmetler sektörü	12,41	5.681
Maden ve taş toprak kazanımı	12,41	4.871
Eğitim ve öğretim	12,41	5.274
İmalat Sanayi (toplam)	12,41	4.732
Kamu idaresi, savunma ve sosyal sigorta	12,41	4.791
Hizmet sektörü	12,41	4.672
Emlak ve konut sektörü	12,41	4.215
Sanat, eğlence, dinlence	12,41	4.432
Sağlık ve sosyal hizmetler	12,41	4.649
İmalat ve hizmet sektörü	12,41	4.732
Diğer hizmet sektörleri	12,41	4.230
Ticaret	12,41	4.252
Su işleri	12,41	4.140
İnşaat sektörü	12,41	3.970
Ulaştırma ve depolama	12,41	3.784
Diğer iktisadi hizmet sektörleri	12,41	3.636
Otelcilik, lokantacılık	12,41	3.042

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Alman Sendikalar Federasyonu (DGB) Üyeleri

2024 yılı itibarıyla

Sendika	Üyeler	Erkek	Kadın
IG BAU	197.562	141.030	56.532
IGBCE	566.560	437.663	128.817
GEW	273.544	76.106	196.373
IG Metall	2.096.511	1.712.500	384.000
NGG	184.972	112.696	72.211
GdP	211.326	149.712	61.584
EVG	183.807	143.151	40.656
ver.di	1.864.633	892.126	972.507
DGB-Toplam	5.578.915	3.664.984	1.912.680

Kaynak: Deutsche Gewerkschaftsbund (DGB)

Federal Eyaletlerde Toplu İş Sözleşme Sayıları

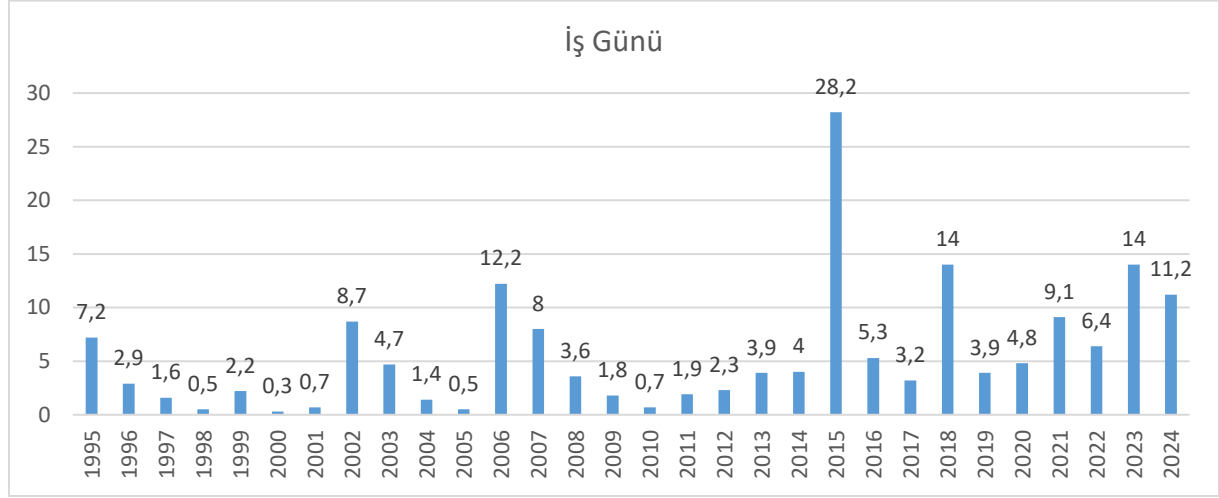
2024 yılı itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	
Baden Württemberg	40
Bavyera	44
Berlin	28
Brandenburg	31
Bremen	44
Hamburg & Schleswig Holstein	39
Hessen	41
Meclenburg Vorpommern	30
Aşağı Saksonya	32
Kuzey Ren Vestfalya	49
Palatina	43
Saarland	36
Saksonya	33
Saksonya Anhalt	28
Thüringen	37

Kaynak: Deutsche Gewerkschaftsbund (DGB)

Toplu sözleşmelerin yaygınlığı Alman eyaletleri arasında önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Schleswig-Holstein'daki çalışanların %56'sı sektör genelinde veya şirkete özel bir sözleşmeden faydalanırken, Mecklenburg-Batı Pomeranya'daki çalışanların yalnızca %41'i böyle bir sözleşmeye sahip bir şirkette çalışmaktadır.

Grev

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Almanya’da 2024 yılında, 1.000 çalışan başına ortalama 11,2 iş günü grevler nedeniyle kaybedilmiştir. Böylelikle, 2024 yılındaki grev nedeniyle kayıp iş günü sayısı, 1.000 çalışan başına 14,0 günün kaydedildiği bir önceki yıla göre bir miktar azalmıştır.

Meslek Alanına Göre Kaybedilen Ortalama İş Günü Sayısı

2024 Yılında Grevler ve İş Bırakmalar Nedeniyle 1.000 Çalışan Başına Ortalama Kaybedilen İş Günleri

Ekonomik Alan / Sektör	Ortalama Kayıp İş Günü (gün/1.000 çalışan)
İmalat Sanayi	17,7
Üretim Sektörü	0,6
İnşaat Sektörü	3,1
Ticaret, Ulaştırma ve Konaklama Hizmetleri	23
Bilgi ve İletişim Sektörü	34,6
Finans ve Sigorta Hizmetleri	17,2
Kurumsal Hizmet Sağlayıcılar	2,1
Kamu ve Diğer Özel Hizmet Sağlayıcılar	2,6
Toplam / Genel	11,2

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Grev günlerinin sayısı, grev yapan sektörlerin sayısına ve büyüklüğüne bağlıdır. Grevlerin etkileri, özellikle de nüfus üzerindeki etkisi, oldukça farklılık göstermektedir. 2024 yılında bilgi ve iletişim sektöründe 34,6 kayıp iş günüyle en yüksek değer kaydedilmiştir. Bu grevlere 878 işyerinde toplam 44.744 çalışan katılmıştır.

“Ticaret, ulaştırma ve konaklama hizmetleri” ekonomik alanında, 2024 yılı için 1.000 çalışan başına 23,0 kayıp iş günü ile ikinci en yüksek değer kaydedilmiştir. Etkilenen toplam 1.074 işletmenin yarısından fazlası (557 işletme) perakende ticaret sektörüne ait olmuştur. Ancak perakende sektöründeki çalışanların yalnızca çok küçük bir bölümü, yüzde 1’i (3.028.497 çalışandan 23.379 kişi), bu grevlere katılmıştır.

1.3. SOSYAL GÜVENLİK

1.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emeklilik Reform Paketi II

Yasal emeklilik sigortasının (gesetzliche Rentenversicherung) emekli aylığı bağlama oranını (Rentenniveau) uzun vadede güvence altına almak ve gelecek kuşakların mali yükünü hafifletmek için Federal Hükümet “Emekli Aylığı Bağlama Oranının Sabitlenmesi ve Kuşak Sermayesi Yasası” (Renten-Niveaustabilisierungs- und Generationenkapitalgesetz) adı altında emeklilik sisteminde birtakım reformlara gitmiştir. Söz konusu yasa ile emeklilik sisteminde aşağıda belirtilen yenilikler getirilmiştir:

- **Emekli Aylığı Bağlama Oranının Sabitlenmesi**

Emekli aylığı bağlama oranı 1 Ocak 2039 yılına kadar %48 olarak sabit tutulmuştur.

- **Kuşak Sermayesi**

Aktif işgücü piyasası politikasının ötesinde ek önlemler almak ve mali gelişimi istikrara kavuşturmak için, yasal emeklilik sigortasının finansmanında kısmi sermaye birikimine geçiş yapılmaktadır. “Kuşak Sermayesi” (Generationenkapital) ile yasal emeklilik sigortasının finansmanı için ek bir yapı taşının oluşturulması amaçlanmaktadır. Federal bütçeden sağlanacak krediler ve federal hükümetin kendi kaynaklarından aktarılacak varlıklarla bir sermaye stoku oluşturulacak, bu stoktan elde edilen getiriler gelecekte yasal emeklilik sigortasında katkı paylarının istikrarını sağlamak için kullanılacaktır.

- **Emeklilik Sigortasına Dair Diğer Yenilikler**

Emeklilik kurumunun “nakit likidite rezervi” olarak tutulan sürdürülebilirlik rezervi (Nachhaltigkeitsrücklage) 0,2’den 0,3’e çıkarılmıştır. Söz konusu artış ile emeklilik sigortasının yıl içindeki mali istikrarı güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

- **Katkı Payı Oranının Gelişimi Ve Federal Hükümet Katkıları**

Emeklilik katkı payı 2027 yılına kadar %18,6 seviyesinde sabit kalacaktır. 2028’den itibaren, özellikle demografik gelişmeler nedeniyle, katkı payının 2035 yılına kadar %22,3’e yükseltilmesi, Kuşak Sermayesi sayesinde ise oranın 2045 yılına kadar sabit tutulması öngörülmektedir.

Emekli Aylıklarının Artırılması

Federal Kabine, 24 Nisan 2024 tarihinde 2024 Emekli Maaşı Belirleme Yönetmeliğini kabul etmiştir. Buna göre, Federal Meclis’in onayına bağlı olarak, 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren hem eski hem de yeni eyaletlerde yasal emekli maaşları %4,57 oranında artırılarak mevcut emeklilik değeri 37,60 avrodan 39,32 avroya yükseltilmiştir. Böylece emekli aylıkları üç yıl üst üste %4’ün üzerinde artırılmış oldu. Söz konusu artış, geride kalan emekli aylığı ile maluliyet aylığına da yansıtılmıştır.

Emeklilik Sigortası Prim Oranı

2024 yılında da emeklilik sigortası prim oranı % 18,6 (işveren katkı payı %9,3, işçi katkı payı %9,3), madenciler sigortası prim oranı % 24,7 oranlarında (işveren katkı payı %15,4, işçi katkı payı %9,3) değişmeden kalmıştır.

Emeklilik Yaşı

2000 yılından beri kademeli olarak yükseltilen emeklilik yaşı, 2024 yılında 64,4 den 66'ya yükseltilmiştir. 2031 yılına kadar kademeli olarak emeklilik yaşının 67'e yükseltilmesi planlanmaktadır.

Batı ve Doğu Alman Eyaletlerinde Emeklilik Denkleştirme

Emekli aylıklarına 1 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla %4,57 oranında bir artış oluşmuştur. 2024 yılının Temmuz ayından itibaren yaşlılık aylıklarında, maluliyet aylıklarında, geride kalanların aylıklarında ve kaza aylıklarında artış gözlenmiştir. Bu artışlar doğu ve batı eyaletlerinde aynı oranda yapılmıştır.

Sanatçıların Sosyal Güvenliği Prim Oranı

Sanatçıların sosyal sigorta prim oranı 2024 yılında % 5,0 oranında belirlenmiştir. 2024 yılında F. Almanya'da sanatçı sosyal güvenlik sisteminden yaklaşık 190.000 kişi faydalanmaktadır. Bağımsız çalışan sanatçılar ve yayıncılar, ücretli çalışanlar gibi sosyal sigorta primlerinin yarısını kendileri karşılamaktadır. Diğer yarının ise %20'si devlet katkısı, %30'u ise sanatsal ve yayıncılık hizmetlerini kullanan işletmeler tarafından ödenen Sanatçı Sosyal Katkı Payı ile karşılanmaktadır.

Tarım Sigortası

Çiftçilerin yaşlılık sigortası aylık prim miktarı 2024 yılında eski eyaletlerde aylık 286 avrodan 301 avroya, yeni eyaletlerde aylık 270 avrodan 297 avroya artırılmıştır.

İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı

Yaşlılık sigortası isteğe bağlı aylık asgari prim miktarı, 2024 yılında 103,42 avro en yüksek ödenebilecek isteğe bağlı aylık sigorta miktarı 1.404,30 avro olarak belirlenmiştir.

Sağlık Sigortası Prim Oranı

2024 yılında sağlık sigortası prim oranı %14,6 olarak belirlenmiştir.

Emeklilerin kazanç sınırları

01.01.2023 tarihi itibarıyla yaşlılık aylığı alan sigortalıların çalıştıkları işten dolayı sınır olmadan kazanç elde edebilmeleri mümkün kılınmıştır.

2024 Yılı Sosyal Güvenlik Primlerine Esas Alınan Ücret Üst Sınırları

2024 yılı itibarıyla

	Eski Eyaletler		Yeni Eyaletler	
	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık
	Avro			
Yaşlılık Sigortası	90.600	7.550	89.400	7.450
Madenciler Yaşlılık Sigortası	111.600	9.300	110.400	9.200
İşsizlik Sigortası	90.600	7.550	89.400	7.450
Yasal Hastalık ve Bakım Sigortası	62.100	5.175	62.100	5.175

Kaynak: Federal Hükümet (bundesregierung.de)

Nakdi Yardım Miktarları

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, nakdi yardım miktarlarını 2024 yılında, “iaşe yardım miktarı”, 189,- avro (kahvaltı 65,10 avro, öğlen ve akşam yemekleri 123,90 avroya) olarak belirlemiştir.

“İbade yardımları” (kira ve konut yardımları) ise % 12,5 oranında artırılarak 278 avrodan 313 avroya yükseltilmiştir

1.3.2. Sosyal Sigortalar

1.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2024 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık malullük ölüm	9,30	9,30	18,60
Madenciler Yaşlılık Sigortası	9,30	15,40	24,70
İşsizlik Sigortası	1,30	1,30	2,60
İş Kazası/Meslek Hastalığı*	-	1,3	1,3
Hastalık	7,3	7,3	14,60
Bakım			
-Çocuklu Sigortalılar	1,7	1,7	3,4
-Çocuksuz Sigortalılar	2,3	1,7	4,0
Toplam Prim Oranı	19,60 20,20	19,60 19,60	39,20 39,80

Kaynak: F. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

1.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	14.860.126	266.951	169.048.793.376	2.256.503.851
Maluliyet	1.421.778	77.058	14.809.239.648	854.667.039
Geride Kalanlar				
Dul	4.417.604	116.747	32.760.951.264	543.543.075
Yetim	241.269	10.998	6.018.527.424	24.597.713
Toplam	20.940.777	471.754	222.637.511.712	4.326.328.052

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)
Yaşlılık	66.998	830.169.538
Maluliyet	13.046	139.999.757
Dul	34.427	250.603.029
Yetim	1.761	3.845.813
Toplam	116.232	1.224.618.137

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

	İş Kazası	İş Güzergâhında Kaza	Meslek Hastalığı
Alman	623.472	-	-
Yabancı	50.053	-	-
-Yabancılar içinde Türk belirtilmemiş	7.983	-	-
Toplam	685.543	173.483	26.821

Kaynak: Alman Yasal Kaza Sigortası

1.3.2.5. İş Kazası ve Meslek Hastalığı Ödemeleri

2024 yılı itibarıyla

	2023 (Avro)	2024 (Avro)	Değişim (%)	
Rehabilitasyon	5.206.130.602	5.378.536.260	+	3.31
Mali Tazminat	6.119.547.322	6.247.278.333	+	2.09
Toplam Ödeme	11.325.677.925	11.625.814.593	+	2.65

Kaynak: Alman Kaza Sigortaları Birliği

2024 yılında, ticari ve kamu sektörleri için yasal kaza sigortası kurumları, sigortalı bir olayın ardından 11,626 milyar Avro tazminat ödemiştir. Bu tutar, kaza mağdurlarına, meslek hastalığına yakalananlara ve hayatta kalan bakmakla yükümlü oldukları kişilere sağlanan hizmetler, aynı yardımlar ve nakit ödemeleri içermektedir. 5,379 milyar Avro tıbbi tedavi, mesleki rehabilitasyon ve sosyal rehabilitasyona harcanmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %3,3 daha fazladır. Emeklilik, kıdem tazminatı, ödenekler ve benzeri yardımlar için 6,247 milyar avro (bir önceki yıla göre %2,1) daha ödenmiştir.

1.3.3. Aile Yardımları

1.3.3.1.Çocuk Parası Miktarları

2024 yılı itibarıyla

	Görev Yapılan Ülkedeki Çocuklar İçin/Avro	Türkiye’de Kalan Çocuklar İçin/Avro
1. Çocuk	250	5,11
2. Çocuk	250	12,78
3. Çocuk	250	30,68
4. ve sonraki her çocuk	250	30,68
5. ve sonraki her çocuk	250	35,79

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.3.3.2. Çocuk Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarı 2024 yılı için 6.384 avro olarak belirlenmiştir.

1.3.3.3. Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için 2024 yılında talep edecekleri asgari nafaka miktarları aşağıda belirtilmiştir:

2024 yılı itibarıyla

Net kazanç basamakları (Avro)	0-5 Yaş (Avro)	6-11 Yaş (Avro)	12-17 Yaş (Avro)	Reşit (Avro)
2.100 avroya kadar	480	551	645	689
2.101-2.500	504	579	678	724
2.501-2.900	528	607	710	758
2.901-3.300	552	634	742	793
3.301-3.700	576	662	774	827
3.701-4.100	615	706	826	882
4.101-4.500	653	750	878	938
4.501-4.900	692	794	929	993
4.901-5.300	730	838	981	1.048
5.301-5.700	768	882	1.032	1.103
5.701-6.400	807	926	1.084	1.158
6.401-7.200	845	970	1.136	1.213
7.201-8.200	884	1.014	1.187	1.268
8.201-9.700	922	1.058	1.239	1.323
9.701-11.200	960	1.102	1.290	1.378

1.3.3.4. Çocuk Nafaka Ödeneği

Eşlerinden ayrı çocuk yetiştiren ve eşlerinden nafaka alamayan çocuklar için devlet tarafından ödenen 2024 yılındaki çocuk nafaka ödeneği (Unterhaltsvorschuss), 2024 yılında 15-43 avro arasında artırılmıştır. Çocuk nafaka yardımları aşağıda belirtilmiştir:

6 yaşına kadar olan çocuklar için ödenek	230 avro
6 -11 yaşları arasındaki çocuklar için	276 avro
12-17 yaşları arasındaki çocuklar için	323 avro

1.3.3.5. Diğer Aile Yardım Ödenekleri

Yardım adı	Hak ediş	Ödeyen kurum	Ayni yardım	Nakdi Yardım
Annelik Ödeneği	Doğumdan 6 hafta önce ve doğumdan 8 hafta sonrası anne	-Hastalık Kasası -Federal Sosyal Koruma Bakanlığı -İşveren	-Ebe desteği -Doktor desteği -Tıbbi malzeme -Evde Bakım -Temizlik yardımı	Veren kuruma göre değişmekle birlikte son üç ayın net aylığın ortalaması alınarak günlük en fazla 13 avro
Ebeveyn Ödeneği	Çocuğun doğumundan sonra işsiz kalan veya yarı zamanlı çalışan ebeveynlere gelir kaybını telafi etmek amacıyla verilen bir maddi destek (hiç çalışmayacak ya da haftada en az 32 saat çalışıyor olacak), en fazla 14 ay	Ebeveyn parası (Elterngeld) devlet tarafından ödenir; ancak yönetimi, bu ödemeleri farklı ebeveyn parası daireleri (örneğin, ilçe veya belediyelerdeki birimler) aracılığıyla yapan ilgili eyaletlerin (Bundesländer) sorumluluğundadır.		Doğum öncesi kazanılan aylığa göre değişmekle birlikte en fazla 1.800 avro ödenmekte”
Vergi yükümlülüğünün kaldırılması	Çocuklu aileler- çocuklar 18 yaşına gelinceye kadar (istisna 21 ve 25 yaş)	Maliye Bakanlığı		-Ebeveyn başına gelirden 3.336 avro vergi muafiyeti

	Evli veya resmi olarak birlikte yaşayan çiftler			-Evli veya resmi olarak birlikte yaşayan çiftlerin gelir vergi sınıfı değişikliği
	Evinde yardımcı personel (bakım, temizlik, tamir-tamirat) çalıştıran			-minijob çalıştırılırsa yılda en fazla 510 avro vergi muafiyeti -tam zamanlı çalıştırılırsa yılda en fazla 4.000 avro
	Eğitimine devam edenler			Mesleki eğitim için yapılan harcamalar için yılda en fazla 6.000 avroya kadar vergi indirimi
	Kendisinin veya çocuğun engellilik hali			Vergide götürü gider indirimi engellilik oranına göre değişmekle birlikte 383 ile 2.840 avro arası değişmekte. Görme engelli kişilerde bu miktar 7.400 avro
Geçim Destek Ödeneği	Tek başına çocuk yetiştirenler	Gençlik Dairesi (Jugendamt)		-5 yaşına kadar: aylık 227 avro -6-11 yaş arası: aylık 299 avro -12-17 yaş arası: aylık 394 avro
Annelik Koruması	Çalışan hamile kadınlar, emziren anneler, çocuklar (doğumdan 6 hafta önce ve doğumdan sonra		-İş sağlığı koruması -işten çıkartmaya karşı koruma	

	8 hafta sonrası için geçerli)		-doğum öncesi ve sonrası haftalarda çalışmaya karşı koruma -doğum izni süresince geçimin sağlanması -Emzirme izni (günde en az iki kere 30'ar dakika ya da günde bir saat)	
Çocuk Parası	Çocuk sahibi kişiler -Üvey anne ve baba -Büyükanne ve büyükbaba -Koruyucu aile -Almanya dışında yaşayan almanlar -Yabancı aileler -yetimler Vb.	Federal Çalışma Ajansı Aile Kasası		Her bir çocuk için 255 avro (18 yaşına kadar çocuklar için)
Çocuk Ödeneği	Kendi hayatını idame ettirmeye yetecek kadar kazanıp, ailenin geri kalanına yetmeyecek kadar kazancı olanlar	Federal Çalışma Ajansı	-Okulda ve kreşte yemek	Çocuk başı her ay 297 avroya kadar (6 aylık süreler halinde ödeme yapılmakta)
Eğitim ve Toplumsal Hayata Katılım	Okul ve boş zamanları için gerekli ücretler	Jobcenter	-okul gezisi ücretleri -okul ulaşım masrafı -okul materyalleri -okul sonrası etüt merkezi masrafı -hediye çekleri	-ilk sömestr için 130, ikinci sömestr için 65 avro -kurslara katılım için aylık 15 avro

Nafaka	Bir kişinin başka birinin yaşam giderlerini karşılamak için sağladığı destek -Çocuk nafakası (Unterhalt) alamayan veya düzenli şekilde alamayan yalnız ebeveynlere (örneğin anne veya baba) yaptığı maddi destek -Aile bireylerine maddi destek -Bakmakla yükümlü anne ve babaya için maddi destek	Gençlik Dairesi		Ödenen miktar gelir ortalamasına göre değişmektedir.
Nafaka Ödeneği	Çocuğun velayetine sahip olan (çoğunlukla yalnız yaşayan) ebeveynin, diğer ebeveyninden nafaka alamadığı veya düzensiz aldığı durumlarda, devletin çocuğa geçici olarak ödediği maddi destek (18 yaşına kadar ödenir)	Gençlik Dairesi		-ödenecek miktar çocuk parasından düşülür - 5 yaşına kadar: aylık 227 avro -6 11 yaş arası: aylık 299 avro -12 - 17 yaş arası: aylık 394 avro
Eğitim Desteği	Öğrenciler veya meslek eğitimi alan gençler	-Federal İş Ajansı: Mesleki Eğitim görenler - Federal Eğitim Teşviki Yasası (BAFöG): Okul eğitimi gören öğrenciler -		Amaç eğitimde fırsat eşitliği sağlamak -“yaş + konaklama durumu” ve diğer koşullara bağlı olarak: En düşük ortalama 671 avro, en yüksek ortalama 1.088 avro

Ölüm Aylığı	Geride kalan eş, yasal partner, çocuk	Alman Emeklilik Kurumu		-ilk üç ay tam aylık
Çocuk Hasta Günleri ve Çocuk Hastalık Ödeneği	Çocuğu hasta olan ebeveyn (12 yaşına kadar ve yaş sınırı olmaksızın bakım muhtaç engelli çocuk)	Hastalık Kasası	-Her bir sağlık sigortası olan çocuk için 15 gün -Tek başına bakım üstlenenler için 30 gün	-işe gidilmediği için kesilen maaşın %90'ı
Konut (kira) Desteği	Geliri düşük veya orta seviyede olan kişiler	Devlet adına yerel belediye (Stadt/Gemeinde) aracılığıyla federal veya eyalet bütçesi	Sosyal ev temini	Yardım miktarı hane halkı sayısı, hane halkı toplam net geliri ile kira miktarına göre belirlenmektedir. (ödeme en az 12 ay, ihtiyaç halinde 24 ay yapılmakta, süre sonunda başvuru yenilenmesi gerekmektedir.)

Kaynak: Federal Eğitim, Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı

1.3.4. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

İşletme Emekli Sandıkları

Almanya’da yaşlılık-ölüm-maluliyet ve kaza aylıklarından ayrı olarak bir de ek bir sigorta niteliğinde işletme emekli aylığı (Betriebsrente) ve/veya ek emeklilik aylığı (Zusatzrente) bulunmaktadır. Özellikle büyük ölçekli firmalarda “İşletme Emekli Sandıkları” (Betriebliche Altersversorgungskasse) ve/veya kamuya ait işletmelerde de “Ek Emeklilik Sandıkları (Zusatzversorgungskasse) kurulmuştur. Her firmanın İşletme İçi Emeklilik Kasası tüzüğü farklı olup gerek üyelik ve gerekse toptan ödeme ve aylık bağlama şartlar da bu tüzüklerle belirlenmektedir. Bu nedenle kimi işletme emekli sandıklarının finansmanı işçi ve işveren sigorta primleriyle, kimisinde ise sadece işveren primleriyle finanse edilmektedir.

Aylık bağlama için gereken prim ödeme sistemi de tüzüklerde belirtilmiş olup bu süreler genel olarak 10 yıldan fazla aynı firmada çalışma, firmadan çıkışta 35 yaşı doldurmuş olma gibi şartları aranmaktadır.

2024 yılında işletme emekli aylığı sisteminde iki önemli değişikliğe gidilmiştir. Buna göre, özetle birinci değişiklik çalışanlar için teşviklerin artırılması ve işletmelerin uygulamaya geçişinin kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemeler, ikincisi ise işletme emeklilik sisteminin güçlendirme yasasının kabul edilmesidir.

2024 yılında işçi emeklilik sigortasından muafiyet primi 176,75 avroya yükseltilmiştir.

İşletme emekli aylığından yararlanan kişi sayısının bu yasanın çerçevesinin iyileştirilmesi neticesinde artacağı değerlendirilmiştir. Düşük gelirli çalışanların bu yasadan faydalanabilmesi için aylık gelir sınırı 2.718.- avroya yükseltilmiş, bu şekilde daha fazla çalışanın bu yasadan yararlanması sağlanmıştır.

İnşaat işkolunda çalışanların, varsa hem çalıştığı firmaların işletme emekli sandığından, hem de İnşaat İşkolu Ek Emeklilik Sandığı'ndan (Zusatzversorgungskasse im Baugewerbe) emekli aylığı alabilmeleri mümkündür. Bunun için;

- 1- Değişik inşaat firmalarında en az toplam 220 ay (18 yıl 4 ay) veya
- 2- Aynı inşaat firmasında aralıklı da olsa en az 10 yıl çalışmış olmak şartları aranmaktadır.

Diğer taraftan, maden işkolunda (Bergbau) faaliyet gösteren firmaların büyük çoğunluğunda işletme emekli sandığı kurulmamıştır. Ancak, az sayıda da olsa bu işkoluna dahil bazı firmalarda işletme emekli sandığı bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen şartları yerine getirmiş olanlara 65 yaşını tamamladıklarında işletme emekli aylığı veya ek emekli aylığı bağlanmaktadır. Alman Zorunlu Emeklilik Sigortası'ndan işçi payı sigorta primlerini (Beitragserstattung) alanlara üyesi oldukları "İşletme Emekli Sandığı" da kabul ederse, 65. yaşın tamamlanmasından önce de aylık yerine bir defaya mahsus bir tazminat (Abfindung) ödenebilmektedir.

1.3.5. Sosyal Yardımlar

Sosyal Yardımlar, Sosyal Güvenlik Kanunu'nun On İkinci Kitabı (SGB XII) kapsamında sunulan hizmetlerdir. Bunlar; geçim yardımı, yaşlılıkta ve kazanma gücü kaybında temel güvence, sağlık yardımları, bakım yardımı, özel sosyal zorlukların aşılmasına yönelik yardımlar ve diğer yardımları kapsamaktadır. Engelli bireyler için sunulan uyumlaştırma yardımları (Eingliederungshilfe) ise 2020 yılından itibaren SGB IX kapsamına alınmıştır.

2024 yılında brüt 20,2 milyar avro sosyal yardım ödemesi yapılmıştır.

1.3.5.1. Temel İhtiyaç Basamağı ve Yardımlar

1'inci basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri)	563 avro
2'nci basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için)	506 avro
3'üncü basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaşın altında yetişkin hak sahipleri)	451 avro
4'üncü basamak yardım miktarı (14-18 yaş çocuklar)	471 avro
5'inci basamak yardım miktarı (6-13 yaş çocuklar)	390 avro
6'ncı basamak yardım miktarı (0-6 yaş çocuklar)	357 avro

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.3.5.2. Kişisel Öğrenim İhtiyacı

Hak sahibi öğrenciler yılda iki kere, her dönem başında kişisel öğrenim ihtiyacına göre yardım almaktadır.

2024 yılı itibarıyla

	Birinci Dönem	İkinci Dönem
2024	130 avro	65 avro

1.3.5.3. Bakım Merkezlerinde Kalanlara Maddi Ödeme

2024 yılı itibarıyla

Yaş	Maddi Ödeme Miktarı
Çocuk	Miktar, ilgili eyalet kurumu tarafından belirlenmektedir.
Reşit	152,01 avro

1.3.5.4. Merkezi Sıcak Su Isıtması Olmayanlar İçin Ek Ödeme

3'üncü basamak yardım miktarına bağlı

Temel İhtiyaç Basamağı	Yüzde olarak Temel İhtiyaç Basamağı	Meblağ
Temel İhtiyaç Basamağı 1	%2,3	12,95 avro
Temel İhtiyaç Basamağı 2	%2,3	11,64 avro
Temel İhtiyaç Basamağı 4	%1,4	6,59 avro
Temel İhtiyaç Basamağı 5	%1,2	4,68 avro
Temel İhtiyaç Basamağı 6	%0,8	2,86 avro

1.3.5.5. Görme Engelli Yardımı

Görme Engelli Yardımı miktarı, kişinin yaşına göre belirlenmektedir. Görme Engelli Yardımı, Yasal Emeklilik Sigortası'ndaki emekli maaşlarının uyarlanma zamanı ve kapsamına bağlı olmakla birlikte, emekli maaşları her yıl 1 Temmuz tarihinde yeniden hesaplanmaktadır.

Yaş	30.06.2024 tarihine kadar	01.07.2024 tarihi sonrası
Çocuk	440,90 avro	457,38 avro
Yetişkin	880,28 avro	913,19 avro

1.3.5.6. Sosyal Güvenlik Kanunu'nun (SGB XII) On İkinci Kitabına Göre Sağlanan Yardımlar

➤ SGB XII 3. Bölüm: Geçim Yardımı

Bu yardım, kendi geliri veya mal varlığı geçimini karşılamaya yetmeyen ve günde 3 saatten az çalışabilir durumda olan (yani çalışmaya yeterli olmayan) kişilere verilmektedir.

Ayrıca bu yardımdan, 4. bölümdeki "Temel Güvence" hakkına sahip olmayanlar da yararlanabilmektedir.

Sağlanan destekler:

- Temel geçim giderleri (yeme, giyim, kişisel ihtiyaçlar için aylık ödeme)
- Kira ve ısınma giderleri
- Ek ödenekler (ör. tek ebeveynlik, hamilelik, özel beslenme)
- Tek seferlik yardımlar (ör.ev eşyası, giysi başlangıç yardımı)

➤ SGB XII 4. Bölüm: Yaşlılıkta ve Tam İş Görmezlik Durumunda Temel Güvence

Bu yardım, 3. bölüme benzer yardımlar olup yardım; emeklilik yaşına ulaşmış olanlar veya 18 yaş üzeri olup kalıcı olarak tam çalışamaz durumda olanlar için verilmektedir.

Sağlanan destekler:

- Temel geçim ödeneği
- Kira ve ısınma giderleri
- Ek ihtiyaç ödenekleri
- Tek seferlik yardımlar

Yardım miktarı bireysel olarak hesaplanmaktadır. Hak kazanılmadan önce öncelikle gelir ve mal varlığı kullanılmak zorundadır. Ödemeler, aylık olarak, temel ihtiyaç ödeneği ile konut ve ısınma giderlerine yönelik ihtiyaçların toplamı şeklinde yapılmaktadır.

➤ SGB XII 5. Bölüm: Sağlığa Yönelik Yardımlar (Tedavi Yardımları)

SGB XII'nin 5. bölümünde, gelir ve mal varlığı yetersiz olan kişilerin sağlıkla ilgili tüm zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanır. Bu yardımlar, sosyal yardım alan kişilerin yasal sağlık sigortası kapsamındaki hizmetlere eşdeğer bir sağlık hizmeti almasını sağlamaktadır.

Söz konusu yardımdan sosyal yardım alan ve yasal sağlık sigortasına kayıtlı olmayan veya sigorta primlerini karşılayamadığı için sigortasız durumda olan kişiler faydalanabilmektedir.

Her tıbbi tedaviden önce Sosyal Yardım Dairesinden bir tedavi belgesi (Behandlungsschein) alınması gerekmektedir.

Kapsam Dâhilinde Olan Yardımlar:

- Hastalık durumunda tedavi (doktor muayenesi, ilaçlar, tıbbi tedaviler)
- Hastanede tedavi
- Önleyici sağlık hizmetleri (koruyucu hekimlik, aşılar vb.)
- Gebelik ve doğumla ilgili sağlık hizmetleri
- Rehabilitasyon ve tedavi yardımları
- Dış tedavisi
- Yardımcı tıbbi araçlar (gözlük, işitme cihazı vb.)

➤ **SGB XII 7. Bölüm: Bakım Yardımı**

Kendi bakımını günlük yaşamda kısmen veya tamamen yerine getiremeyen ve bakım ihtiyacını kendi geliri, mal varlığı veya bakım sigortası (Pflegeversicherung) ile karşılayamayan kişilere verilen sosyal yardımdır.

➤ **SGB XII 8. Bölüm: Özel sosyal zorlukların aşılmasına yönelik yardımlar**

Yaşam koşulları nedeniyle ciddi sosyal sorunlar yaşayan ve bu sorunları tek başına aşamayan kişilere yönelik sağlanan yardımlardır. Amaç, kişinin topluma yeniden uyum sağlaması, hayatını kendi kendine sürdürebilmesi ve kriz durumundan çıkmasını sağlamaktır.

Söz konusu yardımlar daha çok danışmanlık ve destek şeklindedir.

- Danışmanlık ve sosyal destek
- Kriz yönetimi
- Barınma desteği (geçici konaklama, danışma merkezleri)
- Gündelik yaşamı düzenleme yardımı
- Sağlık, iş, eğitim ve borç danışmanlığına yönlendirme
- Topluma yeniden uyum programları
- Gerekirse uzun süreli destek planları

➤ **SGB XII 9. Bölüm: Diğer yaşam durumlarında sağlanan yardımlar**

Bu bölüm, diğer sosyal yardım türleri tarafından kapsamayan özel ve istisnai yaşam durumları için verilen destekleri içermektedir. Yani kişinin hayatında ortaya çıkan belirli, özel ihtiyaçları karşılanması amaçlanmaktadır.

Söz konusu yardımlar, hamilelik veya hastalık gibi nedenlerle ev işlerine destek sağlanması, yaşlı bireylerin sosyal yaşama katılımının sağlanması, görme engeli nedeniyle ortaya çıkan ek ihtiyaçların karşılanması, kişinin günlük yaşamını sürdürebilmesi için özel destekler ile ekonomik yetersizlik nedeniyle cenaze masraflarının karşılanması şeklindedir.

Sosyal Güvenlik Kanunu'nun (SGB XII) On İkinci Kitabının 5. – 9. Bölümleri Kapsamındaki Hizmetler İçin Gelir Sınırının Temel Tutarı

SGB XII'nin Beşinci ile Dokuzuncu Bölümleri kapsamındaki hizmetlerde, örneğin bakım yardımı gibi desteklerde, gelirlerin dikkate alınmasına ilişkin özel düzenlemeler uygulanmaktadır.

Gelir sınırı, temel olarak şu unsurlardan oluşur:

- temel tutar,
- konut giderleri ve
- aile ek ödeneği.

2024 yılı itibarıyla	
Yasal Dayanak	Meblağ
SGB XII'nin 85. maddesinin 1. ve 2. Fıkrası (2'inci Temel İhtiyaç Basamağının iki katı)	1.126,00 avro
SGB XII'nin 85. maddesinin 1. Fıkrasının 3. Ve 2. Fıkrasının 3. Bentleri uyarınca aile ek ödeneği (1'inci Temel İhtiyaç Basamağının %70'i, üste yuvarlanılmış olarak)	395,00 avro

Birinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarı

2024 yılında İşsizlik Parası I (ALG I) miktarı, sigortalının son net gelirinin %60'ı; çocuklu sigortalılarda %67'si olarak hesaplanmaktadır. Ödeme süresi, kişinin daha önceki zorunlu sigortalılık süresine bağlı olup, 50 yaş altındaki kişiler için en fazla 12 ay olarak belirlenmiştir. Ancak sigortalının 50 yaşından büyük olması veya 24 aydan daha uzun süre sigortalı olarak çalışmış olması durumunda bu süre uzayabilmektedir. Ayrıca Federal İş Ajansı, ALG I süresi boyunca sigortalının sağlık, bakım, kaza ve emeklilik sigortası primlerini karşılamaktadır.

2024 yılı itibarıyla

Faydalanan Kişi Sayısı	958.239
Ödenen Yardım Miktarı (Aylık Ortalama)	22,197 milyar avro

Kaynak: Federal İş Ajansı

Federal İş Ajansı, 2024 yılı bütçesine birinci basamak işsizlik parası için toplamda 19,830 milyar avro ödenek ayırmıştır. Ancak, birinci basamak işsizlik parası ödeneği alan kişi sayısı 2024 yılı için tahminin üzerinde 958.239 kişi çıkması nedeniyle ön görülen bütçe 2,367 milyar aşılıp 22,197 milyar birinci basamak işsizlik parası ödemesi yapılmıştır.

İkinci Basamak İşsizlik Parası Yerini Alan Vatandaşlık Parası (Bürgergeld) Alanların Sayıları ve Miktarı

2024 yılı itibarıyla

Vatandaşlık Parasından Faydalanan Kişi Sayısı	Genel	Yabancı
Faydalanan Kişi Sayısı	5.560.000	2.640.000

Kaynak: de.statista

Ödenen Yardım Miktarı

2024 yılı itibarıyla

Doğrudan ödeme	29,15 milyar avro
Kira ve yakıt desteği	12,36 milyar avro
İdari ödemeler	6,54 milyar avro
İş piyasasına dâhil edici ödemeler	3,68 milyar avro
Toplam	51,73 milyar avro

Kaynak: de.statista

2024 yılında Almanya'da federal hükümetin Vatandaşlık Parası için yaptığı harcamalar toplamda yaklaşık 51,7 milyar avro olarak gerçekleşmiştir. Böylece harcamalar art arda beşinci kez yükselmiş ve yeniden tarihi bir zirveye ulaşmıştır. Planlamalara göre Vatandaşlık Parası maliyetlerinin 2025 yılında yaklaşık 52 milyar avroya çıkması, 2026 yılında ise yaklaşık 51 milyar avroya gerilemesi öngörülmektedir. Harcamalar içinde en büyük kalemi, Vatandaşlık Parası alan kişilere yapılan ve belirlenmiş standart oranlara (Regelsätze) göre hesaplanan doğrudan ödemeler oluşturmaktadır.

Hane Başına göre ödenen Vatandaşlık Parası Miktarı (aylık)

- Bekâr 563 avro
- Çiftler (her birisi için) 506 avro
- Ailesinin yanında yaşayan, 25 yaş altı çalışmayanlar 451 avro
- 14-17 yaş arası gençler 471 avro
- 6-13 yaş arası çocuklar 390 avro
- 6 yaş altı çocuklar 357 avro

1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Almanya Mesleki Eğitim ve Mesleki Gelişimi Teşvik Yasası

Almanya'daki mesleki eğitim ve mesleki gelişim sistemini güçlendirerek iş gücünü geleceğe hazırlamak amacıyla 20 Temmuz 2023 tarihinde mecliste kabul edilen “Mesleki Eğitim ve Mesleki Gelişim Teşvik Yasası”nın önemli bir kısmı 1 Nisan 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yasanın temel amacı, nitelikli işgücü açığını kapatacak, dijitalleşme ve ekonomik dönüşüme ayak uyduracak mesleki eğitim/ gelişim ile gençlerin niteliklerine uygun mesleki eğitim yeri bulmalarını sağlayacak önlemler almaktır.

Söz konusu yasa ile Sosyal Yasa Kitabı III'te (SGB III) önemli değişiklikler getirmiştir.

Bunlar:

- **Mesleki Eğitim Garantisi**
Söz konusu garanti ile bir şirkette çıraklık bulamayan gençler, şirket dışında mesleki eğitim alma hakkına sahip olacaktır. Eğitim süresi 24 ila 42 ay arasında sürecek ve eğitim tam nitelikli ve resmi olarak eşdeğer bir mesleki yeterlilikte olacaktır. Yasa ayrıca, kariyer rehberliği ve danışmanlığından, mesleki eğitime kayıt ve başarılı bir şekilde tamamlama konusunda yardıma kadar çeşitli danışmanlık ve destek hizmetleri, meslek yeri yaşanılan yere uzak ise hareketlilik desteği, meslek odaklı staj gibi yenilikler getirmektedir.
- **Mesleki Eğitim Mobilite Desteği**
Mesleki Eğitim Mobilite Desteği ile meslek eğitim yeri yaşanılan yerden uzaksa eğer kişinin yol masraflarını, iade ve ibate gibi masraflarının karşılanmasını ön görmektedir.
- **Kalifikasyon Ödeneği**
Şartları taşıyan şirketlerin çalışanlarının uygun ileri eğitimlere gönderilmesi hususunda gerekli maddi desteğin sağlanmasını içermektedir. Nitelik ödeneği, kısa çalışma ödeneğine benzer tutarda olup, ileri eğitim süresince ücret yerine geçen bir tutar olarak net maaşın %60 veya %67'si oranında ödenmektedir.
- **Mesleki Gelişim Teşviklerinin Sadeleştirilmesi**
Söz konusu teşvik ile kurs ücretlerinin ne kadarının devlet tarafından karşılanacağı netlik kazandırılmıştır. Buna göre küçük işletmelerde çalışanların katılım sağladığı kurs ücretlerinin tamamı karşılanırken, büyük işletmelerde ise kurs ücretinin % 25 – 75 arası karşılanacağı yasaya bağlanmıştır. Bunun yanı sıra kurs katılımcılarının seyahat, sınav ve materyal masrafları da ayrıca devlet tarafından karşılanacaktır.
- **Meslek Değişimi**
İşsiz kalan veya işsiz kalma riski taşıyan kişilerin eğitimini almış oldukları meslek dışında başka mesleğe yönelmelerini sağlayacak mesleki kurslara, sertifika programlarına katılımlarını sağlayacak destekleri içermektedir.

• Ulusal Eğitim Raporu 2024

Her iki yılda bir yayımlanan ve Almanya'nın erken çocukluk, okul, mesleki eğitim, yükseköğretim ve yetişkin eğitimi gibi konularının ele alındığı ve eğitim sisteminin mevcut durumunun kapsamlı bir şekilde analiz edildiği "Ulusal Eğitim Raporu 2024" yayımlanmıştır. 2024 raporunun tematik odağı "Mesleki Eğitim (Berufliche Bildung)" olmuştur. Rapor, demografik dönüşüm, göç, sosyal eşitsizlikler ve işgücü piyasası koşullarının eğitim sistemi üzerindeki etkilerini çok boyutlu bir biçimde ele almaktadır.

1. Demografik Eğilimler ve Sistemsel Çerçeve

Rapor, eğitimden yararlanan nüfusta artış eğiliminin sürdüğünü göstermektedir. Özellikle erken yaş gruplarında çocuk sayısının artması, erken eğitim kurumlarında kapasite ihtiyacını artırmıştır. Bunun yanı sıra göçmen geçmişine sahip bireylerin oranındaki büyüme, eğitim kurumlarına katılımın çeşitlilik açısından zenginleştiğini ancak eşitsizlik risklerinin de arttığını ortaya koymaktadır.

2. Almanya'daki Eğitime İlişkin Temel Bilgiler

Eğitim hayatına her geçen gün daha erken dâhil olunmasıyla çeşitli eğitim kurumlarına giden kişi sayısı bir önceki rapor dönemine göre %7 artarak 17,9 milyon kişiye ulaşmıştır. 2022'de Ukrayna kaynaklı göç, ilkökul ve ortaokula giden öğrenci sayısını belirgin bir şekilde artmasına neden olmuştur.

3. Okul Öncesi Eğitim, Danışmanlık ve Yetiştirme

Almanya'da 56 bini aşkın tesisle kreş sayısı 2023 yılında yeni bir rekora ulaşmıştır. Son 10 yılda kreşlerde (Kitas) çalışan pedagojik personel sayısı %54 artarak 700.000'i aşmıştır; nitelik ve yaş yapısı ise büyük ölçüde aynı kalmıştır. Buna karşılık, çocuk gündüz bakımevleri (Kindertagespflege) çalışanların sayısı aynı dönemde %7 azalmış ve yaş ortalamasının yükselmesi nedeniyle daha da düşmesi beklenmektedir.

4. Ortak Eğitim Okulları ve Resmi Olmayan Öğrenme Ortamları

Tam gün eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin genişletilmesi sürerken, nitelikli personel bulma sorunu okul sistemi için ciddi bir zorluk oluşturmaktadır. 2023'te yeni atanan öğretmenlerin %12'si öğretmenlik eğitimi almamış olup bu durum personel açığını göstermektedir. Yabancı öğretmenlerin diplomalarının tanınmasında ise önemli engeller vardır; 2022'de başvuruların yalnızca %14'ü tam eşdeğer olarak kabul edilmiştir.

Eğitim başarısı hâlâ güçlü biçimde sosyoekonomik kökene bağlıdır. Okuma becerileri hem ilkökulda hem ortaokulda ailelerin sosyoekonomik durumuyla yakından ilişkilidir. Dezavantajlı ailelerin çocukları daha az akademik etkinliklere katılmakta, daha düşük oranda Lise (Gymnasium) tavsiyesi almaktadır. Bu durum, eşit eğitim ve toplumsal katılım fırsatlarını sınırlandırmaktadır. 2022 yılında, 32.000 gencin yaklaşık dörtte üçü, herhangi bir yeterlilik almadan özel gereksinimli okullardan ayrılmıştır.

5. Mesleki Eğitim

Almanya'daki mesleki eğitim sistemi içerisinde uygulanmakta olan ikili eğitim sisteminden (dual system) 2023 yılında faydalanan kişi sayısı yaklaşık 456.000'e yükselmiş olsa da, bu sayı 2019'daki (yaklaşık 484.000) pandemi öncesi seviyenin altında kalmaktadır. Sunulan ve talep edilen eğitim yerleri arasındaki dengenin genel olarak iyileşmesine rağmen, eşleşme sorunları halen devam etmektedir. Özellikle satış ve gıda sektörlerinde birçok pozisyon doldurulamazken, bilişim alanında ise talep fazlalığı mevcuttur.

Mevcut durumla ilgili olarak 1 Nisan 2024 tarihinde “Mesleki Eğitim ve Mesleki Gelişimi Teşvik Yasası” yürürlüğe girmiştir. Söz konusu reform paketi meslek yönelim stajları, hareketlilik desteği ve bölgesel eğitim yeri yetersizliğinde işletme dışı mesleki eğitim için eğitim garantisi gibi düzenlemeler içermektedir.

Şu anda mesleki eğitim veren okullardaki öğretmenlerin %21’inin öğretmenlik formasyonu bulunmamaktadır. Mesleki alanlar içinde özellikle teknik-mesleki bölümlerde, ayrıca sosyal pedagojik ve hemşirelik alanlarında öğretmen ihtiyacının karşılanması hâlâ ciddi bir sorun olarak devam etmektedir.

Uygulanan yüksekokul işbirliği modelleri veya yüksek lisans programları gibi genişletilmiş eğitim formatları ise, şimdiye kadar yalnızca az sayıda öğrenci için başlangıç sayılarında hafif artışlar sağlamıştır.

6. Yüksekokul

Akademikleşme süreci durma noktasına gelmiştir. Hem üniversiteye giriş hakkı olanların hem de üniversiteye yeni başlayanların oranı ile öğrenci ve mezun sayıları bir süredir durağan seyretmektedir. Hatta özellikle yurt içinden gelen başvurularda hafif düşüş görülmektedir.

Üniversite eğitimine yönelik talepteki durgunluk, işgücü piyasası açısından da çeşitli zorluklar doğurmaktadır. Modern ekonomilerde ve bilgi temelli toplumlarda ihtiyaç duyulan yüksek nitelikli uzmanların yetiştirilmesine üniversiteler önemli katkı sağlamaktadır. Ancak işgücü piyasasının akademik olarak nitelikli çalışan ihtiyacı şimdiden tam olarak karşılanamamaktadır.

Bu nedenle, uluslararası öğrenciler ve mezunlar arasındaki nitelikli iş gücü potansiyelinin Alman işgücü piyasası için daha iyi değerlendirilebilmesi, önümüzdeki yıllarda önemli bir eğitim ve işgücü politikası görevi olacaktır. Almanya hâlihazırda ABD ve Birleşik Krallık’ın ardından uluslararası öğrenciler için en çok tercih edilen üçüncü ülkedir.

Birçok uluslararası öğrenci Almanya’ya bir derece edinme ve ardından ülkede kalıp çalışma niyetiyle gelmektedir. Günümüzde yüksek lisans ve doktora derecelerinin yaklaşık %20’si uluslararası öğrenciler tarafından elde edilmektedir.

7. Yetişkinlikte Sürekli Eğitim ve Öğrenme

2022 verilerine göre, 18–70 yaş arasındaki yetişkinlerin %83’ü, yani neredeyse 5’te 4’ü, son 12 ayda en az bir öğrenme veya mesleki gelişim (formal, non-formal ya da informal) faaliyetine katıldığını bildirmiştir. Bu oran, 2016’da %67 olarak kaydedilmişti ve önemli bir artışı göstermektedir.

Aynı dönemde yetişkinlerin yaklaşık %70’i informal öğrenmeye (kendiliğinden öğrenme, internet, kitap, iş başında öğrenme vb.), %55’i non-formal öğrenmeye (kurslar, seminerler, organize eğitimler) ve yalnızca %5’i formal öğrenmeye (sertifika veya diploma ile sonuçlanan resmi eğitim) katılmıştır.

8. Ana Tema: Mesleki Eğitim

2024 Eğitim Raporu’nda ana tema olarak Mesleki Eğitim öne çıkarılmıştır. Raporda mesleki eğitim yalnızca gençlerin ilk mesleki eğitimi olarak değil, okul, yükseköğretim ve mesleki geliştirme süreçlerini kapsayan yaşam boyu öğrenme olarak ele alınmaktadır. Amaç, hem bireysel gelişimi hem de iş gücünün ihtiyaçlarını dikkate almaktır.

Mesleki eğitim kapsamına, ilk mesleki eğitim (çift sistemli eğitim: işletme + meslek okulu, okul temelli mesleki eğitim, geçiş sistemleri), yükseköğretim (mesleki yeterlilik sağlayan üniversite veya yüksekokul programları) ve mesleki gelişim / yeni meslek geçişi girmektedir.

Mesleki eğitim, istihdam, kariyer fırsatları ve nitelikli iş gücü temini açısından kritik öneme sahiptir. Okul, mesleki eğitim, yükseköğretim ve mesleki gelişim arasındaki geçişler karmaşıktır ve destek gerektirmektedir. Meslek eğitiminde erken bırakmalar ve yön değişiklikleri hâlen önemli bir sorundur. Söz konusu eğitimlere düşük eğitimli bireylerin ve göçmen kökenli kişilerin erişim hâlâ sınırlıdır.

1.4.2. Sayısal Veriler

1.4.2.1.Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023/2024 öğretim yılı

Okul Tipi	Öğrenci Sayısı		Türk
	Genel	Yabancı	
Önsınıflar (Vorklassen)	11.502	-	-
Anaokulu (Schulkindergarten)	17.306	8.938	401
İlkokul (Grundschule)	3.098.664	507.817	19.930
Ortaokul (Hauptschulen)	333.907	136.369	4.685
Farklı eğitim veren okullar (Schulen mit mehreren Bildungsgängen)	550.067	87.955	2.388
Ortaokul (Realschulen)	771.330	110.638	4.585
Entegre orta dereceli karma okul (Integrierte Gesamtschule)	2.190.702	221.034	8.645
FreieWaldorf okulları	88.050	3079	52
Lise (Gymnasium)	1.358.054	183.692	8.177
Öğrenme engelli okulları (Förderschulen)	344.349	64.525	2.346
Akşam okulları ve Kolejler (Abendschulen und Kollege)	30.470	11.109	555
Toplam	8.794.401	1.359.457	53.104

Kaynak: Federal Almanya Eğitim ve Araştırma Bakanlığı

1.4.2.2. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sayısı

2023/2024 öğrenim yılı

Okul türü	Çocuk Sayıları		
	Alman	Yabancı	Toplam
Kısmi meslek okulları	1.129.704	161.148	1.290.857
Meslek hazırlık sınıfları	44.563	78.373	122.936
Meslek okulları	-	-	-
Meslek teknik okulları	300.593	76.112	376.710
Meslek Yüksek Okulu	101.035	14.936	115.971
Meslek liseleri	147.535	14.096	161.631
Meslek akademileri	13.508	1.195	14.703
Diğer	160.493	12.311	172.804
Toplam	1.897.431	358.171	2.255.599

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4.2.3.Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023-2024 eğitim öğretim yılında F. Almanya’da toplamda 35.559 Türk öğrenci çeşitli bölümlerde yükseköğrenimine devam etmiştir. (Kaynak: Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı)

1.5. GÖÇ VE UYUM

1.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- **Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa (Fachkräfteeinwanderungsgesetz)**

Almanya’da kalifiye işgücü açığını kapamak amacıyla üçüncü ülkeden gelecek yabancı işgücüne Alman iş piyasasını açan “Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa” 2020 yılında yürürlüğe girmiştir.

Kasım 2023 yılından itibaren Avrupa Mavi Kartı (Blauen Karte EU) ile F.Almanya’ya kalifiye çalışanlar gelebilmektedir. Aylık kazanç miktarı da düşürülmüştür. (39.682,80 avro Yıllık Kazanç “Aylık Kazanç: 3.250”) Diplomalı veya diploması olmayan fakat mesleki tecrübesi olan bilgisayar uzmanları mavi kart sahibi olabilecekler ve F.Almanya’da çalışma imkânı bulabileceklerdir. Mesleki eğitim almış veya akademik eğitim almış kalifiye elemanlar diğer şartlarıda yerine getiriyor iseler oturma iznini almaya hak kazanacaklardır. Ayrıca profesyonel sürücülerin F.Almanya’da çalışmaları kolaylaştırılmıştır. Mavi Kartı olmadan çalışmak isteyenlerin aylık kazanç miktarı 3.650 avro (Yıllık Kazanç: 43.800 avro) olarak belirlenmiştir.

- **Türk vatandaşlarına 2024 yılında verilen çalışma amaçlı vize sayıları**

Vize statüsü	Schengen vizesi C	Milli Vize D	Toplam
İş yeri arama	0	1	1
Yüksekokul mezunu nitelikli işgücü iş arama	0	260	260
Meslek eğitim diplomalı nitelikli işgücü iş arama	0	33	33
Au pair/yaz tatili çalışma/Gönüllü hizmet	0	238	238
Meslek ve meslekte ilerleme eğitimi	1	178	179
Meslek eğitim yeri arama	0	9	9
Mesleki intibak önlemlerine katılım	0	674	674
AB Mavi Kart	0	2.443	2.443
Hizmet Sunumu/Vander Elst	4	46	50
Araştırma/Bilimsel çalışma	1	463	464
ICT Kart/AB içinde üçüncü ülke vatandaşlarının çalışma amacıyla diğer AB ülkelerine gitmeleri	2	82	84
Bakım personeli	0	291	291
Staj	3	189	192
Dini ve hayır kurumları	0	148	148
Gemi adamları	0	400	400
Bağımsız ve serbest çalışma	0	163	163
Diğer meslek alanları	283	7.222	7.505
Türk mutfağı aşçıları	0	33	33
FYükseköğrenim/Öğrenime hazırlık	1	9.022	9.023
Toplam	295	21.895	22.190

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

1.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2024 yılı itibarıyla	
Dernek Türü	Yaklaşık Sayı
Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)	900
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	1.700
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	600
İşadamları Dernekleri	350
Spor Dernekleri	400
Diğerleri	800
Toplam	4.750

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

1.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

2024 yılı itibarıyla	
Avrupa Parlamentosu	2
Federal Parlamento	19
Eyalet Parlamentoları	43
Toplam	64

Kaynak: Parlamento internet sayfaları

2. AVUSTRALYA

2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	13.716.437	3.888.611	49.250
Kadın	13.947.818	3.952.669	46.851
Toplam	27.664.255	7.841.280	96.101

Kaynak: Melburn Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Türk sayısı, 31.12.2024 tarihi itibarıyla %2,1 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır. Bu hesaplama, aşağıdaki tablolar için de geçerlidir.

Türkiye’de Doğan Türk Nüfus

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Sayı	Yüzde	Avustralya Vatandaşlığı Olanlar	Avustralya Vatandaşlığı Olmayanlar
Erkek	21.071	52	-	-
Kadın	19.739	48	-	-
Toplam	40.810	100	33.873 (%83)	6.937 (%17)

Kaynak: Melburn Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Türkiye’de Doğan Türk Nüfus İçerisinde Aile Nüfusu

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Toplam Aile Nüfusu	21.502
Çocuklu Çiftler	11.696
Çocuksuz Çiftler	5.749
Tek Ebeveynli Aile Nüfusu	3.861
Diğer Aile Nüfusu	196

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

2.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek (Çifte Vat.)	Kadın (Çifte Vat.)	Toplam
0-15	9.158	8.812	17.970
16-25	9.451	8.461	17.912
26-50	19.820	19.287	39.107
51-64	8.364	7.950	16.314
65 +	2.423	2.340	4.763
Genel Toplam	49.216	46.850	96.066

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

*Yaş gruplandırmaları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir

Türkiye’de Doğan Türk Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Toplam	Yüzde %
0-14	1.218	3
15-24	1.208	3
25-34	4.717	11
35-44	6.830	17
45-54	9.583	23
55-64	8.862	22
65 +	8.389	21
Genel Toplam	40.807	100
Yaş Ortalaması	52	

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

2.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma	Toplam Çifte Vatandaş
Yeni Güney Galler NSW	46.644
Viktorya VIC	40.473
Oueensland QLD	3.586
Batı Avustralya WA	2.507
Güney Avustralya SA	2.369
Tazmanya TAS	351
Kuzey Bölgesi NT	100
Avustralya Başkent Bölgesi ACT	70
Genel Toplam	96.100

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

2.1.4. Avustralya'daki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Doğum Ülkesi	Kişi	Avustralya Dışında Doğanların Oranı(%)	Ortalama Yaş
İngiltere	963,56	3,5	60
Hindistan	916,33	3,4	36
Çin	700,12	2,6	40
Yeni Zelanda	617,96	2,3	46
Filipinler	394,38	1,5	40
Vietnam	318,76	1,2	47
Güney Afrika	224,16	0,8	46
Nepal	197,80	0,7	29
Malezya	183,49	0,7	43
Srilanka	172,80	0,6	41
Diğer Ülkelerde Doğanlar	8.175.640	31,5	43
Avustralya Doğumlular	18.473.000	68,5	35
Toplam Nüfus	26.653.329	100	38

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

2.1.5. Avustralya'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen Avustralyalılar	Ayrılan Avustralyalılar	Gelen Türkler	Ayrılan Türkler
2024	9.322	15.115	1.251	1.324
2023	9.095	14.746	1.220	1.292
2022	8.917	14.457	1.196	1.217
2021	39.203	39.312	1.179	1.200
2020	38.623	38.730	1.158	1.182

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

2.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2024	597	239	228

Kaynak: Melbourne ve Sidney Başkonsolosluk kayıtları

2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

2.2.1. Sayısal Veriler

2.2.1.1. Toplam Çalışan ve İşsiz Sayıları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Çalışan Avustralyalı Sayısı	14.573.800
İşsiz Avustralyalı Sayısı	604.900

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

2.2.1.2. Türk İş Gücü (15-64 Yaş Arası Nüfus)*

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Erkek	39.350
Kadın	37.024
Toplam	76.374

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

*Türk sayısı, 31.12.2024 tarihi itibarıyla %2,1 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

2.2.1.3. Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Erkek	30.425
Kadın	18.109
Toplam	48.534

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

Not: 2023 yılı hesaplama verileri baz alınarak, 2024 yılı nüfus artış hızı %2,1 nüfus artış hızı uygulanarak Melburn Çalışma ve Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

2.2.1.4. Türkiye Doğumluların İstihdam Durumu

31.12.2024 tarihi itibarıyla

15 Yaş ve Üzeri Türkiye Doğumlu İşgücü	Sayı	%
Çalışan	18.107	47
İşsiz	19.456	51
Belirtilmemiş	646	2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

Not: Avustralya İstatistik Kurumunun 2023 yılı verileri baz alınarak 2024 yılı, % 2,1 yıllık nüfus artış oranları uygulanarak Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği tarafından bulunmuştur.

2.2.1.5. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı*

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	7.183	4.143	11.326
25-44	15.064	9.291	24.355
45-55	6.358	3.908	10.266
65 Yaş Üzeri	1.841	1.126	2.967
Toplam	30.446	18.468	48.914

*31.12.2024 tarihi itibarıyla %2,1 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğine bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

Not: Avustralya istatistiklerinde kökenlere göre ayırım yapılmamakta, Avustralya doğumlular ile Avustralya dışı doğumlular olarak veriler düzenlenmektedir. Kuzey Kıbrıs Türkleri de Türk olarak sayılmamaktadır. Avustralya'ya gelmiş vatandaşlarımız kısa sürede vatandaşlık almakta ve kayıtlarda artık Avustralyalı olarak geçmektedirler, Avustralya'da doğan çocukları ise Türk olarak kaydedilmemektedir. Dolayısı ile Avustralya tarafından verilen rakamlar vatandaşlarımızın sayısını tam olarak göstermemektedir. Daha önceki verilerin üzerine, Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğimizce elde edilen çeşitli kaynak bilgiler ile Avustralya İstatistik Bürosu nüfus sayımları, artış hızı, ölüm oranları, yurt dışından gelen göç oranları gibi bilimsel veriler göz önüne alınarak tahmini hesaplama yapılarak vatandaşlarımızın sayısı bulunmaktadır. Avustralya ve OECD yayınlarında belirtilen resmi rakamlardaki Türk sayıları ile Raporumuzda belirtilen Türk sayıları arasındaki fark bu açıklama gözetilerek değerlendirilmelidir.

2.2.1.6. Çalışan Vatandaşlarımızın* İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

İşkolu**	Çalışan İşçi Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık, Madencilik	1.590
İmalat Sanayi	9.872
İnşaat	2.966
Toptan ve Perakende Ticaret	6.889
Ulaştırma ve Depolama Hizmetleri	4.121
Maden	2.556
Banka, Sigorta, Finans	4.261
Kamu Yönetimi, Savunma	852
Eğitim, Sağlık Hizmetleri	3.542
Diğer	4.843
Bağımsız Çalışanlar	6.486
Toplam	47.978

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar.

**İşkolları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir.

Türkiye Doğumlu Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

İşkollarına göre dağılım (15 yaş ve üzeri)	Türkiye’de doğanlar	%	Avustralya dışında doğanlar	%	Avustralya’da doğanlar	%	Toplam	%
Kariyer Uzmanları	3.248	20,0	1.060.914	27,2	1.818.658	22,5	2.882.820	24,0
Yöneticiler	2.478	15,3	504.524	12,9	1.133.858	14,0	1.640.860	13,7
Teknikerler ve Sanayi Çalışanları	2.339	14,4	446.641	11,5	1.099.040	13,6	1.548.020	12,9
Makina Operatörleri ve Şoförleri	1.964	12,1	263.396	6,8	486.282	6,0	751.642	6,3
İşçiler	1.779	11,0	394.251	10,1	682.656	8,4	1.078.686	9,0
Büro ve İdari İşçiler	1.529	9,4	442.152	11,3	1.077.967	13,3	1.521.648	12,7
Hizmet Çalışanları	1.525	9,4	457.586	11,7	917.350	11,3	1.376.461	11,5
Satış Personeli	988	6,1	250.222	6,4	732.006	9,0	983.216	8,2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

Türkiye Doğumluların En Çok Çalıştıkları Sektörler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sektör	Sayı	%
Paket Yemek Servisi	690	4,3
Kafe ve Restoranlar	594	3,7
Bina ve Diğer Endüstriyel Temizlik Hizmetleri	392	2,4
Hastaneler (Psikiyatri Hastaneleri hariç)	374	2,3
Bilgisayar Sistemi Tasarımı ve İlgili Hizmetler	372	2,3

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.2.1.7. Türkiye Doğumluların İstihdam Durumu

31.12.2024 tarihi itibarıyla

15 Yaş ve Üzeri Türkiye Doğumlu İşgücü	Sayı	%
Tam zamanlı çalışan	9.255	52,2
Yarı zamanlı çalışan	5.328	30
İstihdam Dışı	1.621	9,1
İşsiz	1.532	8,6

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.2.1.8. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avustralya’da ücretlerde değişiklik her bütçe yılının Temmuz ayında yapılmaktadır. Avustralya’da 01 Temmuz 2024 - 30 Haziran 2025 tarihleri arasında yürürlükte olan ortalama ve asgari ücretler ile Sosyal Güvenlik Ödemeleri;

- Haftalık brüt asgari ücret 915,90 AUD
- Bir saatlik brüt ücret 24,10 AUD
- Aylık brüt asgari ücret 3.968,90 AUD olmuştur.

2.2.1.9. İşkolları İtibarıyla Ortalama Aylık Brüt Ücretler

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından açıklanan ve halen yürürlükte bulunan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretler aşağıda verilmiştir.

31.12.2024 tarihi itibarıyla

İş Kolları	Avustralya Doları (AUD)	Avustralya Doları (AUD)
	Yıllık Brüt Ortalama Ücret	Aylık Brüt Ortalama Ücret
Madencilik	156.795,56	13.066,30
Pazarlama	88.748,40	7.395,70
Elektrik, Gaz, Su, Atık Servisi	116.677,60	9.723,13
İnşaat	94.733,60	7.894,46
Toptan Ticaret Sektörü	93.111,20	7.759,26
Perakende Ticaret Sektörü	75.634	6.302,83
Konaklama ve Yemek Sektörü	73.891	6.157,66
Nakliye, Posta ve Depolama	98.446,40	8.203,86
Bilişim Medya ve Telekomünikasyon	126.734,40	10.561,20
Finans ve Sigortacılık Sektörü	118.726,40	9.893,86
Kiralama ve Emlak Sektörü	93.059,20	7.754,93

Profesyonel Bilimsel ve Teknik Servis	116.760,80	9.730,06
İdari ve Destek Sektörü	89.632,40	7.469,36
Kamu Yönetimi ve Güvenlik	105.877,20	8.823,10
Eğitim ve Öğretim	105.372,80	8.781,06
Sağlık ve Sosyal Yardım Sektörü	98.924,80	8.243,73
Sanat ve Eğlence Sektörü	93.459,60	7.788,30
Diğer hizmetler	75.805,60	6.317,13
İş kolları Ortalaması	100.016,80	8.334,73

Not: Avustralya İstatistik Bürosunun (ABS), tarafından açıklanan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre 2024 yılında geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretlerdir.

2.2.1.10. Ortalama Haftalık Gelirler (Avustralya Doları AUD)

31.12.2024 yılı itibarıyla

15 Yaş ve Üzeri Kişilerin Ortalama Haftalık Geliri	Türkiye Doğumlular	Avustralya Dışında Doğanlar	Avustralya Doğumlular	Toplam
Kişisel	519 AUD	784 AUD	823 AUD	805 AUD
Aile	1.688 AUD	2.131 AUD	2.128 AUD	2.120 AUD
Hane Halkı	1.561 AUD	1.936 AUD	1.635 AUD	1.746 AUD

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu 2021 yılı Genel Nüfus sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.2.1.11. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Avustralya’da 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla, genel nüfus içerisinde çalışan Avustralyalı sayısı 14.201.100 kişi ve 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla genel nüfus içerisinde işsizlik sayısı 1.028.859 kişidir. Yıllık işsizlik oranı % 3,8’dir.

2.3. SOSYAL GÜVENLİK

2.3.1. Sayısal Veriler

2.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilir ve sigorta primi ödeme zorunluluğu yoktur. Primsiz olan Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemenin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır.

2.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilir ve sigorta primi ödeme zorunluluğu yoktur. Primsiz olan Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemenin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır. İkamete Dayalı ödenek alanların sayısı aşağıda gösterilmiştir.

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Avustralyalı	Türk	Toplam
Faydalanan Kişi Sayısı	15.100.780	49.549	16.150.329

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Avustralya dışında 4 haftadan fazla ikamet edildiğinde ikamete dayalı sosyal yardımlar kesilmektedir.

2.3.1.3. Sosyal Güvenlik Ödemeleri (Avustralya Hükümeti Ödemeleri)

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Aile Vergi Yardımı Bölüm A	İki haftalık (AUD)
0-19 yaş arası her bir çocuk için	71,26
Aile Vergi Yardımı Bölüm B	İki haftalık (AUD)
5 yaşın altındaki her bir çocuk için	188,86
5-18 yaş arası (veya tam zamanlı eğitim alıyorsa 16-18 yaş arası) her bir çocuk için	131,74
Doğum Yardımı	
İlk doğan her çocuk için	2.670,82
Sonra doğan her çocuk başı için	1.335,85
Çocuk Bakım Yardımı (7 yaşın altında ve okula gitmeyen)	Aylık
Onaylı bakım	2.429,30
Ebeveyn Ödeneği	İki haftalık (AUD)
Yalnız yaşayan ebeveynler	978,60

Eşli olan ebeveynler	712,30
Yetim Aylığı	154,00
Yaşlılık aylığı	
Yalnız yaşayanlar	1.047,10
Birlikte yaşayan çiftlerin her birine	789,30
Maluliyet Destek Aylığı	İki haftalık (AUD)
18 yaş altı, bekâr, ailesi ile yaşayan	410,30
18-20 yaş arası, bekâr, bağımsız yaşayan	472,50
18-20 yaş arası, bekâr, bağımsız yaşayan	663,30
Evli çiftlerden her biri 18-20 yaş arası	663,30
21-63/65 yaş arasındakiler	1.144,40
Hastalık Yardımı	862,60
Ölüm Yardımı	1.144,40
Bakıcı Ödeneği	1.144,40
Bakıcı Yardımı Aylık	318,60
Eğitim Ödeneği (25 yaş ve üstü)	İki haftalık (AUD)
Bekâr	778,00
Bekâr, çocuklu	833,20
Evli, çocuksuz	833,20
Evli, çocuklu	833,20
Gençlik Yardımı (16-24 yaş arası tam gün genel eğitim ve çıraklık eğitimi alan)	İki haftalık (AUD)
18 yaş altında, ailesi ile yaşayanlar	410,30
18 yaş altında yalnız yaşayanlar	663,30
18 yaşın üstünde, ailesi ile yaşayanlar	472,50
18 yaşın üstünde yalnız yaşayanlar	663,30
İşsizlik yardımı	İki haftalık (AUD)
Bekâr, Çocuksuz	778,00
Bekâr, Çocuklu	833,20
Bekâr, 60 yaş üstü	833,20
Eşli, eşlerin her birine	833,20

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

2.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

Ciddi İş Kazası Oranları (Her 100.000 Çalışan İşçi İçin)

31.12.2024 tarihi itibarıyla

İş kolu	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Tarım-Orman-Balıkçılık	18,8	17,0	17,2	13,1	13,1	10,04
Madencilik	15,5	15,7	15,7	2,1	2,1	2,3
İnşaat	15,9	15,3	15,2	2,7	3,1	2,1
Taşıma, Posta, Depolama	15,6	15,3	15,2	7,7	7,8	7,9
Toptan Ticaret	12,8	13,7	13,1	0,9	0,5	1,1
Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Hizmetler	11,2	10,9	11,6	0,1	0,1	0,1
İdari Destek Hizmetleri	10,0	11,0	11,0	1,3	1,4	1,2
İmalat Sanayi	1,9	2,1	2,1	2,2	2,2	1,8
Kamu Yönetimi Destek Hizmetleri	10,2	11,1	10,2	1,1	1,1	0,6
Sanat Rekreasyon Hizmetleri	10,2	8,9	9,3	0,5	0,5	2,1
Elektrik, Gaz, Su ve Atık Hizmetleri	8,8	7,8	7,6	2,0	2,0	2,1
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	6,9	6,8	7,1	0,2	0,2	0,4
Diğer Hizmetler	7,3	7,4	7,0	0,7	0,7	0,6
Perakende Ticaret	7,0	6,7	6,9		0,2	0,1
Konaklama ve Yemek Hizmetleri	7,0	6,6	6,8	0,3	0,3	0,2
Emlak Kiralama Hizmetleri	5,0	5,3	5,3	0,9	0,9	0,9
Bilgi Medyası ve Telekomünikasyon Hizmetleri	2,8	2,3	2,2	0,0	0,0	0,0
Profesyonel Bilim ve Teknik Hizmetler	1,9	2,1	2,1	0,4	0,4	0,1
Finans ve Sigorta Hizmetleri	1,4	1,6	1,5	0,0	0,0	0,0

Kaynak: Safe Work Avustralya'nın 31.12.2023 tarihinde yayımlanan en güncel verileridir.

Not: İş kazaları istatistikleri etnik kökene göre tutulmadığından vatandaşlarımıza ait bilgiler bulunmamaktadır.

2.3.2. Aile Yardımları

Vergi Bazlı Aile Yardımları (Family Tax Benefit A ve B)

Family Tax Benefit, çocuk yetiştirmenin giderlerinin karşılanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. İki parçadan oluşmaktadır: Family Tax Benefit Part A ve Family Tax Benefit Part B.

- Family Tax Benefit Part A, her çocuk için ödenir. Bağlanan miktar ailenin yapısına ve gelirine bağlıdır.
- Family Tax Benefit Part B, tek yaşayan anne ve babalara veya anne ya da babadan birinin tam-gün olarak çocuklara bakmak üzere evde bakıcı olarak kaldığı durumlarda, yani tek temel geliri olan veya bir miktar paralı işi olan ailelere ek yardım sağlamak üzere verilir.

Family Tax Benefit Part A almak için çocukların aşağıdaki koşullara uyması gerekir:

- 16 yaşın altında olmak,
- 16 veya 17 yaşlarında olup 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamış olmak ya da 16-19 yaşları arasında olmak (19 yaşını doldurdıkları takvim yılı sonuna kadar) ve onaylanmış bir kurumda 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamasına imkân verecek tam gün süreli bir eğitim alıyor olmak / kabul edilebilir bir eğitim yükü altında olmak veya kendisine bu koşuldan muafiyet tanınmış olması gerekir.
- Ödeme talep eden kişinin gelir testinden geçmesi ve çocuğa en az yüzde 35 oranında bakıyor olması gerekir.

Family Tax Benefit için Gelir Testi

- Eğer bir mali yılda ailenin geliri 62.634 AUD veya altındaysa ödeme gelir testinden etkilenmeyecektir.
- Pek çok durumda Family Tax Benefit Part A ödemesi iki gelir testi uygulanarak belirlenir ve aileye en yüksek ödemeyi verdiren test dikkate alınır.

İlk test 62.634 AUD üzerindeki her dolar için, maksimum Family Tax Benefit Part A ödeme tutarını Family Tax Benefit Part A- temel ödeme tutarına ulaşıncaya kadar 20 Cent indirir.

İkinci test, 111.398 AUD (bu tutar Family Tax Benefit alan ilk çocuktan sonraki her çocuk için 3.796 AUD artırılır) üzerindeki her bir Dolar için Family Tax Benefit Part A temel tutarını ödemeler sıfıra düşünceye kadar 30 Cent indirir.

2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

2.4.1. Sayısal Veriler

2.4.1.1. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Avustralya’da Türkiye’den gönderilen öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler mahallinden görevlendirilmektedir. Avustralya Eğitim Bakanlığınca mahallinden görevlendirilen Viktorya Eyaletinde 92 civarında, Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde yaklaşık 67 Türk öğretmen yarı zamanlı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca özel Türk eğitim kurumlarınca tam gün istihdam edilen Türk öğretmenler bu sayıya dâhil değildir.

Avustralya’da bulunan vatandaşlarımızın çocuklarından oluşan ilk-orta-lise-üniversite ve Türk Dili okullarında olmak üzere değişik düzeyde eğitim programlarına devam eden yaklaşık 12.556 öğrencimiz bulunmaktadır. Türkiye’den gönderilen 1.592’e yakın öğrenci Avustralya’daki üniversitelerde lisans ve lisansüstü eğitim görmektedirler. Türk öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri; müfredatında seçimlik ders olarak Türkçe dersi bulunan hafta içi Devlet Okulları ile hafta sonu Devlet Okullarında ve bu okulların yanı sıra devlet veya yerel yönetimlerce desteklenen, hafta sonları eğitim veren dernek okullarında verilmektedir.

2.4.1.2. Avustralya’da Doğum Yerine ve Okul Türüne Göre Öğrenci Sayıları

Eğitim Kurumu Türü	Türkiye Doğumlular	%	Avustralya Dışında Doğanlar	%	Avustralya Doğumlular	%	Toplam	%
Okul Öncesi	99	0,3	23.476	0,3	459.920	2,7	484.185	1,9
İlk Öğretim	700	1,8	200.224	2,8	1.869.486	11	2.075.224	8,2
Orta Öğretim	529	1,4	247.522	3,5	1.377.355	8,1	1.629.624	6,4
Yüksek Öğretim								
Yüksek Ö. Mesleki Eğitim	1.272	3,3	242.847	3,4	356.840	2,1	601.901	2,4
Yüksek Ö. Üniversite/Diğer lisans ve lisans üstü	1.099	2,8	406.347	5,8	776.479	4,6	1.185.450	4,7
Yüksek Öğretim Toplam	2.375	6,2	650.568	9,2	1.134.506	6,7	1.789.994	7
Diğer	591	1,5	115.704	1,6	125.945	0,7	242.821	1
Türü Belirtilmemiş	568	1,5	88.710	1,3	224.585	1,3	1.456.618	5,7
Herhangi Bir Eğitim Kurumuna Dahil Olmayan Nüfus	33.711	87,4	5.717.505	81,2	11.828.632	69,5	17.744.325	69,8

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.4.1.3. Avustralya’da Doğum Yerine Göre En Yüksek Eğitim Düzeyi

2024 yılı itibarıyla

En Yüksek Eğitim Düzeyi	Türkiye Doğumlular	%	Avustralya Dışında Doğanlar	%	Avustralya Doğumlular	%	Toplam	%
Lisans ve lisans üstü	8.400	22,4	2.505.433	37,5	2.943.161	22,7	5.464.631	26,3
İleri diploma ve diploma düzeyi	2.844	7,6	714.077	10,7	1.222.353	9,4	1.946.738	9,4
Sertifika seviyesi IV	661	1,8	159.326	2,4	556.932	4,3	719.425	3,5
Sertifika seviyesi III	2.494	6,7	589.957	8,8	2.003.455	15,5	2.617.766	12,6
12 yıl	6.812	18,2	1.037.580	15,5	2.044.418	15,8	3.104.116	14,9
11 yıl	1.222	3,3	203.615	3	745.842	5,8	958.803	4,6
10 yıl	2.880	7,7	431.799	6,5	1.624.637	12,5	2.086.306	10
Sertifika seviyesi II	43	0,1	3.685	0,1	9.838	0,1	13.687	0,1
Sertifika seviyesi I	15	0	1.022	0	1.157	0	2.614	0
9 yıl veya daha az	7.394	19,8	459.998	6,9	1.001.243	7,7	1.490.444	7,2
Yetersiz tarif edilmiş	1.018	2,7	186.626	2,8	315.214	2,4	506.259	2,4
Eğitimsiz	2.136	5,7	140.060	2,1	32.635	0,3	175.844	0,8
Belirtilmemiş	1.502	4	253.286	3,8	442.198	3,4	1.694.773	8,2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.5. GÖÇ VE UYUM

2.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

2.5.1.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	13
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	39
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	61
İşadamları Dernekleri	9
Spor Dernekleri	12
Diğerleri	-
Toplam	134

Kaynak: Melburn Başkonsolosluğu ve Avustralian Golden Turkish Business Directory

2.5.1.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Eyalet Parlamentoları	3
Yerel Yönetimler	4
Toplam	7

Kaynak: Melburn Başkonsolosluk kayıtları

3. AVUSTURYA

3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

3.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2024 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.532.880	940.598	64.725
Kadın	4.664.333	914.821	60.063
Toplam	9.197.213	1.855.419	124.788

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Türk vatandaşı olanlar.

Avusturya nüfusunun %20,2'sini (1.855.419) yabancı ülke vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturyalı olmayan vatandaşların yarısından fazlası (945.169'u) AB ve EFTA (İngiltere dahil) vatandaşlarıdır. Bunların içinde en kalabalık grubu sayıları 239.452'yi bulan Alman vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturya'da toplam 910.250 kişi üçüncü ülke vatandaşlarıdır. Bunların 122.459'u Sırp vatandaşlarından ve 124.788'i Türk vatandaşlarından oluşmaktadır.

Avusturya nüfusunun önemli bir bölümü 5 büyük şehirde yerleşmiş bulunmaktadır. Bu yerleşim birimleri, Başkent Viyana (2.028.289), Graz (305.314), Linz (213.557), Innsbruck (132.499) ve Salzburg (157.659) şeklinde sıralanmaktadır.

3.1.2. Genel ve Yabancı Nüfusun Federal Eyaletlere Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Eyaletler	Yüzölçümü/km ²	Genel Nüfus	Yabancı Nüfus
Burgenland	3.961,80	301.790	34.782
Kaernten	9.538,01	570.095	77.758
Aşağı Avusturya	19.186,26	1.727.514	215.208
Yukarı Avusturya	11.979,91	1.535.519	250.864
Salzburg	7.156,03	572.846	118.922
Steiermark	16.401,04	1.271.716	185.043
Tirol	12.640,17	777.660	147.825
Vorarlberg	2.601,12	411.784	86.131
Viyana	414,65	2.028.289	738.886
Toplam	83.879,00	9.197.213	1.855.419

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.1.3. Avusturya'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Avusturya Uyuğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2024	1.392	289.400

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, Avusturya Entegrasyon Kurumu

3.1.4. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
0-4	415.580	96.652	4.551
5-9	456.117	106.444	5.934
10-14	444.167	96.288	5.967
15-29	1.529.035	405.174	23.924
30-44	1.902.723	550.090	39.300
45-59	1.918.137	381.612	28.105
60-74	1.630.469	173.694	13.101
75 +	900.985	45.465	3.906
Genel Toplam	9.197.213	1.855.419	124.788

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, <https://statcube.at/statistik.at/ext/statcube/jsf/tableView/tableView.xhtml>

Not: Avusturya genelinde yaş grubu ortalaması 43,6'dır. Kadın nüfusu %50,7'dir.

3.1.5. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Eyaletler	Sayı
Burgenland	1.139
Kaernten	1.350
Aşağı Avusturya	17.006
Yukarı Avusturya	17.314
Salzburg	6.766
Steiermark	9.029
Tirol	11.680
Vorarlberg	12.983
Viyana	47.521
Genel Toplam	124.788

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, <https://statcube.at/statistik.at/ext/statcube/jsf/tableView/tableView.xhtml>

3.1.6. Avusturya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	124.788
Almanya	239.452
Sırbistan	122.459
Bosna-Hersek	100.764
Romanya	155.715
Hırvatistan	109.359
Macaristan	112.376
Polonya	67.543
Slovakya	50.415
Rusya	38.060
İtalya	41.018
Bulgaristan	40.295
Kosova	29.151
Makedonya	27.276
Slovenya	24.222
Çek Cumhuriyeti	16.213
Diğer	556.313
Yabancı Toplam	1.855.419

Kaynak: Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

*Milliyetlerine göre kadın ve erkek toplam sayı.

3.1.7. Avusturya'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2024	6.226	4.093

Kaynak: <https://statcube.at/statistik.at/ext/statcube/jsf/tableView/tableView.xhtml>

3.1.8. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Doğan	Ölen	Evlenen
2024	1.405	275	507

Kaynak: T.C. Viyana Başkonsolosluğu

3.2. ÇALIŞMA HAYATI

3.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı'nın, Avusturya iş piyasasında ihtiyaç duyulan mesleklerle ilgili 2024 yılı için yayınladığı liste aşağıda yer almaktadır. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu üçüncü ülke vatandaşlarının, mevcut puanlama sisteminde (toplam 75 puanda en az 50 puan) gerekli koşulları yerine getirmiş olmaları şartıyla, “Kırmızı-Beyaz-Kırmızı Kart” olarak adlandırılan çalışma ve ikamet vizesi almak üzere başvuru hakları mevcuttur.

Nitelikli yabancı işgücünün Avusturya'ya yasal göçünde esas alınacak puanlama sisteminde “mesleki kalifikasyon”, “mesleki deneyim” “yaş”, “dil bilgisi” ve “ücret” gibi unsurlar tayin edici kriterler olarak belirlenmiş olup; Avusturya'da bir işyerinden bağlayıcı iş teklifi aldığını kanıtlaması ve işverenin Kanuna, Tüzüğe ve Toplu İş Sözleşmesine uygun bir asgari ücret ödemeye hazır olduğunu belgelemesi halinde Kırmızı Beyaz Kırmızı Kart (Rot Weis Rot) verilmektedir.

2024 Yılı İçin İhtiyaç Duyulan Mesleklerin Listesi:

1- Yüksek Gerilim Teknolojisi Alanında Diplomalı Mühendisler	19- Kaynakçılar, Alevle Kesme Teknisyenleri
2- Tarım Aletleri/Makineleri İmalat İşçileri	20- Lehimciler
3- Yüksek Gerilim Teknikerleri	21- Boru Tesisatçıları, Boru Montajcıları
4- Tarım Makineleri Teknisyenleri	22- Gözlükçüler
5- Yüksek Eğitimli Makine Mühendisliği Teknikerleri	23- Demirciler
6- Yüksek Eğitimli Bilişim Teknikerleri	24- Doktorlar
7- Çatı Ustaları	25- Tren Makinistleri
8- Zayıf Akım ve Haberleşme Teknolojileri Mühendisleri/Teknikerleri	26- Boyacılar
9- Frezeciler	27- Oto Tamircileri
10- Maliyet Hesapçıları	28- İşletme Teknikerleri
11- Yakma ve Gaz Teknolojisi Teknikerleri	29- Tıbbi Teknik Uzmanları
12- Yüksek Lisans Hemşireleri	30- Yeminli Mali Müşavirler
13- Tornacılar	31- Marangozlar
14- Çatı Kaplamacıları	32- Yüksek Eğitimli İnşaat Teknikeri
15- Makine Yüksek Mühendisleri	33- Sınıflandırılmamış Diğer Yüksek Eğitimli Teknikerler
16- Bilişim Yüksek Mühendisleri	34- Ücret ve Maaş Hesap Uzmanları
17- Elektrik Tesisatçıları, Elektromontaj Teknisyenleri	35- İnşaat Marangozları
18- Makine Mühendisliği Teknikerleri	36- İnşaat Sac Ustaları
	37- Mobilya ve İnşaat Marangozları
	38- Makine Montajcıları
	39- Karoseri ve Radyatör Ustaları
	40- Nalbantlar ve Eski Usul Araba Ustaları

- 41- Kaldırım Ustaları
- 42- Mühendis Unvanlı Yüksek Eğitimli İşletme Teknikerleri
- 43- Demir, Metal Eşyalar, Makineler, Ev ve Mutfak Aletleri Satıcıları
- 44- Ağır Mekanikçiler
- 45- Elektromekanikçiler
- 46- İşletme Yüksek Mühendisleri
- 47- İnşaat, Sac ve Yapı Demircileri
- 48- Beton Ustaları
- 49- Ebe ve Doğum Uzmanları
- 50- Yüksek Mühendis Unvanlı Zayıf Akım ve Haberleşme Teknikerleri
- 51- Kasaplar
- 52- Plastik İşleme Teknikerleri
- 53- Fiziki-Teknik Özel Meslekler
- 54- Muhasebeciler
- 55- Lokanta Aşçıları
- 56- Bilişim Teknikerleri
- 57- Takım, Kalıp ve Kesici Üreticileri
- 58- Fayans ve Karo Döşeyicileri
- 59- Seramikçiler, Çömlekçiler, Soba Ustaları
- 60- Zemin Döşeyiciler
- 61- Mağaza Satış Elemanları
- 62- Yer Altı İnşaat İşçileri
- 63- Baca Temizleyicileri
- 64- İnşaat Teknikerleri
- 65- Otomat/Makine Kurulum ve Montaj Ustaları
- 66- Parfümeri, Temizlik, Ev ve Boya Ürünleri Satıcıları
- 67- Çiçek Tasarımcıları
- 68- Ahşap İşleme Makinesi Operatörleri
- 69- Pastacılar
- 70- Demiryolu Meslekleri
- 71- Yöneticiler, Otelcilik, Restoran ve Yurt Görevlileri
- 72- Lojistik Uzmanları
- 73- Diş Protezi Teknisyenleri
- 74- Fatura ve Hesap Uzmanları
- 75- Teknik Fizik Mühendisleri ve Fizikçiler
- 76- Ölçme Teknikerleri
- 77- Elektrik Meslekleri
- 78- Mekanik Metal İşleme Meslekleri
- 79- Kahve ve Diğer Gıda Üreticileri
- 80- İnşaat Yüksek Mühendisleri
- 81- Duvar Ustaları
- 82- Fırıncılar
- 83- Eğitimciler
- 84- Metal Ürün Üreticileri ve Montajcıları
- 85- Hemşireler vb. Sağlık Meslekleri
- 86- Sosyal Bilimciler, İktisatçılar, İstatistikçiler
- 87- Cam Ustaları
- 88- Ray Döşeyicileri
- 89- Kuaförler, Makyaj Sanatçıları
- 90- Boyacılar, Badana Ustaları
- 91- Teknik Ressamlar
- 92- Güzellik Uzmanları, El ve Ayak Bakım Uzmanları
- 93- Sigorta Temsilcileri
- 94- Diyetisyenler
- 95- Taş Ustaları ve Taş Oymacıları
- 96- Tren Kondüktörleri ve Tren Şefleri
- 97- Masörler
- 98- Mobilya Marangozları
- 99- Depo ve Lojistik Uzmanları
- 100- İşletme Yöneticileri
- 101- Teknik Kimya Mühendisleri ve Kimyagerler
- 102- Sosyal Hizmet Uzmanları
- 103- Otobüs Şoförleri
- 104- Okul Servis Şoförleri
- 105- Toplu Taşıma Şoförleri
- 106- Tramvay Sürücülere

Kilit personel konumunda istihdam edilecek yabancı işgücüne ödenmesi zorunlu asgari ücret sınırları da 01.01.2024 tarihinden itibaren 3.030 avro olarak uygulanmaktadır.

3.2.2. Sayısal Veriler

3.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Sivil işgücünün (15-64 yaş) istihdama katılım oranı, %78,2 (erkeklerde %83,4 kadınlarda %72,9), işgücüne katılım oranı ise %73,2 (erkeklerde %77,8 kadınlarda %68,6) olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılı ortalama verilerine göre; 4.258.514 (2.275.620'si erkek) olarak belirlenen çalışan nüfusun 3.960.663'ü ücret karşılığı bağımlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bu grubun 1.005.850'si yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 64.531'i Türk vatandaşıdır.

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (Bağımlı Çalışanlar)	2.105.322	1.855.340	3.960.663
-Yabancı	584.348	421.493	1.005.840
-Türk*	40.312	24.219	64.531
Bağımsız Çalışanlar	293.518	212.324	505.842
TOPLAM	2.275.620	1.982.893	4.258.514

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu, Federal İstatistik Kurumu,
https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Be.aspx

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izinle Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olan vatandaşlarımız bu sınıfa dahil değildir.

Sigorta prim muafiyetli işlerde kısmi ve belirli ücret sınırında çalışanların sayısı da 359.005 (214.164'ü kadın) olarak belirlenmiştir. Bu statüde çalışanlar için sadece kaza sigortası primi ödenmekte olup günlük ve aylık kazanç sınırları yasa ile belirlenmektedir. Bu sınır 2024 yılı için aylık 518,44 avro olarak uygulanmaktadır. Ayrıca ücretsiz hizmet sözleşmelerinde de 14.433 kişi çalışmaktadır.

Göçmen kökenli nüfus içinde yer alıp da 25-65 yaş grubuna mensup olanların eğitim seviyeleri aşağıda gösterilmektedir:

2024 yılı itibarıyla

	Genel	Avusturya Kökenli	Türk Kökenli	AB'ye 2004'den önce giren Ülkeler	AB'ye 2004'de giren Ülkeler	AB'ye 2007'den sonra giren Ülkeler
Zorunlu Eğt. %	13,3	8,8	54,8	6,1	7,4	20,2
Mesleki Eğt. %	45,9	52,7	27,9	30,9	33,8	32,0
Lise ve Dengi%	18,0	17,2	10,8	15,8	27,7	27,5
Yüksek Öğr. %	22,8	21,4	6,6	47,3	31,1	20,3

Kaynak: Göç ve Entegrasyon Raporu 2024

Avusturya, kalifiye yabancı işgücünün ülkeye gelmesini teşvik amacıyla 01.07.2011 tarihinden itibaren puan esasına dayalı yeni bir sistemi hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, yüksek kalifiye elemanlar, nitelikli işgücü aranan mesleklerde yetişmiş kişiler ve kilit personelin Avusturya iş piyasasına girişi sağlanmıştır. Keza, herhangi bir AB ülkesinde yüksek tahsilini tamamlamış üçüncü ülke vatandaşları ile Avusturya’da yükseköğrenim görmüş yabancıların, belli koşullarda Avusturya’da çalışma ve oturma izni almalarına imkân sağlanmıştır. Elaman temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili liste Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca hazırlanmaktadır.

Avusturya’da 2024 yılında işsiz sayısı 297.851’dir. 2023 yılında bu sayı 270.773’dür. Diğer taraftan Avusturya’da Federal Hükümet tarafından, işsizlikle mücadele kapsamında; ileri yaş çalışanların iş piyasasında daha uzun kalabilmelerinin sağlanması, işletmelerin ileri yaş işgücü istihdam etmeye teşvik edilmesi, insan kaynaklarının iyileştirilmesi, uzun süreli işsizlikle mücadele edilmesi, gençlere eğitim yeri garanti edilmesi ve kadın istihdamının artırılması amacıyla değişik teşvik tedbirleri, program ve projeler hayata geçirilmiştir.

3.2.2.2. Genel ve Yabancı Çalışan Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tabloda Avusturya’daki bağımlı çalışanların yaş gruplarına göre dağılımı, genel ve yabancı ülke vatandaşı olarak verilmektedir. Avusturya genelinde çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 40-44 arasındır. Bu grupta toplam 957.461 bağımlı çalışan bulunmaktadır. Yabancılar arasında ise bağımlı çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 35-44’dür.

2024 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
15-19	137.501	25.932	2.341
20-24	304.895	83.932	7.877
25-29	431.535	128.280	8.419
30-34	483.337	136.357	7.636
35-39	484.702	142.787	8.610
40-44	491.333	141.120	9.105
45-49	458.216	128.927	7.709
50-54	482.944	103.547	6.577
55-59	489.855	78.148	4.540
60-64	174.754	31.633	1.622
65 +	21.591	5.178	96
Genel Toplam	3.960.663	1.005.841	64.532

Kaynak: Avusturya İstatistik Kurumu, https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Be.aspx

3.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

2024 yılında Türk vatandaşlarının çalışma oranı %64,1 (%72,0 erkek, %56,0 kadın) olmuştur. Çalışma hayatında bulunan Türk veya Türk asıllı çalışanların %38,4’ü işçi, %49,7’si ise

hizmetli statüsündedir. Türk kökenlilerin %9,0'ı kendi nam ve hesabına serbest çalışmaktadır. Ayrıca %2,8'i ise çıraklık eğitimi almaktadır.

2024 yılı itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı (Viyana)	Çalışan Sayısı (Avusturya Geneli)
Tarım/Orman/Balıkçılık	4	69
Madencilik ve Taş Ocakları	2	31
İmalat	1.315	12.884
Enerji Tedariki	50	94
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	61	399
İnşaat	2.492	6.204
Ticaret /Mot. Araç Tamiri	3.923	10.543
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	1.948	5.567
Otel ve Lokantacılık	1.922	6.631
Bilgi ve İletişim	619	915
Mali ve Sigorta Sektörü	512	894
Arsa ve Konut Sektörü	210	401
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	900	1.660
Diğer Ekonomik Hizmet.	2.941	8.461
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta Hizmetleri	1.503	3.255
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	1.015	1.409
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	1.078	2.862
Sanat ve Eğlence Sektörü	106	310
Diğer Hizmetler	859	1.899
Ev İşleri	6	23
Ülke Dışı Organizasyon ve Kuruluşlarda Çalışanlar	4	4
Diğerleri	14	16
Toplam	21.484	64.531

Kaynak: https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Be.aspx

3.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Aşağıdaki tablo Avusturya'daki bağımsız çalışanların genel sayısının cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

2024 yılı itibarıyla

	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	293.518	49.300	4.858
Kadın	212.324	76.180	980
Toplam	505.842	125.480	5.838

Kaynak: https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Be.aspx

Avusturya’da Bağımsız Çalışanların Sektörlere Göre Ayrımı

2024 yılı itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı Genel	Çalışan Sayısı Viyana	Çalışan Sayısı Türk
Tarım/Orman/Balıkçılık	1.496	11	-
Madencilik ve Taş Ocakları	26	2	1
İmalat	44.808	10.268	332
Enerji Tedariki	64	3	1
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	196	24	3
İnşaat	44.014	8.710	1.488
Ticaret /Mot. Araç Tamiri	40.775	7.758	698
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	4.973	1.456	214
Otel ve Lokantacılık	73.596	13.462	1.738
Bilgi ve İletişim	12.614	5.219	78
Mali ve Sigorta Sektörü	5.492	976	22
Arsa ve Konut Sektörü	715	171	6
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	50.935	15.035	215
Diğer Ekonomik Hizmt.	19.117	4.793	210
Eğitim ve Öğretim Hizm.	1.833	507	5
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	77.784	12.039	17
Sanat ve Eğlence Sektörü	14.281	7.102	52
Diğer Hizmetler	25.837	4.575	300
Ev İşleri	3	2	-
Diğerleri	87.284	5.085	461
Toplam	505.842	97.198	5.839

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu, https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Be.aspx

3.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avusturya’da İşçi ve Hizmetliler İçin Ortalama Aylık Brüt Ücretler (Avro)

2024 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Genel
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan İşçiler	2.093	3.426	2.996
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan Hizmetliler	3.021	4.726	3.626
Ortalama	2.661	3.691	3.229

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yılı 2024

Not: Bu veriler, Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği tarafından senelik yayımlanan “İstatistik Yılı” esas alınarak hazırlanmış olup giydirilmiş (izin ve Noel parası dahil) brüt ücretleri ifade etmektedir. Avusturya’da yasal asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte Federal Çalışma Bakanlığı sadece ev hizmetlerinde istihdam edilenlere uygulanmak üzere aylık asgari ücret sınırlarını belirlemektedir. Bu kapsamda ödenecek asgari ücretlerde istihdam edilen kişinin mesleki eğitimi ve çalışma süresi esas alınmaktadır.

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığınca Ev Hizmetlerinde Çalışanlar için 2024 yılı Asgari Ücret Listesi

1. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmeti Hariç)

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.638	1.665	1.691
6.-10. Yıl	1.648	1.674	1.699
11. Yıldan Sonra	1.654	1.687	1.713

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

2. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmeti Dahil)

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.704	1.773	1.854
6.-10. Yıl	1.754	1.905	2.017
11. Yıldan Sonra	2.025	2.390	2.390

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

3. Ev Ekonomisi Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.813	1.984	2.109
6.-10. Yıl	1.962	2.159	2.311
11. Yıldan Sonra	2.318	2.562	2.744

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

4. Bebek ve Çocuk Bakım Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.715	1.783	1.877
6.-10. Yıl	1.767	1.915	2.028
11. Yıldan Sonra	2.036	2.248	2.402

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

5. Hasta ve Yaşlı Bakım Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. Yıl	1.833
6.-10. Yıl	1.963
11. Yıldan Sonra	2.314

6. Diplomalı Hasta Bakıcıları

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. Yıl	2.145
6.-10. Yıl	2.350
11. Yıldan Sonra	2.789

7. Yeterlilik Belgesine Sahip Çocuk Pedagogları

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. Yıl	2.144
6.-10. Yıl	2.348
11. Yıldan Sonra	2.787

8. Hayvan Bakıcıları

	a)	b)
Hizmet Yılı	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.751	1.846
6.-10. Yıl	1.859	1.985
11. Yıldan Sonra	2.140	2.340

9. İdari Memurlar, Özel Sekreterler

	a)	b)
Hizmet Yılı	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.984	2.145
6.-10. Yıl	2.159	2.350
11. Yıldan Sonra	2.562	2.789

Kaynak: Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı

3.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Sendikal Örgütler ve Çalışma Alanları

1945 senesinde kurulan Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB), bünyesinde barındırdığı 7 sendika ile ülkenin tek konfederasyondur. Konfederasyon içinde, değişik siyasi pozisyonları olan fraksiyonlar (kanatlar) veya federasyon benzeri oluşumlar da faaliyet imkânı bulmaktadır.

ÖGB içinde 6 değişik fraksiyon faaliyet göstermektedir. Bu fraksiyonlardan beşi siyasi partilerle yakın ilişki içindedir. Bunlar; Sosyal Demokrat Sendikacılar Fraksiyonu (FSG), Katolik Sendikacılar Fraksiyonu (FCG), Bağımsızlar Fraksiyonu (UG) Özgürlükçü İşçiler Fraksiyonu (FA) ve Sendikal Sol Blok Fraksiyonu (GLB) şeklinde sıralanmaktadır. Partisizler Fraksiyonu'nun (PFG) herhangi bir siyasi parti ile irtibatı bulunmamaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'ne üye sendikalar şöyledir:

- 1) Müstahdemler, Gazetecilik-Yayın-Kâğıt Sanayi İşçileri Sendikası (GPA-DJP) ,
- 2) Kamu Çalışanları Sendikası (GÖD),
- 3) Belediye İşçileri, Kültür, Sanat ve Spor Çalışanları Sendikası (GdG-KMSfB),
- 4) İnşaat İşçileri ve Ağaç Sanayi Çalışanları Sendikası (GBH),
- 5) Ulaştırma, Sosyal İşler, Sağlık, Özel Hizmet Sektörü Çalışanları Sendikası (Vida),
- 6) Posta ve Haberleşme İşçileri Sendikası (GPF) ,
- 7) Metal, Tekstil, Kimya ve Gıda Sanayi İşçileri Sendikası (PRO-GE)

Avusturya'da toplu sözleşmeler işletmeler bazında değil, branş esasına dayalı olarak yapılmaktadır. Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB) ve dolayısıyla bağlı sendikaları 04.09.1947 tarihli Kararname ile işçiler adına sözleşme imzalamakla yetkilendirilmiş otoritedir. Toplu sözleşmenin diğer ortağı ise, işverenler adına imza yetkisi tanınan Ticaret Odaları ile yasal diğer meslek örgütleri veya işveren konumuna sahip benzer kurumsal yapılanmalardır. Avusturya'da halen yaklaşık 900 civarında toplu iş sözleşmesi yürürlükte olup yıllık 450'nin üzerinde toplu sözleşme imzalanmaktadır. İmzalanan toplu sözleşmeler, sendika üyeliğinden bağımsız, iş kolunda faaliyet gösteren tüm çalışanları kapsamaktadır. Özel durumlarda, Eyalet sınırlarını kapsayacak sözleşmeler de yapılabilir.

Çalışanların ve emeklilerin isteğe bağlı olarak üye olabildikleri ve yine serbestçe üyelikten ayrılabilirdikleri ÖGB, kendi kuruluş tüzüğü uyarınca üyelerinden brüt aylık gelirin %1'i oranında üyelik aidatı tahsil etmektedir. Mesleki eğitim görenler, üniversite öğrencileri ve işsizler indirimli aidat tarifesinden ödeme yapmaktadır. Üyelik aidatları yıllık gelir vergisinde dikkate alınmakta ve bir bölümü vergiden düşülebilmektedir. Üyelik aidatı işverenler tarafından ücretten kesilerek doğrudan Birliğe havale edilmektedir. Emeklilerin aidatı da Sigorta Kurumu tarafından ÖGB'ye yönlendirilmektedir.

ÖGB, Avrupa Sendikalar Birliği ile Enternasyonal Sendikalar Birliği'nin üyesi olup, Avrupa Birliği nezdinde de bir temsilciliği bulunmaktadır.

Sosyal politika kapsamında çalışanlar açısından önem arz eden her tür yasa taslağına detaylı görüş hazırlayarak katkı veren ve bu surette ücretlilerin çıkarlarını gözetmeye çalışan Avusturya Sendikalar Birliği, üyelerine çalışma hayatının her alanında ve sosyal güvenlikle ilgili konularda doğrudan danışma hizmeti sunmakta, ayrıca istihdam ettiği hukukçular kanalıyla, hiçbir ücret talep etmeksizin üyelerinin iş ve sosyal mahkemelerde savunmasını üstlenmektedir. Konfederasyon, yayımladığı ve ücretsiz dağıttığı aylık dergi vasıtasıyla üyelerine bilgi ve enformasyon akışını gerçekleştirmekte, bünyesinde oluşturduğu Sendika Okulu ile işçi temsilcilerinin eğitimini üstlenmekte, aktüel siyasi konularda hazırladığı düzenli

seminerlerle üyelerinin kanaat oluşumuna katkı sağlamakta, işlettiği tatil köylerinde üyelerine ucuz dinlenme imkanı sunmakta, düzenlediği kimlik kartları ile (ÖGB-Card) ülke genelindeki tüm kültürel faaliyetler için indirimli tarifieden (%10-25 oranında) bilet temin etmektedir.

ÖGB 23 kişilik bir Yönetim Kurulu'na ve 5 kişilik Danışma Meclisine sahiptir. Erich Foglar, 2018 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 19. Genel Kurul'da ÖGB başkanlığı görevine Wolfgang KATZIAN atanmıştır. 28.10.1956 doğumlu Başkan KATZIAN, 1977 yılından itibaren sendikal faaliyet içindedir.

3.2.2.7. İşsiz Sayıları

2024 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	170.298	127.553	297.851
Yabancı	68.210	51.640	119.850
Türk	6.370	5.498	11.868

Kaynak: Avusturya İş ve İşçi Bulma Kurumu

Avusturya genelinde genel işsizlik oranı %7 olarak tespit edilmiş olup 2024 yılı ortalama verilerine göre 297.851 olan genel işsiz sayısı (127.553'ü kadın), bir önceki yıla oranla %0,6 artış göstermiştir.

2024 yılı ortalama işsizlik verilerinde, Avusturya vatandaşlarının sayısı 178.001 (75.913'ü kadın), yabancı ülke vatandaşlarının sayısı 119.850 (51.640'ı kadın), Türk vatandaşlarının sayısı ise 11.868 (5.498'i kadın) olarak yer almıştır. Sağlık sorunları nedeniyle iş piyasasına girme şansları yok denecek kadar azalanların sayısı 69.504 şeklinde ifade edilmektedir.

Genel ve Yabancı İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranlarının Federal Eyaletlere Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Eyaletler	Genel İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Yabancı İşsiz	Yıllık Oranı %	Türk İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %
Burgenland	8.186	6,9	1.894	13,2	121	9,6
Kaernten	17.620	4,1	4.392	10,5	88	3,1
Aşağı Avusturya	44.380	8,3	11.756	10,4	1.609	7,0
Yukarı Avusturya	35.537	17,2	13.440	26,4	1.323	16,7
Salzburg	11.875	10,9	4.851	16,2	406	16,5
Steiermark	35.646	12,3	11.910	18,2	1.144	9,7
Tirol	16.027	9,3	6.083	16,9	721	6,3
Vorarlberg	10.268	9,3	4.245	12,7	866	13,0
Viyana	118.310	8,2	61.279	14,2	5.590	8,7
Toplam	297.851	10,0	119.850	15,7	11.868	9,8

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2023 İstatistik Dökümü

Başkent Viyana’da kayıtlı işsiz sayısı 118.310 olarak belirlenmiştir. Bu Eyaletin genel işsiz sayısında %8,2 artış olmuştur, yabancı işsiz sayısında ise %14,2 oranında artış yaşanmıştır. Viyana’daki toplam işsiz sayısının 61.279’u yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 5.590’ı Türk vatandaşıdır. Viyana’da kayıtlı işsiz vatandaş sayımız da son bir yıl içinde %8,7 oranında artmıştır. 2024 yılında Aşağı Avusturya’da 1.609, Steiermark’da 1.144, Burgenland’da ise 121 işsiz vatandaşımız bulunmaktadır. Yukarı Avusturya’daki işsiz Türk vatandaşı sayısı ise 1.323 olarak verilmektedir.

2024 yılında ortalama toplam 75.524 kişi (38.806’sı kadın) işgücü yaratma ve mesleki eğitim tedbirlerine katılmıştır. Bu sayı genel işsizlik sayısına dâhil değildir. Yine aynı dönemde işsiz geçirilen ortalama gün adedi 114 olarak kaydedilmiştir. Keza, toplam 90.677 açık işyeri bildirilmiş olup 8.076 meslek eğitim yeri de henüz doldurulmamıştır. Buna karşılık mesleki eğitim yeri bulamayan gençlerin sayısı 7.881 olarak bildirilmektedir.

Yabancı ülke vatandaşı olup işsiz bulunan, 51.640’ı kadın toplam 119.850 yabancı işsizin 11.868’i (5.498’i kadın) Türk vatandaşıdır. Vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranında bir önceki yıla göre % 9,8’lik bir artış tespit edilmiştir.

Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı; çalışma hayatını düzenlemekte, iş güvenliği ve işçi sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almakta ve denetlemekte, işsizlikle mücadele, genç işsizliği ve işsizlikten korunma tedbirleri konusunda politika belirlemekte ve bu politikaların uygulanmasını sağlamaktadır. Bakanlık, tam istihdam koşullarını oluşturma ve tam istihdamı yakalamayı, kadınları iş piyasasına sokma ve iş piyasasında tutmayı, genç işsizlerin iş piyasasıyla uyumlarını kolaylaştırmayı, niteliklilik ve fırsat eşitliği sağlamayı, işsizlerin motivasyonunu ve iş piyasasına giriş şanslarını artırmayı, iş ortamı ve çalışma hayatını daha saydam hale getirmeyi, uzun işsizlik süresiyle özel olarak mücadele etmeyi, yaşam boyu eğitim ilkesinin sosyal taraflarca uygulanması ve benimsenmesini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Diğer taraftan bakanlık son dönemde işgücü piyasasına yönelik politikalarını;

- Gençler arasındaki uzun süreli işsizlik sürelerinin azaltılması,
- Yaşlı işsizlerin 6 aylık işsizlik dönemi içerisinde istihdamının sağlanması,
- İş piyasası dışındaki kişilerin istihdamının sağlanması,
- Mesleki Eğitimlerin verimliliğinin artırılması,
- Bekleme süresindeki kişilerin iş piyasasına dahil edilmesi ve kalifikasyonlarının artırılması,
- Kadınların ve göçmenlerin kalifikasyonlarına göre istihdamının sağlanması,
- Açık pozisyonda bulunan işlerin doldurulması,

olarak belirlemiştir.

İş piyasasına dâhil olmuş Türk işçileri; mesleki niteliklilik ve Almanca dil bilgisi yetersizliği, işsizlik parası veya sosyal yardımların verdiği rahatlıkla iş piyasasına uyum sağlamaktan kaçınmaları, genel olarak Türk işçilerinin çalıştıkları sektörlerin sezon koşulları veya ekonomik kriz ortamından fazlaca etkileniyor olması, istihdam teşvik tedbirlerine yeterince rağbet edilmemesi, işverenlerin özellikle orta yaş üstü işsiz istihdamını tercih etmemeleri, büyük işletmelerin vasıfsız işgücü ihtiyaçlarını daha çok anlaşma yaptıkları özel şirketler kanalıyla

karşılamaya başlaması ve işverenlerin, tercihen Avusturya veya AB üye ülke vatandaşlarını istihdam etme eğiliminde olması gibi nedenlerden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır. Yukarıda sayılan etkenler vatandaşlarımızın işsiz kalmalarına veya işsizlik sürelerinin diğer gruplara göre uzun sürmesine neden olduğu gibi bunun yanında iş piyasasına ilk girişlerde de olumsuz olarak etki etmektedir.

İş piyasasının beklentilerindeki yeni trendler rekabeti artırmış ve Avusturya'daki vatandaşlarımız açısından tehdit unsuru olmuştur. Bu nedenle Avusturya'daki vatandaşlarımızın yeni mesleki nitelik kazandıracak uygulamalara katılımları varsa da dil problemlerini çözmeleri işsiz kalan veya işsizlik tehdidi altında olanlar açısından büyük önem arz etmektedir.

Avusturya, yabancı işgücü istihdamını, yasal çerçeveye dayandığı “Kota” sınırlaması ile sevk ve idare etmektedir. Yabancılar İstihdam Kanunu’nun 12 nci maddesi, Federal Çalışma Bakanlığı’nı, yabancılara uygulanacak sınırlamaları, süre, sayı veya faaliyet alanı açısından belirlemeye veya bunu değiştirmeye yetkili kılmaktadır. Anılan Yasanın 12a. Maddesi uyarınca, Avusturya’da çalışan veya işsiz yabancıların toplam sayısının, ülkenin toplam sivil işgücünün (yerli, yabancı dahil) %8’ini aşmaması gerekmektedir. Bu oran, Avusturya’nın AB üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerinin gerekli kılması halinde 1 puan artırılabilir. Yabancı işçi kotası, aile birleştirmesi yolu ile Avusturya’ya yeni gelecek üçüncü ülke vatandaşlarına uygulanan senelik kotanın belirlenmesinde de etkili olmaktadır.

3.2.2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tablo, genel ve Türk işsizlerin işsiz sayısının yaş ve cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir:

2024 yılı itibarıyla				
Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Türk
15-19	2.975	2.360	5.334	121
20-24	15.998	10.705	26.703	776
25-29	21.119	15.320	36.439	1.278
30-34	21.007	17.475	38.483	1.563
35-39	19.306	17.167	36.473	1.848
40-44	17.770	15.735	33.505	1.879
45-49	16.016	13.500	29.516	1.476
50-54	17.140	14.185	31.326	1.182
55-59	21.845	17.521	39.366	1.050
60-64	16.683	3.397	20.080	661
65 ->	440	188	627	34
Toplam	170.299	127.553	297.851	11.868

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu, https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Al.aspx

3.3. SOSYAL GÜVENLİK

3.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2024 yılı için ödenen bakım parası miktarlar;

1. basamak bakım grubu için aylık 192,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat)
2. basamak bakım grubu için aylık 354,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat)
3. basamak bakım grubu için aylık 551,60 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat)
4. basamak bakım grubu için aylık 827,10 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat)
5. basamak bakım grubu için aylık 1.123,50 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda)
6. basamak bakım grubu için aylık 1.568,90 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda)
7. basamak bakım grubu için aylık 2.061,80 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yataklık olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

3.3.2. Sosyal Sigortalar

Sosyal Güvenlik Kurumları

Avusturya sosyal güvenlik sistemi hastalık, kaza ve emeklilik sigortasını kapsamaktadır. Her üç sigorta da çalışanlar için zorunlu tutulan sigorta kollarıdır. Bir sosyal güvenlik kurumu tarafından yürütülmemekle birlikte işsizlik sigortası da zorunlu sigorta kolu olup ülke genelinde faaliyet gösteren Federal Çalışma Kurumu/İş Piyasası Servisi (AMS-Arbeitsmarktservice) tarafından sevk ve idare edilmektedir.

Hastalık sigortası, her Federal eyalette bulunan 9 Bölge, 5 İşletme ve 4 Kurumsal olmak üzere toplam 19 hastalık kasası tarafından yürütülmektedir. 2024 yılı ortalama verilerine göre toplam 9.367.670 (Prim Ödeyen 7.160.977, Aile Ferdi 1.902.351, ve 304.342 sağlık bakım kurumları tarafından korunan kişiler) kişi hastalık sigortalarından faydalanmaktadır.

Emeklilik sigortası 6 yetkili kurum tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar; Emeklilik Sigortası Kurumu (ücret karşılığı bağımlı çalışanlar için), Demiryolu ve Maden İşçileri Sigorta Kurumu, Kamu Çalışanları Sigorta Kurumu, Bağımsız Çalışanlar Sigorta Kurumu, Çiftçiler Sigorta Kurumu ve Noterler Sigorta Kurumu, şeklinde sıralanmaktadır.

2024 yılında emeklilik sigorta kurumlarına toplam 4.397.884 kişi sosyal güvenlik primi ödemiştir. Bağımlı çalışanlar toplam 3.765.130 kişi sosyal güvenlik prim kesintilerini, bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumlarına yatırmışlardır. PVA bu rakamlar ile açık ara ilk sırada gelmektedir. Bağımsız çalışan toplam 632.754 kişi sosyal güvenlik prim kesintilerini, bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumlarına yatırmıştır.

2024 yılında Emeklilik sigorta kurumları toplam 2.573.944 hak sahibine sigorta aylığı ödemiştir. Bu sayının 1.972.457'si yaşlılık aylığı, 116.695'i maluliyet aylığı, 438.246'sı dul aylığı ve 46.546'sı yetim aylıklarından oluşmaktadır.

Ortalama emeklilik yaşı erkek sigortalılarda 61,8 iken bu yaş kadınlarda 59,8 olarak belirlenmiştir.

2024 yılında yaştan dolayı emeklilik başvuru sayısı 62.382'dir (20.865 erkek, 41.517 kadın). Buna istinaden kabul edilen başvuru sayısı 55.714'dür (18.021 erkek, 37.693 kadın). 33.539'u erken yaştan dolayı aylığı, 53.472'si maluliyet aylığı, 31.658'i dul aylığı ve 6.750'si ise yetim aylığı talebiyle gerçekleşmiş olup toplam 133.586 başvuru olumlu sonuçlanmıştır. Bu kapsamda 85.863 sigortalıya yaşlılık (yaştan ve erken), 12.785 kişiye de maluliyet aylığı bağlanmış, 29.473 hak sahibine dul ve 5.465 hak sahibine yetim aylığı ödenmeye başlanmıştır.

Zorunlu kaza sigortası yürüten kurum sayısı 4 olup bunlar; Genel Kaza Sigortası Kurumu, Demiryolu ve Maden İşçileri Kaza Sigortası Kurumu, Kamu Çalışanları Kaza Sigortası Kurumu ve Çiftçiler Kaza Sigortası Kurumu şeklinde sıralanmaktadır. 2024 yılında toplam 6.947.881 sigortalının prim ödediği kaza sigortası kapsamında 85.264 hak sahibine aylık ödenmiştir. Bu aylıklar içinde kaza aylığı (73.879) ilk sırada gelirken, 9.818 dul ve 1.567 yetim aylığı verilmiştir.

SOSYAL SIGORTA KURUMLARI ÇATI DERNEĞİ (Dachverband der Sozialversicherungsträger)		
Kaza Sigortası	Sağlık Sigortası	Emeklilik Sigortası
Genel Kaza Sigortası Kurumu (AUVA) (4 Adet Bölge Sağlık Sandığı)	Avusturya Sağlık Kasası (ÖGK) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)	Emeklilik Sigortası Kurumu (PVA) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)
Kamu Görevlileri, Demiryolları ve Madencilik Sigorta Kurumu (SVS) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)		
Serbest Mesel Sahipleri Sosyal Sigorta Kurumu (BVAEB) (7 Adet Bölge Sağlık Sandığı)		

3.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Ücret Karşılığı Bağlımlı Çalışan İşçi		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	-	1,10	1,10
İşsizlik Sigortası	2,95	2,95	5,90
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,10	0,10
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	18,07	20,98	39,05
Kötü Hava Ödeneği Katkısı (1)	0,70	0,70	1,40
İşletme İçi Emeklilik Primi (2)	-	1,53	1,53
Gece Ağır İşte Çalışan Katkısı	-	3,80	3,80
Sosyal ve Eğitim Fonu Katkısı	-	0,35	0,35

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

2024 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Devlet Memurları		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	4,10	3,535	7,635
Kaza Sigortası	-	0,47	0,47
İşsizlik Sigortası	2,95	2,95	5,90
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,10	0,10
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Çiftçiler Odası Üyelik Aidatı	0,75	-	0,75
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	19,05	20,105	39,155

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

2024 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Bağımsız Çalışanlar
Emeklilik Sigortası	22,80
Hastalık Sigortası	6,80
TOPLAM	29,60

Kaynak: Beitragrechtliche Werte in der Sozialversicherung 2024

Not: Kaza Sigortası için aylık 11,35 avro kesinti yapılmaktadır.

Yeni işyeri kurandan emeklilik sigortası kesinti payı oranı 18,50'dir.

3.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Rejimleri	Yararlananların sayısı	
	Genel	Türk*
Bağımlı Çalışan		
Yaşlılık	1.941.483	8.805
Maluliyet	119.911	1.737
Ölüm (Dul, Yetim)	486.108	3.283
TOPLAM	2.547.502	13.825

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2024

*Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir. Avusturya'da mukim vatandaşlarımıza yapılan aylık ödemelerinin tutarı verilmemektedir.

Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Eyaletlere Göre Dağılımları

2024 yılı itibarıyla

Eyaletler	Yaşlılık Aylığı	Maluliyet Aylığı	Dul Aylığı	Yetim Aylığı	Toplam
Viyana	3.157	529	1.123	118	4.927
Aşağı Avusturya	1.406	172	499	57	2.134
Burgenland	58	15	24	1	98
Yukarı Avusturya	889	221	349	37	1.496
Steiermark	167	75	62	21	325
Kaernten	42	8	14	1	65
Salzburg	544	124	152	13	833
Tirol	1.207	253	340	27	1.827
Vorarlberg	1.825	356	500	52	2.733
Toplam	9.295	1.753	3.063	327	14.438

Kaynak: Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

3.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2024 yılı itibarıyla

Aylık Türleri	İkamet Yeri Türkiye	Türkiye’ye Havale (avro)
Yaşlılık	9.548	6.069.037,17
Maluliyet	226	255.693,10
Dul Aylığı	7.306	2.588.201,66
Yetim Aylığı	258	52.783,84
Toplam	17.338	8.965.715,77

Kaynak: Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

3.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Yol Kazası	Meslek Hastalığı
Genel	91.976	12.343	1.367
Yabancı (AB Vatandaşları)	15.112	1.915	105
Yabancı (AB Vatandaşı Olmayanlar)	13.348	1.661	99
Avusturya Vatandaşları	51.173	8.767	1.163
Türk	1.367	255	27

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumu, 05.09.2025.

2024 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Yol Kazası	İş Kazası (Türk)	Yol Kazası (Türk)
Viyana	13.576	3.471	720	76
Aşağı Avusturya	11.135	1.346	361	43
Burgenland	1.509	159	15	2
Steiermark	11.600	1.784	131	14
Kaernten	6.746	840	33	2
Yukarı Avusturya	15.716	2.305	399	51
Salzburg	6.772	924	190	17
Tirol	6.026	702	298	25
Vorarlberg	2.952	331	216	19
Belirsiz	3.601	481	58	6
Toplam	79.633	12.343	2.421	255

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumu’nun 05.09.2025 tarihli e-postası

2023 Yılında İş Kazalarının ve Yol Kazalarının Faliyete Dayalı Oranları

2023 yılı itibarıyla

Görev	Oran
Diğer faaliyetler	%4
Makine kullanımı	%5
El aletleriyle çalışma	%16
Taşıma aracı kullanımı	%12
Elle taşıma	%19
Elle taşıma nesneleri ile	%10
Hareket	%34

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung, 2024 (2024 yılı verileri açıklanmamıştır.)

Bakım Sigortası

Bir AB-Ülkesinde, EWR-Ülkesinde veya İsviçre'de ikamet edilmesi durumunda da gerekli koşulların bulunması halinde bakım parasına hak kazanılabilmektedir. Bakım parası sadece dilekçe ile talep edilmesi durumunda verilebilmekte ve uzman doktor raporu gerektirmektedir. Bakım parasından Avusturya veya yabancı ülkelerden yapılan benzer ödemeler veya AB-ülkelerinden, ERW-ülkelerinden veya İsviçre'den ödenen bakım paraları mahsup edilmelidir. Böyle bir ödemenin başlaması ve söz konusu değişikliklerin hemen, ayrıca bakım parası hakkına yönelik değişikliklerin (örneğin hastanede yatma ve yurtdışında bulunma) dört hafta içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Bakım parası senelik 12 defa ödenmekte olup 2024 yılı için basamak gruplarına göre ödenen miktarlar şu şekildedir:

1. basamak bakım grubu için aylık 192,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat)
2. basamak bakım grubu için aylık 354,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat)
3. basamak bakım grubu için aylık 551,60 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat)
4. basamak bakım grubu için aylık 827,10 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat)
5. basamak bakım grubu için aylık 1.123,50 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda)
6. basamak bakım grubu için aylık 1.568,90 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda)
7. basamak bakım grubu için aylık 2.061,80 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

Bakım Parası alanların genel, kadın ve erkek sayısı ve basamak olarak dağılımı aşağıda görülmektedir.

2024 yılı itibarıyla

Basamak	Genel	Erkek	Kadın
1.	140.337	52.678	87.659
2.	100.054	39.051	61.003
3.	91.858	36.154	55.704
4.	71.007	28.121	42.886
5.	54.733	19.331	35.402
6.	20.885	9.276	11.609
7.	8.269	3.130	5.139
Toplam	487.143	187.741	299.402

3.3.3. Aile Yardımları

3.3.3.1. Aile Yardımı (Çocuk Parası) / Familienbeihilfe

Aile yardımı, ebeveynlerin çalışma ve gelir durumundan bağımsız olarak gerekli şartların yerine getirilmiş olması durumunda ödenmektir. 2024 yılı itibarıyla toplam 1.954.958 kişi aile yardımından (Familienbeihilfe) faydalanmaktadır.

Aile Yardımı almaya hak kazanmak için aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Avusturya vatandaşlığı veya yabancı vatandaşların (Avrupa Ekonomik Sahası dışı ülke vatandaşlarının) oturma izni (NAG-Karte: Yerleşme ve Oturma Yasasıyla alınan kart) veya oturma kayıt belgesi (Anmeldebescheinigung) sahibi olması,
- Avrupa Birliği vatandaşı olması,
- Yaşamın odak noktasının Avusturya’da bulunması,
- Çocukların (evlatlık, bakım ve üvey çocukların ve torunların) ebeveynleriyle birlikte aynı evde yaşamaları ya da, anne veya babayla oturmuyorlarsa ebeveynlerin çocuklarının geçimlerine katkıda bulunuyor olmaları,
- Çocukların sürekli olarak Avusturya’da yaşıyor olmaları.

Aile Yardımı Miktarları/Avro

2024 yılı itibarıyla

Yaş	Aile Yardımı Miktarı		Çocuk Sayısı	Çocuk başına verilen yardım miktarı	Toplam Yardım Miktarı
0-3	132,30		2	8,20	16,40
3-9	141,50		3	20,20	60,60
10-19	164,20		4	30,70	122,80
19-25	191,60		5	37,20	186,00
			6	41,50	249,00
			7 ve sonrası her çocuk için çocuk başına 60,30 avro fazla ödeme yapılmaktadır.		
*Engelli çocuklar için 180,90 avro tutarında ek ödeme yapılmaktadır.					
*6-15 yaş grubuna giren çocuklar için her yılın Eylül ayında bir defaya mahsus olmak üzere “okul başlangıç desteği” adı altında çocuk başına 116,10 avro ilave ödeme yapılmaktadır.					

Kaynak: https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/familienbeihilfe/Seite.080714.html

Not: Avusturya, Türkiye’de yaşayan çocuklar için aile yardımı yapmamaktadır.

Aile Yardımı (Familienbeihilfe) Ödeme Süresi

18 yaşına (Volljährigkeit = Reşit) kadar olan tüm çocuklar Aile Yardımı Parası alma hakkına sahiptir. Eğitimi sürenler, bu yardımı en fazla 24 yaşına kadar alabilmektedirler. Çocukların meslek ve çıraklık eğitimi/pratiği ve/veya ara tatillerde yaptıkları işlerden elde ettikleri kazanç dikkate alınmamaktadır. 18 yaşını geçmiş çocuklar halen eğitim ve öğretim yaşamlarına devam ediyorlarsa ve kazançları yıllık 10 bin avro’nun üzerindeyse aile yardımı hakkını kaybederler.

Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe

1 Mayıs 2015 tarihinden itibaren Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak Avusturya’da doğan çocukların ve ebeveynlerin kimlik bilgileri Nüfus Dairesi’nin Merkezi Kimlik Bilgi Bankası’nda kayıt altına alınmakta ve İçişleri Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı’na aktarılmaktadır. Maliye Bakanlığı, mevcut elektronik bilgilerin doğruluğunu denetleyerek aile yardımı için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğine ve ödemenin yapılıp yapılmayacağına karar vermektedir. Eğer ödemenin yapılacağına dair karar verilmişse, Maliye Bakanlığı’ndan ödenecek aile yardımı hakkında bilgilendirme yazısı gönderilmektedir. Bu yazıyla birlikte aile yardımı ödenmektedir.

3.3.3.2. Diğer Aile Yardımları

Lohusalık Parası / Wochengeld

Anne adayları doğum yapmaları beklenen tahmini günden önceki sekiz haftadan itibaren çalıştırılmazlar. Anneliği koruma altındadırlar. Lohusalık Parası bu zaman sırasında anne adayı için maddi bir destek olup, ödenmeyen ücretin yerine verilmektedir. Lohusalık Parası her ayın sonunda ödenir.

Beklenen tahmini doğum tarihinden önce sekizinci haftanın başlamasından itibaren Lohusalık Parası için başvurulabilir. Lohusalık Parası için yetkili sağlık sigortası kurumuna başvurmak gerekmektedir. (Lohusalık Parası için başvuru ücretsizdir).

Doğum İzni / Karenz

Anne-babadan birinin bebekleri ile evde geçirdikleri zamana ebeveyn Doğum izni ("Elternkarenz") denmektedir. Doğum izni anneliği koruma süresinin (doğumdan sonra 8 haftalık süre) bitmesinden sonra başlar. Talep edilen doğum izni süresinin doğumdan sonra 8 hafta içinde işverene bildirilmesi gerekmektedir.

Doğum izni en erken çocuğun doğumundan sonra annenin çalıştırılma yasağının akabinde başlar (koruma süresi). Doğum izni kararlaştırılan süreden sonra sona ermektedir.

Çocuk Bakım Parası / Kinderbetreuungsgeld

Doğum izni sırasında ücret ve aylık alınmamakta olup, bu zaman süresince çocuk bakım parası alınabilir. Çocuk Bakım Parası, hastalık sigortası kurumları tarafından idare edilmekte ve ödenmektedir. Çocuk Bakım Parası alınırken hak sahiplerine alternatif ödeme şekillerinden birini seçme olanağı sunulmaktadır. 2023 yılında toplam 93.017 kişi Çocuk Bakım Parası yardımından faydalanmıştır.

Şartlar;

- Çocuk Bakım Parasını alan anne veya babanın çocukla aynı evde yaşaması,
- Aile Yardım Parasını alma hakkının olması ve çocuk için aile yardım parasının alınmış olması,
- Anne-babanın ve çocuğun yaşamlarının odak noktasının Avusturya olması,
- Anne-baba ve çocuk Avusturya'da yasal olarak ikamet edebiliyor olmaları,
- Anne-Çocuk Cüzdanındaki muayenelerin yaptırılmış olması,
- Ek kazancın yılda 18 bin avro sınırını veya son kazancık %60'ını aşmaması gerekmektedir.

Çocuk Bakım Parası için başvuru en erken doğumun yapıldığı gün olabilmektedir. Başvurunun daha geç yapılması durumunda, Çocuk Bakım Parası altı aya kadar geriye dönük olarak da ödenebilmektedir. Başvuru tarihi olarak, yetkili sağlık sigortasına başvurunun yapıldığı gün dikkate alınmaktadır.

3.3.3.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

İşsizlik Ödeneği

İş piyasasına amade olan işsizlere, ön sigortalılık koşulunun yerine getirilmesi halinde “İşsizlik Parası” (Arbeitslosengeld) ödenmektedir. İşsizlik parasında uygulanan genel kural işsizlik müracaatından geriye doğru 2 yıl içinde en az 52 hafta süresiyle işsizlik sigortası primi ödenmiş olmasıdır. Hak sahibinin 25 yaşın altında olması halinde, işsizlik kaydından geriye doğru 1 yıl içinde en az 26 haftalık prim süresi talep edilmektedir.

İşsizlik Parası, asgari 20 hafta süreyle ödenmektedir. Ödeme süresi, geçmiş dönemdeki tüm çalışma süreleri içerisinde en az 156 hafta (3 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş bulunan hak sahipleri için 30 haftaya, 40 yaşını doldurmuş ve son 10 yıl içinde en az 312 hafta (6 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş hak sahipleri için 39 haftaya, başvuru tarihinde 50 yaşını aşmış ve son 15 sene içinde en az 468 hafta (9 yıl) prim ödemiş hak sahipleri için 52 haftaya yükseltilmektedir. İşsizlik parası, emeklilik sigortası kurumlarınca mesleki rehabilitasyona tabi tutulan hak sahiplerine istisnai olarak 78 hafta süreyle ödenebilmektedir.

İşsizlik parası miktarı, hak sahibinin son bir yıllık ortalama net gelirinin %55'i oranında olup, 20-52 hafta arasında değişen süre için ödenebilmektedir. Hak sahibine, birlikte yaşadığı ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri ilave ödeme yapılmaktadır. İşsizlik parası için tavan ücreti 6.060,00 avro olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortası kapsamında, işsizlik parası alma süresi dolan işsizlere, hak sahibinin herhangi bir geliri olmaması şartına bağlı olarak “Muhtaçlık Ödeneği” (Notstandshilfe) yardımında bulunmaktadır. Muhtaçlık süresine bağlı olarak yapılan bu yardımın miktarı, işsizlik parasının %92-95'i oranında değişmekte olup, hesabında hak sahibinin veya birlikte yaşadığı aile fertlerinin gelirleri dikkate alınmaktadır.

2024 yılında ortalama toplam 134.704 kişi (56.388'i kadın) işsizlik parası almıştır ve 123.264 kişi (52.286'sı kadın) ise muhtaçlık ödeneğinden faydalanmıştır.

Familienbonus

Familienbonus Plus, Avusturya'da çalışan ebeveynler için vergi indirimi sağlayan bir uygulamadır. Bu indirim doğrudan ödenecek gelir vergisini azaltmaktadır. Bu hak çocuk başına verilmekte olup, aile yardımı alan çocuklar için geçerlidir. 18 yaş altı çocuklar için yıllık 2.000 avro, 18 yaş üstü çocuklar (Aile yardımı devam ediyorsa) için 700 avro düşülmektedir. Başvuru işveren üzerinden veya yıllık vergi beyan ile yapılmaktadır.

Kindermerhbetrag olarak verilen yardım ise düşük gelirli veya hiç vergi ödemeyen ebeveynler içindir ve miktarı 700 avrodur. Bu yardım için şartlar, en az 30 gün çalışmış olmak veya yıl boyunca çocuk bakım parası vs. alınmaması ve tek başına çocuk büyütenler (AlleinerziehrIn) veya tek gelirli ailelerde (AlleinverdienerIn) gelir sınırının altına olunmasıdır. Familienbonus

ebeveynler arasında %50/%50 olarak paylaşılabilir ya da bir ebeveyn %100 olarak talep edebilir. Boşanmış veya ayrı yaşayan ama aylık en az 300 avro nafaka ödeyen ebeveynler de kendi paylarını alabilir.

Aylık Dışı Özel Yardımlar

Avusturya bütçe kaynaklarından emeklilere yapılan aylık dışı özel yardımlar, AB üyesi ülkelere, İsviçre'ye ve Avrupa Ekonomik Alanı ülkelerine yapılan aylık havalelerine yansıtılmakta, ancak ülkemizde ikamet eden ve aylıkları Türkiye'ye havale edilen vatandaşlarımız ise bu uygulamadan yararlanamamaktadırlar.

3.3.4. Sosyal Yardımlar

Şahsi gelir veya kazançları ile kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin geçimini sağlayamayanlara, ihtiyaç duyulan süre ile sınırlı “İhtiyaç Odaklı Asgari Güvence Yardımı” ödenmektedir. 2024 yılı için belirlenen ve avro olarak 12 ay süreyle ödenen asgari güvence parasının sınırları aktüel olarak şöyledir:

2024 yılı itibarıyla

Tek Yaşayan	Eşler	Çocuk Başına
1.155,84	1.618,18	312,08

Asgari Güvence Yardım miktarının hesabında esas alınan çocuk başına 312,08 avro tutarındaki sınır en düşük düzeyi göstermekte olup Federal Eyalet tarafından daha yüksek sınırlar uygulanabilmektedir.

Asgari Güvence Yardımı, hak sahibine bakmakla yükümlü aile fertlerinden belli koşullarda geri talep edilmekte ayrıca ödenmesi hak sahibinin geçimini sağlamak için önce şahsi gelirlerini veya servetini (6.925,04 avroya kadar birikim dikkate alınmaz) devreye sokma koşuluna bağlanabilmektedir. Avusturya İstatistik Kurumu, sosyal yardım alanların milliyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, Avusturya Sosyal Yardım Kurumu da konuyla ilgili veri paylaşımında bulunmamaktadır. Avusturya İstatistik Kurumu verilerine göre, 2024 yılı ortalamasına göre Avusturya genelinde toplam 134.704 kişi İşsizlik parasından, 123.264 kişi muhtaçlık ödeneğinden yararlanmıştır.

3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

3.4.1. Sayısal Veriler

Avusturya genelinde ilk ve orta dereceli okullarda toplam 1.139.422 öğrenci bulunmakta olup bunlardan 228.327'si yabancı ülke vatandaşıdır ve bunların 14.991'i Türk vatandaşıdır.

3.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023/2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türleri	Genel	Yabancı	Türk
İlkokul (Volksschule)	369.107	83.539	5.511
Ortaokul (Mittelschule)	215.944	52.625	4.124
Özel Pedagoji Okulu (Sonderschulen)	15.050	4.704	462
Politeknik Okulu (Polytechnische Schulen)	14.616	4.337	346
Genel Liseler (AHS)	216.990	35.320	1.058
Meslek Okulları (Berufsschulen)	117.402	18.698	1.569
Orta Dereceli Meslek Lisesi (BMS)	50.861	9.866	797
Yüksek Dereceli Meslek Lisesi (BHS)	139.452	19.238	1.124
Toplam	1.139.422	228.327	14.991

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.4.1.2. Öğretmenlerin Sayısı

2023/2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türleri	Erke	Kadın	Toplam
İlkokul (Volksschule)	3.167	37.342	40.509
Ortaokul (Mittelschule)	8.930	23.345	32.275
Özel Pedagoji Okulu (Sonderschulen)	790	4.600	5.391
Politeknik Okulu (Polytechnische Schulen)	906	1.154	2.069
Genel Liseler (AHS)	8.282	15.659	23.941
Meslek Okulları (Berufsschulen)	3.111	1.724	4.835
Orta ve Yüksek Dereceli Meslek Lisesi (BMS/BHS)	10.729	12.832	23.561
Toplam	36.761	98.870	135.631

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.4.1.3. Avusturya Yüksek Okullarında Okuyan Öğrenci Sayıları

Yüksek Öğretim Kurumları	Genel	Yabancı	Türk
Devlet Üniversiteleri	312.494	56.314	684
Özel Üniversiteler	20.038	7.920	92
Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri	54.137	5.621	38
Pedagoji Yüksek Okulları	47.003	---	---
Toplam	433.676	69.855	814

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.4.1.4. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Eyaletlere Göre Dağılımı

2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Eyaletler	Genel	Yabancı	Türk
Burgenland	2.504	220	3
Kaernten	7.199	790	18
Aşağı Avusturya	16.986	1.586	186
Yukarı Avusturya	22.159	2.972	232
Salzburg	7.820	1.387	93
Steiermark	14.928	1.956	116
Tirol	10.125	1.554	112
Vorarlberg	6.553	1.097	175
Viyana	18.178	5.649	568
Genel Toplam	106.452	17.211	1.503

Kaynak: https://www.dnet.at/Amis/Datenbank/DB_Lehrlingsstatistik.aspx

2024 yılında Avusturya genelinde toplam 106.452 genç meslek eğitime devam etmiştir.

3.4.1.5. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sektörlere Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

SEKTÖRLER	Çırak	Yabancı	Türk Gençleri
	2024	2024	2024
Esnaf-Sanatkâr	45.420	6.186	603
Sanayi	16.937	2.046	198
Ticaret	13.823	2.668	283
Banka-Sigorta	1.454	233	11
Taşıma-Ulaştırma	3.032	555	52
Turizm-Eğlence	7.298	1.640	65
Bilgi İletişim	2.734	410	22
Ticaret Odası Dışı	10.053	1.364	101
İşletmeler Üstü	5.701	2.109	168
GENEL	106.452	17.211	1.503

Kaynak: https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Lehrlingsstatistik.aspx

2024 yılında Avusturya genelinde 106.452 kişi mesleki eğitim almıştır. 89.241'i Avusturya vatandaşı, 17.211'i yabancı vatandaşı'dır. Toplam meslek eğitimi görenlerin 71.907'si erkek, 34.545'i kadın olarak belirlenmektedir.

3.5. GÖÇ VE UYUM

3.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avusturya, bir göç ülkesi olmadığını her vesile ile iddia ediyor ve gündemde tutuyor olsa da, iş gücü piyasalarında yaşanan gelişmeler, yabancı işgücünün kontrollü bir şekilde ülkeye gelmesine imkân sağlandığını göstermektedir. Özellikle, yerli iş gücü ile doldurulamayan nitelikli işgücü açığı, AB ve üçüncü ülke vatandaşları ile kapatılmak istenmektedir. Bu gaye ile oluşturulan yasal zeminde, her yıl açıklanan meslek dallarındaki personel ihtiyacı için ülkemizden de başvuru yapılabilmektedir. Bu başvurular, başvuru sahibinin yaşı, yabancı dil bilgisi seviyesi, mesleki eğitimi ve meslek deneyimi kapsamında ve belli bir puanlama sistemi esas alınarak değerlendirilmektedir. Göçmen adayının, niteliğine uygun bir işyeri bulduğunu belgelemesi ve toplam 75 puandan en az 50 puan alacak niteliğe sahip olması zorunludur. Aynı şekilde, çok üst düzey kalifikasyona sahip yabancı iş gücünün istihdamında da benzeri puanlama sistemi uygulanmakta, ancak başvuru sahibinden 100 toplam puandan en az 70 puan alması beklenmektedir. Bu kapsamda çalıştırılacak kişilere ödenecek asgari brüt ücret sınırı da ilgili Bakanlık tarafından belirlenmektedir.

Avusturya’da yükseköğrenim gören üçüncü ülke vatandaşları da Yabancı İşçi İstihdam Yasası hükümlerine tabi olup bunlar da çalışma izni almak suretiyle, belli saat ve kazanç sınırında çalışma hakkına sahiptir. Bu tür istihdam ilişkisi için düzenlenecek çalışma izni, iş piyasası incelemesine tabi olmayıp, işverenlerin başvurusu ile gerçekleşmektedir. Haftalık çalışma saatinin daha uzun süre öngörülmesi halinde, yerel makamlar (AMS), iş piyasasındaki gelişmeleri ve ihtiyaçları esas alarak karar vermektedir.

Avusturya’da mukim bir işletme veya işveren, İş Piyasası Servisi’nin (AMS) aranılan niteliklere sahip kilit personel ihtiyacına cevap verememesi halinde üçüncü ülkelerde kilit personel getirtebilmektedir. Bu statüde istihdamı düşünülen personel için de puanlama sistemi uygulanmakta olup, 75 tam puandan en az 50 puana ulaşılması gerekmektedir.

Avusturya Federal İçişleri Bakanlığı bünyesinde bağımsız bir organ olarak kurulan “Avusturya Göç Kurulu” bir rapor yayınlamıştır. Rapor hükümetin göç ile ilgili politikaların belirlenmesinde ana metin olarak kullanılacak olup, Rapor’da öne çıkan başlıklar aşağıda özetlenmiştir:

- Avusturya’daki sosyal barışın uzun vadede korunması için; devlet ve toplumsal düzeyde; eğitim, ekonomi, iş piyasası, sağlık ve kamu güvenliğinin dengede kalması gerekmektedir.
- Göç ve iltica politikasının oluşturulmasında ve uygulanmasında ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içerisinde olması sağlanmalıdır,
- Ekonomi; planlı, yönlendirilmiş ve kalifiye işgücüne ihtiyaç duymaktadır,
- Avusturya demografik olarak yaşılanıyor olsa bile, göçmenler azalan işgücünün tamamını ikame etmemelidir. Azalan emek arzı inovasyon ve verimlilik ile kapatılmalıdır,
- Göçün gerçekleşmesinden önce değerler tanıtımının yapılmasına önem verilmelidir,

- Göç politikasına ilişkin yasal mevzuatta yerel halkın kabulü gözetilmelidir. Kamusal onay demokrasinin esaslarındandır,
- Yerel ve Avrupa çapında Avusturya göç yasa kitabı ve Avrupa Göç Hukuku ile sade ve bütüncül yabancılar hukununun oluşturulması gerekmektedir,
- Açık iç sınırların korunması için güvenli dış sınırlara ihtiyaç bulunmaktadır. Birden fazla ülkeyi ilgilendiren dış sınır korumasının direk EU sınır güvenliği ile sağlanması gerekmektedir,
- Mobil hizmet birimleri aracılığıyla göç yolu ve süreçleri konusunda korumaya muhtaç kişilerin güvenliklerinin sağlanacağı yeni bir koruma sisteminin kurulması gerekmektedir,
- Planlı göç uzun vadede yönetilebilirliği açısından, hem daha güvenli hem de göç alan ülke vatandaşları bakımından kabul edilebilir olacaktır,
- Gönüllülük ilkesi ile Sığınmacı toplumsal katılımı teşvik edilmelidir,
- Yabancı üniversite öğrencileri için uzun vadeli planlama yapılmalı ve bu potansiyel özellikle Avusturya için de değerlendirilmelidir,
- Etkili iltica politikası için, Avrupa ülkeleri nezdinde veya çok taraflı olarak geri kabul sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Korumaya muhtaç olmayan kişilerin hızlı bir şekilde ülkelerine kabulü sağlanmalıdır. Göç alınan ülkelerle işbirliğinin temini için hükümetlerin ve Avrupa'nın girişimleri gerekmektedir.

Federal İçişleri Bakanlığı 2024 yılında AB üye ülkeleri dışından gelen ve oturma izni bulunan yabancıların sayısını 572.606 (285.462'si erkek) olarak vermektedir. Bu grup yabancılar da Türk vatandaşları 116.248 (%20,30) ile ilk sırayı alırken, Sırp vatandaşlarının sayısı 110.767 (%19,25) şeklinde ifade edilmektedir. Süresiz oturma izni (Daueraufenthalt) bulunan 342.72 yabancı ülke vatandaşının %22,75'i (77.974) Türk vatandaşdır.

2024 yılında 10.665'i kadın toplam 25.360 yabancı Avusturya'dan iltica talebinde bulunmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine oranla %57 oranında düşüş kaydedilmiştir. İlk 10 sırada aşağıdaki ülkeler yer almaktadır. Türkiye bu sıralamada 3'üncü sırada yer almaktadır.

Suriye	13.909
Afganistan	3.396
Türkiye	1.121
Somali	870
Rusya	577
Fas	565
Vatansızlar	558
İran	523
Hindistan	372
Irak	294

Avusturya'da ırkçılıkla mücadele etmek ve toplumsal duyarlılığı artırmak üzere 1999 senesinde kurulan ZARA (Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit) isimli sivil toplum kuruluşu,

çalışmaları hakkında düzenli olarak yıllık raporlar hazırlamaktadır. “İrkçilik Raporu” adıyla yayınlanan raporların sonuncusu 2024 yılına ait olup, bu yıl içinde tespit edilen eylemlere bu raporda yer verilmekte ve kuruluşa intikal eden veya ettirilen yabancı aleyhtarı tüm girişimler sıralanmaktadır.

ZARA’nın 2024 Yılı İrkçilik Raporunda, rapor döneminde 1.647 ırkçı eylemin kayıt altına alındığına ve bu eylemlerin internet ortamı, kamusal alan ve hizmet sektöründe belirlendiğine dikkat çekilmektedir. Eylemlerin, vuku bulduğu alanlara göre oransal dağılımı aşağıda verilmektedir:

Kayıt Altına Alınan Eylemler

2024 yılı itibarıyla

Kategoriler	Oran
İnternet Üzerinden Yayın	%61,0
Kamusal Alan	%13,0
Hizmet Sektörü Ve Hizmet Sunumu	%11
Devlet Makamları Ve Kurumları	%6
Polis Teşkilatı	%4
Siyasi Hayat Ve Basın/Yayın Kuruluşları	%3
Çalışma Hayatı	%1

Kaynak:Chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://assets.zara.or.at/media/rassismusreport/ZARA_RassismusReport_2024_webseite.pdf

3.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

3.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2024 yılı itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Çatı Dernekleri	15
Ticari/İşadamı Dernekleri	4
Hemşeri-Yöre Dernekleri	15
Diğer (Tematik) Dernekler	27
Toplam	61

Kaynak: Viyana Başkonsolosluğu

4. AZERBAYCAN

4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

4.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Türk*
Erkek	5.092.000	10.520
Kadın	5.132.900	3.279
Toplam	10.224.900	13.799

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu, Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

* Geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan T.C. vatandaşlarının sayısı.

4.1.2. Azerbaycan'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

2023 yılı itibarıyla

Yıllar*	Azerbaycan Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı
2023	1	784
2022	-	965
2021	1	646
2020	-	1.601

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya Hizmeti

* 2024 yılı istatistik verileri açıklanmamıştır.

4.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	432	405	837
16-25	2.435	1.317	3.752
26-50	5.564	1.372	6.936
51-64	1.833	152	1.985
65 +	256	33	289
Genel Toplam	10.520	3.279	13.799

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya Hizmeti. Geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan vatandaşlarımızın sayısı

4.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

*31.12.2023 tarihi itibarıyla

Rayon / İl	Erkek	Kadın	Toplam
Abşeron	513	129	642
Ağcabedi	10	1	11
Ağdam	30	4	34
Ağdaş	11	2	13
Ağstafa	4	0	4
Ağsu	6	1	7
Astara	2	1	3
Bakü şəhri	5.759	1.951	7.710
Balaken	13	3	16
Berde	11	5	16
Beylegan	5	0	5
Bilesuvar	11	0	11
Cebrayıl	2	1	3
Celilabad	6	3	9
Daşkəsən	35	0	35
Füzuli	790	27	817
Gədəbəy	18	1	19
Gence şəhri	428	103	531
Goranboy	7	0	7
Göyçay	19	8	27
Göygöl	1.167	9	1.176
Hacıgabal	18	1	19
İmişli	20	3	23
İsmayıllı	2	1	3
Kelbəcər	158	0	158
Kürdəmir	19	1	20
Laçın	91	0	91
Lenkeran	37	13	50
Lerik	1	1	2
Masallı	9	0	9
Mingeçevir	28	3	31
Naftalan	3	0	3
Nahçıvan Özerk	12	3	15
NÖC Culfa	1	0	1
NÖC Kengerli	1	1	2
NÖC Nahçıvan şəhri	931	518	1.449
NÖC Ordubad	1	1	2
NÖC Şahbuz	1	2	3
NÖC Sederek	3	1	4
NÖC Şerur	4	2	6
Neftçala	5	1	6
Oğuz	1	1	2
Gah	6	0	6
Gazah	8	1	9

Gebele	19	6	25
Guba	14	2	16
Gubadlı	103	0	103
Gusar	11	2	13
Saatlı	8	2	10
Sabirabad	12	2	14
Şabran	93	6	99
Salyan	7	0	7
Şamahı	5	4	9
Samuh	5	0	5
Şeki şəhri	14	2	16
Şemkir	31	4	35
Şirvan şəhri	10	5	15
Siyezen	16	2	18
Sumgayıt şəhri	195	26	221
Şuşa	84	2	86
Terter	3	0	3
Tovuz	15	2	17
Ucar	1	0	1
Haçmaz	43	11	54
Hızı	14	1	15
Hocavend	527	4	531
Yevlah	19	2	21
Zagatala	19	2	21
Zengilan	144	2	146
Zerdab	0	1	1
Genel Toplam	11.619	2.893	14.512

Kaynak: Azərbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

* 31.12.2023 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan vatandaşlarımızın sayısı

4.1.5. Azerbaycan'daki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Geçici oturma izni	Daimi oturma izni	Toplam
Türkiye*	12.602	1.197	13.799

Kaynak: Azərbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya Hizmeti

* 31.12.2024 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan vatandaşlarımızın sayısı.

4.1.6. Azerbaycan'a Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

2024 yılı itibariyle

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2024	426.250	427.270
2023	378.204	375.727
2022	311.880	311.629
2021	197.986	191.627
2020	160.513	162.270

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya Hizmeti

4.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Doğan	Ölen	Evlenen
2024	231	53	265

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Konsolosluk Bölümü

4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

4.2.1. Sayısal Veriler

4.2.1.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam
Genel Çalışabilir Nüfus*			5.312.100
Genel Çalışan Nüfus*	2.615.700	2.414.100	5.029.800
İş sözleşmeli çalışan sayısı*			1.775.300
Toplam yabancı iş sözl. çalışan sayısı**	10.331	3.373	13.704
T.C. vatandaşı iş sözl. çalışan sayısı**	4.254	308	4.562

Kaynak: * Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu

** Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.1.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	92	17	109
26-50	3.412	301	3.713
51-64	1.281	32	1.313
65 +	132	1	133
Genel Toplam	4.917	351	5.268

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.1.3. Çalışan Türk Vatandaşlarının İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Ücretli / Sözleşmeli Sayısı
Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balık.	81
Madencilik sanayi	76
İmalat Sanayi	510
Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat	5
Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma	13
İnşaat	1.637
Toptan ve perakende ticaret; nakliyat araçları tamiri	710
Nakliyat ve depo işletmesi	108

Sosyal i����	266
Enformasyon ve ileti��m	57
Maliye ve sigorta faaliyeti	80
Gayrimenkul ile ilgili işlemler	60
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet	396
Kamusal ve yardımcı hizmetler	48
Devlet yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	6
Eğitim	115
Sağlık ve sosyal hizmetler	202
Dinlenme, eğlen. güzel sanat. alan. faal.	32
Diğer alanlardaki hizmetler	160
Toplam	4.562

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti   alı  ma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.1.4. Asgari ve Ortalama Aylık   cretler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

��skolu Adı	Asgari Aylık ��cret (AZN)	Genel Ortalama Aylık ��cret (AZN)
Genel Asgari ��cret	345	
Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık		589,6
Madencilik sanayi		3.564,8
��malat Sanayi		905,5
Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat		1.097,2
Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma		745,3
��n��aat		1.086,5
Ticaret; nakliyat araçlarının tamiri		691,3
Nakliyat ve depo işletmesi		1.395,1
Turistlerin yerleştirilmesi ve sosyal i����		749,2
Enformasyon ve ileti��m		1.670,8
Maliye ve sigorta faaliyeti		2.682,4
Gayrimenkul ile ilgili işlemler		1.073,3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet		1.710,7
Kamusal ve yardımcı hizmetlerin verilmesi		620,0
Devlet yönetimi, savunma, sosyal güvenlik		1.417,6
Eğitim		754,5
Sağlık ve sosyal hizmetler		848,5
Dinlenme, eğlence, güzel sanatlar alanlarındaki faaliyetler		747,0
Diğer alanlardaki hizmetler		1.308,4
ORTALAMA		1.009,2

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti   alı  ma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.1.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Azerbaycan Cumhuriyeti Vatandaşları	157.000	2,9	125.300	2,4	282.300	5,3
Toplam Yabancı	152		113		265	
Türk Vatandaşı İş Arayanlar	-		3		3	

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.1.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	-	-	-
26-50	-	2	2
51-64	-	1	1
65 +	-	-	-
Genel Toplam	-	3	3

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3. SOSYAL GÜVENLİK

4.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emekli aylığı miktarı %11,2 artırıldı

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 05.02.2024 tarihli Kararı ile, 2023 yılına ait aylık ortalama nominal maaşlar, yıllık büyüme oranına göre uyarlanarak %11,2 oranında artırılmıştır. Söz konusu artış 01.01.2024 tarihinden itibaren uygulanmıştır ve 1,1 milyon emekliyi kapsamaktadır. Ayrıca, 2023 yılı ortalama enflasyon oranına uygun olarak, sigortalıların bireysel hesaplarındaki emeklilik sermayesi (biriken sigorta primi toplamı) da %8,8 artırılmıştır.

Asgari ücret ve asgari emekli aylığı artırıldı

23 Aralık 2024 tarihinde yayınlanan Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kararıyla, 01 Ocak 2025 tarihinden itibaren asgari ücret 345 AZN'den 400 AZN'ye çıkartılmıştır. Ayrıca, asgari emekli aylığı miktarının da 280 AZN'den 320 AZN'ye çıkarılmasına ilişkin Bakanlar Kuruluna gerekli işlemlerin yapılması için talimat verilmiştir.

İhtiyaç Ölçütünün Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 16 Aralık 2024 tarihinde kabul edilen "Azerbaycan'da 2025 Yılı İçin İhtiyaç Ölçütünün Düzeyine İlişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu" Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nca 24 Aralık 2024 tarihinde onaylanarak yayımlanmış, 1 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanuna göre; yardıma muhtaç vatandaşlara devlet sosyal yardımının bağlanması amacıyla 2025 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyi 285 AZN (2023 yılı 270 AZN) olarak belirlenmiştir.

Asgari Geçim Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 16 Aralık 2024 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe giren "Azerbaycan'da 2025 Yılı İçin Asgari Geçim Düzeyine İlişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu" Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nca 27 Aralık 2024 tarihinde onaylanarak yayımlanmış, 1 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanuna göre; 2025 yılı için asgari geçim düzeyi, ülke geneli için 285 AZN (2024 yılı 270 AZN), çalışabilir nüfus için 305 AZN, emekliler için 232 AZN, çocuklar için 246 AZN olarak belirlenmiştir.

4.3.2. Sosyal Sigortalar

4.3.2.2. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %		İşveren Payı %		Devlet Katkısı %	Toplam %
	Kamu ve petrol sektörü	Özel ve petrol dışı sektör	Kamu ve petrol sektörü	Özel ve petrol dışı sektör		
Yaşlılık Maluliyet Ölüm	3	10	22	15	-	25
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-		-		-	-
İş Kazası/Meslek Hastalığı*	-		-	-	-	-
Sağlık/Hastalık/Analık	2	2	2	2	-	4
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-		-		-	-
İşsizlik	0,5	0,5	0,5	0,5	-	1
Bakım	-		-		-	-
Toplam Prim Oranı	5,5	12,5	24,5	17,5		30

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* İş kazası ve meslek hastalığı prim oranı risk derecesine göre belirlenir, maksimum %2 olup işveren tarafından ödenir ve özel sigorta şirketinde sigorta yapılır.

Vergi Kanunu ve Sosyal Sigorta Hakkında Kanunda 20.12.2018 Tarihinde Yapılan ve 01.01.2019 Tarihinden Yürürlüğe Giren Oran Düzenlemesi:

	Tüm Sektörler İçin 01.01.2019'dan Önceki Uygulama Kamu Sektörü İle Petrol Sektörü İçin 01.01.2019 Sonrası Uygulama	01.01.2019'dan İtibaren 7 Yılığın Özel Sektör ve Petrol Dışı Sektör İçin Uygulama
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşveren Payı	%22	200 AZN altında aylık ücret için: %22 200 AZN üstü aylık ücret için: 44 AZN + 200 AZN üstü miktarın %15'i
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşçi Payı	%3	200 AZN altında aylık ücret için: %3 200 AZN üstü aylık ücret için: 6 AZN + 200 AZN üstü miktarın %10'u
İşsizlik Sigortası İşveren Payı	%0,5	%0,5
İşsizlik Sigortası İşçi Payı	%0,5	%0,5
Zorunlu Sağlık Sigortası İşveren Payı	%2	%2
Zorunlu Sağlık Sigortası İşçi Payı	%2	%2
Aylık Ücretten Gelir Vergisi	01.01.2019'dan önce: 173 AZN'ye kadar muaf 01.01.2019'dan sonra: 200 AZN'ye kadar: Muaf (<i>Şehit çocuklarına 200+400 muaf</i>) 200-2500 AZN arası: Ücretin %14'ü 2500 AZN üstü: 322 AZN + 2500 AZN üstü miktarın %25'i	8000 AZN altındakiler için tam muafiyet 8000 AZN üstündeki aylık ücret için %14 gelir vergisi ödemesi

4.3.2.3. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Emekli Sayısı	
	Genel	Türk
Yaşlılık aylığı	566.879	15
Maluliyet aylığı	220.548	0
Geride Kalanlar (Dul, Yetim) aylığı	93.535	3
İş Kazası/Meslek Hastalığı ödeneği	39.172	12
Hamilelik ve doğum için ödenek	18.619	7
Belirli yaşa kadar çocuk bakım ödeneği	24.015	1
İşsizlik		
Bakım		
Toplam	962.768	38

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.4. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Aylık/Ödenek Alan Türk Vatandaşı Sayısı
Yaşlılık aylığı	15
Maluliyet	
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	3
Toplam	18

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.5. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Azerbaycan Cumhuriyeti Vatandaşı	731	-	731
Toplam Yabancı	16	-	16
Türk	14	-	14

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.6. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığınca ödenen prim karşılığı olmayan sosyal yardımların türü ve miktarı aşağıda belirtilmiştir:

Aylık yardımlar	01.01.2022'den itibaren AZN	01.01.2023'ten itibaren AZN
Yaşa göre yardım	180	220
Malullük yardımı		
I derece malullere	220	270
II derece malullere	180	220
III derece malullere	120	150
Savaş malullerine yardımı		
I derece malullere	220	270
II derece malullere	180	220
III derece malullere	120	150
Askeri görev malullerine yardımı		
I derece malullere	220	270
II derece malullere	180	220
III derece malullere	120	150
Şehit ailelerine Cumhurbaşkanı aylığı	500	600
<i>I derece malullere. Cumhurbaşkanı aylığı</i>	130	200
<i>I derece malullere bakanlara Cumhurbaşkanı aylığı</i>	80	100
Ayrıca, savaş malullerine Cumhurbaşkanı aylığı:		
I derece malullere	400	500
II derece malullere	350	400
III derece malullere	300	330
18 yaşından küçük engelli çocuklara yardım	200	200
<i>18 yaşından küçük engelli çocuklara bakanlar için ayrıca Cumhurbaşkanı aylığı</i>	80	100
Aile reisini kaybetmeye göre yardım (her aile üyesi için)	100	120
Velilerini kaybetmiş ve veli himayesinden mahrum kalmış çocukların kayyumlarına	120	120

Sürelı askeri görevlilerin çocukları için	120	120
Beşten çok çocuğu olan annelere her çocuk için	70	105
Bir yaştan küçük çocuğu olan düşük gelirli ailelere her çocuk için	70	100
Evlat edinilen her çocuğa	200	200
Evlat edinilen her engelli çocuğa	600	600
Bir defalık yardımlar		
Doğum yardımı	300	500
Defin yardımı	350	500

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşı	Toplam Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	75.673	286	5
Aile Başı Ortalama Yard. Mik.	473,44 AZN	442,14 AZN	565,35 AZN

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye bağlanan aylık asgari geçim yardımı

4.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Azerbaycan'da ikinci ayak emeklilik sistemi bulunmamakta ve zorunlu devlet sosyal sigorta sistemi uygulanmaktadır. Ancak, özel sigorta şirketlerinin uyguladığı isteğe bağlı hayat sigortası bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, asker, kolluk gücü vb. kamu görevlileri için emeklilik şartları ve aylık hesaplama usulleri farklılık göstermektedir.

4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

4.4.1. Sayısal Veriler

4.4.1.2. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Okul Türü	Genel (2024/2025)*	Yabancı	Türk (2024/2025)**
Anaokulu	116.000		72
İlkokul	1.700.000		787
Ortaokul			680
Lise			524
Genel Toplam	1.816.000		2.063

Kaynak: * Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu

**T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

4.4.1.3. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2024 yılı itibarıyla

Eğitim yılı	Azerbaycan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı nezdinde meslek ihtisas eğitim müesseselerinin sayısı	Öğrenci sayısı
2020/2021	103	22.012
2021/2022	99	22.749
2022/2023	99	25.926
2023/2024	92	29.144
2024/2025	72	31.506

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu, Azerbaycan Cumhuriyeti Bilim ve Eğitim Bakanlığı

4.4.1.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2024-2025 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Düzeyi	Öğrenci Sayısı
Ön Lisans	
Lisans	4901
Yüksek Lisans	18
Doktora	9
Toplam	4928

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

4.5. GÖÇ VE UYUM

4.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancıların, yabancı sermayeli tüzel kişiler ve girişimcilik faaliyetine dayalı olarak oturma izni alabilmeleri için yeni şartlar belirlenmiştir.

Azerbaycan Cumhuriyeti Göç Kanunu'nda yapılan değişiklikler gereği, Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığının, 16 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe giren Kararı ile, Azerbaycan'da geçici veya daimi (5 yıllık) oturma izni verilmesine (sürenin uzatılması) ilişkin Göç Kanununun 45.1.6-1 ve 52.1.10. Maddelerinde öngörülen yabancı sermayeli tüzel kişiliğin ödenmesi gereken kuruluş sermayesinin miktarı ve 45. Maddesinin "Not" kısmının 2. bendinde, 52.1.10. ve 52.1.11. Maddelerinde öngörülen kişilerin işlem hacmi (ciro) onaylanmıştır.

Karara göre, yabancı sermayeli tüzel kişiliğin yöneticisi veya o tüzel kişiliğin hisselerinin en az yüzde 51'ine sahip olan kurucusuna Azerbaycan'da geçici oturma izni alınması için, bu tüzel kişiliğin ödenmesi gereken kuruluş sermayesinin miktarı 50.000 manat olarak belirlenmiştir. Aynı karar göre, Azerbaycan'da en az 1 yıl geçici olarak ikamet eden yabancı veya vatansız kişinin tekrar geçici ikamet izni alabilmesi için yabancı sermayeli tüzel kişinin son bir yıldaki cirosunun 100 bin manat olması gerekmektedir. Ayrıca, daimi (5 yıllık) ikamet izni verilmesi için, yabancı sermayeli tüzel kişinin kuruluş sermayesi 100.000 manat, son 1 yıllık ciro hacmi 200.000 manat olarak belirlenmiştir.

Karara göre, Azerbaycan'da en az 1 yıl süreyle girişimci faaliyette bulunmak amacıyla geçici olarak ikamet eden yabancılara yeni bir geçici oturma izni verilmesi (sürenin uzatılması) için o kişinin (bireysel girişimcinin) son 1 yıldaki ciro hacminin 50 bin manat olması gerekir. Aynı esaslara göre daimi ikamet izni verilebilmesi için son 1 yıldaki ciro hacmi 100.000 manat olarak belirlenmiştir.

Yapılan başvuruların kabulü sırasında, vergi makamlarından elde edilen yıllık ciro ve ödenmiş kuruluş sermayesine ilişkin destekleyici belgelerin ibraz edilmesi istenecektir.

Geçici oturma izni alabilmek için kuruluş sermaye ve ciro hacmine ilişkin şartlar, yatırım teşvik belgesine veya "Startup" lisansına sahip olan, Karabağ ve Doğu Zengezur ekonomik bölgelerinde faaliyet gösteren ticari kuruluşlar ile ticari olmayan tüzel kişilere, sanayi bölgesi, sanayi bölgesi ve tarım parkında faaliyet gösteren şirketlere uygulanmamaktadır. Ticari olmayan tüzel kişiler daimi ikamet izni alırken de bu şartlardan muaftır.

Göç Kotasının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik

Değişikliklere göre:

- İşgücü göçü kotası, Bakanlar Kurulu tarafından her yılın başlamasına 3 ay değil, 1 ay kala onaylanacaktır.

- İşverenler gelecek yıl için yabancı işgücü talebine ilişkin tahmin bilgilerini 1 Mayıs'a kadar değil, 1 Ağustos'a kadar Devlet Göç Servisine sunacaktır.
- Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim ve Eğitim Bakanlığı, Devlet Göç Servisi ve Devlet Petrol Şirketi, ilgili kurumların temsilcilerinden oluşan Komisyona konuyla ilgili bilgileri 1 Ağustos'a kadar değil, 1 Eylül'e kadar sunacaktır.
- Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Komisyona sunulan bilgilere dayanarak bir genel bakış/özet hazırlayacak ve bunu 15 Ağustos yerine 15 Ekim tarihine kadar Komisyon üyelerine sunacaktır.
- Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı tarafından Komisyona sunulacak bilgiler arasında, yabancıların çalışma iznine dayalı olarak yürürlükteki iş sözleşmelerinin Bakanlığın elektronik sistemi üzerinden analizleri yer alacaktır.
- Bilim ve Eğitim Bakanlığı, gelecek yıl için yükseköğrenim, meslek liseleri ve mesleki eğitim kurumlarının yanı sıra, tam ortaöğretim (lise) esasına göre genel eğitim kurumlarında öğrenimlerini tamamlayacak vatandaş sayısına ilişkin bilgileri Komisyona sunacaktır.
- Devlet Göç Dairesinin cari ve geçen yıl için onaylanan kontenjanı kullanma durumuna ilişkin verdiği bilgilerde, geçerli çalışma iznine sahip yabancıların isimli listesi de yer alacaktır.
- Gelecek yılın kota teklifleri Komisyon tarafından Bakanlar Kurulu'na 15 Eylül'e kadar değil, 10 Kasım'a kadar sunulacaktır.

4.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

4.5.2.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	-
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	-
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	1*
İşadamları Dernekleri	3**
Spor Dernekleri	-
Diğerleri	-
Toplam	4

*Gençliğe Yardım Fonu (Vakfı), ** Azerbaycan Türkiye İşadamları Birliği, Türkiye ve Azerbaycan İşadamları ve Sanayicileri İhtimai Birliği, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği - Azerbaycan

5. BELÇİKA

5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

5.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	5.803.037	770.008	18.527
Kadın	5.960.665	740.045	16.314
Toplam	11.763.702	1.510.053	34.841

Kaynak: Belçika İstatistik Enstitüsü (Statbel)

İstatistik Kurumu'nun (Statbel) verilerine göre, 01.01.2024 itibarıyla:

- Nüfusun %50,7'si kadınlardan; %49,3'ü de erkeklerden oluşmaktadır.
- Nüfus, yıllık %0,56 (66.053 kişi) artmıştır.
- 2024 yılında Belçika'ya göç edenlerin sayısı 194.212 kişi olarak artmıştır.
- Belçika'ya giriş yapanlar arasında ilk sırada bir müddet Belçika dışında yaşadıkdan sonra dönen Belçikalılar yer almaktadır. Romenler, Fransızlar, Hollandalılar ve İtalyanlar takip etmektedir.
- 2023 yılında 66.852 olan yıllık demografik artış, 2024 yılında düşmüş ve toplamda yaklaşık 66.053 kişi kaydedilmiştir. Bu düşüş büyük ölçüde mültecilere ve diğer göçmenlere sınırlı izin verilmesine dayanmaktadır.

5.1.2. Belçika Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Belçika Uyuşunu Alan Vatandaşlarımızın Sayısı
2024	1.978
2023	2.045
2022	1.797
2021	895
2020	882

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

5.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Vatandaş/Cinsiyet	Anvers Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	Brüksel Başkonsolosluğu Görev Bölgesi
Kadın	70.747	47,43%
Erkek	79.696	52,57%
Toplam	150.443	147.567

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

5.1.4. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Bölge Adı	Toplam
Flaman Bölgesi	18.463
Valon Bölgesi	11.583
Brüksel-Başkent Bölgesi	4.795
Genel Toplam	34.841

Kaynak: İstatistik Kurumu

5.1.5. Belçika'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Yabancı Nüfus		
Ülke	Sayı	%
AB UE-14	765.432	47,6
AB Yeni 13 Üyeleri	274.891	17,1
AB hariç	150.126	9,3%
Kuzey Afrika	113.708	7,1
Sahra-altı Afrika	122.456	7,6
Batı Asya	138.878	8,6
Doğu Asya	51.839	3,2
Kuzey Amerika	16.140	1,0
Güney Amerika ve Karayipler	30.546	1,9
Okyanusya	486	0,03
Vatansız ve diğer	43.201	2,7
Toplam	1.707.703	100,0

Kaynak: Göç ve Yabancılar Haklarını Koruma Kurumu (Myria)

- 2024 yılı itibarıyla yabancı nüfus, toplam nüfusun %14,0'üne tekabül etmekte olup toplam 1.707.703 kişiye ulaşmıştır.
- Belçika'daki yabancı nüfusun çoğunluğu Avrupa kökenlidir (%62).
- İtalya, Fas ve vatandaşlarımızın sayısında düşüş devam etmektedir. Bu düşüşün başlıca nedeni Belçika vatandaşlığına geçiş olarak gösterilmektedir. Vatandaşlarımızın oranı, 2008 itibarıyla %4,1 iken, 2024 yılı itibarıyla %4,0'e gerilemiştir.
- Belçika vatandaşlığını alan Türk vatandaşlarımızın sayısı, aynı dönem itibarıyla, 1.978'dir.
- Belçika, çifte vatandaşlık uygulamasını 9 Haziran 2007 tarihinde başlatmıştır; 2024 yılında, 55.213 kişi Belçika vatandaşlığı almıştır. Belçika vatandaşlığını alanlar bakımından ilk sırada Romanya, Afganistan, Suriye ve Türkiye vatandaşları gelmiştir.

5.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Konsolosluk	Doğan	Ölen	Evlenen
Anvers Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	1.081	274	345
Brüksel Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	954	311	333
Toplam	2.035	585	678

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

5.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İşe Geri Dönüş (Return to Work) Programları

2024 yılında, uzun süreli hastalık veya iş göremezlik sonrası işe dönüş süreçlerini kolaylaştırmak amacıyla kapsamlı “Return to Work” (İşe Geri Dönüş) programları geliştirilmiştir. Bu programlar sayesinde çalışanlar, işverenler ve sosyal sigorta kurumları işbirliği içinde kişiye özel dönüş planları hazırlayabilmektedir

Yapay zekâ destekli sistemler aracılığıyla çalışanın yetkinlikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda en uygun geri dönüş planının oluşturulması hedeflenmektedir. Bu yaklaşım, hem iş gücü kaybının azaltılmasına hem de çalışan sağlığının korunmasına katkı sağlamaktadır.

e-Sosyal Güvenlik ve Dijitalleşme

Belçika’da sosyal güvenlik hizmetleri giderek daha fazla dijital ortama taşınmaktadır. Vatandaşlar, e-ID ve eBox sistemleri aracılığıyla belgelerini yükleyebilmekte, sosyal yardımlara başvurabilmekte ve işlemlerini anlık olarak takip edebilmektedir.

Avrupa Birliği genelinde sosyal güvenlik haklarının dijital ortamda paylaşılmasına olanak sağlayan EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) sistemi sayesinde, Belçika vatandaşlarının yurt dışındaki sosyal güvenlik işlemleri daha hızlı ve etkin bir şekilde çözümlenebilmektedir. Dijitalleşme süreci, hem bürokratik yükü azaltmakta hem de kamu hizmetlerine erişimi kolaylaştırmaktadır.

Göçmenlerin Sosyal Güvenceye Erişimi

2024 yılında Belçika, göçmenler ve sığınmacıların sosyal güvenlik sistemine erişimini kolaylaştıran yeni adımlar attı. Özellikle geçici işçiler ve AB dışı ülkelerden gelen çalışanlar için bölgesel düzeyde sosyal sigorta kayıtlarının hızlandırılması sağlandı.

Bunun yanı sıra, vatansız bireylerin kalıcı oturma izni almalarının ardından sosyal yardımlardan faydalanabilmelerine imkân tanınmıştır. Bu düzenlemelerle birlikte, toplumsal eşitliğin güçlendirilmesi, ayrımcılığın önlenmesi ve herkesin temel sosyal haklara erişiminin sağlanması hedeflenmiştir.

Aile ve Çocuklara Yönelik Sosyal Yardımlar

2024 yılında Belçika, aile politikaları kapsamında çocuklu ve tek ebeveynli ailelere yönelik sosyal yardımları artırmıştır. Özellikle düşük gelirli ailelerin çocuk bakım masraflarını karşılayabilmelerine destek olmak amacıyla bölgesel düzeyde yardım paketleri genişletilmiştir. Ayrıca, çocukların sosyal güvenlik sistemine aktif katılımını teşvik eden projeler hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, çocukların görüşlerinin sosyal politikalara yansıtılmasını sağlayacak pilot programlar başlatılmış; çocuk dostu katılımcı mekanizmaların geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Kadınların Sosyal Güvenceye Erişimi

Kadınların sosyal güvenlik sistemine tam ve adil erişimi, 2024 yılında öncelikli politika alanlarından biri olmuştur. Özellikle yarı zamanlı çalışan kadınlar için prim destek sistemleri geliştirilmiş; doğum izinlerinin kullanımında kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik uygulamalar gündeme getirilmiştir.

Kadınların iş gücüne geri dönüşünü kolaylaştırmak amacıyla esnek çalışma modelleri yaygınlaştırılmış, çocuk bakım hizmetlerine yönelik destekler artırılmıştır. Bu politikalar, kadınların sosyal güvenlikden yeterli düzeyde faydalanmalarını ve ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek Sistemleri

2024 yılı itibarıyla Belçika, ruh sağlığını sosyal güvenlik sistemiyle daha güçlü biçimde entegre etme yönünde adımlar atmıştır. İşyerlerinde stres, tükenmişlik sendromu (burn-out) ve anksiyete gibi psikososyal sorunların artış göstermesi nedeniyle, sosyal güvenlik kurumu bu alanlara yönelik tanı koyma, önleme ve destek programlarına finansman sağlamaya başlamıştır. Topluma dayalı ruh sağlığı merkezlerinin sayısı artırılmış, danışmanlık ve terapi hizmetleri ise ücretsiz hale getirilmiştir. Bu gelişmeler, bireylerin psikolojik iyilik halinin korunmasının yanı sıra, iş gücü verimliliğinin artırılmasına da katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

5.2.2. Sayısal Veriler

5.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Çalışma Çağındaki (15-64 yaş) Aktif (Çalışanlar ve İşsizler) ve Aktif Olmayan Nüfusun Cinsiyetlere ve Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2024 itarihi itibarıyla

Bölgeler	Nüfus Yapısı	Erkek	Kadın	Toplam
Brüksel Başkent Bölgesi	Toplam Nüfus	427.165	430.943	858.108
	Çalışan Aktif Nüfus	277.058	228.368	505.426
	İşsiz Nüfus	38.521	29.656	68.177
	Pasif Nüfus	111.586	172.919	284.505
Flaman Bölgesi	Toplam Nüfus	2.145.755	2.120.200	4.265.955
	Çalışan Aktif Nüfus	1.592.831	1.448.322	3.041.153
	İşsiz Nüfus	69.686	50.996	120.683
	Pasif Nüfus	483.237	620.882	1.104.119
Valon Bölgesi	Toplam Nüfus	1.170.276	1.169.386	2.339.662
	Çalışan Aktif Nüfus	757.715	676.852	1.434.566
	İşsiz Nüfus	65.078	50.783	115.861
	Pasif Nüfus	347.482	441.752	789.234
Belçika Toplamı	Toplam Nüfus	3.743.195	3.720.530	7.463.724
	Çalışan Aktif Nüfus	2.627.604	2.353.542	4.981.145
	İşsiz Nüfus	173.285	131.435	304.720
	Pasif Nüfus	942.306	1.235.553	2.177.859

Belçika İstatistik Kurumu (Statbel) tarafından 01.01.2024 tarihinde yayımlanan verilere göre, ülke işgücü piyasasında 2023 yılına kıyasla genel bir iyileşme kaydedilmiştir. Bu gelişme, COVID-19 pandemisi sonrası toparlanma sürecinin devamı niteliğindedir.

- 20-64 yaş grubundaki istihdam oranı %72,3 olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılının son çeyreğinde bu oran %73,4'e yükselerek rekor seviyeye ulaşmıştır.
- 15-64 yaş grubundaki genel işsizlik oranı %5,8 olarak kaydedilmiştir.
- Kadınların istihdam oranı %68,0'e ulaşırken, erkeklerde bu oran %76,7 olmuştur; her iki grupta da artış gözlenmiştir.
- Genç nüfus (15-24 yaş) arasındaki işsizlik oranı artış göstermiş ve %20,0 seviyesine çıkmıştır.
- Bölgesel düzeyde istihdam oranları şu şekildedir:
 - Flaman Bölgesi: %76,3
 - Valon Bölgesi: %67,6
 - Brüksel Başkent Bölgesi: %65,4

- İşsizlik oranları ise bölgelere göre şu şekilde dağılım göstermektedir:
 - Flaman Bölgesi: %4,3
 - Valon Bölgesi: %7,5
 - Brüksel Başkent Bölgesi: %11,1

Bu veriler, Belçika işgücü piyasasının toparlanmaya devam ettiğini ve özellikle istihdam oranlarında kayda değer bir artış yaşandığını ortaya koymaktadır.

Milliyet, Cinsiyet ve Bölgelere Göre İş Arayanların Sayıları

2024 yılı itibarıyla

Milliyeti	İş Arayanlar		
	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	205.491	172.619	378.110
AB Vatandaşı Yabancılar Toplamı	25.020	25.701	50.721
Belçikalılar dâhil AB Vatandaşları Toplamı	230.511	198.320	428.831
Türkler	1.875	1.987	3.862
AB Hariç Yabancılar Toplamı	44.282	49.669	93.951
Yabancılar Genel Toplamı	69.302	75.370	144.672
Genel Toplam	274.793	247.989	522.782

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

5.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Bağımsız çalışanların toplam sayısı, 2024 yılında, 801.544’si erkek; 498.281’si kadın olmak üzere 1.299.825’a ulaşmıştır. “Ana faaliyette bulunan statüsünde” olanların sayısı 1.299.825’e “Ek faaliyette bulunan statüsünde” olarak bağımsız çalışanların sayısı ise 107.800 olmuştur. Meslekler itibarıyla, bir önceki yıla göre, serbest mesleklerde, sanayide, birincil sektörde, tarım sektöründe ve hizmet sektöründe artış; ticaret ve balıkçılık sektörlerinde ise düşüş kaydedilmiştir.

Belçika’da “serbest çalışan” veya “yardımcı eş” statüsünde bulunan yabancıların toplam sayısı, 2023 yılında 168.539 iken, 1 Ocak 2024 itibarıyla 166.906 olarak kaydedilmiştir. Bu grupta yer alan yabancılar arasında en büyük payı Romen, Hollanda ve Fransa uyruklu kişiler oluşturmaktadır. Belçika’da serbest faaliyette bulunan vatandaşlarımızın toplam sayısı, 2023 yılında 3.528 iken, 2024 yılı itibarıyla 48 kişilik artışla 3.576’ya yükselmiştir.

5.2.2.3. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

Belçika’da asgari ücret kanunla değil, sosyal tarafların müzakereleri neticesinde toplu sözleşmelerle belirlenmektedir. Bununla birlikte, işletme toplu sözleşmesi veya iş sözleşmesi ile daha yüksek bir ücret de öngörülebilmektedir.

Buna göre, 01.05.2024 tarihinden itibaren geçerli olan brüt asgari ücret (tam gün çalışma halinde) aşağıdaki gibidir.

18 yaş ve üstü olanlar (tam gün çalışma halinde)	1.635,68 avro
19 yaşında ve en az 6 ay hizmeti olanlar	1.759,91 avro
22 yaşında ve en az 12 ay hizmeti olanlar	1.863,43 avro

Bu ücretler esas alınarak ayrıca sektörler düzeyinde asgari ücretler tespit edilmektedir. Diğer yandan, bu ücretlerden evli veya bekâr olma durumuna göre %20 ile %40 arasında (sosyal sigorta ve vergi) kesintisi yapılarak net asgari ücretler hesaplanmaktadır. Net ücretlere ayrıca brüt ücretler içinde görülmeyen sosyal yardımlar/ödenekler eklenmektedir.

Ortalama Ücretler

2024 yılı itibarıyla

En Düşük Ücret Alan İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Garson	2.703
Kuaför	2.767
Hizmetçi	2.892
Satış Elemanı	3.028
Temizlikçi	3.090

En Yüksek Ücret Alan İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Genel Müdür	11.483
Müdür	8.897
Bilim İnsanı (Matematik ve İstatistik)	8.328
Bilim İnsanı (Fizik ve Kimya)	7.570
Mühendis	7.484

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Belçika İstatistik Kurumu'nun (Statbel) 20.09.2024 tarihli verilerine göre 2024 yılı itibarıyla:

- Belçika'da, tam gün çalışma karşılığında, aylık ortalama brüt ücret 4.748 avrodur.
- Gençler ile yaşlılar arasındaki ücret farkı hala önemini korumaktadır.
- Brüksel ve çevresinde çalışanlar diğerlerine göre daha fazla kazanmaktadır.
- Yüksek lisans yapanlar, Belçika ortalamasına göre, %43 daha fazla kazanmaktadır.

5.2.2.4. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Belçika'da işçi ve işveren örgütlerinin ve toplu iş sözleşmelerin çalışma hayatı üzerindeki rolü son derece önemlidir. Çalışma şartlarına ve ücrete ilişkin konuların önemli bir kısmı, 5 Aralık 1968 Tarihli Toplu İş Sözleşmeleri ve Ortak Komisyonlara ilişkin Kanun hükümleri çerçevesinde toplu iş sözleşmeleri (TİS/CCT) ile belirlenmektedir.

Toplu iş sözleşmeleri; sektörler arası (Ulusal Çalışma Konseyi nezdinde) düzeyde, sektör düzeyinde (170 Ortak Komisyon ve Alt Ortak Komisyon nezdinde) ve işletme düzeyinde olmak üzere üç düzeyde ve iki yılda bir imzalanmaktadır.

Toplu iş sözleşmelerin önemli bir kısmı işletme düzeyinde imzalanmakta olup, son yıllarda her yıl ortalama, 2.600 toplu iş sözleşmesi imzalanmaktadır.

Sendikal Örgütlenme

Belçika'da üç ana sendika kuruluşu vardır:

- Belçika Hristiyan Sendikaları Konfederasyonu (CSC)
- Belçika'daki Çalışma Genel Federasyonu (FGTB)
- Belçika Liberal Sendikaları Genel Konfederasyonu (CGSLB)

Sendikalar; işletme düzeyinde, sektör düzeyinde, sektörler arası ulusal düzeyde ve Federatif kurumlar düzeyinde çeşitli faaliyetlere iştirak etmektedir.

İşletme düzeyinde, İşyeri Sendika Temsilciliklerine, İşyeri Önleme ve Koruma Komitesine, İşletme Konseyine, Avrupa İşletme Komitesine iştirak etmektedir.

Sektör düzeyinde, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan Toplu Sözleşme Ortak Komisyonlardaki görüşmelere katılmaktadır (CCT).

Sektörler arası ulusal düzeyde, sendikalar Ulusal Çalışma Konseyi (CNT) Merkez Ekonomik Konseyi (CCE) Sosyal Taraf Gruplarında aktif rol oynamaktadır.

Federatif kurumlar düzeyinde ise, sendikalar Bölge Ekonomik ve Sosyal Konsey'in faaliyetlerine iştirak etmektedir.

Sendikalar üyelerine çok sayıda hizmet vermektedir. Bunlardan bazıları, hukuki danışmanlık, işsizlik paralarının ödenmesi, eğitim, kültürel ve sosyal etkinliklerdir. Hristiyan ve sosyalist sendikalar daha etkin konumdadır. Sendikalara üyelik anlamında resmi sayılar bulunmamaktadır. Ancak büyük işletmelerde ve kamu görevlerinde çalışanların büyük bir kısmı sendikalıdır. Orta ve küçük boy işletmelerde üyelik oranı daha düşüktür. Ortalama bir rakam vermek gerekirse üyelik oranı %70'dir.

Sendikalar, devlet tarafından verilmiş bir yetki ile sendikacılığı teşvik amacıyla, işsizlik yardımlarını ödemektedir. Sendikalar aynı zamanda, hastalık kasalarını (Sağlık Sigorta Kurumunu) yönetmekte ve bu sayede önemli sayılabilecek gelir elde etmektedir. Sendikalarla siyasi partiler arasında da sıkı bir ilişki vardır, çok sayıda siyasetçi de sendika kökenlidir.

5.2.2.5. İşsiz Sayısı

01.01.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	162.935	121.925	289.859
Yabancı	71.055	76.716	147.771
Türk	1.923	2.028	3.951

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

5.3. SOSYAL GÜVENLİK

5.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Esnek Çalışma Süreleri ve Fazla Mesai

2024 yılı itibarıyla Belçika’da çalışma sürelerine ilişkin önemli esneklikler hayata geçirilmiştir. İşverenler ile çalışanlar arasında daha uyumlu bir çalışma ortamı oluşturmak amacıyla, yıllık çalışma süresi modeli (annualisation du temps de travail) uygulamaya alınmıştır. Bu sistem sayesinde, haftalık değil yıllık bazda ortalama çalışma süresi esas alınarak takip yapılabilecektir.

Ayrıca, gönüllü fazla mesai sınırı yükseltilmiş; çalışanlara yılda 360 saate kadar gönüllü fazla mesai yapabilme imkânı tanınmıştır. Özellikle yeme-içme sektörü (*horeca*) için bu sınır 450 saat olarak belirlenmiştir. Söz konusu düzenlemelerle işgücü piyasasının mevsimsel ihtiyaçlara daha esnek ve etkin şekilde uyum sağlaması amaçlanmaktadır.

Flexi-Job Sisteminin Genişletilmesi

Başlangıçta yalnızca yeme-içme (*horeca*) sektörüne özgü olarak uygulanan “flexi-job” sistemi, 2024 yılı itibarıyla tüm sektörlerle yaygınlaştırılmıştır. Bu düzenleme sayesinde, emekliler, öğrenciler ve ek gelir elde etmek isteyen diğer kişiler, yasal çerçevede daha kolay şekilde çalışma imkânı bulabilmektedir.

Flexi-job uygulaması kapsamında, işverenler için ek sosyal güvenlik primi yükümlülüğü azaltılmış; çalışanlar için ise elde edilebilecek aylık gelir sınırı artırılmıştır. Bu kapsamda, yıllık 18.000 avroya (yaklaşık 1.800 €/ay) kadar gelir elde edilebilmesi mümkün hâle gelmiştir.

Öğrenci Çalışma Saatlerinde Artış

2024 yılında öğrenci istihdamına yönelik teşvikler artırılmış; öğrencilerin yıllık yasal çalışma süresi 475 saatten 600 saate çıkarılmıştır. Bu düzenleme sayesinde öğrenciler, eğitim masraflarını karşılamada daha fazla esneklik kazanırken; iş gücü piyasasında ortaya çıkan geçici açıkların da daha etkin şekilde giderilmesi amaçlanmaktadır.

İşten Çıkarma Kurallarında Değişiklik

Yeni düzenlemeyle işten çıkarma bildirim süresi en fazla 52 hafta ile sınırlandırılmıştır. Bu uygulamayla, uzun kıdem süresine sahip çalışanlara ödenen yüksek tazminatların azaltılması ve işveren üzerindeki mali yükün hafifletilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, sosyal seçimlerde aday olup seçilemeyen çalışanlara tanınan işten çıkarma koruma süresi, 2 yıldan 6 aya indirilmiştir. Kamu sektöründe ise gerekçesiz işten çıkarma yasağı getirilmiştir. 1 Mayıs 2024 itibarıyla yürürlüğe giren düzenleme uyarınca, kamu çalışanlarının işten çıkarılması durumunda işverence gerekçeli bildirim yapılması yasal zorunluluk haline gelmiştir.

Sağlık Gerekçeli Devamsızlıklar ve “Uygunluk Belgesi”

Uzun süreli hastalık izinlerine ilişkin olarak, doktor raporlarına “yapabilirlik” (*fit for work*) değerlendirmesi eklenmiştir. Bu uygulama ile çalışanların tamamen iyileşmemiş olsalar bile, kısmi kapasiteyle işbaşı yapmaları teşvik edilmektedir. Ayrıca işverenlere, sık rapor düzenleyen hekimleri yetkili makamlara bildirme ve bu durumun denetlenmesini talep etme hakkı tanınmıştır.

Öte yandan, işverenlerin hastalık süresince çalışana yaptıkları katkı paylarına ilişkin yükümlülükleri genişletilmiştir. Yeni düzenleme ile işverenin sorumluluğu yalnızca ilk 30 günle sınırlı kalmayıp, daha uzun bir dönemi kapsayacak şekilde uzatılmıştır.

Göçmen İşçilerin İstihdamı ve İzin Prosedürleri

2024 yılında, göçmen işçilere yönelik çalışma ve oturma izni başvurularında uygulanan “tek izin” (*permis unique*) prosedürleri sadeleştirilmiştir. Brüksel ve Valonya bölgelerinde ekonomik göç politikaları yeniden yapılandırılarak, süreçlerin daha etkin ve erişilebilir hale gelmesi sağlanmıştır. Ayrıca, asgari maaş eşikleri güncellenmiştir. Örneğin, Brüksel Bölgesi’nde *Blue Card* başvurusu için gerekli olan asgari brüt yıllık gelir eşiği 65.053 avro olarak belirlenmiştir.

Bu düzenlemelerle, yüksek vasıflı yabancı iş gücünün Belçika’ya çekilmesi ve iş gücü piyasasının nitelikli işçilerle desteklenmesi hedeflenmektedir.

Eğitim ve Dijitalleşme

1 Nisan 2024 itibarıyla “Federal Eğitim Hesabı” (*Compte fédéral de formation*) uygulaması zorunlu hale getirilmiştir. Bu sistem sayesinde, çalışanların yıllık mesleki eğitim hakları dijital ortamda bireysel olarak takip edilebilmektedir.

Yeni düzenleme kapsamında işverenlerin, her çalışana yılda en az 5 gün mesleki eğitim hakkı tanınması yasal bir yükümlülük haline gelmiştir.

5.3.2. Sosyal Sigortalar

5.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolu	İşçi Payı (Avro)	İşveren Payı (Avro)	Toplam (Avro)
Yaşlılık, Ölüm Sigortası	7,50	8,86	16,36
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Bakımı)	3,55	3,80	7,35
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Yardımı)	1,15	2,35	3,50
İşsizlik Sigortası	0,87	1,46	2,33
İş Kazası Sigortası	-	0,30	0,30
Meslek Hastalığı Sigortası	-	1,00	1,00
Aile Yardımları	-	7,00	7,00
Diğer Primler	-	0,15	0,15
2016 Teşvikleri (tax-shift)		-5,04	-5,04
Toplam	13,07	19,88 (*)	32,95

Kaynak: Belçika İşletmeler Federasyonu (FEB)

(*) Yukarıdaki kesintilerden başka sadece işverenlerden kesilen ve çalışan işçi sayısına göre değişen primlerle birlikte işveren payı genel toplamı %45'lere çıkabilmektedir. Çalışanlar için işçi ve ofis işçisi olarak kesinti oranları, yıllık tatil kesinti oranı hariç, aynıdır.

5.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aylıklar ve Ödenekler (İşverene Bağlı Çalışanlar)

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Ücretli Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	2.144.340	2.609.460.633,02
Dul Aylığı	417.006	442.114.083,30
Dulluk Ödenegi (*)	2.701	3.538.586,30
Yakacak Yardımı	28.138	2.620.556,50
Emeklilik Primi (Bonus)	209.184	30.755.320,95
Toplam	2.801.369	3.088.489.180,07

Aylıklar ve Ödenekler (Bağımsız Çalışanlar)

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Serbest Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	543.869	348.372.006,30
Dul Aylığı	94.135	86.991.984,45
Dul Ödeneği	658	438.557,47
Emeklilik Primi (Bonus)	81.006	16.797.447,14
Toplam	719.668	452.599.995,36
Aylık Alanların Genel Toplamı (*)	2.382.482	3.541.089.175,43
Aylık ve Ödenek Alanların Genel Toplamı (**)	2.422.910	3.628.802.132,38

Aylıklar ve Ödenekler (Sosyal Yardımlar)

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Yardım Türleri	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılar Gelir Garantisi Yardımı (GRAPA)	11.831	80.900.434,16
“Ücretli Çalışanlar” Ödeneği	149.994	3.232.258,55
Yaşlılık Ödeneği	130.804	2.855.534,39
Dul Ödeneği	26.491	376.724,16
Sakatlık Avantajı	233	130.666,48
Tamamlayıcı Yardım	205	105.113,24
Tamamlayıcı Yardım Gelir Garantisi	15	2.478,47
Üçüncü Kişilere Yardım	104	23.074,77
Koşulsuz Aylık Alan “Bağımsız Çalışanlar”	61.852	2.731.637,59
Koşulsuz Emekli Aylığı	1.220	717.960,17
Koşulsuz Dul Aylığı	39.748	1.906.123,62
Garanti Gelir Yardımı	23.908	825.513,97
Toplam	446.405	93.807.519,57

Kaynak: Federal Emeklilik Kurumu (Service federal Pensions-SFP) – 2024 Yılı İstatistikleri

(*) Ücretli ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır

(**) Sigorta kurumlarınınca yapılan her türlü aylık ve ödemeleri kapsamaktadır.

Erken emeklilik sisteminden faydalananıp Türkiye’de yaşayanların sayısı toplamda 7.757 kişiye ulaşmıştır.

Belçika’da emeklilik sistemi kapsamında yapılan aylık toplam ödeme tutarı ise 5.665.849.438,55 avro olmuştur.

5.3.2.3.Aile Yardımları

Aile yardımları, gelir şartına bağlı olmadan, bakmakla yükümlü en az bir çocuğu olan ve Belçika’da ikamet eden her aileye üç çocuğa kadar yapılır. Zorunlu eğitim yaşı 18 olduğundan, bazı durumlarda 25 yaşına kadar bütün çocuklar, her yılın 31 Ağustosuna kadar aile yardımlarından faydalanır. Yardım miktarının belirlenmesinde, çocuk sayısı, çocuğun yaşı, çocuğun sağlık durumu, ailenin yapısı gibi çeşitli kriterler dikkate alınır.

Belçika’da yaşayan vatandaşlarımızın beraberlerinde ikamet eden bakmakla yükümlü oldukları çocukları için, aile yardımlarının genel prensipleri uygulanmakta ve vatandaşlarımız da aile yardımlarından eşit şartlarda yararlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocukları için ödenen çocuk paraları tutarları ise, 2014 tarihli Türkiye-Belçika Sosyal Güvenlik Anlaşması hükümleri çerçevesinde, belirlenen bareme göre, güncellenerek tespit edilmektedir.

5.3.2.4. Çocuk Parası Miktarları

Aile Yardımları, Doğum Yardımı, Evlatlık Primi, Klasik Aile Yardımı (çocuk paraları), çeşitli durumlarda verilen Ek Yardımlar olmak üzere 9 çeşit ödeme yapılmaktadır.

01.01.2024 tarihi itibarıyla

	Brüksel Bölgelerinde* İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Valon Bölgelerinde ve Alman Toplumunda İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Flaman Bölgesinde İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye’de** İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)
1. Çocuk	186,51	192,73	186,51	30,04
2. Çocuk	198,94	192,73	186,51	31,92
3. Çocuk	211,38	205,16	186,51	33,80
4. Çocuk				35,68

Kaynak: Federal Aile Yardımları Sandığı - FAMIFED

(*) Her bölge, aile yardım miktarlarını kendisi belirlemektedir.

(**)Türkiye’de ikamet eden çocuklar için yardım miktarları, Anlaşma hükümleri çerçevesinde güncellenerek tespit edilmektedir.

5.3.2.5. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar (Sosyal Yardımlar)

Sosyal yardımlar, dar anlamda, sosyal güvenlik sistemine dâhil olmayıp, sosyal koruma sistemine dâhildir. Belçika’da ikamet eden herkese, insan onuruna yaraşır bir yaşam temin etmek amacıyla asgari düzeyde bir geliri garanti etmektir. Vergilerle finanse edilen sosyal yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de revenus aux personnes âgées)–GRAPA), Özürlülere Yönelik Yardım (Les Allocations aux personnes handicapées), Uyum Yardımı (revenu d’intégration) ve Garanti Aile Yardımları’ndan (les prestations familiales garanties) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie De Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA)

Yaşlı kişilere yapılan yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA) ve Yaşlı Kişilere Katkı Yardımı’ndan (L’Allocation Pour L’aide Aux Personnes Âgées) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı, emekli aylığı alan veya aylığı yetersiz durumda olanlara 65 yaşından itibaren yapılmaktadır. Bu yardıma hak kazanabilmek için Belçika’da yasal olarak ikamet etmek ve yeterli gelire sahip olmama şartı aranmaktadır. Bu bağlamda, başvuru sahibinin fiilen ve sürekli olarak Belçika’da ikamet etmesi ve kendisinin ve beraberindekilerin gelirinin (aylık, gayrimenkul geliri, tasarrufları vb.) yetersiz olduğunun belgelenmesi gerekmektedir.

Yardım tutarları, 01.01.2024 itibarıyla, yalnız yaşayanlar için aylık 1.549,42 avro; bir veya birden fazla kişiyle yaşayanlar için aylık 1.032,95 avrodur.

Engellilere Yönelik Yardım (Les Allocations Aux Personnes Handicapées)

Sağlık sorunları nedeniyle, ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli bir gelire sahip olmayanlara gelir vermek veya mevcut gelirlerini artırmak için yapılan bir yardımdır. Başvuru bizzat ilgilinin kendisi veya yetki verdiği kişi tarafından yapılmaktadır.

Bu yardımlardan faydalanabilmek için Belçika’da ikamet etmek ve fiilen yaşamak, 21 yaşından büyük 65 yaşından küçük olmak, tıbben özürlü olmak ve yardım almaya hak kazanacak düzeyde bir gelire sahip olmak şartı aranmaktadır.

65 Yaşından Küçüklere (L’Allocation pour l’aide aux personnes âgées), Geliri İkame Yardımı ve/veya Uyum Yardımı olmak üzere (Allocation d’intégration et/ou Allocation de remplacement de revenu) iki tip yardım yapılmaktadır. 65 yaşından büyüklere ise Yaşlılara Katkı Yardımı (L’Allocation pour l’aide aux personnes âgées) adlı üçüncü bir yardım söz konusudur.

Geliri İkame Yardımı'nın (Allocation de remplacement de revenus) tutarı ailenin durumuna bağlıdır. Gelirin azami aylık tutarı, 01.05.2024 itibarıyla:

- Bakmakla yükümlü kişi için (Kategori C) 1.741,29 avro,
- Yalnız yaşayan kişi için (Kategori B) 1.288,46 avro,
- Birlikte yaşayan için (Kategori A) 858,97 avrodur.

Uyum Yardımının (Allocation d'integration) Kategorilere Göre Yıllık Ödeme Tutarları

01.07.2024 tarihi itibarıyla

Kategori	Aylık Yardım Tutarı (Avro)
1. Kategori	1.550,40
2. Kategori	5.128,20
3. Kategori	8.155,80
4. Kategori	11.744,52
5. Kategori	13.437,24

Gelir İkame Yardımı ile Uyum Yardımı birlikte verilebileceği gibi, ayrı olarak da ödenebilmekte ve ödemeler Sosyal Güvenlik Bakanlığınca her ay yapılmaktadır.

Yaşlılara Katkı Yardımı'nın (L'Allocation Pour L'aide Aux Personnes Âgées) Kategorilere Göre Aylık Ödeme Tutarları:

01.06.2024 tarihi itibarıyla

Kategori	Yardım Aylık Tutarı (Avro)
1. Kategori	105,82 €
2. Kategori	403,93 €
3. Kategori	491,11 €
4. Kategori	578,27 €
5. Kategori	710,32 €

5.3.2.6. Sosyal Yardımlar

Uyum Geliri (Le revenu d'Intégration)

Belçika'da yaşayan ve işsizlik sigortası ödeneği de dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmayan veya geliri olup da ihtiyaçlarını karşılamayanlara Sosyal Yardım Merkezleri (CPAS/OCMW) tarafından "sosyal uyum hakkı" çerçevesinde yapılan ayni veya nakdi gelirdir.

Bu gelirden faydalanabilmek için Belçika vatandaşı olmak veya yasal olarak Belçika'da ikamet etme, yetişkin olma, işsizlik ödeneği dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmama veya yeterli bir gelire sahip olmama, sağlığı çalışmaya uygun olmama ve yardımlara hak kazanacak nitelikte olma şartı aranmaktadır.

Uyum Geliri, asgari düzeyde bir gelir olup, yardım miktarı ailenin yapısına göre değişmektedir. 01.05.2024 tarihinden itibaren aşağıdaki gibidir:

- Birlikte yaşayanlar için aylık 1.741,29 avro,
- Yalnız yaşayanlar için 858,97 avro,
- Bakmakla yükümlü olduğu aile ile birlikte yaşayanlar için aylık 1.288,46 avrodur.

Bu bağlamda sağlanan yardımlar, ayni ve nakdi olmak üzere (mali yardım, gıda yardımı avansı, işe yerleştirme, borç yapılandırma, psikososyal yardım, lojman yardımı, tıbbi yardım, evde tedavi, adli yardım vb.) çok farklı şekillerde olabilmektedir.

Başvurular, ilgilinin ikamet ettiği yerdeki Kamu Sosyal Yardım Merkezine bizzat elden teslim edilebileceği gibi posta ile de gönderilebilmektedir.

Garanti Aile Yardımları (Les Prestations Familiales Garanties)

Bu yardım, Belçika veya herhangi bir ülke mevzuatına göre çocuk yardımına hak kazanamayan kişilere yapılan bir yardımdır.

Yardıma hak kazanan kişiler, Aile Yardımlarının tamamından (Doğum Yardımı, Evlatlık Primi, Klasik Aile Yardımı/çocuk paraları, çeşitli durumlarda verilen Ek Yardımlar olmak üzere 9 çeşit) yararlanabilir.

Bu yardımlar, sadece Federal Aile Yardımları Sandıkları (FAMIFED) tarafından ödenmektedir.

5.3.2.7. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Federal Emeklilik Hizmetlerinin (Service federal Pensions-SFP) 2024 Yılı İstatistiklerine göre, Belçika’dan aylık alan ve Türkiye’de ikamet edenlerin sayısı 4.976’dır.

Bunlardan 3.890’nı Türk, 1.012’si Belçika vatandaşıdır. 74 kişi ise “Diğerleri” kategorisinde yer almıştır. Türkiye’ye havale edilen toplam ödeme tutarı ise aylık toplam 5.394.316,49 avrodur.

5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

5.4.1. Sayısal Veriler

5.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim/Öğretim Türü	Öğrenci Sayısı
Anaokul	468.028
İlkokul	807.014
Ortaokul - Lise	860.280
Yüksekokul - Üniversite	474.103
Toplam	2.609.425

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

5.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Yaş Grupları	Cinsiyet	Formel Eğitim (*)	Formel Olmayan Eğitim (**)	İnformel Çıraklık (***)
25-34 Yaş	Erkek	%16,3	%51,9	%72,8
	Kadın	%17,5	%54,1	%71,5
	Toplam	%16,9	%53,0	%72,1
35-54 Yaş	Erkek	%5,0	%44,8	%63,5
	Kadın	%6,0	%45,6	%62,0
	Toplam	%5,5	%45,2	%62,8
55-64 Yaş	Erkek	%2,0	%28,3	%56,1
	Kadın	%4,0	%28,5	%54,0
	Toplam	%3,0	%28,4	%55,0
Toplam	Erkek	%7,5	%42,6	%63,5
	Kadın	%8,5	%44,4	%62,1
	Toplam	%8,0	%43,5	%62,8

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu (Statbel)

* Formel Çıraklık: Diploma veya sertifika vermekte ve Eğitim Bakanlığınca tanınmaktadır.

** Formel Olmayan Çıraklık: Diploma veya sertifika vermekte ancak Eğitim Bakanlığınca tanınmamaktadır.

*** İnformel Çıraklık: Herhangi bir belge vermemekte, Eğitim Bakanlığınca tanınmamakta ancak araştırma yapmak veya ziyaret etmek suretiyle yeni kazanımlar edinmeye imkân sağlamaktadır.

***Bu konuda en son 2022 yılında veri yayınlanmıştır.

5.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

T.C. Brüksel Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliğine askerlik tehir işlemi için müracaat eden Ülkemizden gelen yüksek lisans yapan öğrenci sayısı 61 olup doktora yapan öğrenci sayısı ise 36'dır. MEB burslu (YLSY) öğrenci sayısı 2023/2024 sayısı 9 kişi olmuştur.

5.4.1.4.Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı (TTK)

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	2.109 (*)
----------------	-----------

Kaynak: Brüksel Eğitim Müşavirliği

**Sayı Brüksel Başkent ve Valon Bölgesine ait olup, 2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı itibariyle Flaman Bölgesinde Türk Dili ve Kültürü dersleri verilememiştir.*

5.5. GÖÇ VE UYUM

5.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Belçika Nüfusu 11.763.650 oldu

Ocak 2024 itibarıyla Belçika'nın nüfusu 11.763.650'ye ulaşmıştır. Toplam nüfusun 5.985.200'ü (%50,9) kadın, 5.778.450'si (%49,1) erkektir. Bir önceki yıla göre yıllık nüfus artışı 66.044 kişi olup, bu artış oranı %0,56 olarak gerçekleşmiştir.

52.348 Kişi Belçika Vatandaşlığına Geçti

2024 yılında toplam 52.348 kişi Belçika vatandaşlığına kabul edilmiştir. Vatandaşlık alan kişiler arasında en yüksek sayılar; Fas, Romanya, Suriye, Türkiye ve Afganistan uyruklu bireyler arasında kaydedilmiştir.

2024 yılında Türk uyrukluların Belçika vatandaşlığına başvuru oranı, son 10 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

2024 Yılında Belçika'ya Giriş Yapan Göçmen Sayısı

2024 yılında toplam 194.212 kişi Belçika'ya göç etmiştir. Aynı dönemde 128.168 kişi Belçika'dan ayrılmıştır. Göç yoluyla oluşan net nüfus artışı 66.044 kişi olup, bu artış Belçika'nın genel nüfusuna %0,56 oranında katkı sağlamıştır.

5.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

5.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

01 Ocak 2024 tarihi itibarıyla, Anvers Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı 102, Brüksel Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren dernek sayısı ise 125'tir.

Bu derneklerin bir bölümü çeşitli üst kuruluşlar bünyesinde örgütlenmiştir. Başlıca üst kuruluşlar arasında Belçika Türk Dernekleri Birliği (Turkse Unie), Türk Dernekler Birliği (UTV), Belçika Türk Federasyonu (Ülkü Ocakları), Diyanet Camii Dernekleri ve Belçika İslam Federasyonu Dernekleri yer almaktadır.

5.5.2.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Federal Parlamento*	4
Eyalet Parlamentoları*	8
Belediye Meclis Üyesi**	58
Toplam	70

Kaynak: Federal, Eyalet Parlamentoları ve Belediye

(*) 09.06.2024 tarihi Federal ve Bölge seçim sonuçları.

(**) 13.10.2024 tarihi Belediye seçim sonuçları.

6. FRANSA

6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

6.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Ağustos 2024 itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	33.279.000	2 797 000	122,000
Kadın	35.326.000	2 817 000	116,000
Toplam	68.606.000*	5.614.000	238.000

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE)

* INSEE, Yabancılar ve Göçmenler, Ağustos 2024 yayını.

2024 yılında Fransa'da 663.000 bebek dünyaya gelmiştir. 2023 yılına kıyasla %2,2 daha az doğum yaşanmıştır. 2023 yılında 1,66 olan doğurganlık oranı, 2024 yılında kadın başına 1,62 çocuk olarak belirlenmiş, Birinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en düşük seviyeye ulaşılmıştır.

6.1.2. 6.2.2. Fransa'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü'nün (INSEE) 29.08.2025 tarihli yayınına göre Fransa'da bulunan Türk göçmenlerin sayısı 238.000'dir. Çifte vatandaşlık ve Fransa'da etnik istatistiklerin bulunmaması, kesin tahminleri zorlaştırmaktadır. INSEE verileri yalnızca Türk vatandaşı olan yabancıları kapsamaktadır; bu da vatandaşlığa geçenleri ve Fransa'da Türk ebeveynlerden doğan kişileri dışarıda bırakmaktadır. Türkiye kökenli toplam nüfusun 800.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Göreve gelen Fransız Hükümetlerin uyguladığı göç ve uyum politikalarına bağlı olarak değişmekle birlikte, Fransız makamlarınca yayımlanan istatistiklere göre, 2024 yılı sonu itibarıyla 66.745 kişi Fransız vatandaşlığına geçmiştir. Fransız vatandaşlığına kabul edilen vatandaşlarımızın Türk vatandaşlığından çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır. 2024 yılında Türkiye'den 5.868 kişi Fransa'ya mülteci statüsünde kabul edilmek için başvuru yapmıştır. Bir önceki yıla kıyasla %40,2 oranında düşüş kaydedilmiştir.

6.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Türkiye Kökenli Göçmenlerin Çocukları* (ikinci kuşak)

2023 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Türkiye kökenli ikinci kuşak içindeki oran (%)	
	2022	2023
15 yaş altı	%41,5	%37,2
15–24 yaş	%26,8	%29,0
25–54 yaş	%27,1	%29,1
55 yaş ve üzeri	%5,0	%4,7

Kaynak: INED 2022-2023

*Fransa'da doğmuş, ebeveynlerinden en az biri Türkiye'den göç etmiş kişiler.

Türkiye Kökenli İkinci Kuşak

2023 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Sayı (Bin)
15 yaş altı	107
15–24 yaş	84
25–54 yaş	84
55 yaş ve üzeri	13
Toplam	288

Kaynak: INSEE.

6.1.4. Vatandaşlarımızın Başkonsolosluk Görev Bölgelerine Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Bölge (Başkonsolosluk Görev Bölgeleri)	Toplam
Paris	335.000
Lion	169.535
Strazburg	161.000
Marsilya	68.846
Nant	41.198
Bordo	34.708
TOPLAM	649.448

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen tahmini veriler.

Bu veriler sisteme kayıtlı vatandaş sayılarıdır. Fransa'da sisteme kayıtlı olmayanlarla beraber 800.000 civarında vatandaş olduğu tahmin edilmektedir.

6.1.5. Fransa'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

Doğum yeri	Kişi Sayısı (bin)	Oran (%)
Cezayir	891,7	12,2
Fas	853,3	11,7
Portekiz	577,0	7,9
Tunus	346,6	4,8
İtalya	283,1	3,9
İspanya	231,2	3,2
Türkiye	238,0	3,3

Kaynak: INSEE, Yabancılar ve Göçmenler, 22.05.2025 tarihli yayın.

6.1.6. Fransa'ya Gelen Türk Sayısı

Fransa İçişleri Bakanlığının 2025 yılı verilerine göre, 2024 yılında Türklere düzenlenen vize sayısı 141.891'dir. 2024 yılında Fransa'nın Türkiye Temsilciliklerinde düzenlenen vize sayısında 2023 yılına kıyasla %8,3 oranında artış kaydedilmiştir. 2024 yılında oturum kartı yenileyen Türklerin sayısı 30.700 olarak kayda geçmiştir. Oturum kartı yenileyenlerin %45,3'ü aile birleşimi yapanlar, %11,2'si ekonomik nedenlerle göç edenler, %4,4'ü ise öğrencilerden oluşmaktadır.

2024 yılı itibarıyla

Yıl	Vize Düzenlenen Türk Vatandaşı Sayısı
2024	141.891
2023	130.851
2022	103.310
2021	43.671
2020	37.017

Kaynak: Fransız Konsolosluklarınca düzenlenen vize verilen kişi sayısı, Fransa İçişleri Bakanlığı'nın 04.02.2025 tarihli yayını.

6.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2024 yılı itibarıyla

T.C. Başkonsoloslukları	Doğum	Ölüm	Evlenme
Paris	2.605	488	938

Kaynak: 2024 yılında Paris Başkonsolosluğu kayıtları

6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

6.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2024 yılı, Fransa'da iş hukukunda, özellikle işsizlik sigortası ve yabancı işçi istihdamına ilişkin önemli reformların yapıldığı bir yıl olmuştur. Tedbirler, çalışma mevzuatının günümüzde yaşanan sorunlara çözüm getirecek şekilde uyarlanması, değişen ekonomik koşullarda çalışanların etkin bir şekilde desteklenmesini ve işgücü piyasasında kapsayıcılığı ve eşitliği güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Fransa İş Kurumunda İsim ve Yapısal Değişiklik

Fransa İş Kurumu olarak görev yapan Pôle Emploi, France Travail ismini alarak yapısal değişikliğe gitmiştir. Bu değişiklik, İş Kurumu, yerel makamlar, yerel misyonlar ve Cap Emploi' gibi engelli istihdamıyla ilgilenen Kurumları bir araya getiren bir “İstihdam Ağı” oluşturulmasını içermektedir.

Yabancı İşçi İstihdamı

19 Aralık 2023 tarihinde kabul edilen Göç Yasası, yabancı işçilerin, özellikle istihdam zorluğu yaşanan sektörlerde istihdam edilmesine yönelik özel tedbirler içermektedir. Bu yasa, belirli koşullar altında, eleman açığı olan bir işte çalışan yabancı uyruklulara bir yıllık geçici oturma izni verilmesine olanak tanımaktadır. Bu koşullar arasında,

- son yirmi dört ayın en az on ikisinde personel açığı olan bir işte çalışmış olmak,
- Fransa'da kesintisiz olarak en az üç yıl yaşamış olmak ve
- önemli bir mahkumiyet ya da engelinin bulunmaması yer almaktadır.

Bu tedbirin 31 Aralık 2026 tarihine kadar devam etmesi planlanmaktadır. Bu yasal ve düzenleyici değişikliklerle iş hukukunun mevcut ekonomik ve demografik gerçeklere uyarlanması, işgücü piyasasının ihtiyaçları ile çalışanların korunması arasında bir denge kurulması hedeflenmektedir.

2024 yılında Fransa, özellikle “talent-salarié qualifié” (nitelikli yetenek-çalışan) kartı ile mesleki göçmenlik politikasında önemli değişiklikler yapmıştır. Bu reform, yüksek vasıflı yabancı çalışanların ülkeye giriş ve ikamet koşulları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

“Nitelikli Yetenek-Çalışan” kartı

Yabancıların Fransa'ya giriş ve oturma izni hakkındaki “Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile” (CESEDA) Kanunun çeşitli maddelerinde değişikliğe gidilerek “nitelikli yetenek-çalışan” için çok yıllık bir oturma izni oluşturulmuştur. En fazla dört yıl geçerli olan bu kart, en az yüksek lisans derecesine eşdeğer bir diploma almış olan veya kararname ile belirlenen bir listede yer alan mesleklerde faaliyet gösterecek yabancı işçilere yöneliktir.

Kartı almak için gerekli koşullar:

- Yabancı bir işçi olmak.
- Ücretli bir işte çalışıyor olmak.
- Yüksek lisans derecesine eşdeğer bir diploma almış olmak veya belirlenen listedeki mesleki vasıflara haiz olmak.
- Yenilikçi bir şirket tarafından işe alınmış olmak veya Fransa'ya aynı şirketteki kuruluşlar veya aynı gruptaki şirketler arasında bir görevlendirme ile gelmiş olmak.
- Fransa dışındaki şirket veya grup için en az üç ay çalışmış olmak ve Fransa'daki şirketle bir iş sözleşmesine sahip olmak.

Kart sahibinin ailesi için avantajlar: Yetenek pasaportu sahiplerinin aile üyeleri de daha kolay erişimden yararlanabilmektedir. Eşler ve reşit olmayan çocuklar, aile birleşimi prosedüründen geçmeden “aile yetenek pasaportu” ikamet izni alabilirler.

İş arayanlar için eğitim finansmanı

İş arayanların eğitimini finanse etmek için 2024 yılında 1.1 milyar avro tutarında önemli bir bütçe ayrılmıştır. Bu girişim, hükümetin özellikle hızla değişen ekonomik ve teknolojik bağlamda iş arayanların becerilerini geliştirme konusundaki kararlılığını da yansıtmaktadır.

Örgün Eğitim Çerçevesi Dışında Edinilen Becerilerin Tanınması

“Validation des Acquis de l'Expérience (VAE)” reformu, 21 Aralık 2022 tarihli ve 2022-1598 sayılı kanunla başlatılmış olup, örgün eğitim çerçevesi dışında edinilen becerilerin tanınmasına yönelik sistemi basitleştirmeyi, modernleştirmeyi ve güvence altına almayı amaçlamaktadır. 2024 yılındaki değişiklikler ile mesleki ve kişisel becerilerin onaylanmasını kolaylaştırmak ve böylece kariyer yolunda pratik deneyimin değerini artırmak için VAE masraflarının bir kısmı ya da tamamı devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır.

Belirsiz Süreli İş Sözleşmesinin Defaten Reddedilmesi Durumunda İşsizlik Yardımlarının Durdurulması

Bir çalışan, aynı veya benzer bir iş için yapılan belirsiz süreli sözleşme teklifini bir yıldan kısa bir süre içinde iki kez reddetmesi halinde, işsizlik yardımı alma hakkını kaybedecektir. Bu hüküm, iş istikrarını teşvik etmek ve geçici işlerin güvencesizliğini azaltmak amacıyla çalışanları belirsiz süreli sözleşmeli işleri kabul etmeye yönlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yaşlılık Dayanışma Ödeneği (ASPA) ve Ek Ödenek (AS)

Emeklilik ve İş Sağlığı Sigorta Kurumları “CARSAT” tarafından ödenen Yaşlılık Dayanışma Ödeneği (ASPA: Allocation de Solidarité aux Personnes Agées) ve Ek Ödenek (AS: Allocation Supplémentaire) yardımlarının tahsisi ve ödenmesine ilişkin koşullar hakkında:

14 Nisan 2023 tarihli ve 2023-270 sayılı Yasanın 18. maddesi ile Sosyal Güvenlik Kanunu’nun L815-1 maddesinde yapılan değişiklik uyarınca, 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren bu

yardımlardan faydalanan kişilerin Fransa topraklarında en az 270 gün ikamet etme zorunluluğu getirilmiştir. Daha önce bu süre 180 gün olarak uygulanmaktaydı.

Bu değişiklik hakkında, Yaşlılık Dayanışma Ödeneği (ASPA) ve ek ödenek (AS) hak sahiplerine 14 Mart 2024 tarihinde ulusal düzeyde bilgilendirme mektubu gönderilmiştir.

27 Aralık 2023 tarihli "Çıraklar için Erasmus" Yasası

Yasa, çırakların yurtdışında hareketliliğinin önündeki engelleri kaldırmak için iki ana tedbir getirmektedir:

Birincisi, işverene uzun hareketlilik dönemlerinde çırağın sözleşmesini beklemeye alma ya da iş-çalışma öğrencisini, öğrenciye yurtdışında ev sahipliği yapan kişinin istihdamına verme arasında bir seçim hakkı tanınması; ikincisi, hareketlilik halindeki tüm gençlere sosyal korumaları için temel düzeyde bir finansmanın garanti edilmesi.

6.2.2. Sayısal Veriler

6.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

	2024 Yılı İstihdam Oranı	2024 Yılı Aktif Nüfus Oranı
	%	%
Kadın	66,2	71,5
Erkek	71,5	77,5
15-24 Yaş	34,4	42,3
25-49 Yaş	82,7	88,6
50-64 Yaş	68,4	72,0
Toplam	68,8	74,4

Kaynak: Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Ulusal Kurumu (INSEE) 27.03.2025 verileri

2024 yılında, 15-64 yaş arası nüfusun %68,8'i Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tanımına göre istihdam edilmektedir. Bu istihdam oranı 2023 yılına kıyasla 0,5 puan artmış ve 1975 yılından beri ölçülen en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Pandemi sonrası güçlü bir şekilde artan gençlerin istihdam oranı, 2024 yılında gerilemiş ancak yaşlıların istihdamı artmıştır. Erkekler ve kadınlar arasındaki istihdam oranı farkı, son elli yılda genel olarak azalmıştır. (1975'te 30,0 puan iken 2024'te 5,4 puana düşmüş) 15 ila 64 yaş arasındaki kişiler arasında, erkeklerin istihdam oranı 2023'e kıyasla +0,6 puan, kadınların istihdam oranı ise +0,3 puan artış göstermiştir.

6.2.2.2. Çalışan Türklerin İstihdam ve İşsizlik Oranları

Vatandaşlarımızın istihdam oranları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

2024 yılı itibarıyla

İlköğretim veya formel eğitimde pasif olanlar %	Emekliler de dahil olmak üzere diğer pasifler %	Toplam %	İstihdam Oranı %	İşsizlik Oranı %
1,1	36,0	37,1	54,3	13,7

Kaynak: INSEE, İstihdam Anketi, 29.08.2024 tarihli yayını

6.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Sektör / Meslek Grubu	Yoğunluk*
İnşaat / Yapı İşleri (BTP)	Çok yüksek (%30 ve üzeri)
Operasyonel Hizmetler (Temizlik, Güvenlik)	Orta (%8–10)
Konaklama / Restoran	Yaygın
Sanayi (Otomotiv, Tekstil vb.)	Yaygın
Yönetim / Kadro / Profesyonel İşler	Düşük (%10–20)

*Tahmini veriler

Türkiye Kökenli Göçmenler – Meslek Gruplarına Göre Dağılım (%)

2023 yılı itibarıyla

Meslek Grubu	Oran (%)
Çiftçiler, zanaatkarlar, esnaflar ve işverenler	8,2
Kadrolular / yöneticiler (Cadres)	16,5
Ara meslekler (Professions intermédiaires)	22,7
Hizmetliler / çalışanlar (Employés)	22,9
İşçiler (Ouvriers)	29,7

Kaynak: INSEE, 2023 Yılına ait veriler

Türkiye’den gelen göçmenlerin yaklaşık %70’i Anadolu’nun kırsal bölgelerinden gelmiştir. Eğitim seviyeleri görece düşük olup, işgücü çoğunlukla emek yoğun sektörlerde yoğunlaşmaktadır. İkinci kuşak Türk kökenliler arasında eğitim düzeyi giderek yükselmekle birlikte, geleneksel sektörlerde yoğun istihdam devam etmektedir.

6.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Kurumunun son yıllarda yayınlanan verilerine göre, kendi hesabına çalışan vatandaşlarımızın oranı %16-17 arasında değişmektedir.

Vatandaşlarımızın önemli bir kısmı inşaat sektöründe taşeronluk yapmaktadır. Paris ve çevresinde (Ile de France) hızlı yemek türü olarak isimlendirilen işletmelerin (dönercilik vb.),

terzi tamirat atölyelerinin önemli bir kısmının vatandaşlarımız tarafından işletildiği bilinmektedir. Bu tespit, Fransa geneli için de, oran farklılıklarıyla birlikte, benzerlik arz etmektedir.

6.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Fransa'da uygulanmakta olan asgari ücret 2010 yılından beri Ocak ayında arttırılmaktadır ancak, enflasyon oranının %2'yi geçmesi halinde Ocak ayı beklenmeksizin enflasyon oranının açıklanmasını müteakiben asgari ücretin yükseltilmesi gerekmektedir.

Fransız Ulusal İnceleme ve İstatistik Kurumunun (INSEE) 2024 yılı Ekim verilerine göre Fransa'da enflasyon oranı %2 oranında artmıştır. Böylece, 01 Kasım 2024 tarihi itibarıyla Fransa genelinde asgari ücret miktarları güncellenmiştir.

Fransa'da 2024 yılı Kasım ayı itibarıyla aylık brüt asgari ücret (haftalık 35 saat ya da ayda 151 saat üzerinden) 1.801,80 avro olmuştur.

01.11.2024 tarihi itibarıyla

Asgari Ücret			
Saatlik (Avro)		Aylık (Avro)	
Brüt	Net	Brüt	Net
11,88	9,40	1.801,80	1.426,30

Kaynak: Fransa İş Kurumu

İşkolları İtibarıyla Ortalama Ücretler

2024 yılı itibarıyla

Mesleki Faaliyet Sınıfı		
Çalışan Kategorisi	Fransa Ortalaması 2023 (Net Ücret)	Paris Bölgesi 2023 (Net Ücret)
Yönetici Kadroları	4.570	5.564
Ara Meslekler	2.660	2.910
Büro çalışanları	1.960	2.168
İşçiler	2.030	2.081
Cinsiyet		
Kadın	2.510	3.487
Erkek	2.900	4.192
Ortalama	2.730	3.863

Kaynak: Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü DARES, 2024

6.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Toplu pazarlık faaliyetleri 2023 yılında ortalama seviyelere dönmüş ve toplamda 1.138 sözleşme ve değişiklik imzalanmıştır. Sektörler arası toplu pazarlık önceki yıllarda özellikle düşük bir seviyeye ulaştıktan sonra 2024 yılında yeniden toparlanmaya başlamıştır. 2023

yılında sektörler arası düzeyde beş anlaşma ve 11 değişiklik (sekizi ulusal kapsamda olmak üzere) imzalanmıştır. 2023 yılında imzalanan 1.122 sözleşmeyle, işkolu toplu iş sözleşmeleri kapsamındaki faaliyetler son 15 yılın ortalamasının (1.117 sözleşme) biraz üstünde seyretmiştir.

6.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	1.181.000	7,5	1.072.000	7,1	2.253.000	7,3
Yabancı	-	-	-	-	-	11,3
Türk	-	-	-	-	-	11,9

Kaynak: Fransız Ulusal İnceleme ve İstatistik Kurumu INSEE ve Çalışma Bakanlığı DARES Müdürlüğü

Fransa’da işsizlik oranı %7 iken bu oran göçmenler arasında %11’dir. AB dışı ülkelere gelen göçmenlerin işsizlik oranı, Avrupalı göçmenlere göre ise 6 puan daha yüksek ve Fransızların işsizlik oranının iki katıdır. 2014 ile 2023 arasında, göçmenlerin işsizlik oranı yaklaşık 7 puan azalırken, Fransızların işsizlik oranı 3 puan düşmüştür. 2023 yılında göçmenler arasında işsizlik oranı %11,2’dir (erkeklerde %10,9; kadınlarda %11,6) Göçmenlere ilişkin 2024 yılına ait cinsiyete göre özel veriler ise henüz INSEE tarafından yayımlanmamıştır.

6.3. SOSYAL GÜVENLİK

6.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Sosyal Güvenlik Dolandırıcılığını Engelleme

Sosyal güvenlik dolandırıcılığını engelleme kapsamında cezalar artırılmış olup, dolandırıcılık yapan kişiler üç yıl hapis ve 250.000 avro para cezası ile cezalandırılacaktır. Suçun çevrimiçi bir kamu iletişim hizmeti kullanılarak veya organize bir çetenin parçası olarak işlenmesi halinde ise ceza beş yıl hapis ve 500.000 avro para cezasına yükseltilecektir.

Hastalık İzinlerinde Kontrollerin Arttırılması

Fransa'da son yıllarda verilen hastalık izinlerinin sayısında artışla karşı karşıya kalan hükümet bu rakamı aşağı çekmek için denetimleri artırmıştır. 2024 yılındaki yeni mevzuat uyarınca, işveren tarafından atanan bir denetçi doktor, iş bırakma eyleminin gerekçesiz olduğunu düşünmesi halinde hastaya yapılacak ödemeleri askıya alabilmektedir. Ayrıca, tele konsültasyon yoluyla verilen haftalık izin süreleri artık en fazla üç günle sınırlandırılmıştır.

6.3.2. Sosyal Sigortalar

6.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.04.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Devlet Katkısı %	Toplam %
Yaşlılık (Net maaş üzerinden)	0,40	2,02	-	2,42
Yaşlılık (Tavan ücret üzerinden)	6,90	8,55	-	15,45
İş Kazası/Meslek Hastalığı	0,00	0,88	-	0,88
Sağlık/Hastalık/Analık	0,00	7,30	-	7,30
Aile Yardımları/Çocuk Parası	0,00	3,45	-	3,45
İşsizlik	0,00	4,05	-	4,05
Ek Sağlık Sigortası (Alsace-Moselle bölgesi için)	1,30	0,00	-	1,30
Lojman Yardımı	0,00	0,10	-	0,10
Ek Emeklilik	3,15	4,72	-	7,87
Toplam Prim Oranı	11,75	31,07	-	42,84

Kaynak: URSSAF adlı Sigorta Primleri Tahsilat Kurumu kayıtları

6.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	Toplam Ödenek Miktarı (Avro)
Yaşlılık	17,3 milyon	59,4 milyar
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)		
Maluliyet		
İş Kazası/ Meslek Hastalığı	575.000	12,4 milyar
Sağlık/Hastalık/Analık	68,2 milyon	245,6 milyar
Aile Yardımları (*)	13,9 milyon	109,1 milyar
Toplam faydalanan (çocuk ve eşler dahil)		
İşsizlik (A kategorisinde bulunan)	2,904 milyon	37,6 milyar
Bakım	1,3 milyon	6,7 milyar

Kaynak: Fransa Çalışma Bakanlığı, İstatistik Kurumu INSEE, Fransız Emeklilik Kasası CNAV ve Aile Yardımları Kasası CNAF Web Sayfaları

6.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2024 yılı itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Ödenek Miktarı (Avro)
Yaşlılık	10.215	28.936.948
Maluliyet (hak sahibi ve geride kalan eş)	55	409.403
Geride Kalanlar (Dul, yetim)	6.262	15.705.379
Rente (Hak sahibi ve geride kalan eş)	417	2.111.960
Sağlık/İş Kazası/Meslek Hastalığı	328	1.620.268
Aile Yardımları/Çocuk Parası	11	1.636
Ek Emekli Aylığı	6.394	9.387.627
Ek Dul Aylığı	2.927	2.715.627
Toplam	26.609	60.888.848

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS) 2023 yılsonu raporu.

6.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş kazası ve meslek hastalığı ile ilgili olarak ödenen yardımların (nakdi ve ayni) miktarı, 2023 yılında, 2022 yılına kıyasla %5,2 oranında artmıştır. 2023 yılında kazalar ve meslek hastalıkları nedeniyle çalışılmayan 74 milyon gün, yaklaşık 315.000 tam zamanlı işe eşdeğerdir.

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	İş Kazası Geçirdiği Tanımlanan Kişi Sayısı	Meslek Hastalığı Teşhisi Konulan Kişi Sayısı
Ülke Geneli	555.803	47.434

Kaynak: Ulusal Hastalık Sigortası Kasası.- CPAM,2023 Yılına Ait Raporu, 24.12.2025 tarihli yayın

6.3.2.5. Aile Yardımları

6.3.2.5.1. Çocuk Parası Miktarları

Çocuk paraları, ailelerin gelir durumu veya mesleki bir faaliyet icra edilip edilmediğine bakılmaksızın en az 2 çocuklu (deniz aşırı topraklarda 1. çocuktan itibaren) ailelere verilmektedir. Bu yıl için yardım miktarları %4,6 oranında arttırılmış olup, 31 Mart 2025 tarihine kadar geçerli çocuk parası miktarları aşağıda belirtilmiştir:

01.04.2024 tarihi itibarıyla

Çocuk Sayısı	Aile Yıllık Gelir Miktarı (Avro)	Yardım Miktarı (Aylık/Avro)
1. Çocuk için	---	Ödenmemektedir
2. Çocuk için	74.966 az olan	148,52
	74.966 ila 99.922 arası	74,26
	99.922 üzeri	37,13
3. Çocuk için	81.212 az olan	338,81
	81.212 ila 106.168	169,40
	106.168 üzeri	84,71
4. Çocuk için	87.458 az olan	529,10
	87.458 ila 112.414 arası	264,55
	112.414 üzeri	132,27
+ Her 1 Çocuk için (14 Yaşına Kadar)	+ 6.246	190,29
		95,15
		47,58
14 Yaşından Büyük Çocuklar için +	---	74,26
		37,13
		18,57

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

6.3.2.5.2. Diğer Aile Yardımları

Aktif Dayanışma Geliri (Revenu de Solidarité Active)

01.04.2024 tarihi itibarıyla

Aile	Bakmakla Yükümlü 25 Yaşından Küçük Kişi Sayısı			
	0	1	2	3
Alınan Yardım Miktarı (Avro)				
Ev kirası yardımı almayan ve bekar yaşayan	635,70	953,56	1.144,27	1.398,55
Ev kirası yardımı alan ve bekar yaşayan	559,42	800,99	955,47	1.209,75
Ev kirası yardımı almayan ve karı koca yaşayan	953,56	1.144,27	1.334,98	1.589,26
Ev kirası yardımı alan ve karı koca yaşayan	800,99	955,47	1.146,18	1.400,46

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

Ek Aile Ödeneği (Complément familial)

Ek Aile Ödeneği, gelir durumuna bağlı olarak, her biri 3 yaşından büyük en az 3 çocuğun bakımını üstlenmiş olan eşlere veya tek ebeveyne verilmektedir. Tavan miktarı iki yıl önceki gelire göre belirlenen ve 31 Mart 2025 tarihine kadar geçerli Ek Aile Ödeneği miktarı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

01.04.2024 tarihi itibarıyla

Çocuk Sayısı	Gelir Tavanları (Yıllık/Avro)			
	Gelir düzeyi altında olanlar		Gelir aralığında olanlar	
	Tek gelirli aileler	Çift gelirli aileler veya tek yaşayanlar	Tek gelirli aileler	Çift gelirli aileler veya tek yaşayanlar
3 Çocuk için	20.971	25.653	20.971 - 41.933	25.653 - 51.296
4 Çocuk için	24.466	29.148	24.466 - 48.922	29.148 - 58.285
+ her bir çocuk için	+ 3.495	+ 3.495	+ 6.989 €	+ 6.989
Ödenen Miktar	289,98		193,30 <i>Gelir tavanı biraz yüksek olması halinde bu miktar daha azalabilir.</i>	

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

Küçük Çocuk Karşılama Yardımı (Prestation d'Accueil du Jeune Enfant)

2004 Sosyal Güvenlik Bütçe Kanunu ile 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren "Küçük Çocuk Karşılama Yardımı – PAJE" adı altında bir aile yardımı ihdas edilmiş olup, 01/04/2024 tarihi itibarıyla ve 31 Mart 2025 tarihine kadar bu yardımın miktarları şöyledir:

- Doğum primi : 1.066,30 avro
- Evlat edinme primi : 2.132,58 avro
- Aylık temel ücret : 193,30 avro

Bu yardımlar gelir şartına bağlı olarak, hamileliğin 7. ayında ve evlatlık edinilen 20 yaşından küçük çocuklar için verilmektedir.

Eğitim Yardımı

Okul yardımı yılda bir kez Ağustos ayı sonunda, gelir şartına bağlı olarak, okula giden çocuğun okul masraflarının karşılanması amacıyla verilmektedir. 2024-2025 öğretim yılı için okul yardımı 6-10 yaş arası çocuklar için 416,40 avro, 11-14 yaş arasındaki çocuklar için 439,38 avro, 15-18 yaş arasındaki çocuklar için 454,60 avro olarak tespit edilmiştir.

Yardımın hesabında ailenin yıllık gelir tavanı:

1 çocuklu aile için 27.141 avro

2 çocuklu aile için 33.404 avro

3 çocuklu aile için 39.667 avro olarak tespit edilmiş olup, ilave her çocuk için de çocuk başına bu tavan 6.263 avro artırılmaktadır.

Yetişkin Engelli Yardımı (AAH)

Tıbbi raporla en az %80 oranında engelli olduğu tespit edilenlerin, Özel Eğitim Yardımının sona ermesini müteakiben (Eğitime devam edip etmemesine bağlı olarak 16 yaşından itibaren) "Allocation aux Adultes Handicapés" adı altında yetişkin engelli yardımı alma hakları vardır. Ayrıca, 01.04.2015 tarihli Kararname ile bu yardım, engellilik oranı %50 ila %79 arasında olanları da kapsamaktadır. Ancak, bu durumda olanlar için Engelliler Hakları Komisyonu karar almakta (CDAPH) ve bu yardım en fazla 5 yıl ödenmektedir.

AHH miktarı **01.04.2024** tarihinden itibaren aylık 1.016,05 avro olarak tespit edilmiştir. AHH yıllık belirli bir tavan dâhilinde yardım sahibinin diğer gelirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Yıllık tavan miktarı, tek başına yaşayanlar için 12.193,44 avro, evliler için 22.069 avro'dur. Ayrıca bu tavana, bakmakla mükellef bulunulan her çocuk için 6.096 avro eklenir.

6.3.2.6. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Yaşlılık Yardımı (ASPA)

Yaşlılık sigortası kurumları, gelir düzeyi düşük olan malul ve emeklilere, gelir düzeyleri, belirlenen asgari geçim seviyesinin altında olması ve **daimi ikamet yerlerinin** Fransa'da olması (yıl içinde 270 gün Fransa'da ikamet etme şartı) halinde ödenen bir yardımdır.

01.04.2024 tarihi itibarıyla

	Tek Yaşayan Kişi	Aile
Yardım Miktarı	Aldığı emekli maaşı 1.034,28 avroya tamamlanacak şekilde ilave nakdi yardım	Aldığı emekli maaşı 1.605,73 avroya tamamlanacak şekilde ilave nakdi yardım

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

Bu yardımdan faydalanan kişinin mal varlığının 107.616 avroyu geçmesi halinde faydalanma süresi kadar miras üzerinden kesinti yapılır.

6.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Fransa'da sektörler itibarıyla ve aktif çalışılan süreler dikkate alınarak ödenmekte olan ek emeklilik aylığı ya da tamamlayıcı emeklilik aylığı 1972 yılından beri uygulanmaktadır. Emeklilik şartları aynı normal emeklilik aylığında olduğu gibidir. Ayrıca sigortalının vefatı halinde dul eşe bakmakla yükümlü olduğu en az 2 çocuğunun bulunması halinde hemen, çocuk yoksa 55 yaşından itibaren dul aylığı bağlanmaktadır. Ödenecek emekli maaşı ya da dul maaşı sigortalının aktif çalıştığı süreler zarfında kazandığı puanların toplamı esas alınarak ve emeklilik tarihinde her puan için belirlenen tutar üzerinden hesaplanmaktadır.

6.3.4. Sosyal Yardımlar

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel
Faydalanan Kişi Sayısı	13.783.700
Kapsanan Kişi Sayısı	33.754.700
Yardım Miktarı	90 Milyar avro

Kaynak: Fransa Aile Yardımları Ulusal Sandığı, CNAF

6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

6.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Hükümet Değişikliği

21 Eylül 2024 tarihinde Cumhurbaşkanı Emmanuel MACRON, Michel BARNIER'i Başbakan olarak atamıştı. Ancak Michel Barnier hükümeti, 4 Aralık 2024 tarihinde Ulusal Meclis'te yapılan gensoru oylamasının kabul edilmesiyle güvenini kaybetmiş ve anayasal gereklilikler doğrultusunda istifa etmiştir. Bu istifanın ardından, Cumhurbaşkanı Macron, François BAYROU'yu 23 Aralık 2024 tarihinde Başbakan olarak atamıştır. Bayrou'nun oluşturduğu yeni hükümet, ekonomik büyüme, çevresel dönüşüm ve sosyal adaleti öncelik olarak belirlemiştir.

Hükümetin Öncelikli Politikaları

Bu yeni kabine, aşağıdaki temel alanlarda reformlar yapmayı hedeflemektedir:

1. Ekonomik Reformlar: Dijital ve endüstriyel egemenlik, KOBİ'lere yönelik destekler ve vergi reformları.
2. Çevresel Dönüşüm: Karbon salınımının azaltılması, biyoçeşitliliğin korunması ve denizcilik sektörünün yeniden yapılandırılması.
3. Sosyal Adalet: Eşitsizliklerin giderilmesi, çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve kamu hizmetlerine erişimin kolaylaştırılması.
4. Eğitim ve Araştırma: Eğitim sisteminin modernleştirilmesi, mesleki eğitimin güçlendirilmesi ve bilimsel araştırmalara yatırım yapılması.

Daha önce Bölgesel Ortaklıklar ve Yerinden Yönetim Bakanı olarak görev yapan Vautrin, üç aylık bir aradan sonra Çalışma, Sağlık, Dayanışma ve Aile Bakanı olarak yeniden göreve getirilmiştir.

6.4.2. Sayısal Veriler

6.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023-2024 eğitim öğretim yılında Fransa'da toplam öğrenci ve çıraklık eğimi alanların sayısı 12.667.555 olarak kayda geçmiştir.

2024 yılı itibarıyla

Okul Türü	Öğrenci Sayısı
Anasınıfı	2.285.600
İlkokul	4.054.300
Ortaokul	3.404.800
Lise	2.251.800
Meslek Lisesi/Çıraklık	671.055
Genel Toplam	12.667.555

Kaynak: Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Yıllık İstatistik Raporları

6.4.2.2. Mesleki Eğitime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023-2024 yılında çıraklık eğitimine 2'nci dereceden devam edenlerin sayısı 385.650'dir.

6.4.2.3. Yüksek Öğretime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Türkiye'den eğitime gelen ve Paris Eğitim Ataşeliğinde kaydı bulunan öğrenci sayısı 353'tür.

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	4.234
-----------------------	-------

Kaynak: T.C. Paris Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

6.5. GÖÇ VE UYUM

6.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avrupa Göç ve İltica Paktı, Avrupa Birliği Konseyi tarafından 14 Mayıs 2024'te kabul edilmiştir. Pakt, Avrupa Birliği'nin (AB) dış sınırlarının kontrolüne ve sığınma başvurularının yönetimine ilişkin AB kurallarına yeni düzenlemeler getirmiştir. Sekiz yıllık tartışmaların ardından hazırlanan bu pakt, AB içinde göç akışlarını ve iltica taleplerini daha iyi yönetmek için çeşitli önlemler getirmektedir.

Temel Amaçlar ve Önlemler

1. Gelişlerin Düzenli Yönetimi: Pakt, iltica taleplerinin ve göçmenlerin gelişlerinin daha yapılandırılmış bir şekilde ele alınması için standart prosedürler oluşturmayı amaçlamaktadır.
2. Sorumlulukların Adil Paylaşımı: Dublin III Tüzüğü'nün yerini alacak olan bu mekanizma, iltica başvurularının üye ülkeler arasında adil bir şekilde dağıtılmasını öngörmektedir. Her ülke, ya iltica başvurusu yapan kişileri kabul ederek ya da finansal veya lojistik destek sağlayarak katkıda bulunmak zorunda olacaktır.
3. Dış Sınırların Güçlendirilmesi: AB'nin dış sınırlarının gözetimi ve kontrolünü güçlendirmek için önlemler alınmıştır. Bu, yasa dışı girişleri önlemeyi ve göç krizlerini daha iyi yönetmeyi amaçlamaktadır.
4. Geri Dönüşlerin İyileştirilmesi: Paktta, düzensiz durumdaki göçmenlerin geri dönüşünü kolaylaştırmak için menşe ülkelerle geri kabul anlaşmalarının teşvik edilmesi öngörülmektedir.
5. Temel Hakların Korunması: Göçmenlerin ve iltica başvurusu yapan kişilerin temel haklarının korunmasını garanti altına almaktadır. Bu, insana yakışır kabul koşullarının sağlanması ve başvuruların adil bir şekilde değerlendirilmesi anlamına gelmektedir.

Buna göre Avrupa Göç ve İltica Paktı, 2015-2016 göç krizinin ortaya çıkardığı eksikliklere bir yanıt olarak görülmektedir ve AB içinde daha koordineli ve dayanışmacı bir yaklaşım sunmayı amaçlamaktadır.

6.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

6.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Fransa'da DİTİB'e bağlı 265 Dernek bulunmaktadır.

6.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Ulusal düzeyde seçilmiş bir adet Türk kökenli kişi Senatör olarak görev yapmaktadır. Yerel düzeyde ise Belediye Meclislerinde görev yapan 370 Türk kökenli siyasetçi bulunmaktadır. Ayrıca, 41 Türk kökenli belediye başkan yardımcısı ve 2 belediye başkanı vardır.

7. HOLLANDA

7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

7.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Hollanda (Hollanda ve Türk Vatandaşları)	Türk (Sadece Türk Vatandaşları)
Erkek	8.917.965	2.392.965	6.524.994	235.002
Kadın	9.020.088	2.457.633	6.562.453	219.632
Toplam	17.938.053	4.850.598	13.087.447	454.634

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.2. Hollanda'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Nesiller	Erkek	Kadın	Toplam
0-5	Toplam	9.915	9.307	19.222
	Birinci Nesil	935	867	1.802
	İkinci Nesil	8.980	8.440	17.420
5-10	Toplam	12.704	12.084	24.788
	Birinci Nesil	1.722	1.632	3.354
	İkinci Nesil	10.982	10.452	21.434
10-15	Toplam	13.467	12.895	26.362
	Birinci Nesil	909	879	1.788
	İkinci Nesil	12.558	12.016	24.574
15-20	Toplam	15.965	15.242	31.207
	Birinci Nesil	1.127	1.117	2.244
	İkinci Nesil	14.838	14.125	28.963
20-25	Toplam	19.107	17.959	37.066
	Birinci Nesil	2.397	2.308	4.705
	İkinci Nesil	16.710	15.651	32.361
25-30	Toplam	20.453	18.765	39.218
	Birinci Nesil	4.128	3.900	8.028
	İkinci Nesil	16.325	14.865	31.190
30-35	Toplam	21.274	18.588	39.862
	Birinci Nesil	6.871	5.873	12.744
	İkinci Nesil	14.403	12.715	27.118
35-40	Toplam	19.056	17.669	36.725
	Birinci Nesil	9.297	8.981	18.278
	İkinci Nesil	9.759	8.688	18.447

40-45	Toplam	19.929	18.639	38.568
	Birinci Nesil	11.828	11.215	23.043
	İkinci Nesil	8.101	7.424	15.525
45-50	Toplam	17.758	18.004	35.762
	Birinci Nesil	14.258	14.872	29.130
	İkinci Nesil	3.500	3.132	6.632
50-55	Toplam	17.145	15.522	32.667
	Birinci Nesil	16.176	14.707	30.883
	İkinci Nesil	969	815	1.784
55-60	Toplam	14.852	12.713	27.565
	Birinci Nesil	14.746	12.610	27.356
	İkinci Nesil	106	103	209
60-65	Toplam	8.216	6.855	15.071
	Birinci Nesil	8.206	6.847	15.053
	İkinci Nesil	10	8	18
65-70	Toplam	3.987	4.661	8.648
	Birinci Nesil	3.983	4.652	8.635
	İkinci Nesil	4	9	13
70-75	Toplam	2.712	4.112	6.824
	Birinci Nesil	2.705	4.103	6.808
	İkinci Nesil	7	9	16
75-80	Toplam	2.470	2.964	5.434
	Birinci Nesil	2.460	2.961	5.421
	İkinci Nesil	10	3	13
80-85	Toplam	2.018	1.644	3.662
	Birinci Nesil	2.014	1.641	3.655
	İkinci Nesil	4	3	7
85-90	Toplam	486	591	1.077
	Birinci Nesil	485	589	1.074
	İkinci Nesil	1	2	3
90-95	Toplam	61	152	213
	Birinci Nesil	61	151	212
	İkinci Nesil	0	1	1
95-100	Toplam	5	25	30
	Birinci Nesil	5	25	30
	İkinci Nesil	0	0	0
100 ve üzeri				
95 ve üzeri	Toplam	0	7	7
	Birinci Nesil	0	6	6
	İkinci Nesil	0	1	1

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
0-5	9.471	8.969	18.440
5-10	13.441	12.652	26.093
10-15	16.083	12.869	26.334
15-20	19.295	15.200	31.283
20-25	22.411	18.095	37.390
25-30	23.679	20.170	42.581
30-35	21.244	20.946	44.625
35-40	20.694	18.825	40.069
40-45	18.709	19.293	39.987
45-50	18.709	18.101	36.810
50-55	18.644	18.105	36.749
55-60	15.602	13.384	28.986
60-65	10.781	9.121	19.902

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

Genel Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Genel Nüfus	2020	2021	2022	2023	2024
20 yaşından küçük	3.775.257	3.743.466	3.737.817	3.750.458	3.733.259
20-40 yaş	4.381.481	4.421.003	4.487.841	4.612.024	4.696.478
40-65 yaş	5.858.292	5.853.411	5.839.561	5.847.642	5.835.977
65-80 yaş	2.570.467	2.618.874	2.672.346	2.728.550	2.776.549
80 yaş ve üzeri	822.088	838.661	853.107	872.617	900.679
Toplam	17.407.585	17.475.415	17.590.672	17.811.291	17.942.942

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

Genel Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Genel Nüfus	2020	2021	2022	2023	2024
Erkek	8.648.031	8.686.536	8.745.468	8.850.309	8.920.768
Kadın	8.759.554	8.788.879	8.845.204	8.960.982	9.022.174
Toplam	17.407.585	17.475.415	17.590.672	17.811.291	17.942.942

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.1.4. Hollanda'daki Yabancılar ile Sayısal Mukayesesi

2024 yılı itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	457.100
Fas	429.176
Surinam	365.352
Endonezya	356.566
Karayip	194.454
Diğer Afrika Ülkeleri	377.706
Diğer Asya Ülkeleri	848.065
Diğer Amerika ve Okyanusya Ülkeleri	295.682
Avrupa Ülkeleri	1.677.093
Toplam	3.324.101

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu, opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85496NED/table?ts=1760431403935

7.1.5. Türkiye'den Hollanda'ya Gelen ve Hollanda'dan Ayrılan Kişi Sayısı

2024 yılı itibarıyla

Bölge	Gelen	Ayrılan
Groningen	1920	142
Friesland	95	35
Drenthe	34	23
Overijssel	471	270
Flevoland	122	75
Gelderland	808	284
Utrecht	544	207
Limburg	371	270
Toplam	4365	1306

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

7.1.6. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2024 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlenen
725	305	258

Kaynak: T.C. Deventer Başkonsolosluğu kayıtları

7.2. ÇALIŞMA HAYATI

7.2.1. Sayısal Veriler

7.2.1.1. Toplam Çalışan Sayıları ve Oranları

Toplam Çalışan Sayıları ve Oranları

2024 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
	Sayı	Sayı	Sayı
Ülke Geneli	3.318.000	3.755.000	7.073.000
Türk Kökenli	119.000	149.000	268.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu, opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85456NED/table?dl=C5BB3

7.2.1.2. Çalışanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Toplam
15-25	1.653.000
25-45	3.980.000
45-75	4.165.000
Toplam	9.798.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu, opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85264NED/table?ts=1760447618888

Not: 67 yaşından sonra çalışanlar gönüllü olarak çalışmaktadır ve yaşlılık aylığı almaktadır.

7.2.1.3. Çalışanların İşkollarına Göre Dağılımı

Çalışanların (15-64 yaş grubundakiler) işkolları itibarıyla dağılımı:

Aralık 2024 tarihi itibarıyla

İşkolları	Çalışan Sayısı (000)
Tarım, Orman, Balıkçılık	105,5
Maden	8,2
Sanayi	794,2
Enerji	40,0
Su ve Atık Yönetimi	39,7
İnşaat	368,1
Ticaret	1484,1
Ulaştırma ve Depolama	410,5
Konaklama, Lokanta	488,7
Bilgi ve İletişim	330,9
Finansal Hizmetler	243,7
Kiralama ve emlak	79,3
Uzmanlaşmış İş Hizmetleri	628,0
Kiralama ve Diğer Hizmetler	966,1
Kamu İdaresi ve diğer hizmetler	638,0

Eğitim	604,1
Sağlık ve Refah	1563,1
Spor, Kültür, Rekreasyon	161,6
Diğer	132,3
Toplam	9086,1

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu, opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83582NED/table?ts=1760447969246

7.2.1.4. Bağımsız Çalışan Türk Kökenlilerle İlgili Bilgiler

2024 yılı itibarıyla

Hollanda Geneline Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı	87.700
--	--------

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu Küçük İşletmeciler (CBS MKB-Central Bureau of Statistics Midden Small Companies)

Hollanda Geneline Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızın İş Kollarına Göre Dağılımı:

2024 yılı itibarıyla

Sektör	Bağımsız Çalışanların Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık	1.750
Sanayi	2.920
Ticaret	15.520
Diğer Hizmetler	4.390

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu Küçük İşletmeciler (CBS MKB-Central Bureau of Statistics Midden Small Companies), <https://mkbstatline.cbs.nl/#/MKB/nl/dataset/48090NED/table?dl=C5ADF>

7.2.1.5. Hollanda Geneline Ortalama ve Asgari Ücretler

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Asgari Ücretler (Minimumloon):

15-21 yaş ve üzerinde olan kişilere 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren ödenen asgari ücretin brüt miktarları avro olarak aşağıda belirtilmiştir.

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük	Saat Başı
21 yaş ve üstü	2.069,40	477,55	95,51	13,27
20	1.655,50	382,05	76,41	10,62
19	1.241,65	286,55	57,31	7,96
18	1.034,70	238,80	47,76	6,64
17	817,40	188,65	37,73	5,24
16	713,95	164,75	32,95	4,58
15	620,80	143,25	28,65	3,98

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Yaş	Haftalık 36 Saat Çalışma İle	Haftalık 38 Saat Çalışma İle	Haftalık 40 Saat Çalışma İle
21 yaş ve üstü	477,72	504,26	530,80
20	382,32	403,56	424,80
19	286,56	302,48	318,40
18	239,04	252,32	265,60
17	188,64	199,12	209,60
16	164,88	174,04	183,20
15	143,28	151,24	159,20

Kaynak: www.rijksoverheid.nl

01.07.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Asgari Ücretler:

15-21 yaş ve üzerinde olan kişilere 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren ödenen asgari ücretin brüt miktarları avro olarak aşağıda belirtilmiştir.

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
21 yaş ve üstü	2.133,60	13,68	2.133,60
20	1.706,90	10,94	1.706,90
19	1.280,15	8,21	1.280,15
18	1.066,80	6,84	1.066,80
17	842,75	5,40	842,75
16	736,10	4,72	736,10
15	640,10	4,10	640,10

Yaş	Haftalık 36 Saat Çalışma İle	Haftalık 38 Saat Çalışma İle	Haftalık 40 Saat Çalışma İle
21 yaş ve üstü	492,48	519,84	547,20
20 yaş	393,84	415,72	437,60
19 yaş	295,56	311,98	328,40
18 yaş	246,24	259,92	273,60
17 yaş	194,40	205,20	216,00
16 yaş	169,92	179,36	188,80
15 yaş	147,60	155,80	164,00

Kaynak: www.rijksoverheid.nl

7.2.1.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

İşkolları	Grev	
	Etkilenen Çalışan Sayısı	İşyeri Sayısı
İnşaat	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Tarım, Orman, Balıkçılık	0,0	0
Maden	0,0	0
Sanayi	2,5	17
Enerji	0,0	28
Ticaret	18,2	15
Gastronomi	0,0	0,0
Ulaştırma ve Depolama	7,3	6
Finansal Hizmetler	0,0	0
Eğitim, Öğretim	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Ev Hizmetleri	0,0	0
Kamu İdaresi, Devlet Hizmetleri	0,0	0
Diğer	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Tüm Faaliyet Alanları toplamı	44,8	66

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.1.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

İşsizlik Oranları (15-75 yaş)

2024 yılı itibarıyla

Kadın	Erkek	Toplam
%	%	%
3,8	3,5	3,7

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

İstihdam ve İşsizlik ile İlgili Veriler

Hollanda İstatistik Kurumu'nun son yayınladığı verilere göre Ocak 2024 tarihinden Aralık 2024 tarihine kadar Hollanda'da istihdam ve işsizlik ile ilgili veriler aşağıda belirtilmiştir:

Aylık İstihdam Sayısı, İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları, 15-75 Yaş Arası

2024 yılı itibarıyla

Ay	İstihdam Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsizlik Oranı %
2024 Ocak	9.815.000	368.000	3,6
2024 Şubat	9.791.000	379.000	3,7
2024 Mart	9.800.000	371.000	3,6
2024 Nisan	9.810.000	375.000	3,7
2024 Mayıs	9.821.000	367.000	3,6
2024 Haziran	9.816.000	370.000	3,6
2024 Temmuz	9.803.000	370.000	3,6
2024 Ağustos	9.768.000	374.000	3,7
2024 Eylül	9.777.000	377.000	3,7
2024 Ekim	9.771.000	376.000	3,7
2024 Kasım	9.793.000	372.000	3,7
2024 Aralık	9.814.000	373.000	3,7

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

7.3. SOSYAL GÜVENLİK

7.3.1. Sosyal Sigortalar

7.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları ve Sayıları

2024 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Toplam
Yaşlılık	17,90	17,90	35,80
Maluliyet	7,54	7,54	15,08
Ölüm (Dul, Yetim)	0,10	0,10	0,20
Hastalık	2,64	2,64	5,28
İşsizlik	10,28	10,28	20,56
Analık	0,50	0,50	1
Bakım Sigortası	9,65	9,65	19,30

Kaynak: Hollanda Vergi Dairesi

Aktif ve Pasif Sigortalı Sayısı (2020-2024)

Yıllar	Aktif Sigortalı		Pasif Sigortalı		Aktif Sigortalı Oranı	
	Genel	Türk*	Genel	Türk*	Genel	Türk*
2020	7.244.000	220.000	2.595.000	94.000	73,6	70,0
2021	7.218.000	244.000	2.470.000	105.000	74,5	69,9
2022	7.270.000	261.000	2.350.000	97.000	75,6	73,0
2023	7.288.000	274.000	2.250.000	97.000	76,4	74,0
2024	7.285.000	283.000	2.220.000	96.000	76,6	74,7

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

Not: Tabloda belirtilen sayılara göre Türk vatandaşlarının içinde bulunduğu sayılar verilmiştir.

* 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan “Mavi Kart” hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

7.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aralık 2024 tarihi ve 2023 yılı itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlanan Kişi Sayısı	Toplam Ödenek
Bağımlı Çalışan		
Yaşlılık	3.625.900	47.727 milyon avro
Maluliyet	399.200	18.419 milyon avro
Ölüm (Dul, Yetim)	21.300	
İşsizlik	160.800	2.896 milyon avro
Bağımsız Çalışan/Serbest Meslek Sahibi		
Maluliyet	5.100	

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.3.1.3. Sosyal Sigorta Ödemeleri İle İlgili Veriler

Aralık 2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Rejimleri	Yararlananların Sayısı
Bağımlı Çalışan	Yaşlılık (AOW) 3.625.900 kişi
	Maluliyet (WAO/WIA/Wajong) 853.800 kişi
	Ölüm (Dul, Yetim) ANW 21.300 kişi
Bağımsız Çalışan/Serbest Meslek Sahibi	Maluliyet (WAZ) 5.100 kişi

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Alman Aylıkların/Ödenekler

Eylül-Aralık 2024 tarihleri itibarıyla

	Maluliyet Aylığı	İşsizlik Aylığı	55 Yaş ve Üzeri Kişilere Ödenen İşsizlik Aylığı	Yaşlılık Aylığı	Dul ve Yetim Aylığı	Çocuk Parası	Sosyal Yardım Ödeneği
2024 Eylül	848.900	172.300	8.900	3.610.700	22.200	1.878.600	395.100
2024 Ekim	850.900	179.000	8.700	3.615.800	22.100	-	395.700
2024 Kasım	852.600	176.000	8.500	3.621.000	21.800	-	396.600
2024 Aralık	853.800	174.800	8.300	3.625.900	21.300	1.879.300	397.800

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

İşsizlik Aylığı, Sosyal Yardım Ödeneği ve Maluliyet Aylığı Alan Kişilerin Hollandalı ve Yabancı Ayrımına Göre Toplam Sayısı

01.06.2023 tarihi itibarıyla

	İşsizlik aylığı (WW Uitkering)	Sosyal yardım ödeneği (WWB Uitkering)	Maluliyet aylığı (WAO Uitkering)	Kısmi maluliyet aylığı (WGA Uitkering)	Tam maluliyet aylığı (IVA Uitkering)	Girişimcilere verilen maluliyet aylığı (WAZ Uitkering)	Gençlere verilen maluliyet aylığı (Wajong Uitkering)
Hollandalı (Autochtoon)	84.570	150.290	123.410	160.480	122.350	4.860	174.820
Yabancı (Allochtoon)	43.850	308.470	44.260	80.510	41.800	630	50.320

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

Yaşlılık aylığı tutarı yalnız yaşayanlar, yalnız yaşayan anne/babalar, evliler ve birlikte yaşayan eşler için farklı miktarlar üzerinden belirlenmektedir.

Yalnız Yaşayanlar İçin Geçerli Olan Yaşlılık Aylığı Miktarları (Avro):

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.541,53	1.541,53
Vergi ve Primler	0,00	293,42
Sağlık Sigortası Primi	82,00	82,00
Net Tutar	1.459,53	1.166,11

*Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 76,20 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Evli Olanlar veya Eşi ile Birlikte Yaşayanlar İçin Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

Her İki Eşte 65 Yaşını Doldurmuş İse (Kişi Başına Aylık Ödenen/Avro)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.047,60	1.047,60
Vergi ve primler	0,00	199,08
Sağlık sigortası prim	55,73	55,73
Net tutar	991,87	792,79

*Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 54,44 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alındığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	2.089,0	2.089,70
Vergi ve primler	86,67	398,08
Sağlık sigortası primi	111,17	111,17
Net tutar	1.891,86	1.580,45

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 108,88 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alınmadığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.047,60	1.047,60
Vergi ve primler	0,00	199,08
Sağlık sigortası prim	55,73	55,73
Net tutar	991,87	792,79

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 54,44 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse (Ek Ödeneğin Alındığı ve Ek Ödeneğin %10 Oranında Azaldığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.985,49	1985,49
Vergi ve primler	66,33	378,42
Sağlık sigortası primi	105,62	105,62
Net tutar	1.813,54	1501,45

** Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 103,44 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

**01.08.2011 tarihinden itibaren eşlere verilen ödenek %10 oranı ile azalmıştır. Bu sadece aile gelirleri ayda 3.620,44 avrodan (brüt) fazla olan kişiler için geçerlidir.*

Miktarlar hakkında açıklama:

- **Brüt:** Brüt miktara 5,50 avroluk KOB yardımı Gelir Desteği dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve Primler (Ücret Tevkifatı):** Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Zvw Katkı Payı:** Bu brüt yaşlılık aylığının (AOW Uitkering) %5,32 oranındadır.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.07.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

Yaşlılık aylığı tutarı yalnız yaşayanlar, yalnız yaşayan anne/babalar, evliler ve birlikte yaşayan eşler için farklı miktarlar üzerinden belirlenmektedir.

Yalnız Yaşayanlar İçin Geçerli Olan Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.569,75	1.569,75
Vergi ve primler	0,00	298,58
Sağlık sigortası primi	83,51	83,51
Net tutar	1.486,24	1.187,66

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 78,34 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Evli Olanlar veya Eşi İle Birlikte Yaşayanlar İçin Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:**Her İki Eşte 65 Yaşını Doldurmuş İse (Kişi Başına Aylık Ödenen/Avro)**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.067,47	1.067,47
Vergi ve primler	0,00	03,33
Sağlık sigortası prim	56,78	56,78
Net tutar	1.010,69	807,36

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 55,96 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alındığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	2.129,44	2.129,44
Vergi ve primler	95,75	405,83
Sağlık sigortası primi	113,28	113,28
Net tutar	1.920,41	1.610,33

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 111,92 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alınmadığı Durumda) Alınan Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	1.067,47	1.067,47
Vergi ve Primler	0,00	3,33
Sağlık Sigortası Primi	56,78	56,78
Net Tutar	1.010,69	807,36

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 55,96 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse (Ek Ödenegin Alındığı ve Ek Ödenegin %10 Oranında Azaldığı Durumda) Alınan Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	1.067,47	1.067,47
Vergi ve Primler	0,00	3,33
Sağlık Sigortası Primi	56,78	56,78
Net Tutar	1.010,69	807,36

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 106,32 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

**01.08.2011 tarihinden itibaren eşlere verilen ödenek %10 oranı ile azalmıştır. Bu sadece aile gelirleri ayda 3.732,95 avrodan (brüt) fazla olan kişiler için geçerlidir.*

Miktarlar hakkında açıklama

- **Brüt:** Brüt miktara 5,50 avroluk KOB yardımı Gelir Desteği dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve primler (Ücret tevkifatı):** Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Zvw katkı payı:** Bu brüt yaşlılık aylığının (AOW Uitkering) %5,32 oranındadır.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Geride Kalanlar Ödeneği:**01.01.2024 tarihi itibarıyla**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.514,42	1.514,42
Vergi ve primler	278,75	558,92
Net tutar	1.235,67	955,50

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 96,51 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

1 Temmuz 1996 Tarihinden Önce AWW Dul Aylığı Alan Geride Kalanlar İçin, Geride Kalanlar Ödeneği:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	641,73	641,73
Vergi ve primler	0,00	236,17
Net tutar	641,73	405,56

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 49,67 avrodur ve Mayıs ayında denir.

Bakım İlişkisi Durumunda Geride Kalanlar Ödeneği:

Şu durumlarda bakım ilişkisi geçerlidir:

Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan birisinin bakımını sağlayan ve o kişiyle beraber yaşayan kişi veya yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan ve bakıcısıyla beraber yaşayan kişi olunması.

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	960,32	960,32
Vergi ve primler	74,17	354,33
Net tutar	886,15	605,99

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 68,93 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 9 Yaş ve Daha Küçük Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	498,83	498,83
Vergi ve primler	0,00	183,00
Net tutar	498,83	315,83

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 30,88 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 10 ile 15 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	737,79	737,79
Vergi ve primler	0,00	271,17
Net tutar	737,79	466,62

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 46,32 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 16 İle 20 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	976,76	976,76
Vergi ve primler	80,83	361,00
Net tutar	895,93	615,76

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 61,77 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Miktarlar hakkında açıklama

- **Brüt:** Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve Primler (Ücret Tevkifatı):** Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.07.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Geride Kalanlar Ödeneği:

01.07.2024 tarihi itibarıyla

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.550,44	1.550,44
Vergi ve primler	292,08	572,25
Net tutar	1.258,36	978,19

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 99,44 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

1 Temmuz 1996 Tarihinden Önce AWW Dul Aylığı Alan Geride Kalanlar İçin, Geride Kalanlar Ödeneği:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	660,99	660,99
Vergi ve primler	0,00	242,83
Net tutar	660,99	418,16

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 51,21 avrodur ve Mayıs ayında denir.

Bakım İlişkisi Durumunda Geride Kalanlar Ödeneği:

Şu durumlarda bakım ilişkisi geçerlidir:

Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan birisinin bakımını sağlayan ve o kişiyle beraber yaşayan kişi veya yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan ve bakıcısıyla beraber yaşayan kişi olunması.

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	986,58	986,58
Vergi ve primler	84,17	364,33
Net tutar	902,41	622,25

*Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 71,03 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 9 Yaş ve Daha Küçük Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	510,36	510,36
Vergi ve primler	0,00	187,92
Net tutar	510,36	322,44

Yetim Ödeneği, 10 ile 15 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	755,08	755,08
Vergi ve primler	0,00	277,75
Net tutar	755,08	477,33

Yetim Ödeneği, 16 ile 20 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	999,81	999,81
Vergi ve primler	89,08	369,25
Net tutar	910,73	630,56

Miktarlar hakkında açıklama

- **Brüt:** Brüt miktara 20,91 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve Primler (Ücret Tevkifatı):** Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

Hollanda'da İkamet Eden ve Geride Kalanlar Ödeneği Alanların Toplam Sayısı

Yıl	Toplam Sayı
2024	22.400

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

7.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş Kazaları

Hollanda'da 2024 yılın dördüncü çeyreğinde 9.784.000 kişi çalışmakta, her yıl ortalama 167.000 kişi kaza geçirmekte ve en az 1 gün işe devam edememektedir. 2024 yılında ölümcül iş kazaların sayısı ise 52'dir; 2023 yılındaki ölümcül iş kazaların sayısı ise 72'dir.

2024 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimine 4.306 adet iş kazası bildirilmiştir. 2024 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından 2.493 adet iş kazası araştırılmış ve 2.722 işyeri Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından kapatılmıştır.

İşyeri Denetimleri

2024 yılının ilk çeyreğinde Hollanda'daki aktif çalışan sayısı 9.784.000 kişi olup her yıl ortalama 167.000 kişi sakatlanmakta ve en az 1 gün işe devam edememektedir. 2024 yılında ölümcül iş kazaların sayısı ise 52'dir, bu sayı 2023 yılında ise 72'dir. 2024 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimine 4.306 adet iş kazası bildirilmiştir.

2024 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından 2.722 adet iş kazası araştırılmış ve 2.702 işyeri Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından kapatılmıştır.

Bu sakatlanmalar ve ölümler neticesinde geride kalanlar bakıma muhtaç kalmakta, bu durum da Hollanda toplumuna ek mali yük getirmektedir. Bu kazaların sebeplerinin araştırılması, önlenmesi genel itibarıyla müfettişlerin uhdesindedir. Her hafta 1-2 işçi, her yıl yaklaşık 60 işçi iş kazası nedeniyle hayatını kaybetmekte, her yıl yaklaşık 4.300 iş kazası işverenler tarafından İş Teftiş Kuruluna bildirilmektedir. İşverenlerin yasal olarak kendi işyerlerinin sağlık ve güvenlik risklerini (çalışma koşullarının kalitesi) tespit etmeleri ve bu konu hakkında önlemler almaları gerekmektedir.

İş Teftişi verileri

2024 yılı itibarıyla

İş Teftişi	2024 Yılında Gerçekleştirilenler
İş Teftiş Tarafından Çalışma Koşulları İhlali Hakkında Yapılan Denetlemelerin Oran Tespiti, Sağlıklı ve Güvenli Çalışma Alanı İçin (Handhavingspercentage Gezond En Veilig)	47
İş Teftiş Tarafından Çalışma Koşulları İhlali Hakkında Yapılan Denetlemelerin Oran Tespiti, Dürüst Çalışma Alanı İçin (Handhavingspercentage Eerlijk)	54
İş Kazalarında Uygulanan Ciddi İş Kazaları Risk Kararı 2015'in (Besluit Risico's En Zware Ongevallen BRZO 2015) Denetlemelerinin ve Araştırmalarının Oran Tespiti	38

Kaynak: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid /Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı

Sektörel Bazda Çalışanların Geçirdikleri İş Kazalarının Oranı

2024 yılı itibarıyla

Sektör	Sektörel Bazda Çalışanların Geçirdikleri İş Kazalarının Oranı
İnşaat	3,4
Tarım, Orman, Balıkçılık	5,2
Enerji ve Sanayi	2,3
Ticaret, Gastronomi ve Ulaştırma	3,2
Kültür, Rekreasyon ve Diğer Hizmetler	2,8
Kamu İdaresi ve Sağlık	2,2
Finansal Hizmetler	0,3
Bilgi ve İletişim	1,2
Kiralama ve Ticari Mülkiyet	0,3
İş Dünyası Hizmetleri	1,9
Ekonomik Faaliyetler	2,4
Toplam	25,2

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.3.2. Aile Yardımları

Çocuk Parası Miktarları

01.01.2024 - 30.06.2024 Tarihleri Arası Geçerli Olan Çocuk Parası Miktarları:

0 – 5 yaş	279,49 avro
6 – 11 yaş	339,38 avro
12 – 17 yaş	399,27 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Sigortalar Kurumu

01.07.2024 - 31.12.2024 Tarihler Arası Geçerli Olan Çocuk Parası Miktarları:

0 – 5 yaş	281,69 avro
6 – 11 yaş	342,05 avro
12 – 17 yaş	402,41 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Sigortalar Kurumu/Sociale Verzekeringsbank

Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar:

2024 yılı itibarıyla

Çocuk Parası Alan Çocuk Sayısı (2023)	3.325.000
Çocuk Parası Alan Aile Sayısı	187.7600
Ödenen Toplam Çocuk Parası	16.000.000 avro

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

Tabloda belirtilen çocuk parası alan çocuk sayısı içinde Türkiye’de ikamet eden çocukların sayıları da bulunmaktadır.

Çocuk Parası Ödeneği Sayısı

Yıl	Çocuk Parası Ödeneği Sayısı
2016	1.910.800
2017	1.903.800
2018	1.900.900
2019	1.892.800
2020	1.884.600
2021	1.875.200
2022	1.870.100
2023	1.872.700
2024	1.877.600

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.3.2.1. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Brüt Ek Ödenekler Miktarları:

	Ek Ödenekler Miktarı
Evli ya da Birlikte Yaşayanlar	95,14 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 21 Yaşında Olanlar	67,75 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 20 Yaşında Olanlar	52,30 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 19 Yaşında Olanlar	38,06 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 18 Yaşında Olanlar	31,46 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

01.07.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Brüt Ek Ödenekler Miktarları:

	Ek Ödenekler Miktarı
Evli ya da Birlikte Yaşayanlar	98,10 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 21 Yaşında Olanlar	69,40 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 20 Yaşında Olanlar	54,12 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 19 Yaşında Olanlar	39,40 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 18 Yaşında Olanlar	32,14 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

7.3.2.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Hastalık Aylığı, İşsizlik Aylığı ve Maluliyet Aylığı İçin Geçerli Olan Brüt Günlük Parası:

İşsizlik aylığının, hastalık aylığının ve maluliyet aylığının maksimum günlük tutarı 282,95 avrodur.

01.07.2023 Tarihinden İtibaren Hastalık Aylığı, İşsizlik Aylığı ve Maluliyet Aylığı İçin Geçerli Olan Brüt Günlük Parası:

İşsizlik aylığının, hastalık aylığının ve maluliyet aylığının maksimum günlük tutarı 282,95 avrodur.

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Engelli Gençlere Verilen Maluliyet Aylığının Geçerli Günlük Brüt Miktarları:

	Brüt Miktar (Tatil Parası Dâhil Değildir)
21 Yaş ve Üzerinde Olan Kişiler	95,14 avro
20 Yaş	76, 11avro
19 Yaş	57,09 avro
18 Yaş	47,57 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

21 yaş altındaki engelli gençlere verilen maluliyet aylıkları Sağlık Sigortası kanunundan dolayı gelirlerindeki azalmayı dengelemeleri için, maluliyet aylıkları içerisinde bir ödenek olarak verilmektedir.

	Aylık Brüt Miktar	Yıllık Brüt Miktar
20 Yaş	12,62 avro	151,44 avro
19 Yaş	21,05 avro	252,60 avro
18 Yaş	21,91 avro	262,92 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Engelli Gençlere Verilen Maluliyet Aylığının Geçerli Günlük Brüt Miktarları:

	Brüt Miktar (Tatil Parası Dâhil Değildir)
21 yaş ve üzerinde olan kişiler	98,10 avro
20 yaş	78,48 avro
19 yaş	58,86 avro
18 yaş	49,05 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

21 yaş altındaki engelli gençlere verilen maluliyet aylıkları Sağlık Sigortası Kanunundan dolayı gelirlerindeki azalmayı dengelemeleri için, maluliyet aylıkları içerisinde bir ödenek olarak verilmektedir.

	Aylık Brüt Miktar	Yıllık Brüt Miktar
20 yaş	13,01 avro	156,12 avro
19 yaş	21,70 avro	260,40 avro
18 yaş	22,59 avro	271,08 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

7.3.3. Sosyal Yardımlar

İşsizlik Aylığı Alanların Sayıları

2023-2024 yılı itibarıyla

Erkek	75.970
Kadın	68.900
Toplam	144.870
27 Yaştan Küçük	13.450
27-45 Yaş Arası	64.390
45 Yaş– Emeklilik Yaşına Kadar	83.850

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Senelik Ödenen İşsizlik Aylığı Miktarı

2024 yılı itibarıyla

Yıl	Senelik Ödenen İşsizlik Aylığı Miktarı
2024	271.481 milyon avro

Kaynak: Hollanda İşçi Sigortalar Kurumu (UWV-Uitvoeringsorganisatie Werknemersverzekeringen)

Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı

Aralık 2023 tarihi itibarıyla

	Faydalanan Kişi Sayısı		
	Hollandalı	Batılı	Batılı Olmayan
Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı	142.470	35.280	222.710

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Geçim Yardımı Miktarları:

Sosyal Yardım Ödeneği, kişinin temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ihtiyaç duyduğu en az gelir düzeyinde ödenen bir ödenektir. Hiçbir geliri olmayanlar veya aldığı gelir asgari ücret düzeyinden düşük olanlar Sosyal Yardım Ödeneğine müracaat etme hakkına sahiptir. Eğer kişinin geliri asgari ücret düzeyinden düşük ise geliri, belediyenin Sosyal İşler Dairesi tarafından asgari ücret düzeyine kadar sosyal yardım ödeneği ile tamamlanmaktadır. Sosyal Yardım Ödeneğini hak edebilmek için sadece alınan gelirin asgari gelir düzeyinden düşük olması yetmemektedir. Aynı zamanda kişinin servetinin, mal varlığının belli bir ekonomik tutardan fazla olmaması gerekmektedir.

01.01.2024 Tarihinden İtibaren Geçerli Geçim Yardımı Miktarları:

2024 yılı	En Fazla Gelir/Mal Varlığı Sınırı
Aile İçin	15.150,00 avro
Yalnız Yaşayan Kişi İçin	7.575,00 avro

Gelir ya da tasarruf; para, hisse senedi, otomobil veya karavan gibi menkul ve gayrimenkul değerleri de kapsamaktadır. Ev sahibi olanlar için daha farklı bir değerlendirme yapılmaktadır. Evin ipotek borcunun evin değerinden düşüldükten sonraki kısmı en fazla 63.900,00 avro olmalıdır. Hesaplanan değer bu miktarın altında ise Sosyal Yardım alma hakkı vardır. Hesaplanan değer bu tutar üzerinde olması halinde de bazı istisnai durumlar için Sosyal Yardım hakkı olmaktadır. Bunun için belediyelerin Sosyal İşler Dairesi ile görüşülmelidir. 21-65 yaş arası olan kişilere 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren ödenen sosyal yardım ödeneğinin net miktarları (avro olarak), aile durumları itibarıyla sınıflanmış olarak aşağıda belirtilmiştir:

21-65 Yaş Arası

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.742,34 avro
Aylık Tatil Parası	91,70 avro
Toplam	1.834,04 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.219,64 avro
Aylık Tatil Parası	64,19 avro
Toplam	1.283,83 avro

65 Yaş ve Üzeri

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.835,70 avro
Aylık Tatil Parası	96,62 avro
Toplam	1.932,32 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.354,47 avro
Aylık tatil parası	71,29 avro
Toplam	1.425,76 avro

Kurumlarda (Bakımevleri vs.) Kalan Kişiler

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	600,69 avro
Aylık Tatil Parası	31,62 avro
Toplam	632,31 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	386,18 avro
Aylık Tatil Parası	20,33 avro
Toplam	406,51 avro

Geçim Yardımı Miktarları:

2024 yılı	En Fazla Gelir/Mal Varlığı Sınırı
Aile İçin	15.150,00 avro
Yalnız Yaşayan Kişi İçin	7.575,00 avro

21-65 Yaş Arası

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.775,75 avro
Aylık tatil parası	93,46 avro
Toplam	1.869,21 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.243,03 avro
Aylık tatil parası	65,42 avro
Toplam	1.308,45 avro

65 Yaşı ve Üzeri

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.877,81 avro
Aylık tatil parası	98,83 avro
Toplam	1.976,64 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.384,01 avro
Aylık tatil parası	72,84 avro
Toplam	1.456,85 avro

Kurumlarda (Bakımevleri vs.) Kalan Kişiler:

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	629,56 avro
Aylık tatil parası	33,13 avro
Toplam	662,69 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	404,73 avro
Aylık tatil parası	21,30 avro
Toplam	426,03 avro

Hollanda’da Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı

Ocak 2024	392.800
Şubat 2024	394.200
Mart 2024	394.700
Nisan 2024	395.100
Mayıs 2024	395.500
Haziran 2024	395.800
Temmuz 2024	396.300
Ağustos 2024	395.700
Eylül 2024	395.100
Ekim 2024	395.700
Kasım 2024	396.600
Aralık 2024	397.800

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

7.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Okul Türü	Eğitim Yılı	Sayı	Türk Öğrenci Sayısı
İlköğretim	2020-2021	995.130	37.280
	2021-2022	978.930	37.080
	2022-2023	963.930	37.340
	2023-2024	948.390	37.790
	2024-2025	938.700	37.940

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

Not: Tablo'da belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

Okul Türü	Eğitim Yılı	Türk Öğrenci Sayısı
Ortaöğretim	2020-2021	20.830
	2021-2022	20.110
	2022-2023	19.070
	2023-2024	18.230
	2024-2025	17.920
Yükseköğretim	2020-2021	20.000
	2021-2022	20.620
	2022-2023	20.990
	2023-2024	21.060
	2024-2025	21.490
Üniversite	2020-2021	6.230
	2021-2022	6.780
	2022-2023	7.210
	2023-2024	7.610
	2024-2025	8.250
VAVO	2020-2021	9.880
	2021-2022	12.210
	2022-2023	12.860
	2023-2024	16.130
	2024-2025	15.400

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS)

7.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Meslek Lisesine Devam Edenler İle İşletmelerde Mesleki Eğitim Gören Türkler

Eğitim Yılı	Türk
2020-2021	20.830
2021-2022	20.110
2022-2023	19.140
2023-2024	18.270
2024-2025	17.920

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Edenlerin Sayısı

Eğitim Yılı	Genel	Türk Öğrenci Sayısı
2020-2021	540.080	20.000
2021-2022	539.480	20.620
2022-2023	518.740	20.990
2023-2024	499.400	21.060
2024-2025	482.580	21.490

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.5. GÖÇ VE UYUM

7.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yıllara Göre Hollanda'ya Yerleşen ve Türkiye'ye Dönen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Hollanda'ya Gelip Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Immigratie)	Hollanda'yı Terk Edip Türkiye'ye Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Emigratie)
2020	5176	1835
2021	7295	1460
2022	12068	1544
2023	11250	2055
2024	10181	2386

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu , <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85451NED/table?dl=C5AEF>

7.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

7.5.2.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Halen büyük çoğunluğu dini ve kültürel amaçlı olmak üzere tahminen 200'ü aşkın dernek ile bunların oluşturduğu federasyonlar bulunmaktadır. Bu dernekler Konsolosluklarımıza tescil ettirilmediği için kesin sayıları bilinmemektedir.

1985 yılında kurulmuş olan “Hollanda’da Türkler için Danışma Kurulu (IOT)”, Hollanda düzeyinde örgütlenmiş bazı üye dernek ve federasyonları çatısı altında birleştirmiştir.

Başkonsolosluklarda Kayıtlı Dernek Sayıları

2024 yılı itibarıyla

	Sayı
Cami Dernekleri	145
Diğer Dernekler	76
Toplam	221

Kaynak: Deventer Başkonsolosluğu Kayıtları

7.5.2.3. Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımları

2024 yılı itibarıyla

Hollanda Temsilciler Meclisi	3
Eyalet Meclis Üyeleri	1
Belediye Meclis Üyeleri	45
Toplam	49

Kaynak: Deventer Başkonsolosluğu Kayıtları

2024 yılı itibarıyla Hollanda Temsilciler Meclisi'nde Türk kökenli 3 milletvekili görev yapmaktadır.

Dilan Yeşilgöz	VVD
Songül Mutluer	PvDA
Doğukan ERGIN	Denk

Eyalet Meclisleri

15 Mart 2023 tarihinde yapılan Eyalet Meclisleri seçim sonuçlarına göre Gelderland eyaletinden Müjde Palavan Eyalet Meclisine seçilmiştir.

8. İNGİLTERE

8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

8.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2021 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Türk
Erkek	29.177.200	67.425
Kadın	30.420.100	62.415
Toplam	59.597.300	129.840

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

Birleşik Krallık 'ta nüfus sayımı her 10 yılda bir yapılmakta olup en son sayım 2021 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Nüfus sayımı sonuçları, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden ikisi olan İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır. İngiltere ve Galler'in nüfusu toplam 59.597.300 olarak açıklanmıştır.

Ulusal İstatistik Ofisi'nin 2023 yılı ortası nüfus tahminlerine göre, İngiltere'nin nüfusu 57.112.500, İskoçya'nın nüfusu 5.447.000, Galler'in nüfusu 3.132.700 ve Kuzey İrlanda'nın nüfusu 1.910.500. Birleşik Krallık'ın toplam nüfusu 2023 yılı ortası itibarıyla 67.602.800'dir.

Vatandaşlarımızın Sayısı

2021 nüfus sayımı sonuçlarına göre, İngiltere ve Galler'de yaşayan Türkiye doğumluların sayısı 129.840'dır.

2024 yılı sonu itibarıyla Londra Başkonsolosluluğuna kayıtlı 245.409 vatandaşımız bulunmaktadır. Söz konusu sayısal veri, kayıtlı tüm vatandaşlarımızın halen İngiltere'de ikamet ettiği anlamına gelmese de, İngiltere'deki nüfusumuzun resmi verilerin oldukça üzerinde olduğunu göstermektedir.

Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2021 yılı itibarıyla

Bölge	Vatandaşlarımız	Kıbrıslı Türkler	Toplam
North East	1.745	813	2.558
North West	5.881	2.803	8.684
Yorkshire and the Humber	4.404	2.324	6.728
East Midlands	4.864	2.349	7.213
West Midlands	4.206	2.193	6.399
East	12.112	8.959	21.071
Londra	75.968	57.574	133.542
South East	12.796	6.738	19.534
South West	5.073	2.401	7.474
Wales (Galler)	2.789	1.286	4.075
Toplam	129.838	87.440	217.278

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

Vatandaşlarımızın yaklaşık %65,4'ü Londra'da bulunmakta, bunu South East (Güney Doğu) ve East (Doğu) bölgeleri izlemekte, en az nüfusumuz ise North East (Kuzey Doğu) bölgesinde bulunmaktadır. Londra'da vatandaşlarımızın yoğunlaştığı ilk beş belediye sırasıyla Enfield, Haringey, Hackney, Islington ve Waltham Forest'dir.

8.1.2. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Sayısı

2024 yılı itibarıyla

Vatandaşlığa Geçiş (Evlilik ve İkamet)	711
Tescille (Çocuk ve Diğer)	153
Toplam	864

Kaynak: İçişleri Bakanlığı – Ulusal İstatistikler

8.1.3. İngiltere'ye Gelen ve Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

İngiltere'ye Giriş Vizesi Verilen Vatandaşlarımızın Kategorilere Göre Sayısı

Yıl	İş	Öğrenim	Aile	Ziyaret	Diğer	Toplam
2024	4.894	5.072	2.174	173.829	1.184	187.153
2023	5.352	5.387	2.481	125.977	1.788	140.985
2022	4.658	3.964	1.178	877	871	90.191
2021	5.688	3.427	767	5.086	13.596	28.564
2020	5.883	3.313	915	4.479	25.179	39.769

Kaynak: İçişleri Bakanlığı – Ulusal İstatistikler

8.1.4. Doğan ve Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

Londra Başkonsolosluğu'na kayıtlı 245.409 vatandaşımız bulunmaktadır. Kayıtlı olmayanlarla birlikte bu sayının 300.000 üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Başkonsolosluğun 2024 yılında yaptığı doğum, ölüm ve evlilik kayıtlarının sayısal bilgileri:

2024 yılı itibarıyla		
Doğan	Ölen	Evlenen
1.407	265	289

Kaynak: T.C. Londra Başkonsolosluğu

8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

8.2.1. Sayısal Veriler

8.2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun İşsizlik Sayıları

2021 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Ülke Geneli	753.632	921.552	1.675.184
Yabancı	130.992	121.985	252.977
Türk	982	1.128	2.110

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

İngiltere'deki işsizlik oranı 2024 yılına %4 seviyelerinden girerken, yıl içerisinde Nisan-Mayıs aylarında %4,3 ve Ağustos ayında %4 seviyelerini gördükten sonra yılı %4,4 seviyesinde tamamlamıştır.

8.2.1.2. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2021 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
15 yaş ve altı	0	0	0
16 – 24	149	159	308
25 – 34	385	337	722
35 – 49	437	415	852
50 – 64	153	71	224
65 yaş ve üzeri	4	0	4
Toplam	1.128	982	2.110

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

8.2.1.3. Asgari ve Ortalama Ücretler

İngiltere'de asgari ücret saatlik ücret üzerinden brüt olarak hesaplanmakta olup, 2024-2025 mali yılı resmi rakamlarına göre brüt asgari saatlik ücret 11.44 sterlin. Haftalık 37,5 saatlik çalışma üzerinden hesaplandığında, Haftalık Brüt Asgari Ücret 429 sterlin, Aylık Brüt Asgari Ücret 1,859 sterlin ve Yıllık Brüt Asgari Ücret 22.308 sterlin olarak hesaplanmaktadır. Kişinin çalışma şartlarına göre değişmekle birlikte örnek hesaplamayla aylık net kazanç 1.631 sterlindir. Buna kişinin durumuna göre çeşitli yardımlar eklenebilmektedir.

Saatlik Asgari Ücretler (Sterlin)

06.04.2024 tarihi itibarıyla

	21 ve üzeri	18-20 Yaş	18 Yaş Altı	Çırak
2024-2025	11,44	8,60	6,40	6,40

Kaynak: <https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates>

8.3. SOSYAL GÜVENLİK

8.3.1. Sayısal Veriler

8.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

İngiltere’de işçi ve işverenlerden alınan primler sigorta kollarına göre ayrılmayıp, doğrudan Ulusal Sigorta Fonu’nda (National Insurance Fund) toplanmaktadır. Sigortalı kişiler tüm prime dayalı ödenekler için fona tek bir katkı payı ödemektedir. Anılan fon, yüksek işsizlik dönemlerinde olduğu gibi belli ödenekleri ödemekte yetersiz kalırsa, genel bütçeden transferler yapılmaktadır. Sosyal yardım ödenekleri dâhil prime dayalı olmayan ve vergilerden finanse edilen ödenekler ise bazı ihtiyaç gruplarına verilmektedir. Bu ödeneklerin verilmesinde, mağduriyet veya kaynakların düzeyi kıstas olarak alınmaktadır.

Ulusal Sigorta Fonu, İngiltere Bankasında olup, Parlamento müdahalesinin dışındadır. Daha önce Vergi Kurumu (Inland Revenue) tarafından yönetilen Fon, 1999 yılı Nisan ayından bu yana Hazine ve Gümrük İdaresi (HM Revenue and Customs) tarafından idare edilmektedir. Fon, esas olarak sosyal sigorta primleri ve yatırım gelirleri tarafından finanse edilmekte ve dağıtım yöntemine (pay-as-you-go) göre işletilmektedir. Sosyal sigorta prim oranları, primli ödenekleri finanse ederek sistemi sürdürebilecek oranlarda yıllık olarak belirlenmektedir. Fonun borçlanma yetkisi bulunmadığı için denk olması çok önemlidir. Fonun herhangi bir zamanda fazla vermesi halinde bu para yatırım için Ulusal Borç Komisyonerlerine (National Debt Commissioners) aktarılmaktadır.

Primli ödeneklerin tutarı ve ilgili idari masraflar, her yıl tamamen Ulusal Sigorta Fonundan karşılanır. Belli bir seviyenin üzerinde geliri olan çalışanların prim ödeme mükellefiyetleri vardır. Bu gelir, Nisan 2024 itibarıyla haftada 242 sterlin olarak belirlenmiştir. İşverenlerin ise, yine Nisan 2024 itibarıyla, çalıştırdıkları işçilerin 242 sterlinin üzerinde gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyeti bulunmaktadır. Kendi namına çalışanlar ise kazançlarına göre katkıda bulunurlar. Çalışmayanların isteğe bağlı prim (haftalık 17,45 sterlin) ödemelerine imkân veren bir sistem mevcut olup hastalar ve işsizler için prim kredileri verilir, bir başka ifadeyle emekliliğe esas primler ödenmiş kabul edilir.

8.3.1.2. İşverene Bağlı Çalışanların Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2024 itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 123	Prim kesintisi yok
123-241	Çalışandan prim kesintisi yok, ancak ödenek hakkı var
175-966	İşveren çalışan için sigorta primi ödemeye başlar
242-966	Çalışan sigorta primi ödemeye başlar; kazancın %13,8’i
> 967 (Üst kazanç limiti)	Tüm kazançların %13,8’i

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-national-insurance-contributions/rates-and-allowances-national-insurance-contributions>

Bir işverene bağlı çalışanların haftada 123 sterlinin altında gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyetleri bulunmamakla birlikte, haftada 123-190 sterlin arasında gelir elde edenler ödeneğe hak kazanacak şekilde prim ödemiş sayılmaktadır.

8.3.1.3. İşverenlerin Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2024 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 175	Prim kesintisi yok
175-966	%13,8
> 967	%13,8

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-national-insurance-contributions/rates-and-allowances-national-insurance-contributions>

2022 yılı Aralık ayında yürürlüğe giren uygulamayla kendi namına çalışanlardan Class 2 prim kesintisi için daha önce olmayan Düşük Kar Eşiği değeri belirlendi. Buna göre yıllık kazançları 12.570 sterlin üzerine çıktıktan sonra haftada 3,45 sterlin tutarında sabit oranlı bir katkı payı (Class 2) kesintisi yapılmaktadır. Bu limiti aşmayanlar Class 2 primleri yatırılmış kabul edilip 1 yıllık prim olarak sigorta cetvellerine işlenmektedir.

Daha önceki uygulamada çalışanların yıllık kazancı Düşük Kar Eşiği olan 6.725 sterlinden fazla olunca Class 2 primi ödüyorlardı (2023-2024 eşik değeri 6.515 sterlin).

Buna ilaveten, yıllık karları 12.570 sterlin ile 50.270 sterlin arasında olan kişiler %6 oranında kazançla bağlı bir prim ile 50.270 sterlinin üzerindeki her türlü karları için ilave bir %2 primi Class 4 başlığı altında ödemek zorundadırlar.

8.3.1.4. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik yardımı, 18-65 yaş arası aktif olarak iş arayan kişilere ödenmektedir. İngiltere’de prime veya gelire bağlı olmak üzere iki tür işsizlik ödeneği vardır. Her iki tür ödeneğe hak kazanabilmek için genel şartlar, kişinin 18 yaşının üzerinde, emeklilik yaşının (65) altında olması, aktif olarak iş arıyor olması veya ortalama olarak haftada 16 saatten az çalışıyor olması, tam zamanlı olarak eğitim almıyor olmasıdır. 16-17 yaşında olanlara belli şartlarla kısa dönemli yardım sağlanabilmektedir.

Prime dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için son iki yıl içinde yeterli prim ödenmiş olması gerekmekte olup, bu yardım en fazla 182 gün ödenabilmektedir. 182 günden sonra kişi gelire dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmektedir.

İkinci tür olan gelire dayalı işsizlik ödeneği ise yeterli prim ödememiş, haftada 24 saatten az çalışan ve 16.000 sterlinden fazla birikimi olmayan düşük gelirli kişilere verilebilmektedir. 2024 yılı itibarıyla ödenek miktarları aşağıda verilmektedir.

2024 yılı itibarıyla

Prime Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Yaş	Haftalık Miktar (Sterlin)
16 - 24	71,70 (üst sınır)
25 ve üzeri	90,50 (üst sınır)

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2024-to-2025>

2024 yılı itibarıyla

Gelire Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Durum	Haftalık Miktar (Sterlin)
Bekâr (< 25 yaş)	71,70 (üst sınır)
Bekâr (≥ 25 yaş)	90,50 (üst sınır)
Çiftler (≥ 18 yaş)	142,25 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (≥ 18 yaş)	90,50 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (< 18 yaş altı)	71,70 (üst sınır)

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2024-to-2025>

8.3.1.5. Sosyal Güvenlik Ödenek ve Yardımları

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Ödenekleri

2024 yılı itibarıyla

Ödenek türü	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2023/2024	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2024/2025
İşsizlik Yardımı (Jobseekers' Allowance)	67,20-133,30	71,70-142,25
İş Göremezlik Ödenekleri (Incapacity Benefits): İstihdam ve destek ödeneği (Employment and Support Allowance): İş göremezlik ödeneği (Incapacity Benefit): İleri derecede maluliyet ödeneği (Severe Disablement Allowance):	67,20-133,30 98,25 -130,20 92,20	71,70-142,25 104,85 -138,90 98,40
Maluliyet Yaşam Yardımı (Disability Living Allowance)	26,90 – 101,75	28,70 – 108,55
Genel Yardım Ödeneği - Aylık (Universal Credit – Monthly)	292,11 – 1.108,04	311,68 – 1.739,37
Kişisel Bağımsız Yaşam Ödemesi (Personal Independence Payment)	26,90 – 101,75	28,70 – 108,55
İş Kazası Maluliyet Ödeneği (Industrial Injuries Disablement Benefit)	41,52 – 207,60	44,30 – 221,50
Bakım Yardımı (Attendance Allowance)	68,10 – 101,75	72,65 – 108,55

Bakıcı Yardımı (Carer's Allowance)	76,75	81,90
Gelir Destek Ödeneği (Income Support)	67,20-133,30	71,70-142,25
Kira Yardımı (Housing Benefit)	67,20-133,30	71,70-142,25
Kamu Temel Emeklilik Aylığı –Tam Maaş - Haftalık (State Basic Pension – Full Rate – Weekly)	203,85	221,20
Emeklilik Kredisi (Pension Credit)	201,05 – 306,85	218,15 – 332,95
Dulluk Yardımları (Kadın eş için) (Widow's Benefits) Dul Ana Ödeneği (Widowed Mother's Allowance) Dulluk Aylığı (Widow's Pension)	139,10 139,10	148,40 148,40
Ölüm Yardımları (kadın/erkek eş için) (Bereavement Benefits) Dulluk Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Payment) – 06/04/2017 öncesi Dul Ebeveyn Ödeneği (Widowed Parent's Allowance) Dulluk Aylığı (Bereavement Allowance)	2.500-3.500 sterlin 139,10 139,10	2.500-3.500 sterlin 148,40 148,40
Dulluk Destek Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Support Payment) – 06/04/2017 sonrası – Aylık (ölümden itibaren en fazla 18 ay)	2.500-3.500 sterlin 100 – 350	2.500-3.500 Sterlin 100 – 350
Analık Yardımı (Maternity Allowance)	172,48	184,03
Yasal Analık Ödeneği (Statutory Maternity Pay)	172,48	184,03
Yasal Babalık Ödeneği (Statutory Paternity Pay)	172,48	184,03
Yasal Evlat Edinme Ödeneği (Statutory Adoption Pay)	172,48	184,03
Yasal Hastalık Ödeneği (Statutory Sick Pay)	109,40	116,75

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2024-to-2025>

<https://assets.publishing.service.gov.uk/media/660d236c38f66c001184a967/benefit-pension-rates-2024-2025.pdf>

Not: Resmi rakamlara bakıldığında bazı ödeneklerde bir önceki yılın rakamlarının aynı kaldığı görülmüştür. Tablonun değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Bir kişi aynı kategoride (örneğin maluliyet) birden fazla ödenekten yararlanabilmektedir. Bu nedenle ödeneklerden yararlanınların toplamını vermek mümkün değildir.
- İngiltere’de ödeneklerin miktarını belirlemede kişinin medeni durumu, yaşı, çocukları olup olmadığı vb. çok sayıda faktör dikkate alınmakta, bu da ödenek miktarlarının yararlanan kişinin koşullarına göre büyük farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle, ödenek miktarları verilirken azami ve asgari miktarlar

belirtilmiştir. Azami/asgari miktarlara ilaveten kişilerin mağduriyet durumuna göre çeşitli prim ilaveleri de yapılabilmektedir.

8.3.1.6. Çocuk Yardımı

Haftalık		
	Nisan 2023'ten itibaren (Sterlin)	Nisan 2024'ten itibaren (Sterlin)
En büyük/Tek çocuk	24,00	26,05
Diğer çocuklar	15,90	17,25

Kaynak:<https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-tax-credits-child-benefit-and-guardians-allowance/tax-credits-child-benefit-and-guardians-allowance>

2024-2025 vergi yılında Çocuk ödeneği (Child Benefit) en büyük çocuk için haftalık 26,05 sterlin, diğer her bir çocuk için ise 17,25 sterlidir. Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit) kademeli olarak yerini almış olsa da, Çocuk Vergi Kredisi (Child Tax Credit) ise gelir düzeyi düşük çocuklu aileleri desteklemeye yönelik bir sosyal yardım olarak uygulanmaya devam ediyor. Bir veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olanlar gelir seviyelerine veya engelli çocukları olup olmaması gibi faktörlere bağlı olarak (2024-2025 vergi yılı için) yıllık 545-4.170 sterlin arasında değişen miktarlarda bu ödenekten yararlanabilmektedirler.

8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

8.4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

Londra Eğitim Müşavirliği'nin kayıtlarına göre 2024 yılı için;

- Londra Eğitim Müşavirliği'nin kayıtlarına göre İngiltere'de Türkçe ve Türk Dili eğitimi gören öğrenci sayısı: 2.524
- İngiliz okullarında Türkçe derslerine katılan öğrenci sayısı: 685
- Türk Dernek Okullarındaki öğrenci sayısı: 1.839
- Özel sektör olarak kendi imkânlarıyla gelen öğrenci sayısı: 1.001
(Öğrenciler genellikle kendi hesabına öğrenim görmektedirler.)
- MEB resmi burslu statüde İngiltere, Galler ve İrlanda Cumhuriyetinde (zorunlu görev karşılığı) öğrenim gören öğrenci sayısı: 1.034

Okula devam eden Türk çocuklarının sayısı ve devam ettikleri okullara göre dağılımı itibarıyla istatistiki bilgiler bulunmamaktadır.

İngiliz okullarında verilen Türkçe dersleri iki grupta ele alınabilir: İlkokullarda “After-School Club” adı verilen normal okul saatleri dışında talep eden öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri verilmektedir. Orta dereceli okullarda ise çocukların ve okulun başarısını ölçmek üzere kullanılan GCSE sınavlarına hazırlık mahiyetinde Modern Yabancı Diller kategorisi altında ve müfredat içerisinde Türkçe dersi verilmektedir.

8.5. GÖÇ VE UYUM

8.5.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla İngiltere genelinde faaliyet göstermekte olan toplam Türk dernek sayısı İngiltere Başkonsolosluğu kayıtlarına göre 55'tir. Bir üst kuruluş, bir dini amaçlı dernek ve iki taraftar derneği dışında kalanlar sosyal ve kültürel amaçlı oluşumlardır.

9. İSVEÇ

9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

9.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2024 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı ülke doğumlu nüfus	Türkiye doğumlu nüfus	Türk vatandaşı olan nüfus
Erkek	5.324.785	1.100.737	31.270	8.350
Kadın	5.262.925	1.099.501	26.119	6.183
Toplam	10.587.710	2.200.238	57.389	14.533

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

İsveç Vatandaşlık Kanunu çifte vatandaşlığa 2001 yılında yapılan bir değişiklikle izin vermiştir. İsveç vatandaşlığına geçmek isteyen vatandaşlarının Türk vatandaşlığından çıkma zorunluluğu ortadan kalkmıştır. İsveç devleti son yıllarda İsveç vatandaşlığının saygınlığının artırılması ve bu kapsamda vatandaşlığa geçiş şartlarının zorlaştırılması yönünde bir politika izlemektedir. 2021 yılından beri vatandaşlık yasası üzerinde bazı değişiklikler yapılması planlanmaktadır. Bu değişiklikler kapsamında vatandaşlık için gereken “onurlu yaşam sürdürme” şartının genişletilmesi namus cinayetleri ve bu doğrultuda yapılan şiddet eylemlerinin vatandaşlıktan çıkarılma veya sınır dışı edilme için gerekçe olarak kabul edilmesi, 18 yaş altı kişilerin de suç işleme durumunda vatandaşlık alamaması gibi koşulların uygulanması beklenmektedir.

9.1.2. İsveç'teki Türkiye Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

Yıl	İsveç Uyruğuna Geçen Vatandaşlarımızın Toplam Sayısı	Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı*
2024	1.116	14.533
2023	1.039	14.803
2022	1.630	14.598
2021	1.050	14.073
2020	1.431	13.333

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

* Çifte vatandaşlığı bulunan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları kayıtlarda İsveç vatandaşı olarak yer almaktadır.

9.1.3. Türkiye Doğumlu Nüfusun Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılım
2024 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-9	1.139	1.019	2.158
10-19	1.427	1.224	2.651
20-29	2.748	2.247	4.995
30-39	6.148	4.913	11.061
40-49	7.146	5.472	12.618
50-59	5.832	5.207	11.039
60-69	4.447	3.752	8.199
70-79	1.828	1.551	3.379
80-89	485	575	1.060
90+	70	159	229
Genel Toplam	31.270	26.119	57.389

Kaynak: www.scb.se

9.1.4. Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

İsveç'teki Türkiye doğumluların cinsiyetlerine ve yaşadıkları il merkezlerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

2024 yılı itibarıyla

İl Merkezi	Erkek	Kadın	Toplam
Blekinge	113	81	194
Dalarna	786	576	1362
Gotland	53	36	89
Gävleborg	688	525	1.213
Halland	500	370	870
Jämtland	181	132	313
Jönköping	608	535	1.143
Kalmar	240	180	420
Kronoberg	248	189	437
Norrboten	182	80	262
Skåne	3692	2.962	6.654
Stockholm	13.500	11.886	25.386
Södermanland	534	388	922
Uppsala	1.222	1.082	2.304
Värmland	578	427	1.005
Västerbotten	290	215	505
Västernorrland	261	167	428
Västmanland	945	787	1.732
Västra Götaland	4.902	3.960	8.862
Örebro	894	791	1.685
Östergötland	853	750	1.603
Toplam	31.270	26.119	57.389

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

9.1.5. İsveç'teki Türkiye Doğumluların Diğer Yabancı Ülke Doğumlularla Sayısal Mukayesesi

2024 yılı itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Suriye	196.152
Finlandiya	125.904
Irak	143.160
Polonya	93.722
İran	87.115
Somali	66.846
Yugoslavya	59.692
Bosna Hersek	59.333
Afganistan	68.164
Almanya	57.871
Türkiye	57.389

Kaynak: www.scb.se

9.1.6. İsveç'e Gelen ve İsveç'ten Ayrılan Türk Vatandaşı Sayısı

2024 yılı itibarıyla

Yıl	Gelen	Ayrılan
2024	2.536	963
2023	2.374	1.128
2022	3.243	1.006
2021	2.544	870
2020	2.253	637

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

9.1.7. Doğan ve Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen
2024	226	142

Kaynak: Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi kayıtları

9.2. ÇALIŞMA HAYATI

9.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Geçici İstihdam Büroları Aracılığıyla Çalışma Süresinde Değişiklik Yapıldı

İsveç'te İstihdam Büroları Yasası'nda geçen senelerde yapılan değişiklikler için geçiş süreci tamamlanmış ve 1 Ekim 2024 tarihi itibarıyla tamamen yürürlüğe girmiştir. Yeni düzenlemelere göre, istihdam büroları aracılığıyla 36 aylık sürede aynı iş kolunda 24 aydan fazla istihdam edilen geçici personellere daimî istihdam edilme zorunluluğu getirilmiştir. Çalışanın daimî istihdama geçirilmemesi durumunda çalışana, iki aylık maaş ya da bazı toplu iş sözleşmeleri kapsamında üç aylık maaşa eş değer bir tazminat ödemek zorunluluğu getirilmiştir. Daimî istihdama geçiş ya da tazminat ödemesi 24'üncü ayı aşan ilk ay içinde yapılmalıdır.

Çalışma İzinlerinin İhtiyaca Dayalı Temellendirilmesi ve Katı Kurallara Geçiş Konusunda Parlamente'ye Önerge Verildi

Göç Bakanı, 15 Şubat 2024 tarihinde yaptığı sunumda İsveç için nitelikli ve yüksek becerili işgücü ihtiyacının karşılanması önemli olduğunu ancak düşük nitelikli ve düşük ücretli işler için de İsveç'e göç edildiğini, çoğunlukla İsveçli vatandaşların da karşılayabileceği iş açıklarının olduğunu ve çalışma izinlerinde yasal düzenlemelerin kötüye kullanımının tespit edildiğini belirtmiştir. Bu amaçla 1 Haziran 2025'te yürürlüğe girmesi beklenen bazı yasal düzenlemeler Parlamente'ye sunulmuştur:

- Çalışma izni almak için gereken yeterli geçim kaynağı elde edebilme şartı, yabancının maaşının başvuru sırasında İsveç'teki ortalama maaşa (Kanun değişikliği döneminde bu meblağ: 34.200 SEK) eşit olması şartıyla değiştirilmiştir. İsveç'in belirli bölgeleri için mevcut işgücüyle karşılanması mümkün olmayan meslekler için maaş şartı aranmaz ancak bu durumlarda da yabancının maaşı sektördeki toplu iş sözleşmelerinde belirtilen en düşük maaş tutarından düşük olamaz.
- Maaş şartından muafiyetin olacağı meslekler için Hükümet yasal düzenlemeler yapabilir. İsveç Göç Kurumu, İstihdam Kurumu ile birlikte her yıl bu meslekler konusunda Hükümete yeni öneriler sunar ve bu kapsamda sosyal tarafların da görüşleri alınır.
- Hükümet bazı meslek gruplarında çalışma izni verilmesini yasaklayabilir. Bunlar arasında yaşlı ve engelliler alanında bakım yardımcıları ve orman meyveleri toplayıcıları sayılabilir.
- İsveç Göç Kurumu, çalışma izinleri ve işgücü göçü düzenlemelerinin kötüye kullanıldığı ve çalışma izni verilmemesi gereken meslekler konusunda Hükümeti her yıl bilgilendirir.
- İsveç sınırları içerisinde çalışma izni olan kişilerin araştırma ve doktora yapma imkânlarının genişletilmesi amaçlı düzenlemeler yapılır.

- Yüksek nitelikli göçmenlerin teşvik edilmesi için bazı araştırmacılara ve yeni mezunlara maaş şartından muafiyet getirilebilir. Doktorluk, hemşirelik veya dişçilik gibi İsveç kimliği gerektiren mesleklerde çalışan yabancılar maaş şartından muaf tutulabilir.

Ebeveynlik İzninin Aile Yakınlarına Aktarılabilmesi İmkânı Getirildi

İsveç'te çocuğu olan ya da evlat edinen ve sigortalı olan herkes çalışma, okuma ya da iş arama yerine çocuk baktığı günler için ebeveynlik yardımına hak kazanır. Bu yardım 480 gün alınabilir. Yasalar bu sürenin ebeveynler arasında paylaşılabilmesine imkân tanımaktaydı. 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren ise ebeveynler bu yardım süresinin 45 güne kadarki kısmını çocuğun hayatında önemli yeri olan bir yakınlarına aktarabilirler. Bu durumda emekli olan büyükanne ve büyükbabaların da bu yardımlardan yararlanması imkânı oluşturuldu. Bu düzenlemenin iş ve aile yaşamının dengelenmesine katkıda bulunulması öngörülmektedir.

2024 Yılında İş Kazası Ve Meslek Hastalıklarında Bir Önceki Yıla Göre Artış Yaşandı

İşyeri Çalışma Ortamı Kurumu'nun resmi web sitesinde (www.av.se) yer alan istatistiki verilere göre 2024 yılında 13.500 meslek hastalığı raporlanmıştır. Kurumsal ve sosyal faktörlerin, başta eğitim, sağlık ve sosyal bakım alanlarında meslek hastalıklarını 2023 yılına kıyasla yüzde 30 artırdığı belirtilmiştir. 2024 yılında yüzde 2'lik bir artışla 40.100 iş kazası yaşanmıştır. En çok hastalık izni (1000 çalışan) ulaştırma ve depolama sektöründe kullanılmıştır.

2024 yılında 39 erkek ve 1 kadın çalışanın geçirdiği 40 ölümcül iş kazası yaşanmıştır. Ayrıca İsveç işgücü sayılmayan 5 yabancı iş kazalarında hayatını kaybetmiştir.

2024 yılı Ücretlerde Cinsiyet Eşitsizliği Verileri Açıklandı

İsveç Ulusal Arabuluculuk Enstitüsü Raporuna göre, cinsiyet temelli ücret farkı yüzde 0,2'lik bir artışla 2024 yılında yüzde 10,2 oranına ulaştı. 2024 yılında kadınlarda aylık ortalama ücret 39.300 SEK iken erkeklerde bu ücret 43.800 SEK olmuştur. Son 5 yılda kadın-erkek ücret farkında bir azalma yaşanmamıştır. Beyaz yakalılar arasındaki cinsiyet temelli ücret farkı mavi yakalılara kıyasla çok daha fazladır. Ücret farklarının büyük kısmı kadın ver erkeklerin çalıştığı işlerdeki ücret farkı ile açıklansa da yüzde 4,6'lık bir kısmının sebeplerine dair bir açıklama yapılamamaktadır.

9.2.2. Sayısal Veriler

9.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2024 yılı itibarıyla

	Erkek (1000)	Kadın (1000)	Toplam (1000)
Genel (16 - 64 yaş arası)	2.842,2	2.625	5.467,2
Yabancı ülke doğumlular (16 - 64 yaş arası)	770,5	676,1	1.446,6

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>

İsveç İstatistik Kurumu tarafından İsveç'te Türkiye doğumlu çalışan nüfusa, çalışan Türklerin işkollarına göre dağılımına ve Kurumu Türkiye doğumlu bağımsız çalışanların endüstri kollarına göre dağılımına ilişkin özel istatistik yayınlamamaktadır.

9.2.2.2. Asgari* ve Ortalama Aylık Ücretler

2024 yılı itibarıyla

İşkolu	Ortalama Temel ücret (SEK)	Ortalama Aylık Ücret (SEK)
Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık	32.100	33.000
İmalat sanayii	41.600	43.500
Madencilik ve Taş Ocakları	44.500	49.000
Bilim ve Teknoloji Şirketleri	51.500	52.300
Bilgi ve İletişim Şirketleri	54.700	55.500
Motorlu Taşıt Ticaret ve Tamir İşletmeleri	37.900	41.000
Mali Kurumlar ve Sigorta Şirketleri	60.300	62.400
Emlak Şirketleri	44.500	45.300
Su, Atık Su, Atık Arıtma Tesisi	40.100	41.600
Eğitim Kurumları	37.800	37.900
İnşaat	41.200	43.000
Elektrik, Gaz ve Termik Santral	49.900	51.200
Taşımacılık ve Depolama	34.500	36.400
Sanat, Eğlence ve Rekreasyon	34.000	35.100
Sağlık ve Sosyal Hizmetler Kurumları	35.200	37.800
Otel ve Restoranlar	29.200	30.800
Kamu Kurumları ve Savunma	43.300	44.100
İdari ve Destek Hizmetleri	33.600	35.000
Diğer Hizmetler	37.500	38.200
Tüm Endüstriler	39.900	41.600

Kaynak: www.statistikdatabasen.scb.se

*Ülkede belirlenmiş genel bir asgari ücret bulunmamakta; asgari ücret düzeyi, sektör veya endüstri düzeyinde yapılan toplu sözleşmeler ile belirlenmektedir.

9.2.2.3. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile ilgili Sayısal Veriler
2024 yılı itibarıyla

Ulusal Arabuluculuk Kurumuna kayıtlı toplu sözleşme sayısı	650
2024 yılında ücret ve istihdamın genel koşullarına ilişkin süresi dolup yeniden imzalanan toplu sözleşme sayısı	57
<i>Bu sözleşmelerin kapsamındaki çalışan sayısı</i>	<i>1.107.908 kişi</i>
Ekonominin tamamı için ortalama ücret	41.600 SEK
Kadın – Erkek ücretleri arasında farklılık oranı	%10,2
Sendikalaşma Oranı (15 – 74 yaş arası tüm sektörlerde)	%62,6
Toplu sözleşme kapsamı (18 – 68 yaş arası tüm sektörlerde)	%88

Kaynak: İsveç Ulusal Arabuluculuk Bürosu 2023 yıllık raporu

9.2.2.4. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

İsveç’te işsizlik sigortası temel işsizlik sigortası ve gelir kaybı sigortasından oluşmaktadır. İşsizlik sigortasının yönetimi işsizlik fonları tarafından gerçekleştirilmektedir.

Gelire dayalı bir ödeme sağlayan ve gelir kaybını telafi etmeyi amaçlayan gönüllü sigorta, işveren katkıları ve üye aidatları ile finanse edilmektedir. Bu sigortadan yararlanmaya hak kazanmak için;

- En az 12 aydır bir işsizlik fonuna üye olmak,
- İşsiz kalmadan önceki 12 ay süresince (ayda en az 80 saat olmak üzere) en az 6 ay veya altı ay sürekli olarak (ayda en az 50 saat olmak üzere) en az 480 saat çalışmış olmak gerekir.

Çalışma koşulunu karşılayan ancak üyelik koşulunu karşılamayanlar, düz oranlı bir yardım olan ve işveren tarafından finanse edilen temel işsizlik sigortasından yararlanırlar. Temel işsizlik sigortasından yararlanmak için;

- işçinin herhangi bir fona üyeliğinin bulunmaması veya
- işsizlik fonuna üye olmakla birlikte gelire dayalı tazminatı alma koşullarını yerine getiremiyor olmak gerekmektedir.

Her iki sigortadan yararlanmak için gereken genel koşullar ise;

- işsiz olmak,
- çalışabilecek durumda olmak,
- bir işi kabul etme serbestisi olmak,
- iş arayan olarak istihdam kurumuna kayıtlı olmak,
- uygun bir işi kabul etmeye istekli olmak,
- istihdam kurumunun kendisi için kişisel eylem planı hazırlamasına yardımcı olmak,
- aktif olarak uygun bir iş arıyor olmaktır.

İşsizlik sigortası görevi suiistimal nedeniyle işten çıkarılma veya makul bir neden olmadan işten ayrılma halinde belli bir süre için askıya alınır. Makul bir neden olmaksızın uygun bir işi kabul

etmeye razı olmayan veya işi reddetmemekle birlikte, davranışları dolayısıyla kendisine o işin verilemeyeceği anlaşılan kişiye ödenen günlük ödenek ise belli bir süre için azaltılır.

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2024 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam		
	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%	
Genel (16 – 64 yaş arası)	234,2	8,2	221,5	8,4	455,6	8,3	
Yabancı ülke doğumlular	119,5	8,6	114,6	8,8	234,1	11,7	

Kaynak: www.statistikdatabasen.scb.se

İstihdamda ve Eğitimde Olmayan Kişilerin (NEET) Sayısı ve Oranları

2024 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%
Genel	37,2	6,0	29,7	5,1	66,9	5,6
Yabancı ülke doğumlular	11,7	8,6	9,5	7,9	21,2	8,3

Kaynak :www.statistikdatabasen.scb.se

Türkiye Doğumlu İşsiz Kişilerin Sayısı

2024 yılı itibarıyla

Dönem	İşsiz Sayısı
2024-01	7.995
2024-02	7.978
2024-03	7.879
2024-04	7.780
2024-05	7.765
2024-06	7.750
2024-07	7.791
2024-08	7.849
2024-09	7.810
2024-10	7.873
2024-11	7.876
2024-12	7.913

Kaynak: İşveç İstihdam Kurumu

9.3. SOSYAL GÜVENLİK

Sosyal Koruma Sisteminin İdari Yapısı

İsveç'te sosyal güvenlik alanında faaliyet gösteren Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı çatısı altında dört Bakan görev yapmaktadır: Sosyal İşler ve Kamu Sağlığı Bakanı, Sağlık Bakımı Bakanı, Sosyal Hizmetler Bakanı, Yaşlılar ve Sosyal Güvenlik Bakanı.

Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı toplum sağlığının korunması ve hasta kimselerin ihtiyaç duydukları tedavinin sağlanmasına yönelik politika ve uygulamaların yürürlüğe konmasından; hasta, yaşlı ya da çocuklu kimselere mali güvence sağlayan sigorta ödemelerinden; sosyal güçlükler yaşayan, engelli ve yaşlı kişilere ihtiyaç duydukları bakımın sağlanmasından sorumludur. Bakanlık ayrıca engelli hakları ve primli emeklilik sistemi ile ilgili konularda da çalışmalar yürütmektedir.

Sosyal sigorta işlerinin yürütümünden sorumlu kurumlar ise İsveç Sosyal Sigorta Kurumu (Försakringskassan) ve İsveç Emeklilik Kurumudur (Pensionsmyndigheten). Sosyal Sigorta Kurumu, çocuklu aileler, hasta ya da malul kimseler ve engellilere ödenen yardımlar gibi İsveç Emeklilik Kurumunun sorumluluk alanına giren yaşlılık ve dul ve yetim aylığı dışında kalan sosyal sigorta kollarını yönetmektedir. İsveç Emeklilik Kurumu ise ulusal kamu emeklilik sisteminin yürütümü, yaşlılar ve geride kalanlara ödenen mali destekten sorumludur. Sosyal güvenlik katkı payları İsveç Vergi Kurumu (Skatteverket) tarafından yönetilmektedir.

İsveç Sosyal Sigorta Teftiş Kurulu (Inspektionen för socialförsäkringen) sosyal sigortanın denetiminden sorumlu birimdir. Sağlık bakım hizmeti, alınacak vergileri de belirleme hakkına sahip olan il meclislerinin veya bölgesel yönetimlerin (belediyeler) sorumlulukları kapsamında yer almaktadır.

İşsizlik sigortası Çalışma Bakanlığının (Arbetsmarknadsdepartementet) yetki alanındadır. İşsizlik sigortasının idaresi, aynı adı taşıyan fon tarafından yürütülmektedir. İsveç'te sosyal sigortanın bir parçası olarak kabul edilmeyen sosyal yardımlar, Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı'nın yetki alanında bulunmaktadır. Sosyal yardımlar, Ulusal Sağlık ve Refah Kurulu tarafından (Socialstyrelsen) yönetilmektedir.

9.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- Yaşlı bakımında dijital teknolojinin kullanımına imkan veren yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Mart 2024)
- İsveç Görme Engelliler Birliğinin rehber köpek faaliyetlerine son verilmesine ilişkin yasal düzenleme (Yürürlüğe giriş tarihi: 1 Nisan 2024)
- Hükümetin Belediyelere sosyal hizmetler, sağlık ve medikal yardım desteği vermesine ilişkin düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)
- Birincil bakımın rehabilitasyon kapsamında olduğuna dair düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)

- Çocuklu ailelere konut yardımındaki geçici ödeneğin uzatılmasına dair yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)
- İsveç İstihdam Kurumunun yanlış ödemelerin önüne geçebilmesi için kişisel verilere erişim yetkinliğinin artırılmasına yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)
- Çalışanlara verilen eğitim ödeneğinin kapsamının genişletilmesine yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Aralık 2023)
- İşsizlik sigortası koşullarını geçici olarak hafifletilmesine yönelik düzenlemelerin kalıcı hale getirilmesine dair yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)
- Çalışma izinlerinde ücret koşullarının geliştirilmesine yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)
- Yeni işe başlayanlar için desteğin azaltılmasına yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)
- Mesleğe giriş desteğinin sonlandırılmasına yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Ocak 2024)
- İşyeri merkezli tedbirlerin bildirilmesi koşullu işçi sendikalarına verilen devlet desteğinin kaldırılmasına yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Mart 2024)
- Etnik temelli derneklere devlet desteğinin kaldırılmasına yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 1 Şubat 2024)
- Özel gençlik merkezlerinde güvenlik ve önlemlerin artırılmasına yönelik yasal düzenleme (yürürlüğe giriş tarihi: 15 Aralık 2024)
- İsveç Sosyal Sigorta Kurumunun yanlış ödemeleri ödeme yapılmadan düzeltebilmesi imkânı getiren yasal düzenleme (15 Kasım 2024)

9.3.2. Sosyal Sigortalar

9.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2024 itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı (%)
Yaşlılık	%7	10,21
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)		0,60
İş Kazası/Meslek Hastalığı		0,20
Sağlık		3,55
Aile Sigortası		2,60
İşsizlik (işgücü Piyasası)		2,64
Genel İstihdam Vergisi		11,62
Toplam Prim Oranı		31,42

Kaynak: <https://www4.skatteverket.se>

9.3.2.2. Sigortalıların (19-65 Yaş) Doğum Yerlerine Göre Sayıları

2024 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
İsveç doğumlu	2.211.978	2.317.756	4.529.734
Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Türkiye doğumlu	190.966	221.477	412.443
Toplam Sigortalı	2.921.594	3.009.616	5.931.210

Kaynak: İsveç Sigorta Kurumu

İsveç Sigorta Kurumu verilerine göre 2024 yılı sonunda İsveç nüfusu 10,6 milyona ulaşmış ve bunların 6 milyonu 20-64 yaş grubunda olup temel sosyal güvenlik yardımları kapsamındadır. Öte yandan 2024 yılında sigortalı nüfusun %76'sı İsveç doğumlu iken %24'ü yabancı ülke doğumludur.

9.3.2.3. Türkiye’de ve İsveç’te İkamet Eden Türkiye Doğumlu Kişilere Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

İsveç’te 2.369.974 kişi emeklilik kurumundan aylık/ödenek almaktadır. Bunların 8.411'i Türkiye doğumludur. 332 kişi Türkiye’de ikamet etmekte ve aylık/ödenegi orada almakta iken 8.079 kişiye ise İsveç’te ödeme yapılmıştır. Aşağıdaki tablolarda temsili olarak Aralık ayında yapılan ödemeler ve yıllık toplam ödeme bilgisine yer verilmiştir.

Türkiye’de İkamet Edenlere Yapılan Ödemeler

Aralık 2024

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı (SEK)
Yaşlılık	-	2.400.000
Konut Yardımı	-	-
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	-	100.000
Toplam	332	2.500.000

Kaynak: İsveç Emekli Aylıkları Kurumu (Pensionsmyndigheten)

Toplam Ödemeler

2024 itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı (SEK)
Yaşlılık	-	29.300.000
Konut Yardımı	-	100.000
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	-	1.000.000
Toplam	393	30.400.000

Kaynak: İsveç Emekli Aylıkları Kurumu (Pensionsmyndigheten)

İsveç'te İkamet Edenlere Yapılan Ödemeler

Aralık 2024

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı (SEK)
Konut Yardımı	-	14.500.000
Yaşlılık	-	94.300.000
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	-	1.400.000
Toplam	8.079	110.200 000

Kaynak: İsveç Emekli Aylıkları Kurumu (Pensionsmyndigheten)

Toplam Ödemeler

2024 itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı
Konut Yardımı	-	171.700.000
Yaşlılık	-	1.105.900.000
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	-	17.000.000
Toplam	8.297	1.294.600.000

Kaynak: İsveç Emekli Aylıkları Kurumu (Pensionsmyndigheten)

9.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İsveç'te gelir getiren bir işte çalışan herkes iş kazasına karşı sigortalıdır. İş kazası terimi, işyerindeki bir kaza veya zarar veren bir etmenden kaynaklanan kaza anlamındadır. Meslek hastalığı ise, kimyasal madde, gürültü, titreşim gibi zararlı etkenlerden kaynaklanmış olabilir. Bu gibi hallerde İsveç Sosyal Sigortalar Kurumu'nun yaptığı ödemeler, gelir kaybını telafi etmeye dönük ödemeler, dış tedavi masrafları, sınır ötesi sağlık bakımı ve rehabilitasyon dahil sağlık bakımı, bazı hallerde hastalık yardımı ve özel destek cihazlarının masraflarıdır. Geride kalanlara ödenen tazminat ve cenaze masrafları ise İsveç Emekli Aylıkları Kurumunca yönetilmektedir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla daha önceki işini yapamaz hale gelenlere rehabilitasyon süreci boyunca tazminat ödenir. İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla çalışma kapasitesinde sürekli bir kayıp olması halinde, kişi bu kaza ya da hastalıktan dolayı gelirinde meydana gelen kaybı telafi edecek bir tazminata hak kazanır. Bu tazminat geçici ya da kalıcı olabilmekte ve miktarı bu kazaya uğranmamış olursa elde edilecek kazanç ile kaza sonrası elde edilmekte olan kazanç arasındaki farka göre hesaplanmaktadır. Kural olarak ödenecek tazminat tutarı taban fiyat tutarının 7,5 katını geçemez.

2024 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Hastalık izni kullanılan iş kazaları	19.359	22.926	42.285
İşçi ve bağımsız çalışanların yaşadıkları	18.680	21.445	40.125
Meslek hastalığı	9.625	4.213	13.838
Hastalık izni kullanılmayan iş kazaları	55.682	42.632	98.314
İşçi ve bağımsız çalışanların yaşadıkları	54.635	40.404	9.503
İşten ayrılırken veya işe gelirken yaşanan kazalar	10.572	5.952	16.524
Eski vakalar	1.143	1.058	2.201
Meslek hastalığı sayılmayan yaralanmalar	205	227	432

Kaynak: <https://www.av.se/globalassets/filer/statistik/arbetsskador-2024/arbetsmiljostatistik-arbetsskador-2024.pdf>

9.3.3. Aile Yardımları

İsveç sosyal güvenlik sistemi kapsamında aileler ve bakmakla yükümlü oldukları çocuklar için mali güvence yaratmak üzere ödenen çeşitli ödenek ve yardımlar bulunmaktadır.

9.3.3.1. Ebeveyn Yardımı (Föräldrapenning)

Doğum veya evlat edinme halinde ebeveynler her iki ebeveyn tarafından paylaşılmak üzere çocuğun doğumundan itibaren 480 günlük ücretli ebeveyn izninden yararlanabilmektedirler. Bu izin çocuk 8 yaşına gelene ya da okulun ilk yılını tamamlayana kadar ay, hafta, gün, hatta saat olarak kullanılabilir.

1 Ocak 2016'dan geçerli olmak üzere ebeveynlerden yalnız biri tarafından kullanılıp, diğerine devredilemeyen izin süresi 60 günden 90 güne çıkarılmıştır. Bu kural 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren doğan ve aynı tarihten itibaren evlat edinilen çocukların ailelerine uygulanmaktadır. Amaç izin süresinin babalar tarafından kullanımını artırmak suretiyle kadınların istihdamdan kopmalarının ya da uzun süreli ayrı kalmalarının önlenmesidir.

Ebeveyn yardımı ilk 390 gün ebeveynin gelirine göre, hastalık aylığına esas taban gelirin % 80'i ile o yılın taban gelir tutarının 10 katı arasında hesaplanmaktadır. 2024 yılında günlük ödenebilen en yüksek ebeveyn yardımı tutarı 1.218 SEK olmuştur. Hiç geliri olmayan ya da geliri düşük olan ebeveynlere minimum günlük ödeme tutarı olan 250 SEK'tir. Kalan 90 günde ise herkese 180 SEK olan asgari günlük tutar ödenmektedir.

2024 yılında ebeveyn yardımı kapsamında toplam 33,5 milyar İsveç Kronu ödenmiştir. Bu tutarın %64'ünü kadın, %36'sını erkek ebeveyn almıştır.

9.3.3.2. Çocuk Parası

Çocuk Ödeneği (Barnbädrag)

Çocuk ödeneği, “genel çocuk ödeneği” (allmänt barnbädrag), “süresi uzatılmış çocuk ödeneği” (förlängt barnbädrag) ve “geniş aile desteğinden” (flerbarnstillägg) oluşmaktadır. Genel çocuk ödeneği, 16 yaşına kadar (16 yaş dahil) İsveç’te yaşayan çocuklar için ödenmektedir. Çocuğu zorunlu eğitime ya da özel (special) eğitime devam eden ailelere ”süresi uzatılmış çocuk ödeneği” adıyla 16 yaştan sonra da ödenmeye devam edilmektedir. İki ya da daha fazla çocuğu için çocuk ödeneği, süresi uzatılmış çocuk ödeneği ya da öğrenci ödeneği alan olan ebeveynlere geniş aile desteği ödeneği ödenmektedir. Çocuk ödeneği kapsamında yapılan ödemeler vergiden muaftır.

İsveç’te 1 Aralık 2024 itibarıyla çocuk ödeneklerinden 1,7 milyon ebeveyn yararlanmıştır. Ödenen toplam çocuk yardımı 32,5 milyar İsveç Kronu ’dur.

2024 yılı itibarıyla (SEK)

Çocuk Sayısı	İsveç’te ikamet eden çocuklar için ödenen aylık çocuk parası miktarı	Geniş Aile Desteği Ödeneği	Aylık çocuk ödeneği ve geniş aile desteği toplamı	2024 yılında ortalama ödenen yıllık miktar
1	1.250	-	1.250	15.000
2	2.500	150	2.650	31.800
3	3.750	730	4.480	53.760
4	5.000	1.740	6.740	80.880

Kaynak: Social Insurance in Figures 2025

9.3.3.3. Diğer Aile Yardımları

Çocuk bakımı için geçici ebeveyn yardımı (Tillfällig föräldrapenning för vård av barn)

Çocuğu ya da çocuğunun bakıcısı hastalanan ebeveyn, çocuğuna bakmak için evde kalmak zorunda kaldığı 60 günlük süreye kadar geçici bir yardım almaya hak kazanmaktadır. Bazı durumlarda bu 60 güne bir 60 gün daha eklenebildiği gibi, ciddi bir hastalığa yakalanan 16 yaş altı çocuğu olan ebeveynlerin her ikisine birden çocuklarına bakabilmeleri için sınırsız süreli yardım verilebilmektedir.

Yardım tam gün, yarım gün veya günün belli bir süresi için alınabilmekte, yardımın miktarı hastalık yardımını almaya esas gelirin %80’i kadar olmaktadır. 2024 yılı içinde bu kapsamda %64’ü kadın ve %36’sı erkek 851.171 ebeveyne 33,5 milyar SEK tutarında ödeme yapılmıştır.

Doğum ve evlat edinme durumunda geçici ebeveyn yardımı (Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption)

Baba veya çocuğun ikinci ebeveyni, doğumdan veya evlat edinme tarihinden itibaren 10 gün süreyle gelir getirici işlerinden uzak kalmış olmak nedeniyle bu yardımdan yararlanır.

2024 yılı içinde 80.200 kişi bu yardımdan faydalanmış olup, bunların %98,5'i erkek ve %1,5'i kadındır. Ödenen toplam miktar 1 milyar SEK'tir.

Çocuğun ölümü halinde geçici ebeveyn yardımı (Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit)

Çocuğun ölümü halinde ebeveynler, gelir getiren işlerinden uzak kalmaları dolayısıyla 10 gün için bu yardımdan faydalanabilirler. 2024 yılında 600 ebeveynin yararlandığı bu yardım için ödenen toplam miktar 6 milyon SEK olmuştur.

Hamilelik Yardımı (Graviditetspenning)

İşveren, fiziksel performans gerektiren bir işte çalışan hamile kadını hamileliğin ilerleyen dönemlerinde kendisine uygun bir işe transfer edemez ise, çalışana hamileliğin son 2 ayında 50 güne kadar hamilelik yardımı ödenebilmektedir. İşyeri Ortamı Yasası gereği hamilelikte yapılması yasak bir iş söz konusu ise bu yasak süresince (tüm hamilelik süresi de olabilir) hamilelik yardımı ödemesi yapılır.

2019 yılı içinde hamilelik yardımından yararlananların sayısı 17.100 kadın olup, ödenen miktar 500 milyon SEK'tir. En çok yardımı alanların yaş grubu 25 – 34 yaş aralığında olup, en fazla doğum da bu yaş aralığında gerçekleşmektedir.

Nafaka Desteği (Underhållsstöd)

Hala eğitime devam eden çocuğu olan ebeveynler, 18 yaşına gelene kadar çocuklarının bakımından sorumludur. Çocuk devamlı olarak ebeveynlerinden biriyle yaşıyorsa, diğer ebeveynin çocukla birlikte yaşayan ebeveyne nafaka desteği ödemesi gerekmektedir. Ancak ayrı yaşayan ebeveyn ödeme yapmıyorsa ya da nafaka desteği miktarından daha az ödeme yapıyorsa, tek bir ebeveyn tarafından yurtdışından bir çocuk evlat edinildiyse veya çocuğun babası resmi olarak tespit edilemiyorsa Sosyal Güvenlik Kurumu aylık nafaka desteği ödemesi yapar. Nafaka ödeneğinden yararlanmak için çocuğun ve birlikte yaşadığı ebeveynin İsveç'te ikamet ediyor olması gerekmektedir.

Destegin miktarı 7 yaşına kadar olan çocuklar için 1.673 SEK'tir. Çocuk 15 yaşına geldiğinde destek miktarı 1.823 SEK'e çıkmakta, 15 yaşından sonra ise 2.223 SEK olmaktadır. Çocuk 18 yaşını doldurduktan sonra, eğitim hayatına devam ettiği, evlenmediği ve ebeveynlerinden biri ile veya velisi olan kişi ile birlikte yaşamaya devam ettiği sürece 20 yaşına kadar nafaka

ödeneginden yararlanmaya devam etmektedir. Ödeme 18 yaşından itibaren doğrudan çocuğa yapılır.

2024 yılında 168.500 kişi nafaka desteği ödeneginden yararlanmıştır. Toplam ödenen miktar 2,7 milyar SEK'tir. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenen nafaka yardımı tutarının önemli bir kısmı, nafaka ödemekle yükümlü ebeveyn tarafından Kuruma sonradan geri ödenmiştir. Nafaka yardımından yararlananların % 85'i kadın, % 15'i erkektir.

Barınma Ödeneği (Bostadsbidrag)

Çocuklu aileler ile 18 – 29 yaş arasındaki çocuksuz gençler barınma ödeneği başvurusunda bulunabilmektedirler. Ödenğin miktarı evde yaşayan kişi sayısı, evin maliyeti, büyüklüğü ve hanehalkının gelirine göre belirlenmekte ve ödenek bir defada en fazla müteakip 12 ay süreyle ödenmektedir. Ödenekten yararlanmak isteyen evli veya birlikte yaşayan çocuklu çiftler bireysel gelir testine tabidir. Ödenek miktarında;

- çocuklu çiftlerde partnerlerden birinin yıllık geliri 75.000 SEK'i aştığında,
- yalnız yaşayan ebeveynin yıllık geliri 150.000 SEK'i aştığında,
- yalnız yaşayan tek kişinin yıllık geliri 41.000 SEK'i aştığında ve
- birlikte yaşayan çocuksuz çiftin geliri yıllık 58.000 SEK'i aştığında indirimle gidilmektedir.

Barınma ödeneğinden genellikle yalnız yaşayan ebeveynler ve özellikle de kadınlar yararlanmaktadır. 2024 yılında %68'i yalnız yaşayan anneler, %12'si yalnız yaşayan babalar ve %20'i birlikte yaşayan ebeveyn çiftlere verilmiştir. Barınma yardımı kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu toplam 4,3 milyar SEK harcama yapmıştır.

9.3.4. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

(Primli Sosyal Sigorta Ödenegine Bağlı Olarak Verilen İlave Yardımlar-1408/71 EEC Annex IIa)

Hastalık veya engeli bulunan çocuğu olan ebeveynlere ödenen çocuk ödeneği (Vårdbidrag)

Bu ödenek, çocuğu özel bakıma veya gözetime ihtiyaç duyan anne babalara en az 6 ay süre ile ödenmektedir. Ödenek, çocuğun 19 yaşına girdiği yılın Haziran ayına kadar ödenmeye devam edilmektedir. Özel bakım veya gözetim ihtiyacının çocuğun hastalık veya engelinden kaynaklanması gerekmektedir.

1 Ocak 2019'dan itibaren bu ödenğe başvurular kaldırılmıştır. Daha önceden başvurup ödenğe hak kazananlar bu haktan yararlanmaya devam ederken, bir geçiş süreci içinde bu ödenğin yerini çocuk bakım ödeneği (omvårdnadsbidrag) ile çocuklar için ilave bakım ödeneği (merkostnadsersättning) almıştır.

Çocuk bakım ödeneği (omvårdnadsbidrag), engelli çocuğun engeli bulunmayan kendi yaşındaki bir çocuğa nazaran ihtiyaç duyduğu bakım ve gözetim temel alınarak ödenmektedir. Ödenek, herhangi bir nedenle engelli olan çocuğa sahip ebeveyne en az 6 ay süre ile bakım ve

gözetim sağlaması halinde, ebeveyn ve çocuğun İsveç'te sigortalı olması koşuluyla verilmektedir. 2024 yılında bu ödenekten 95.500 çocuk yararlanmıştır. Bunların %35'i kız %65'i erkektir.

İlave bakım ödeneğinden (merkostnadsersättning) yararlanmaya hak kazanmak için çocuğun en az 6 ay süren engellilik hali bulunması, çocuğun engeli dolayısıyla maliyetin bulunması ve ebeveyn ve çocuğun İsveç'te sigortalı olması gerekmektedir. 2024 yılında bu ödenekten 1700 çocuk yararlanmıştır.

Engelli Ödeneği (Handikappersättning)

Engelli olması nedeniyle günlük hayatında evde veya işyerinde yardıma ihtiyaç duyan ya da engeli nedeniyle ilave masraflara katlanmak zorunda olanlara ödenmektedir. 19 yaşına girilen yılın Temmuz ayından itibaren ödenir ve ödeneye hak kazanmak için engellilik halinin 65 yaşından önce ortaya çıkmış olması gerekir.

Ödenek miktarı yardım ihtiyacı ve masraflarla orantılı olarak o yılın taban fiyat tutarının %36, %53 veya %69'u oranında ödenmektedir. 2024 yılında bu seviyelere karşılık gelen aylık miktarlar sırasıyla 1.719, 2.531 ve 3.295 SEK'tir. Görme engeli ve ağır işitme kaybı olan engelliler, engellilik halinin 65 yaşından önce ortaya çıkmış olması koşuluyla mutlaka engelli ödeneği alırlar. 2024 yılında 36000 kişi engelli ödeneğinden faydalanmıştır. Yıl içinde toplam 951 milyon ödeme yapılmıştır. Yararlanıcıların %54'ü kadın %46'sı erkektir.

Emekli ve Hastalık Aylığı Alanlara Ek Barınma Ödeneği (Bostadstillägg till personer med aktivitetsersättning eller sjukersättning)

İsveç'te ikamet eden, emekli aylığı ya da malul aylığı (sjukersättning/ aktivitetsersättning) alan ve düşük gelirli olan kişilere ödenmektedir. Ek barınma ödeneği ve özel ek barınma ödeneğinden oluşmaktadır.

Ek barınma ödeneği, genel emekli aylığına ve hastalık yardımlarına ilaveten ödenmektedir. Malullük ya da aktivite aylığı alanlara ödenen barınma ödeneği Sosyal Sigortalar Kurumu (Försäkringskassan); emeklilik aylığı, dul aylığı ve diğer yardımlardan yararlananlara ödenen barınma ödeneğini ise Emeklilik Kurumu (Pensionsmyndigheten) tarafından ödenmektedir. Ödenen miktar, evin maliyeti ve sigortalının geliri ve net mal varlığına göre belirlenmektedir. Vergiden muaftır. 2024 yılında bekâr bir kişiye ödenen azami miktar aylık 7.500 SEK, evli kişiye ödenen azami miktar 3.750 SEK'tir.

Özel ek barınma ödeneği, ek barınma ödeneğine ilaveten ödenmektedir. Bu ödeneği almak için makul miktarda barınma masrafı ödeniyor olması gerekmektedir. 2024 yılında bekâr bir kişiye ödenen azami miktar aylık 7,333 SEK, evli kişiye ödenen azami miktar 5,899 SEK'tir.

9.3.5. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

İşyeri Aylığı (Tjänstapension)

Emeklilik sisteminin ikinci ayağını oluşturmaktadır. İşveren ile çalışan arasında ücret anlaşmalarında tespit edilen, yönetimi, fonu ve ödemeleri buna bağlı olarak belirlenen sistemdir. İşçi ve işveren arasında toplu sözleşmelere ya da bireysel iş sözleşmelerine dayalı emeklilik olarak da adlandırılan tamamlayıcı bir aylık sistemidir.

İsveç'te dört büyük işyeri emeklilik anlaşması bulunmaktadır. Çalışanın hangi anlaşma kapsamına dahil olacağı çalıştığı sektöre ve doğduğu tarihe göre belirlenmektedir (belediye ve şehir konseyinde çalışanlar, kamu sektöründe çalışanlar, özel sektörde çalışanlar).

İşyeri emekli aylığında emekliliğe esas gelir alt ve üst sınırı bulunmaz. Anlaşmaların çoğunda emekli aylığı alma yaşı 55 olsa da, 55 yaşında bağlanan aylık oldukça düşük olmakta, yüksek aylık için 65 yaşını beklemek gerekmektedir. Kamu sektörü çalışanları işyeri emekli aylığını en erken 61 yaşında alabilmektedir. Bağımsız çalışanların işyeri emekliliği bulunmamaktadır.

İlave Emekli Aylığı (Guarantee Pension)

Garanti emekliliği İsveç'te ikamet eden ve çok az geliri olan ya da hiç geliri olmayan bireylere temel sosyal güvence sağlayan ilave emekli aylığıdır. Merkezi hükümet bütçesinin vergi gelirleri ile finanse edilmektedir. 66 yaşından itibaren ödenen garanti aylığına hak kazanmak için 16 yaşından itibaren en az 3 yıl, aylığın tamamına hak kazanmak için ise en az 40 yıl İsveç'te ikamet etmiş olmak gerekmektedir. AB ülkelerinde veya AEA ülkelerindeki ikamet süreleri de dikkate alınmakta ancak bu durumda en az bir yıl İsveç'te yaşamış olmak veya çalışmış olmak gerekmektedir.

2026'den itibaren garanti aylığına hak kazanma yaşı kademeli olarak artacaktır. Aylık miktarı başka bir emekli aylığı alma durumunda azalmaktadır. Garanti aylığı İsveç'te ikamet edenlere ödenen bir aylık olup, İsveç dışında ikamet edenlere garanti aylığı ödenmemektedir.

9.3.6. Sosyal Yardımlar

İsveç'te gelir/varlık testine göre tabi olarak aile ya da bireye yapılan aylık asgari geçim yardımı kapsamında, barınma ödeneği, emekliler için bakım desteği ve bakım desteğine ek telafi yardımı yapılmaktadır.

9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ

İsveç eğitim sistemi merkezi değildir. İsveç'teki okullar genellikle belediyeler tarafından finanse edilmekte ve yönetilmektedir. Belediyelerin yönettiği bu okullar dışında İsveç müfredatını takip eden ve bir kısmı hükümet tarafından desteklenen bağımsız okullar ile farklı ülkelerin müfredatını takip eden bazı özel okullar bulunmaktadır. İsveç okul sisteminde eğitim faaliyetlerinin ana sorumluluğu belediye okullarında belediyelere, bağımsız okul ve bağımsız anaokullarında ise sorumlu yetkililere aittir. Bağımsız okulların sayısı da azımsanamayacak kadar fazladır. Bu okulların dışında çok az sayıda devlet/bölge okulu ve uluslararası okullar da mevcuttur.

İsveç'te her akademik yıl, bir güz ve bir bahar yarıyılı olmak üzere iki yarıyıldan oluşur. Zorunlu eğitim 6 yaşında başlar. 10 yıl sürer. Devlet okulları zorunlu eğitim süresince ücretsizdir. Eğitim kademeleri ve süreleri aşağıda verilmiştir:

Okul Öncesi Eğitimi	1-5 yaş arası kapsar. Okul öncesi eğitimi zorunlu değildir.
Anasınıfı (förskolaklass)	Zorunludur. 1 yıl sürer. 0. sınıf olarak adlandırılır.
Zorunlu Eğitim Dönemi (Grundskola)	Zorunludur. Toplam 9 yıl sürer. 1.-9. sınıfları kapsar. Kendi içinde üç kısımdır. İlk kısım 1.-3. sınıflar (lågstadiet), orta kısım 4.-6. sınıflar (mellanstadiet), üst kısım 7.-9. sınıflar (högstadiet) olarak adlandırılır.
Lise	Zorunlu değildir. 3 yıl sürer. 10.-12. sınıfları kapsar.

9.4.1. Sayısal Veriler

9.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023-2024 öğretim yılı itibarıyla

Okul Tipi	Öğrenci/ Çocuk Sayısı	Okul Birimi Sayısı	Eğitim Sağlayıcı Sayısı	Belediye Sayısı
Okul Öncesi Okullar	501.193	9.129	2.197	290
Ana Sınıfı Eğitimi	119.081	3.533	752	290
Zorunlu Okul (İlköğretim, 1.-9.)	1.110.068	4.667	836	290
Sami Okulu	195	5	1	4
Öğrenme Güçlüğü Çekenler için Zorunlu Okullar	16.016	600	379	285
Özel İhtiyaçlılar İçin Zorunlu Okullar	764	10	1	6
Liseler	367.013	1.296	446	250
Öğrenme Güçlüğü Çeken Öğrenciler için Liseler	7.183	236	172	151

Kaynak: Eğitim Müşavirliği verileri

9.4.1.2. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sayısı

İsveç'te meslek eğitimi devlet, yerel yönetim, sosyal taraflar ve özel sektör işbirliği ile örgün eğitim sistemi içinde lise ve üstü düzeyde öğrencilere, yetişkin eğitimi şeklinde işsizlere ve istihdam piyasasına girmelerini sağlamak üzere dil ve adaptasyon eğitiminin bir parçası olarak ülkeye yeni gelen göçmenlere sunulmaktadır.

Örgün eğitim sistemi içinde ilk 9 yıllık zorunlu eğitimin ardından 3 yıllık lise ve üstü düzeyde mesleki eğitim programları mevcuttur.

Lise sonrası 3 yıllık Meslek Yüksek Okullarında ise meslek yüksek eğitimi, üniversiteler, yerel makamlar ve özel eğitim kurumları vermektedir. Öğrenci (ya da velisi/vasisi), işveren ve okul arasında bir anlaşma imzalanmaktadır. Meslek yüksek eğitimi okullarda örgün eğitim ya da çıraklık eğitimi şeklinde verilmektedir. Okullarda verilen eğitim, işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda ve işverenler ve iş dünyası ile yakın işbirliği ile şekillendirilmektedir. İşgücü piyasasındaki gelişmeler doğrultusunda programlar ve uzmanlık alanları değiştirilebilmektedir. İş dünyasının temsilcileri gerek okulların yönetim kurulunda yer alarak, gerek projelere katılarak, ders vererek ya da öğrencilere iş fırsatları sunarak eğitimde aktif rol almaktadır.

2024 yılında Ulusal Mesleki Eğitim ve Uygulamaları (NY) adı altında lise ve üzeri eğitim seviyesindeki kişiler için istihdam piyasasının gereklilikleri göz önüne alınarak yeni bir mesleki eğitim programı başlatılmış ve 2026 yılına kadar sürdürülmesi beklenmektedir.

2024 yılında mesleki eğitim programlarına 104.500 kişi başvurmuş, 77.000 kişi programlara kabul edilmiştir. 2024 yılında mesleki eğitimdeki toplam öğrenci sayısı 87.200 iken 35.400 tanesi 2024 yılında programlara başlamıştır.

9.4.1.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Anne ve/veya babası yabancı olan çocukların evde günlük olarak konuşulan anadilde eğitim hakkı bulunmaktadır. Haftada bir saat olan anadil derslerini atanmış Türk öğretmenler vermektedir. Öğretmenler MEB kaynaklı kitaplar kullanabildikleri gibi kendi ders materyallerini kendileri de hazırlayabilmektedir. İsveç genelinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında 133 anadil Türkçe öğretmeni görev yapmıştır.

2023-2024 eğitim öğretim yılında Türkçe anadil dersine kayıtlı öğrenci sayısı 4.474'tür. Türkçe anadil eğitimine katılan öğrencilerin bulunduğu zorunlu okul sayısı 1.004'tür. 2023/2024 eğitim-öğretim yılında Türkçe derslerine katılım durumunu gösteren tablolar aşağıda yer almaktadır.

Anadil Türkçe Derslerine Katılım Durumu

2023-2024 öğretim yılı itibarıyla

Sınıf	Kız Öğrenci Sayısı	Erkek Öğrenci Sayısı	Toplam
1	268	277	545
2	309	286	595
3	323	292	615
4	273	283	556
5	243	223	466
6	223	179	402
7	226	206	432
8	209	190	399
9	240	224	464
Toplam	2.255	2.128	4.474

Kaynak: Eğitim Müşavirliği

Anadil Türkçe Derslerine Katılım Durumu

2018-2024

Eğitim-Öğretim Yılı	Kız	Erkek	Toplam
2018-2019	2.126	1.978	4.104
2019-2020	2.155	2.003	4.158
2020-2021	2.162	2.046	4.208
2021-2022	2.200	2.048	4.248
2022-2023	2.255	2.128	4.383
2023-2024	2.314	2.160	4.474

Kaynak: Eğitim Müşavirliği

Anadil Türkçe derslerine katılan öğrenci sayısının en fazla olduğu belediyeler Stockholm (810), Botkyrka (576), Malmö (464), Göteborg (399), Huddinge (304) ve Haninge (200)'dir.

9.5. GÖÇ VE UYUM

9.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

9.5.1.1. İsveç Vatandaşlık Kanunda Değişiklik

İsveç Vatandaşlık Kanunda vatandaşlık almayı güçleştirecek yönde yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. (Yürürlüğe giriş tarihi:1/10/2024)

İsveç vatandaşlığı Kanunda yapılan değişiklik ile 15 yaşını doldurmuş ve 21 yaşından gün almamış olan çocuk ve gençlerin vatandaşlık alması koşulları zorlaştırılmıştır. Başvuru yapan bu yaş grubundaki kişi ağır bir suç işlemiş ise, İsveç güvenlik kurallarına bir tehdit oluşturuyorsa, toplumdaki diğer kişilere zarar ve tehdit oluşturan herhangi bir grup veya oluşumun üyesi ise İsveç vatandaşlığı alamayacaktır.

Bir diğer değişiklik ise kırılgan gruplar için vatandaşlığın korunmasına yöneliktir. Korunmaya muhtaç ve destek alması gerektiği düşünülen çocukların aile zoru ile İsveç vatandaşlığından çıkması güçleştirilmiştir. Bu durumdaki çocukların 12 yaş üzeri olması durumunda çocuğun rızasının olması şartı getirilmiştir. İsveç vatandaşlığından çıkma için sunulan gerekçelerin yetersiz görülmesi halinde karar reddedilebilecektir. Bu Kanun ile mağdur duruma düşebilecek kadın ve çocukların korunması hedeflendiği İsveç makamlarınca dile getirilmiştir.

9.5.1.2. Nefret suçları, İslam Karşıtlığı ve Ayrımcılık

İsveç Eşitlik Ombudsmanı 2022 yılı Raporuna göre Müslümanlara karşı ayrımcılık İsveç'te yaygın olarak görülmektedir. Raporda sağlık bakım merkezlerinde bazı sağlık görevlilerinin Müslüman olduğu için kişiye hizmet vermeyi reddettiği ya da Müslüman olduğu için kötü muamele ettiği vakaların yaşandığı belirtilmiştir. Bununla birlikte sağlık ocaklarında ya da aile hekimliklerinde başörtülü oldukları için kötü muamele gören kişilerin olduğu bilgisine yer verilmiştir. İsveç Eşitlik Ombudsmanı 2023 yılı Raporu ise pek çok çocuğun okulda etnik köken ya da dini inanış nedeniyle okulda çalışanlar ya da akranlar tarafından kötü muameleye maruz kaldığının altını çizmektedir. Ulusal Suç Önleme Konseyinin polis kayıtlarına istinaden hazırladığı 2023 yılı raporuna göre pek çok nefret suçu raporlanmamaktadır. Konseyin Raporuna göre nefret suçlarının %53'ü yabancı düşmanlığı ve ırkçılık temelli iken, ikinci sırada %16 ile dini temelli nefret suçları gelmektedir. Bunlar içinde en yaygın olanı %8 ile İslam karşıtlığı nedeniyle işlenenlerdir.

Konsey, Mayıs 2024 tarihinde yaptığı açıklamada Hamas'ın İsrail'e yaptığı saldırının gerçekleştiği 7 Ekim'den 31 Aralık 2023 tarihine kadarki sürede bir önceki yıla kıyasla İslam karşıtlığı motivasyonu ile işlenen nefret suçlarında %24 artış olduğunu belirtmiştir.

9.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

9.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Dernek Türü	Sayı
Federasyon	4
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	8
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	10
İşadamları Dernekleri	-
Soydaş Federasyonlar/Soydaş Dernekler	7

Kaynak: Büyükelçilik Kayıtları

9.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İsveç, Kralın rolünün törensel görevlerle sınırlı bulunduğu anayasal bir monarşidir. Dünyanın en eski monarşilerinden biri olan İsveç'te Bernadotte ailesinden gelen Kral Carl XVI Gustav 1974 tarihli Anayasa ve Parlamento Yasasıyla kendisine verilen görevleri yerine getirmektedir. Ülkedeki parlamenter demokrasi, ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde örgütlenmiş bir yönetim sistemine dayanmaktadır. İsveç'in Avrupa Birliği'ne girmesiyle, bu örgütlenme yapısına dördüncü bir basamak daha eklenmiştir.

Parlamento, belediye ve il meclisi seçimleri her dört yılda bir gerçekleştirilmektedir. Seçim günü itibarıyla 18 yaşını dolduran tüm İsveç vatandaşları oy kullanma hakkına sahiptir. Ülkenin milli meclisi Riksdag'ın 349 üyesi bulunmaktadır. Meclis seçimlerinde aday olabilmek için seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olmak ve bir siyasi parti tarafından aday gösterilmek gerekmektedir.

İsveç'te 11 Eylül 2022 tarihinde düzenlenen seçimlerden sonra kurulan koalisyon hükümeti 18 Ekim 2022 tarihinde görevine başlamıştır. Parlamento seçimleri dört yılda bir yapılmaktadır. Seçim sonrasında Hristiyan Demokratlar, Liberal Parti ve İlmli Parti hükümeti kurmuştur. Başbakan 1963 doğumlu İlmli Partili Ulf Kristersson'dur. Kabinede 23 Bakan bulunmaktadır. 2026 yılının Eylül ayında genel seçimlerin olması öngörülmektedir.

2022 yılında İsveç'te gerçekleştirilen genel seçimler sonucunda seçilen Türkiye kökenli 6 Milletvekili bulunmaktadır.

10. İSVİÇRE

10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

10.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.492.862	1.250.746	38.519
Kadın	4.642.634	1.117.618	34.306
Toplam	9.135.496	2.368.364	72.825

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı

*Sadece Türk vatandaşlığı olanlar

10.1.2. İsviçre'deki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Çifte Vatandaşların Sayısı*	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı**
2024	1.335	72.825
2023	1.413	71.057
2022	1.657	69.182
2021	1.484	68.100
2020	1.362	67.083

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı

*İsviçre'de çok vatandaşlığın yasal olarak tanındığı 01.01.1992 tarihinden beri rapor yılına kadar toplam 72.392 vatandaşımız İsviçre vatandaşlığına geçmiştir. Aynı zamanda İsviçre vatandaşlığı olanlar istatistiklerde İsviçreli olarak kayıtlı olup çifte vatandaşlardan günümüzde hayatta olanların veya İsviçre'de halen ikamet edenlerin sayıları hakkında ayrı istatistiki veri yayımlanmamaktadır.

** Sadece Türk vatandaşlığı olanlar.

10.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vatandaş	Çifte Vatandaş*	Türk Vatandaşı	Çifte Vatandaş**	
0-5	1.671	-	1.574	-	3.245
6-15	3.962	-	3.967	-	7.929
16-17	701	-	622	-	1.323
18-64	28.379	-	24.110	-	52.489
65+	3.806	-	4.033	-	7.839
İsviçre Toplamı	38.519	-	34.306	-	72.825

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

*Çifte vatandaşlar istatistiklerde İsviçreli olarak yer aldığı için bu başlık altında veri bulunmamaktadır.

**Çifte vatandaşlığa sahip vatandaşlarımız dâhil değildir.

10.1.4. İsviçre'deki Vatandaşlarımızın Görev Bölgemizdeki İdari Yapılanmaya (Kantonlara) Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Kanton adı	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vatandaşı	Çifte Vatandaş*	Türk Vatandaşı	Çifte Vatandaş	
Zürich	7.219	-	6.389	-	13.608
Luzern	1.145	-	947	-	2.092
Schwyz	510	-	451	-	961
Glarus	266	-	223	-	489
Zug	596	-	530	-	1.126
Basel-Stadt	2.930	-	2.767	-	5.697
Basel-Landschaft	2.835	-	2.716	-	5.551
Schaffhausen	534	-	487	-	1.021
Appenzell A.Rh.	220	-	189	-	409
Appenzell I.Rh.	35	-	30	-	65
St. Gallen	2.520	-	2.119	-	4.639
Graubünden	377	-	301	-	678
Aargau	5.393	-	4.886	-	10.279
Thurgau	1.317	-	1.189	-	2.506
Genel Toplam	25.897	-	23.224	-	49.121

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

* Çifte vatandaşlar istatistiklerde İsviçreli olarak yer aldığı için bu başlık altında veri bulunmamaktadır.

10.1.5. İsviçre Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı	
	İsviçre Geneli	Görev Bölgemiz
Türk	72.825	49.121
İtalyan	346.981	169.721
Alman	332.132	268.506
Portekizli	263.028	78.200
Fransız	173.353	21.822
İspanyol	100.528	43.508
Sırp	55.811	40.063
Avusturyalı	48.248	40.457
İngiliz	37.589	19.325
Hollandalı	22.707	14.061
Diğer	915.162	529.364
Yabancı Toplam	2.368.364	1.274.148

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

10.1.6. İsviçre'ye Gelen ve İsviçre'den Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen		Ayrılan	
	İsviçre	Görev Bölgesi	İsviçre	Görev Bölgesi
2024	3.590	2.054	632	400
2023	3.788	2.167	673	399
2022	3.359	1.747	676	424
2021	3.099	1.741	730	485
2020	2.712	1.492	688	476

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

10.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2024	620	246	310

Kaynak: T.C. Zürih Başkonsolosluğu

10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

10.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Sağlık sorunları bulunan kişilerin mümkün olduğunca birincil işgücü piyasasında kalmasını veya hızla yeniden entegre edilmesini destekleyen işbirliği anlaşması, İsviçre İşverenler Birliği (SAV) ile Federal İçişleri Bakanlığı (EDI) arasında 2022 yılı sonunda imzalanmıştır.

Özellikle artan işgücü açığı dikkate alındığında, sağlık sorunları yaşayan bireylerin mesleki entegrasyonu, işverenler açısından önemli bir konu haline gelmiş; bu durum, entegrasyonun ve birincil işgücü piyasasında kalmanın daha güçlü şekilde teşvik edilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur.

Bu kapsamda, 1 Mayıs 2024 itibarıyla uygulanmaya başlayan önlemlerin odağında, “kaynak odaklı entegrasyon profili”nin (REP) sektöre özgü uyarlanması yer almaktadır. Teknolojik olarak güncellenen ve işverenlerin kullanımına sunulan bu modüler çevrimiçi araç, hastalık veya kaza nedeniyle uzun süreli işten ayrılan çalışanların mevcut kaynakları dikkate alınarak kademeli şekilde iş yaşamına geri dönmelerini sağlamayı hedeflemektedir.

REP, ilgili sektörlerdeki mesleklerin özel gereksinim profillerine uyarlanmış; mobil ve web uygulaması formatında erişime açılmıştır. Böylece çalışanlara, işverenlere ve hekimlere, işin sürdürülmesi veya işe dönüşün mümkün olduğunca hedefe yönelik ve verimli şekilde gerçekleştirilmesi için etkili bir araç sağlanmıştır.

2024 Yılı İş Piyasası Değerlendirmesi

İşsizlik ve kısa çalışma: 2023 yılı ortasından itibaren gözlenen işsizlik rakamlarında hafif artış eğilimi 2024 yılında da devam etmiştir. Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı yıl içerisinde kademeli olarak %2,2’den (Ocak 2024) %2,6’ya (Aralık 2024) yükselmiştir. Yıllık ortalama işsizlik oranı %2,4 olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılında işsizlerin yıllık ortalama sayısı 112.563 olup bu sayı 2023 yılına göre 19.027 kişi (%20,3) daha fazladır. Kayıtlı işsiz sayısı yılın ilk yarısında 113.175’ten (Ocak-Haziran 2024) 104.518’e, takip eden aylarda sürekli artış göstererek Aralık 2024’te 130.293’e ulaşmıştır.

2024 yılında iş arayanların ortalama sayısı 184.529 olmuştur. Ocak 2024 sonu itibarıyla 182.253 kişi iş arayan olarak kayıtlıyken, bu sayı Haziran ayı sonunda 174.964’e düşmüş, ardından işsizlik rakamlarıyla uyumlu olarak yükselerek Aralık 2024 sonu itibarıyla artarak 209.024’e yükselmiştir.

2024 raporlama yılı için ortalama işsizlik oranı %2,4 olup bu da 2023 yılına (%2,0) kıyasla 0,4 puanlık bir artışa karşılık gelmektedir. Bu durum, işsizlik oranının, 2010-2020 dönemi baz alınarak %2,8 olarak tahmin edilen döngüsel olarak nötr işsizlik oranının altında kaldığı anlamındadır.

Genç işsizlik oranı (15-24 yaş arası) yıl için ortalama %2,3 (2023'e kıyasla 0,3 puan artmıştır) ve ileri yaştaki çalışanlar (50-64 yaş arası) için işsizlik oranı ise %2,2 (2023'e göre 0,3 puan artmıştır) olmuştur. Orta yaş grubunda (25-49 yaş arası) işsizlik oranı bir önceki yıla göre 0,5 puan artarak %2,7'ye çıkmıştır.

2024 yılı Ekim ayının sonuna kadar yaklaşık 133 milyon İsviçre Frangı tutarında kısa çalışma tazminatı ödenmiştir. Bu aynı zamanda harcamaların bir önceki yıla göre yaklaşık iki katı tutarında olmuştur.

10.2.2. Sayısal Veriler

10.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	2.887.000	2.454.000	5.341.000
İsviçreli	1.802.000	1.701.000	3.504.000
Yabancı	1.084.000	752.000	1.837.000
Türk	-	-	46.189

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch

Not: Çalışan vatandaşlarımız hakkında cinsiyete veya kantonlara göre ayrı veri mevcut değildir. Ortalama çalışan sayısı (46.189) aylık raporlarımızda yer alan İsviçre'deki genel işsizlik sayısı ve oranından hareketle hesaplanmıştır.

10.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

İsviçre İstatistik Dairesince yayımlanan İsviçre İşgücü Anketi'nin (SAKE - Schweizerische Arbeitskräfteerhebung) verilerine göre, İsviçre'de yaşayan 25-39 yaş aralığındaki vatandaşlarımızın %45,6'sı, 40-54 yaş aralığındakilerin %41,9'u ve 55-64 yaş aralığındakilerin %12,5'i çalışmaktadır.

10.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Görev bölgemizdeki kantonlarda yaşayan vatandaşlarımızın yaklaşık %50'si hizmet (ağırlıklı olarak finans ve sigorta hizmetleri, imalat ve satış, temizlik, sağlık ve sosyal hizmetler, konaklama ve gastronomi) sektöründe, %20'si motorlu taşıtların bakım ve onarımı, metal-makine alanında, %25'u inşaat, ulaştırma ve depolama, tarım, tekstil sektöründe, %5'i kuru temizleme, kozmetik ve kuaför salonları gibi diğer hizmetlerde istihdam edilmektedir.

10.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Federal İstatistik Dairesi tarafından bağımsız çalışan vatandaşlarımıza ilişkin özel bir istatistiki veri yayımlanmamaktadır. Ancak, son 10 yıllık verilere göre İsviçre Ticaret Siciline her yıl ortalama 46.552 yeni şirket kaydedilmiştir.

2024 yılında 52.978 yeni şirketin kurulmasıyla, son on yılın en yüksek seviyesine ulaşılmış ve bu rakam, önceki yıllar ortalamasına kıyasla %13,8 oranında artış göstermiştir. Söz konusu artışta özellikle üç sektör ön plana çıkmıştır: zanaat, danışmanlık ve gayrimenkul hizmetleri.

Aynı yıl itibarıyla İsviçre’de toplam 686.000 kişi kendi nam ve hesabına çalışmakta olup, bunların 408.000’i erkek, 278.000’i kadındır. Bu grubun 520.000’i İsviçre vatandaşı, 166.000’i ise yabancısıdır.

9.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Federal kapsamda, ülkedeki tüm işveren ve çalışanları bağlayan sabit bir asgari ücret belirleme uygulaması bulunmamaktadır. Ortalama aylıklar sektörlere, çalışılan (dağlık-düzlük) bölgeye, mevsimsel koşullara, meslek odaları tavsiyelerine, toplu iş sözleşmelerine, güncel sosyoekonomik durumun yanı sıra arz-talep durumuna, çalışanın eğitim düzeyine, yaşına, hizmet yılına, işteki performansına göre eşitlik perspektifinden bakıldığında Anayasaya aykırı olmasına rağmen, cinsiyetine ve milliyetine göre belirlenmektedir. İşyerleri tarafından iş yüküne, iş sürecine, vasıflı-vasıfsız, kadın-erkek ayrımına göre saatlik, günlük, haftalık ve aylık ücret uygulanabildiği gibi, 13. maaş, fazla mesai ve gece çalışması karşılığında ikramiye ve tazminat da verebilmektedirler. Ancak İsviçre genelinde pek çok çalışanın toplu iş sözleşmesi olmadığından İsviçre’nin tamamı için bir asgari gelirden söz edilememektedir.

Sektörlere Göre Ortalama Aylık Ücretler (CHF)

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Meslekler	Özel + Kamu Sektörleri (Federal Hükümet, Kantonlar, İlçeler, Belediyeler, Şirketler)		
	Genel Ortalama Ücretler	Kadın	Erkek
Toplam	6.788	6.397	7.066
Yöneticiler	10.056	8.929	10.608
Genel müdür, yönetim kurulu üyesi, üst düzey idari personel, yasama organları	10.770	9.341	11.216
Ticari sektördeki yöneticiler	10.046	8.813	11.001
Üretim ve uzmanlaşmış hizmetlerdeki yöneticiler	9.585	9.302	9.697
Otel, restoran, perakende ve diğer hizmetlerdeki yöneticiler	6.118	5.714	6.381

Entelektüel ve bilimsel meslekler	8.726	8.155	9.412
Doğa bilimcileri, matematikçiler ve mühendisler	8.468	7.432	8.745
Sağlık mesleklerinde uzmanlar	7.728	7.549	8.386
Öğretmenler	9.375	8.969	10.292
İşletme ekonomistleri ve benzeri uzmanlar	9.385	8.411	10.216
Bilgi ve iletişim teknolojisi uzmanları	9.703	9.174	9.795
Avukatlar, sosyal bilimciler ve kültürel alanda uzmanlar	8.829	8.558	9.324
Teknisyenler ve eşdeğer teknik olmayan meslekler	7.325	6.667	7.798
Mühendislik ve benzeri uzmanlar	7.319	6.544	7.433
Sağlık sektöründe yardımcı meslekler	5.963	5.873	6.588
İş ve ticaret uzmanları ve idari uzmanlar	7.793	7.257	8.548
Hukuk, sosyal, kültürel ve ilgili profesyoneller	6.827	6.811	6.850
Bilgi ve iletişim teknisyenleri	7.588	7.224	7.671
Meslekler	Özel + Kamu Sektörleri (Federal Hükümet, Kantonlar, İlçeler, Belediyeler, Şirketler)		
	Genel Ortalama Ücretler	Kadın	Erkek
Ofis çalışanları ve ilgili meslekler	6.204	6.182	6.260
Genel ofis ve sekreterlik personeli	6.413	6.307	6.834
Müşteri teması olan ofis çalışanları	5.793	5.653	6.391
Finans ve muhasebe, istatistik ve malzeme yönetiminde ofis personeli	5.910	6.072	5.847
Diğer ofis çalışanları ve ilgili meslekler	6.233	6.071	6.540
Hizmet meslekleri ve satış elemanları	4.986	4.841	5.313
Kişisel hizmetler alanındaki meslekler	4.784	4.612	5.040
Satış personeli			
Bakım meslekleri	4.882	4.760	5.407
Koruma kuvvetleri ve güvenlik görevlileri	5.370	5.326	5.599
	6.549	6.176	6.653
Tarım, ormancılık ve balıkçılık uzmanları	5.479	5.032	5.579
Tarımda vasıflı işçiler	5.458	5.032	5.558
Ormancılık, balıkçılık ve avcılıktaki vasıflı işçiler – pazar üretimi	5.798	-	5.798

El sanatları ve ilgili meslekler	6.049	5.150	6.118
Elektrikçiler hariç inşaat ve bitirme uzmanları ve ilgili meslekler	6.066	5.525	6.084
Metal işçileri, mekanikçiler, polimekanikçiler, üretim mekaniği ve ilgili meslekler	6.217	5.437	6.237
Hassas zanaatkarlar, matbaacılar ve zanaatkarlar	5.866	5.356	6.253
Elektrikçiler ve elektronik teknisyenleri	6.206	5.253	6.244
Gıda işleme, giyim imalatı ve ilgili el sanatları ticareti	5.099	4.805	5.350
İşletim sistemleri ve makineler ve montaj işleri	5.693	4.950	5.820
Sabit sistemlerin ve makinelerin çalıştırılması	5.715	4.941	5.995
Montaj işleri	5.725	4.654	5.987
Mobil ekipmanların sürülmesi ve çalıştırılması	5.673	5.465	5.678
Vasıfsız işçiler	4.990	4.442	5.394
Temizlik personeli ve yardımcıları	4.356	4.281	4.627
Tarım, ormancılık ve balıkçılıkta yardımcılar	4.840	4.118	4.908
Madencilik, inşaat, imalat ve ulaştırmada yardımcı personel	5.403	4.612	5.614
Yiyecek hazırlamada yardımcı personel	4.227	4.230	4.225
Atık bertaraf personeli ve diğer vasıfsız işçiler	5.404	5.157	5.628

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch

10.2.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Toplu İş Uyuşmazlıkları

İsviçre’de grevler, diğer ülkelere kıyasla son derece nadirdir. Bunun başlıca nedeni, ülkede uzun süredir var olan ve çatışmaları müzakere yoluyla çözmeyi hedefleyen gelenektir. Örneğin, toplu iş sözleşmeleri çalışanların çalışma koşullarını önceden belirleyerek uyuşmazlıkların önüne geçer. İsviçre’de grevler nadir olsa da, iklim değişikliği veya kadın hakları gibi konulara ilişkin grevler zaman zaman gündeme gelmektedir.

Grevlerin nadir görülmesine rağmen, İsviçre’de bir grevin yasal sayılabilmesi ve Federal Anayasa’nın (BV) 28. maddesi kapsamında örgütlenme özgürlüğü ile korunabilmesi için dört koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir:

1. **Yetkili bir örgüt tarafından desteklenmesi:** Grevin pazarlık gücü olan bir sendika veya benzeri bir örgüt tarafından organize edilmesi gerekir.
2. **Konu bakımından iş ilişkisine bağlı olması:** Grev nedeni, iş ilişkileri ile doğrudan ilgili olmalı ve iş hukuku amaçlarına ulaşmayı hedeflemelidir. İşverenle kişisel husumet ya da eğlence amaçlı grevler bu kapsama girmez.
3. **Orantılılık ilkesine uyulması:** Grev, son çare olarak başvurulması gereken bir yöntemdir. Bu nedenle öncesinde görüşmeler yapılmalı ve arabuluculuk girişimleri denenmelidir.
4. **Grev yasağı ve kamu düzeni kurallarına uyulması:** Bazı meslek grupları (örneğin polis memurları gibi kamu güvenliği ile ilgili görevlerde çalışanlar) kanton veya federal düzenlemeler gereği grev yasağına tabidir.

Bu dört koşulun sağlanmaması halinde, grev yasa dışı (kaçak) sayılır. Böyle bir durumda işveren, çalışanın iş görme yükümlülüğünü ihlal etmesi nedeniyle uyarıda bulunabilir veya uzun süreli devamsızlık halinde iş sözleşmesini bildirimsiz olarak feshedebilir.

Toplu iş uyuşmazlıklarının en önemli göstergesi, grev veya lokavt nedeniyle kaybedilen iş günü sayısıdır. Ayrıca, en az bir iş günü süren grev ve lokavtların sayısı ile bu eylemlere doğrudan veya dolaylı olarak katılan çalışan sayısı da önemli istatistikler arasındadır.

2024 yılında İsviçre’de toplam 5 adet, en az 1 iş günü süren grev gerçekleşmiştir. Bunların 1’i “ticaret ve motorlu taşıtların bakımı/onarımı”, 1’i “taşıma ve depolama” sektöründe, 3’ü ise kamu sektöründe olmuştur. Bu grevlere toplam 4.827 kişi katılmıştır.

Sendikalaşma oranı

2024 yılı itibarıyla İsviçre’de sendikalar ve çalışanların bağlı bulunduğu diğer örgütlerde toplam üye sayısı 654.089’dur. Ülkede çatı kuruluş olarak İsviçre Sendikalar Federasyonu (SGB) ve Travail.Suisse olmak üzere iki büyük sendika konfederasyonu faaliyet göstermektedir.

İsviçre Sendikalar Federasyonu (SGB), ülkenin en büyük çalışan örgütü olup, 17 sendikayı bünyesinde barındırmakta ve yaklaşık 315.790 üyeyi temsil etmektedir. Travail.Suisse, politik ve dini açıdan bağımsız, İsviçre’deki çalışanlar için önemli bir diğer çatı örgüttür. Toplam 132.497 üyeye sahip 10 üye dernekten oluşmakta olup, üyelerinin çıkarlarını hem siyasette hem de kamuoyunda temsil etmektedir. Bu iki büyük konfederasyona bağlı olmayan ve bağımsız şekilde faaliyet gösteren 12 sendikanın toplam üye sayısı ise 205.802’dir.

İsviçre’de çalışan nüfusun %15,9’u sendika üyesidir. Sendikalı çalışanların dağılımı şu şekildedir:

- %48,3’ü SGB üyesi,
- %20,3’ü Travail.Suisse üyesi,
- %31,4’ü bağımsız işçi örgütlerine üyedir.

Toplu İş Sözleşmesi Sayısı Ve Kapsadığı İşçi Sayısı

Toplu iş sözleşmesi (GAV), işveren veya işveren birlikleri ile işçi birlikleri arasında, çalışma koşullarını ve GAV tarafları arasındaki ilişkileri düzenleyen bir sözleşmedir. İsviçre Borçlar 194 Kanunu’nun 356 ve 358. maddelerinde düzenlenmiştir. İşveren tarafında bir işveren veya birden fazla işveren/işveren derneği bulunabilirken, çalışanlar tarafında her zaman yalnızca bir işçi derneği (sendika)/birden fazla işçi derneği bulunabilir. İsviçre’de toplu iş sözleşmesi taraflarının görüşmelerinde yaygın olarak ele alınan konular: çalışanların ücretleri, 13. maaş uygulaması, tazminatlar, hastalık, analık veya askerlik hizmeti nedeniyle devamsızlık durumunda ücretlerin ödenmesi, bayram izinleri, çalışma süresi düzenlemeleri, işten çıkarılmaya karşı korumanın genişletilmesi. İsviçre’de yapılan toplu iş sözleşme sayısı sektörlere göre değişmektedir. Toplu iş sözleşmeleri, müzakere ortaklarının talebi üzerine genel olarak federal hükümet tarafından (veya kanton hükümetleri tarafından) ilan edilebilir.

2024 yılı itibarıyla

Toplu İş Sözleşmeleri (GAV)* Ücret Müzakere Sonuçlarına Göre		
	Toplu İş Sözleşmesi Sayısı	Toplu Sözleşmeye Tabi Çalışan Sayısı
En Önemli Toplu Sözleşme	119	1.947.760
Ücret Görüşmeleri Olmaksızın Toplu Sözleşme	17	130.634
Ücret Görüşmeleriyle Toplu Sözleşme	102	1.817.126
Etkin Ve Asgari Ücret Anlaşması Olan	70	613.330
Asgari Ücret Anlaşması Olan	32	1.203.796
Ücret Anlaşması Olmayan	3	66.779

*Normatif hükümler içeren ve en az 1500 çalışanı kapsayan toplu iş sözleşmeleri.

İsviçre’de en önemli toplu iş sözleşmelerinin (GAV) imzacı sosyal tarafları, 2024 yılı için efektif ücretlerde ortalama %2,1, asgari ücretlerde ise ortalama %2 oranında nominal artış yapılması konusunda anlaşmaya varmıştır. Federal İstatistik Dairesi’nin (BSF) toplu ücret sözleşmelerine ilişkin araştırma verilerine göre, ortalama efektif ücret artışları toplamda %2,1 olarak gerçekleşmiş; bunun %0,4’ü bireysel, %1,7’si kolektif artışlardan oluşmuştur.

Toplu iş sözleşmesi kapsamında ve en az 1.500 çalışanı bulunan işyerlerinde, sosyal taraflar 2024 yılı için %2,1 oranında nominal efektif ücret artışını kararlaştırmıştır. Bu oran, önceki yıllarla kıyaslandığında şu şekilde değişim göstermiştir: 2023’te %2,5, 2022’de %0,8, 2021’de %0,4 ve 2020’de %0,9.

2024 yılı enflasyon öngörüsü %1,2 dikkate alındığında, toplu iş sözleşmesi sektöründe reel ücretler %0,9 oranında artmıştır. Etkili ücret ayarlamalarından 613.000’den fazla kişi etkilenmiştir (2023: 655.000; 2022: 551.000; 2021: 589.000; 2020: 633.000).

Ekonomik sektörlere göre efektif ücret artışları şu şekildedir:

- İkincil sektör (sanayi üretimi): %1,9
- Üçüncül sektör (hizmet üretimi): %2,3
- Genel ortalama: %2,1

Sektörel bazda en yüksek ücret artışları ise şu alanlarda gerçekleşmiştir:

- Ulaştırma ve depolama (%2,7)
- Ticaret; motorlu taşıtlar ve motosikletlerin bakımı ve onarımı (%2,6)
- Eğitim (%2,5)
- Bilgi ve iletişim (%2,0)
- Kamu yönetimi (%2,0)
- İmalat (%1,9)
- İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler (%1,9)
- İnşaat (%1,9)
- Finans ve sigorta faaliyetleri (%1,7)
- Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler (%1,7)
- Diğer idari ve destek hizmet faaliyetleri (%1,7)

2024 yılında toplu iş sözleşmesi kapsamındaki ücret artışlarının dağılımı, önceki yıl ile benzer şekilde, %81'i kolektif (%1,7), %19'u bireysel (%0,4) artışlardan oluşmuştur. Toplu artışların oranı ikincil sektörde %87, üçüncül sektörde %78 olarak ölçülmüştür.

Asgari ücretler, 2024 yılında ortalama %2 oranında artırılmıştır (2023: %1,9; 2022: %0,6; 2021: %0,2; 2020: %0,7). Yaklaşık 1,8 milyon kişi, normatif düzenlemelerle asgari ücretin belirlendiği toplu iş sözleşmelerine tabidir.

Eğitim kademelerine göre asgari ücret artışları:

- Ortaöğretim: %1,3
- Yükseköğretim: %2,2

Sektörel asgari ücret artışları ise şu şekildedir:

- Diğer hizmetler (çamaşırhane, kuru temizleme, kozmetik, kuaför): %4,2
- Diğer ekonomik hizmetler: %3,0
- Konaklama ve yiyecek hizmetleri: %2,3
- Sınıflandırılmamış hizmetler (ticari çalışanlar, satış personeli): %2,1
- Bilgi ve iletişim: %1,9
- Finans ve sigorta hizmetleri: %1,7
- İmalat: %1,6
- Mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler: %1,3
- Sağlık ve sosyal hizmet: %1,2
- İnşaat: %0,9
- Ticaret; motorlu taşıtların bakım ve onarımı: %0,9
- Ulaştırma ve depolama: %0,8

01.01.2024 İtibarıyla Yürürlüğe Girmiş En Önemli Toplu İş Sözleşmeleri Aşağıdaki Tabloda Yer almaktadır:

Federal ve kanton düzeyinde genel bağlayıcılığı olan toplu sözleşmeler		
Federal Konsey kararları		
Kararın konusu	Yürürlük tarihi	Geçerlilik tarihi
İsviçre otomobil imalat sanayi için toplu sözleşme	01.04.2024	31.12.2026
İsviçre bina dış yapı endüstrisindeki toplu sözleşme	01.01.2024	31.12.2027
Jura ve Bernese Jura'daki otomotiv sektöründekilerin genel çalışma sözleşmesi	01.04.2024	31.12.2028
Karayolu taşımacılığı sektörüne yönelik genel iş sözleşmesi	01.01.2024	30.06.2028
Vaud ormancılık ekonomisi için toplu iş sözleşmesi	01.02.2024	31.12.2027

Kaynak: Ekonomi Müsteşarlığı (Seco)

10.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	63.491	2,6	49.072	2,3	112.563	2,4
Yabancı	-	-	-	-	58.650	4,6
Türk	-	-	-	-	2.060	4,5

2024 yılı itibarıyla Bölge İstihdam Merkezlerine (RAV) kayıtlı ortalama işsiz sayısı 112.563, işsizlik oranı ise %2,4 olarak gerçekleşmiştir. Yıl ortalaması bazında, 184.529 kişi iş arayan olarak kayıtlara geçmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik Sigortası Kanunu (AVIG), sigortalının, işsizlikten önceki son iki yıl içinde en az 12 ay boyunca ALV (İşsizlik Sigortası) katkı payı ödemiş olmasını; buna karşılık sigortalının prim ödeme süresine bağlı olarak 200, 260, 400 ve 520 gün işsizlik ödeneği alma hakkı tanınmaktadır.

Katkı payı süresi (ay olarak)	Yaş/Bakım Yükümlülüğü	Koşullar	Ödenek Gün Sayısı
12 – 24	25'e kadar bakım yükümlülüğü olmayan		200
12 – 18'den az	25'ten itibaren		260
12 – 18'den az	Bakım yükümlülüğü olan		260
18 – 24	25'ten itibaren		400
18 – 24	Bakım yükümlülüğü olan		400
22 – 24	55'ten itibaren		520
22 – 24	25'ten itibaren	En az %40 oranında malulen emekli aylığı alıyor olmak	520
22 24	Bakım yükümlülüğü olan	En az %40 oranında malulen emekli aylığı alıyor olmak	520

Kaynak: İşsizlik Sigortası ve Kamu İstihdam Hizmetleri Kurumu, <https://www.arbeit.swiss>

10.3. SOSYAL GÜVENLİK

10.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

03.03.2024 Tarihli Halk Oylaması

İsviçreli seçmenler 03.03.2024 tarihinde sandıklara giderek “13’üncü Emekli Maaşı Girişimi” ile emeklilik yaşını 66’ya çıkarmak isteyen “Emeklilik Girişimi” için oylarını kullanmıştır.

13’üncü Emekli Maaşı Girişimi:

Oylama sorusu: “Yaşlılıkta daha iyi bir yaşam için, 13. AHV emekliliği maaşı girişimini kabul ediyor musunuz?”

Buna göre, en geç 2026 yılından itibaren, olağan olan AHV’den alınan 12 aylık emekli maaşına ek olarak bir ay fazladan emekli maaşının 13’üncü maaş olarak ödenmesi talep edilmiştir. Girişimcilere göre kiralar, sağlık sigortası primleri ve temel gıda maddelerinin fiyatları arttığı için, emekli maaşları yetersiz hale gelmiştir. Emeklilerin geçim sıkıntısı her geçen gün daha fazla artarken, bunun önüne geçmek için 13’üncü bir ek AHV emekli maaşına ihtiyaç vardır. İnisiyatif komitesi ayrıca ek yardımların eskisi gibi ödenmeye devam edilebileceğini ve azaltılamayacağını da şart koşmuştur.

İsviçreli seçmenler sandıkta %58.24 oranıyla 13’üncü maaşa “Evet” demişlerdir.

Emeklilik Girişimi

Oylama sorusu: “Güvenli ve sürdürülebilir bir emeklilik sağlanması için Emeklilik Girişimi’ni kabul ediyor musunuz?”

Emeklilik Girişimi, emeklilik yaşını 66’ya çıkarmayı hedeflemiştir. AHV emekliliği ile ilgili son beş yılda yapılan iki reform dâhilinde kadınların emeklilik yaşı 65’e çıkarılırken, KDV de artırılmıştır. Bu düzenlemelerle AHV’nin mali durumu 2030’a kadar istikrara kavuşturulmak istenmektedir. Ancak orta vadede AHV büyük mali zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Bunda emeklilerin sayısının, AHV’a ödeme yapan çalışan sayısından daha hızlı artması ile ortalama yaşam süresinin artması sonucunda emekli maaşlarının daha uzun ödenmesi gibi etkenler belirleyicidir. Emeklilik yaşını daha da arttırarak AHV’nin uzun vadeli finansmanını güvence altına almak isteyen Emeklilik Girişimi metninde; “AHV mali sıkıntı içinde; hiçbir şey yapmazsak emekli maaşlarımız tehlikede.” ifadelerine yer verilmiştir. Federal Hükümet ile Federal Meclis’in bu girişime yönelik tavsiyesi “Hayır” şeklinde olmuştur.

İsviçreli seçmenler sandıkta %74.72 oranıyla emeklilik yaşının 66’ya yükseltilmesine “Hayır” oyu vermişlerdir.

AHV, IV Ve EO İçin 2023'te Olumlu Faaliyet Sonuçları

Üç sosyal sigorta tazminat fonu 2023 mali yılını (AHV için 1.229 milyon İsviçre Frangı, IV için 50 milyon İsviçre Frangı ve EO için 173 milyon İsviçre Frangı) pozitif kazanç ile kapatmıştır. Geçen yıl finansal piyasalarda yaşanan büyük istikrarsızlığa rağmen yatırım sonucu olumlu olmuştur. Bu aynı zamanda AHV (2.857 milyon İsviçre Frangı), IV (206 milyon İsviçre Frangı) ve EO (246 milyon İsviçre Frangı) için de olumlu bir faaliyet sonucuna yol amaktadır. IV'ın AHV'a olan borcu değişmeyecek 10.284 milyon İsviçre Frangında kalmıştır. Compenswiss'in 31 Aralık 2023 itibarıyla toplam varlıkları 40.622 milyon İsviçre Frangıdır.

İşyeri Emeklilik Fonu (Pansiyon Kasa): Yatırım Vakıfları Sanal Toplantı Yapabilecek

Yatırım vakfı yatırımcıları, 1 Temmuz 2024'ten itibaren sanal yatırımcı toplantıları gerçekleştirebilecektir. Federal Konsey, 24 Nisan 2024'teki toplantısında buna ilişkin yönetmelikte değişiklik yapılmasına karar vermiştir. Sanal toplantılar için de aynı hükümler geçerli olacaktır. Yatırım vakıfları mesleki emeklilik sağlanması yardımcı kuruluşlardır. Bunlar emeklilik fonları, 3.sütün (hayat sigortası) vakıfları ve sosyal yardım kuruluşları için kolektif yatırım araçlarıdır. ASV hükümlerine tabidirler.

9 Haziran 2024 Halk Oylaması

İsviçreli seçmenler 9 Haziran'da "Prim Yardımı", "Maliyetleri Frenleme", "zgrlk ve Fiziksel Bütünlük" ve "Yenilenebilir Enerjilerle Güvenli Elektrik Tedarikine İlişkin Yasa Değişikliği" isimli konularla ilgili sandığa gitmiştir.

Prim Yardımı Girişimi

Oylama sorusu: "Sağlık sigortası primleri için gelirin maksimum %10'u" adlı girişimi (Prim Yardım Girişimi) kabul ediyor musunuz?"

İsviçre'de yaşayan herkes, ihtiyaç duydukları tıbbi tedavileri edinebilmektedirler. Bu tedavilerin masrafları zorunlu sağlık sigortası tarafından karşılanmaktadır. Tedavi maliyetleri son yıllarda önemli bir şekilde artarken, buna paralel olarak sağlık sigortası primleri de önemli ölçüde artmıştır. Yapılan araştırmalara göre, sağlık sigortası primleri nüfusun önemli bir kısmı üzerinde giderek daha fazla yük olmaya başlamıştır. Bu argümandan yola çıkan Prim Yardım Girişimi sigortalıların gelirlerinin en fazla %10'unun sağlık primine harcaması gerektiğini savunmuştur. Buna göre Federal Hkmet ile kantonlar, primlerdeki indirimi artırmalıdır. Federal Hkmet, indirimin en az üçte ikisini karşılamalıdır. Girişime göre, sağlık primi alanında yapılacak olan yeni düzenleme ile yılda birkaç milyar franklık ek bir maliyet ortaya çıkacaktır.

Sandıktan %55,47 oranında "Hayır" oyu çıkmıştır.

Maliyetleri Frenleme Girişimi

Oylama sorusu: “Daha düşük primler için – sağlık sistemindeki maliyetlerin kısılması (Maliyetleri Frenleme Girişimi)” adlı girişimi kabul ediyor musunuz?”

Sağlık sigortası primleri ile ilgili diğer oylama “Maliyetleri Frenleme Girişimi” olmuştur. Güncel olarak, İsviçre’deki tedavi masrafları zorunlu sağlık sigortaları tarafından karşılanmaktadır. 1996 yılından bu yana yürürlükte olan bu uygulanma ile o günden bugüne kadar maliyetlerle sağlık sigortası primleri önemli ölçüde artmıştır. Bu artışın nedeni, nüfusun yaşlanmasına, yeni tedaviler ile ilaçların ortaya çıkmasına ve bunların daha fazla kullanılmasına bağlanmaktadır. Girişim, sağlık sigortası maliyetlerini frenlemek istemiştir. Buna göre, gelecekte zorunlu sağlık sigortası maliyetlerinin ne kadar artabileceğini ücretlerle ilgili gelişmeler ve ekonomik büyüme belirleyecektir. İsviçreliler %62,77 oranıyla girişimi reddetmiştir.

Özgürlük ve Fiziksel Bütünlük Girişimi

Oylama sorusu: “Özgürlük ve Fiziksel Bütünlük İçin” isimli girişimi kabul ediyor musunuz?”

Federal Hükümet ile Federal Meclis fiziksel bütünlüğün temel bir hak olarak Anayasa’da yer alması nedeniyle bu girişimi reddetmiş ve bu girişime “Hayır” denilmesi tavsiyesinde bulunmuşlardır. Buna göre, günümüzde hiç kimsenin rızası olmadan aşı yapılmasına izin verilemez. İsviçreliler sandıklarda %73,73 oranında “Hayır” oyu kullanarak girişimi reddetmiştir.

AHV (Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası) / IV (Maluliyet Sigortası) Asgari Emekli Maaşına 35 Frank Artış

AHV/IV emekli maaşları, 1 Ocak 2025’ten itibaren mevcut fiyat ve ücret gelişmelerine göre ayarlanacak ve %2,9 oranında artırılacaktır. Federal Konsey 28 Ağustos 2024 tarihli toplantısında yasal karma endekse uygun olarak bu düzenlemeye karar vermiştir. Bu artış, asgari AHV/IV emekli aylığının ayda 1.225 franktan 1.260 franga çıkması anlamına gelmektedir. Aynı zamanda katkı payları, ek yardımlar, geçici yardımlar ve zorunlu mesleki emeklilik maaşlarında da ayarlamalar yapılacaktır.

Tamamlayıcı ve köprü yardımlar için miktar, genel yaşam ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ayarlanmaktadır. Bekârlar için yıllık 20.100 franktan 20.670 franga, evli çiftler için yıllık 30.150 franktan 31.005 franga, 11 yaşın üzerindeki çocuklar için 10.815 franga veya 11 yaşın altındaki çocuklar için 7.590 franga çıkmaktadır.

Kazanılan kazançlara ilişkin muafiyet tutarları, son düzenlemeden bu yana ücret endeksine göre ücret gelişimine göre ayarlanmaktadır. Yardım, bekârlar için yılda 1.000 franktan 1.300 franga, evli çiftler ve çocuklular için ise yılda 1.500 franktan 1.950 franga çıkarılacaktır

22 Eylül 2024 Halk Oylaması

İsviçreli seçmenler 22 Eylül’de “Mesleki Emeklilik Reformu (Reform der beruflichen Vorsorge)” başlıklı konu ile ilgili sandığa gitmiştir.

Mesleki Emeklilik Reformu

İsviçreli seçmenler 22 Eylül’de Mesleki Emekliliğe ilişkin Federal Yasa’da (BVG) değişiklik yapılması için oylarını kullanmıştır. BVG reformu, emekli maaşlarını daha güvenli bir şekilde finanse etmeyi ve yarı zamanlı çalışanların ve daha düşük maaşlı kişilerin durumlarını iyileştirmeyi amaçlamıştır. BVG reformunun temel ilkesi; “Gelecekteki emeklilik maaşlarının daha güvenli bir şekilde finanse edilmesi” yönündedir. Reformun bir diğer amacı da yarı zamanlı çalışanlara ve daha düşük maaşlı kişilere daha iyi koruma sağlamaktır.

Sandıktan %67,12 oranında “Hayır” oyu çıkmıştır.

24 Kasım 2024 Tarihli Federal Oylama

İsviçreli seçmenler 24 Kasım’da, Federal Sağlık Sigortası Yasası’nda (KVG) (Yardımların Tekdüze Finansmanı) 22 Aralık 2023’te yapılan değişiklik için oy kullanmışlardır.

Sağlık Hizmetlerinin Tek Tip Finansmanı

Oylama sorusu: “Federal Sağlık Sigortası Kanunu’nda (KVG) (Yardımların Birlikte Finansmanı) yapılan 22 Aralık 2023 tarihli değişikliği kabul ediyor musunuz”?

İsviçre’de zorunlu sağlık sigortası kapsamındaki hizmetler eşit şekilde finanse edilmemektedir. Güncel olarak sağlık sigortaları, ayakta tedavi masraflarını (doktorun muayenehanesinde, terapistin muayenehanesinde veya geceleme olmadan hastanede) ödemektedirler. Yataklı tedavilerde (hastanelerde geceleme) kanton masrafların en az % 55’ini, evde veya bakım evindeki bakım hizmetlerinin ise neredeyse yarısını karşılamaktadırlar. Geri kalanı ise sağlık sigortaları tarafından karşılanır. Ayakta tedavi tıbbi olarak daha mantıklı ve genel olarak daha ucuz olsa bile, hastalar gereksiz yere çoğunlukla yatılı olarak tedavi edilmektedirler. Federal Meclis, Sağlık Sigortası Kanunu’nda değişiklik yaparak, tüm zorunlu sağlık sigortası hizmetlerinin sağlık sigortası şirketleri ve kantonlar tarafından ortaklaşa finanse edilmesine karar vermiştir. Yeni düzenlemeye göre artık kantonlar tüm hizmet maliyetlerinin en az %26,9’unu, sağlık sigortası şirketleri ise maksimum %73,1’ini karşılayacaktır.. Kantonlar ve sağlık sigortası şirketleri tüm hizmetleri birlikte finanse ettikleri için, tıbbi açıdan en mantıklı ve en ucuz tedavinin desteklenmesine daha fazla ilgi duyuyorlar. Bu düzenlemenin aynı zamanda prim ödeyenlerin yükünü hafifleteceği de dile getiriliyor.

Reform İsviçreli seçmenler tarafından % 53.31 oranıyla kabul edilmiştir.

2024 Yılında Sosyal Güvenlik Alanında Yapılan Yenilikler

Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (AHV) (Birinci Sütun)

2024 yılında AHV 21 reformu yürürlüğe girmiştir. Daha önce bilinen emeklilik yaşı olarak referans yaş artık kadınlar ve erkekler için 65 olmuştur. Bu amaçla, kadınlar için referans yaşı 2025 yılından itibaren kademeli olarak 64'ten 65'e çıkarılacaktır. 65 olan yeni referans yaşı mesleki emeklilik (emeklilik) uygulamasında da geçerlidir. 1961-1969 yılları arasındaki geçiş kuşağı kadınları, erken emeklilik talep etmedikleri takdirde ömür boyu emekli aylığı almaktadırlar. Sigortalılar, 2024 yılı başından itibaren çalışma hayatından emekliliğe geçişi daha rahat ve esnek bir şekilde gerçekleştirebilmektedirler. Özellikle yaşlılık aylığının bir kısmını öne çekebilmekte, diğer kısmını ise Yaşlılık ve Ölüm Sigortası (AHV) ve Mesleki Emeklilik Planına erteleyebilmektedirler.

Geçiş kuşağındaki kadınlara yönelik emeklilik desteği ve indirim oranları yaş ve gelir kategorilerine göre kademeli olarak belirlenmektedir. Gelecekte, 65 yaşını doldurduktan sonra çalışmaya devam eden sigortalılar, maaşlarının tamamı üzerinden katkı payı ödemek isteyip istemediklerine karar vermekte serbest olacaklardır. Aylık 1.400 franklık kazanç sağlayan herkes prim açığını kapatabilecektir. Ayrıca, AHV bakıma muhtaçlık ödeneği alma hakkı için bekleme süresi bir yıldan altı aya düşürülmüştür. AHV reformu kapsamında standart KDV oranı 0,4 puan artırılarak yüzde 8,1'e çıkarılmıştır. İndirimli tarife (günlük ihtiyaçlar) ve özel tarife (konaklama) oranları sırasıyla 0,1 puan artarak %2,6 ve %3,8'e çıkmıştır. Elde edilen ek gelirin tamamı (demografik orandan elde edilen gelirle birlikte) AHV'a gitmektedir.

Mesleki Emeklilik Sigortası (BV- Pansiyon Kasa) (2. Sütun)

2024 Asgari faiz oranının %1,25'e yükseltilmesi ile 1 Ocak 2024'ten itibaren AHV 21 reformu ile birinci ve ikinci sütunda esnek emeklilik sistemi getirilmiştir. Kadınların emeklilik referans yaşı artmış olup, tüm sigortalılar için aynı referans yaşı olan 65 yaşla değişmiştir.

Kadınlar için referans yaşı aşağıdaki gibi kademeli olarak artırılabilecektir:

1960 ve öncesinde doğan kadınlar	: 64 yaş;
1961 doğumlu kadınlar	: 64 yıl 3 ay;
1962 doğumlu kadınlar	: 64 yıl 6 ay;
1963 doğumlu kadınlar	: 64 yıl 9 ay;
1964 ve sonrasında doğan kadınlar	: 65 yaş.

Özellikle erken veya kısmi emeklilik ya da emeklilik haklarının alınmasının ertelenmesi mümkün olacaktır. Ayrıca, birinci sütunda denetimin modernizasyonu ve ikinci sütunda optimizasyon reformunun yürürlüğe girmesi ile mesleki emeklilik alanında bazı özel iyileştirmeler yapılmıştır.

10.3.1.1. Sosyal Sigortalar

10.3.1.2. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşverenler	Çalışanlar	Serbest Meslek
AHV/IV/EO	- %5,3 Katkı payı tutarının %5'i kadarı idari masraflar - Zorunlu	- %5,3 - Zorunlu	- %10 (katkı ölçeği) - Katkı payı tutarının %5'i kadarı idari masraflar - Zorunlu
ALV	- 148.200 İsviçre Frangına kadar %1,1	- 148.200 İsviçre Frangına kadar %1,1	- Sigortalanamaz
BUV	- Prime tabi UVG ücret toplamı üzerinden net prim, azami 148.200 İsviçre Frangı - Sektöre ve operasyonel riske bağlı	-	- İsteğe bağlı - İş ve iş dışı kaza sigortası net primi
NBUV	- İsteğe bağlı	- Prime tabi UVG ücret toplamı üzerinden net prim, azami 148.200 İsviçre Frangı - Sektör ve operasyonel riske bağlı - Bir işverenle haftada en az 8 saat iş ilişkisi olursa zorunlu	- İsteğe bağlı - İş ve iş dışı kaza sigortası net primi
BV	-Brüt ücretlerin %2-8'i (yaş, maaş ve emeklilik planı düzenlemelerine bağlı olarak)	-Brüt ücretlerin %2-8'i (yaş, maaş ve emeklilik planı düzenlemelerine bağlı olarak)	- İsteğe bağlı
FZ	- Prime tabi aylığın %0,7-3,5 (katkı oranı kantona ve FAK'a göre değişir) - Tüm kantonlarda zorunlu	- Yok - (İstisna: Kanton Valais %0,3)	- %0,3-3,3 (katkı oranı kantona ve FAK'a göre değişir) -Tüm kantonlarda zorunlu -148.200 İsviçre Frangı yıllık gelirle sınırlı

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

AHV : Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (%8,70)

IV : Maluliyet Sigortası (%1,40)

EO : Ordu ve Sivil Hizmetler (Askerlik-Analık) Sırasında Gelir Kaybını Önleme Sigortası (%0,50)

ALV : İşsizlik Sigortası (%2,20)

BUV : İş Kazası Sigortası (%0,63)

NBUV : İş Dışındaki Kaza Sigortası (%1,28)

UVG : Kaza Sigortası Kanunu

BV : Pansiyon Kasa ((%18,50)

FZ : Aile Yardımları/Çocuk Parası (%1,68)

FAK : Aile Yardım Kasası

İşveren ve Çalışanların Katkıları: Katkı payları çalışanlar ve işverenler tarafından eşit olarak ödenmektedir. AHV, IV ve EO'ya katkılar maaşın tamamı üzerinden alınmaktadır. ALV katkı payları yalnızca yıllık 148.200 İsviçre Frangı (2023 itibarıyla) tutarındaki maaşa kadar tahsil edilmektedir.

Serbest Meslek Sahiplerinin Katkıları: Serbest meslek sahibi kendi adına ve hesabına çalışan, bağımsız bir konumda bulunan ve ekonomik riski kendisi üstlenen kişidir. Sigortalının serbest meslek sahibi olup olmadığı sigorta kurumu tespit etmektedir. Serbest meslek sahipleri kendi sosyal güvenlik katkı paylarını kendileri ödemektedirler. Azalan katkı skalasına göre belirlenen 58.800 İsviçre Frangının (2024 itibarıyla) altındaki gelirler için daha düşük bir katkı oranı uygulanmaktadır.

Çalışmayanın Katkıları: Yarı zamanlı veya hiç çalışmayan kişiler de AHV/IV/EO'ya katkı payı ödemek zorundadır. Katkı miktarı varlıklarının ve/veya yıllık gelirinin miktarına bağlıdır ve farklı seviyeleri içeren bir ölçeğe göre kademeli olarak düzenlenir. Bu farklı seviyelerin hesaplanmasına ilişkin parametreler, 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere değiştirilmiş olup gelecekte bu seviyeler, emeklilik düzenlemesiyle güncellenecektir.

İsteğe Bağlı Sigortalının Katkıları: İsviçre'yi terk eden ve dolayısıyla zorunlu sigortadan vazgeçen İsviçre, AB ve EFTA vatandaşları, belirli koşullar altında bir AB veya EFTA ülkesi dışında ikamet etmeleri halinde gönüllü sigortadan yararlanabilirler. Aynı kurallar, gönüllü ve zorunlu sigortalardaki katkı payları ve yardımlar için de genel olarak geçerlidir.

10.3.1.3. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Türkiye’de Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2023 yılı itibarıyla

Türkiye’de İkamet Edenlerin Emekli Maaşı		
	Yararlanıcı Sayısı	Toplam Ödenek Tutarı (milyon CHF)
Emekli Maaşı	3.326	52,47
Emekli Aylığına İlave Eş ve Çocuk Aylığı	116	0,68
Dul ve Yetim Aylığı	1.010	12,04
Maluliyet Aylığı	684	13,80
Maluliyet Aylığına Ek Çocuk Aylığı	332	3,03

Kaynak: İsviçre Sigorta Kurumu, www.zas.admin.ch

Not: En güncel detaylı tablo 2023 yılına ait olup 2024’e ait benzer ayrıntılı tablo henüz yayımlanmamıştır.

10.3.1.4. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2023 yılı itibarıyla

Türkiye’de yerleşik kişiler için bir defaya mahsus toplu ödeme (2023)		
Emekli maaşı	58	1,68
Dul ve yetim aylığı	13	0,23
Eş ve çocuk aylığı	7	0,01
Prim Transferi (2023)		
	Kişi sayısı	Aktarılan tutar (milyon İsviçre Frangı)
Türkiye’de Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) primleri devredilen Türk vatandaşları	165	7,76

Kaynak: İsviçre Sigorta Kurumu, www.zas.admin.ch

Not: En güncel detaylı tablo 2023 yılına ait olup 2024’e ait benzer ayrıntılı tablo henüz yayımlanmamıştır.

10.3.1.5. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Çalışanlar		İşsizler	Toplam
	İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sayısı	İş dışındaki Kaza Sayısı	Kaza Sayısı	
Genel	286.154	606.945	13.588	906.687
Yabancı	108.747	133.661	-	242.408
Türk	2.216	2.210	-	4.426

Kaynak: Federal Kaza Sigortası Kurumu, www.unfallstatistik.ch

10.3.2. Aile Yardımları

İsviçre’de aile yardımları ile her çocuğa bir ödenek hakkı tanınmış olup, aynı çocuk için birden fazla kişi aile ödeneği talep hakkına sahipse, aile yardımının kim tarafından alınacağı kanunla belirlenir. Yararlanacak kişi birinci kriter kullanılarak belirlenemezse, sırasıyla istihdam ilkesi (çalışanın, çalışmayan kişiye göre önceliği vardır), velayet sorumluluğu ilkesi (her iki hak sahibi de çalışıyorsa, velayet sorumluluğuna sahip kişiye öncelik verilir), velayet ilkesi (velayet paylaşıyorsa veya hak sahiplerinden hiçbirinin velayet hakkı bulunmuyorsa, çocuğun esas olarak birlikte yaşadığı kişiye öncelik verilir), ikâmet prensibi (hem anne hem de baba aynı evde yaşıyorsa, çocuğun ikâmet ettiği kantonda çalışan kişi önceliğe sahiptir), gelir ilkesi (Anne ve babanın her ikisi de çocuğun ikâmet ettiği kantonda çalışıyorsa veya her ikisi de çocuğun ikamet ettiği yerin dışında çalışıyorsa, kazançlı işlerden sigortaya tabi geliri daha yüksek olan kişi önceliğe sahiptir) izlenir.

Yardımlardan yararlanabilen ebeveynler tarım dışında ve kendi hesabına çalışanlar, sigortaya tabi gelir getirici bir işi olmayan kişiler: kazançlı bir işi olmayan ve mütevazı bir gelire sahip kişiler (annelik parası alan işsiz anneler de gelirleri ne olursa olsun gelir getirici bir işte çalışmayan kişiler olarak kabul edilir), tarımda çalışanlardır.

Çocuk Parası (Aile Yardımları)

Federal Aile Yardımları Kanunu (FamZG) 1 Ocak 2009 tarihinden beri yürürlüktedir. Kanun, belli bir ölçüde standardizasyon sağlamakta ancak yardımların düzeyi, örgütlenmesi ve finansmanı konusunda kantonlara belirli bir esneklik sağlamaktadır. Tüm çalışanlar, serbest meslek sahipleri ve düşük vergiye tabi gelire sahip çalışmayan kişiler, 16 yaşına kadar olan çocukları için çocuk yardımı ve 16-25 yaş arasındaki eğitim gören çocukları için eğitim yardımı alma hakkına sahiptir. Ayrıca bazı kantonlarda doğum ve evlat edinme yardımı da sağlanmaktadır.

İsviçre’de aile yardımları ‘bir çocuk, bir ödenek’ ilkesine dayanmakta ve sosyal güvenlik ile aile politikası açısından bu ilke, anne ve babanın kişisel ve mesleki durumu ne olursa olsun her çocuğun bir ödenek hakkı olduğu anlamına gelmektedir. Çalışanlar ve serbest meslek sahipleri kural olarak çalıştıkları kantonun aile yardımı mevzuatına (işyeri ilkesi) uygun olarak aile yardımı alma hakkına sahiptirler. Çalışmayan kişiler genellikle ikamet ettikleri kantonun aile tazminat fonundan aile yardımı alırlar.

10.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yararlanma Şartı	İsviçre’de Yaşayan Çocuklar* İçin Aylık Tutar (CHF)	
	Düzlük Bölgelerde Yaşayan	Dağlık Bölgelerde Yaşayan
Çocuk başına 16 yaşına kadar (engelli-20 yaşına)	200	220
Çocuk başına 16-25 yaş arası	250	270
Tarımda** çalışanların çocuklarına 16 yaşına kadar (engelli ise 20 yaşına kadar)	200	220
Tarımda*** çalışanların çocuklarına 16-25 yaş arası	250	270

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

*İsviçre Aile Yardımları (Çocuk Parası) Kanunu’nda yapılan değişiklikle 01.01.2009 tarihinden itibaren İsviçre dışında ikamet eden çocuklar için çocuk parası ödenmemektedir. Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesinde sadece tarım alanında çalışanların İsviçre dışındaki çocuklarına çocuk parası ödenebilmektedir.

**Tarım işçilerine aylık 100 İsviçre Frangı tutarında ek hane halkı ödeneği verilir.

***Tarım işçilerine aylık 100 İsviçre Frangı tutarında ek hane halkı ödeneği verilir.

Kantonlara Göre Çocuk Başına Asgari/Azami Ödenen Aile Ödenekleri

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Kanton	Çocuk Başına Aylık Miktar		Doğum Parası	Evlat Edinme Parası
	Çocuk Yardımı	Eğitim Ödeneği		
Aargau	230	280	-	-
Appenzell I.Rh.	230	280	-	-
Appenzell A.Rh.	230	280	-	-
Bern	230	290	-	-
Basel-Land	200	250	-	-
Basel-Stadt	275	325	-	-
Fribourg	265/285	325/345	1.500	1.500
Cenevre	311/411	415/515	2.073/3.073	2.073/3.073
Glarus	200	250	-	-
Graubünden	230	280	-	-
Jura	275	325	1.500	1.500
Luzern	210/260	260	1.000	1.000
Neuchâtel	220/250	300/330	1.200	1.200
Nidwalden	240	290	-	-
Obwalden	220	270	-	-
St.Gallen	230	280	-	-
Schaffhausen	230	290	-	-
Solothurn	200	250	-	-
Schwyz	230	280	1.000	-
Thurgau	200	280	-	-
Tessin	200	250	-	-
Uri	240	290	1.200	1.200
Vaud	300/340	400/440	1.500/3.000	1.500/3.000
Valais	305/405	445/545	2.000/3.000	2.000/3.000
Zug	300	300/350	-	-
Zürich	200/250	250	-	-

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

10.3.2.2. Diğer Aile Yardımları

Aile yardımlarına ilişkin Federal Kanun (FamZG) çocuk yardımı dışında diğer aile yardımı olarak eğitim ile doğum ve evlat edinme ödeneğini sağlar:

1) Eğitim Ödeneği: Çocuk başına ayda en az 250 frank tutarındadır, ancak kantonlar daha yüksek oranlar sağlayabilmektedirler. Eğitim ödeneği, çocuğun zorunlu eğitim sonrası eğitime başladığı aydan itibaren, ancak en erken çocuğun 15 yaşını doldurduğu ay için ödenir. 16 yaşını doldurmuş ve halen zorunlu okula devam eden çocuklar da 16. yaş günlerini takip eden aydan itibaren eğitim ödeneği alma hakkına sahiptir. Eğitim ödeneği, eğitim boyunca, en geç çocuğun 25 yaşını doldurduğu ayın sonuna kadar ödenir.

Eğitimi sürerken çalışan ve aylık 2.390 frank veya yıllık 28.680 frank (13.maaş dâhil) üzerinde brüt gelir elde eden çocuklar eğitim ödeneğinden yararlanamaz. Gelir tazminatı programından alınan günlük ödenekler, işsizlik veya maluliyet sigortasının yanı sıra günlük hastalık veya kaza ödenekleri gibi ikame gelirler gelir olarak kabul edilir.

2) Doğum ve Evlat Edinme Yardımı: Kantonlar doğum ve evlat edinme yardımı verilip verilmeyeceğine karar vermekte özgürdür. Bir kantonun doğum ve evlat edinme ödeneği uygulamaya karar vermesi halinde, federal yasanın belirlediği asgari şartlara uyması gerekir. Doğum yardımı ve evlat edinme yardımı bir defaya mahsus ödeneklerdir. Çoklu doğum veya birden fazla evlat edinme durumunda her çocuk için bir ödenek ödenir.

Çocuğun canlı doğması halinde doğum yardımı ödenir. Çocuğun ölü doğması veya doğum sırasında ölmesi durumunda, hamileliğin en az 23 hafta sürmesi ve annenin doğum sırasında en az dokuz ay boyunca İsviçre’de ikâmet etmesi veya sürekli ikâmetinin İsviçre’de bulunması durumunda doğum parası alma hakkına sahiptir.

İşsizlik tazminatı alırken doğum ve evlat edinme ödeneği ödenmez. Annenin ikâmetgahı yurt dışındaysa ve doğum sırasında yalnızca geçici olarak İsviçre’de bulunuyorsa, aile yardımı alma hakkı yoktur.

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Ödenek Türü	İsviçre’de Yaşayan Çocuklar İçin
Doğum Ödeneği*	1.000 -3.073 İsviçre Frangı arası
Evlat Edinme Ödeneği**	1.000-3.073 İsviçre Frangı arası

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

*Sadece Luzern, Uri, Schwyz, Freiburg, Vaud, Valais, Neuchatel, Cenevre, Jura kantonları.

**Sadece Luzern, Uri, Freiburg, Vaud, Valais, Neuchatel, Cenevre, Jura kantonları.

10.3.2.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Nafaka (alimentenbevorschussung) yardımı, acil ve kriz durumlarında hamile kadınlara (Mütterhilfe), annelere ve babalara sağlanan maddi destek, İsviçre’de yaşayan ve 10 yaşına kadar çocuğu olan annelere medeni durum, din, uyruk ve ikamet durumuna bakılmaksızın yapılan maddi yardım (Der Solidaritätsfonds für Mutter und Kind), ikâmete dayalı olarak ödenen hastalık sigortası primine sağlanan katkı payı (Krankenversicherungsprämien-verbilligung) primsiz nitelikteki özel nakdi yardımlar olarak değerlendirilmektedir.

10.3.3. İşyeri Emeklilik Aylığı

Mesleki Emeklilik Kasası (Berufliche Vorsorge-BV)

İsviçre emeklilik sisteminin birinci sütununu AHV/IV/EL’nin oluşturmaktadır. Mesleki emeklilik (BV) uygulaması ise birinci sütunu tamamlayan ikinci sütundur. Sigortalıların mevcut yaşam standartlarını uygun bir şekilde sürdürmelerini sağlama görevini üstlenmektedir. Mesleki emeklilik (2. sütun), çalışanlar ve işverenler tarafından eşit şekilde finanse edilmekte olup, AHV ve IV’a ek olarak yaşlılık, maluliyet veya ölüm halinde faydalar sağlamaktadır. Mesleki emeklilik düzenlemesi, sigortalı bir olay (yaşlılık, ölüm veya sakatlık) meydana geldiğinde, yaşlıların, hayatta kalanların ve engellilerin uygun bir şekilde normal yaşam standartlarını sürdürmelerini sağlayan, AHV/IV yardımlarıyla birlikte topluca alınan tüm önlemleri içerir.

Aynı işverenden en az 21.330 İsviçre Frangı (2020’ye kadar), 21.510 İsviçre Frangı (2022’ye kadar), 22.050 İsviçre Frangı (2024’e kadar) ve 22.680 İsviçre Frangı (2025’ten itibaren) yıllık maaş alan çalışanlar zorunlu olarak mesleki emeklilik sigortalısıdır. Serbest meslek sahipleri için mesleki emeklilik imkânı gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Mesleki emeklilik yasası (Berufliche Vorsorge Gesetz-BVG) uyarınca fonda biriken işçi ve işveren payı primler sigortalının, 9 aydan daha az bir süre sigortaya prim ödemiş olması, İsviçre’yi kesin olarak terk etmesi, bağımsız çalışmaya başlaması (işyeri açması), gayrimenkul alması, evlenmek için işten ayrılması gibi gerekçeler ile talebi üzerine kendisine iade edilmektedir.

İsviçre’yi kesin olarak terk eden vatandaşlarımızdan ikâmetini AB veya EFTA üyesi olmayan Türkiye’ye nakledenler, talepleri halinde pansiyon kasada birikmiş primlerini toplu olarak alabilmektedirler. Evli olan sigortalılara peşin ödeme yalnızca eşlerinin yazılı olarak bunu onaylaması ile mümkündür. Eşin ödemeyi onaylamaması halinde, mahkeme kanalıyla durum açıklığa kavuşturulmaktadır. Eşlerin boşanması durumunda, evlilik süresince pansiyon kasa sigortası nezdinde elde edilen haklar, boşananlar arasında eşit şekilde bölünmektedir.

Sigortalılar, konut alımı, konut alımına ortaklık veya konutun borcunu ödemek için, pansiyon kasadaki haklarını ipotek ettirebilmektedirler. Primlerin iadesini talep etmeyenlerden aylık alma ön şartlarını yerine getirenlere ya da geride kalanlarına aylık bağlanmaktadır.

10.3.4. Sosyal Yardımlar

İsviçre’de sosyal yardım kantonların, şehirlerin ve belediyelerin sorumluluğundadır. İsviçre’de yasal ikâmeti olan herkes sakatlık, hastalık ve işsizlik gibi risklere karşı sigortalıdır. Bunu sosyal güvenlik sistemi sağlamaktadır. Ancak, tüm riskleri kapsamamaktadır. Örneğin, boşandıktan sonra gelir yeterli değilse, sosyal güvenlik yardımı yapılmamaktadır. Veya uzun bir işsizlik döneminden sonra, işsizlik ödeneği hakkı ve mal varlığı tükeniyorsa sosyal güvenlik yardımı yapılmamaktadır. Sosyal güvenlik sisteminde boşlukların olduğu yerlerde sosyal yardıma ihtiyaç duyulmaktadır.

2024 yılı için İsviçre’de asgari geçim düzeyini temininde İsviçre Sosyal Refah Konferansı (SKOS) tarafından tavsiye edilen aylık sosyal yardım miktarları hanedeki birey sayısına göre aşağıda yer almaktadır.

2024-2025 Yılları İçin İsviçre’de Asgari Geçim Düzeyini Temininde Tavsiye Edilen Aylık Sosyal Yardım Miktarları Hanedeki Birey Sayısına Göre Aşağıda Yer Almaktadır:

2024 yılı itibarıyla

Hane Halkı Sayısı	Öngörülen Miktar (CHF)
1 kişi	1.061
2 kişi	1.624
3 kişi	1.974
4 kişi	2.271
5 kişi	2.568
Her ilave kişi için	216

Kaynak: İsviçre Sosyal Refah Konferansı (Schw. Konferenz für Sozialhilfe-SKOS), www.skos.ch

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Genel	İsviçreli	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	366.431	117.674	248.757	19.710

En fazla sosyal yardım alan yabancılar arasında ilk sırada Ukrayna (69.236), ikinci sırada Eritre (23.641), üçüncü sırada Afganistan (20.468) ve dördüncü sırada Türkiye (19.710) yer almıştır.

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

10.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Federal hükümet ve kantonlar, Federal Anayasanın 61a maddesiyle belirlenen sorumlulukları çerçevesinde İsviçre’de eğitim alanının yüksek kalitesini ve geçirgenliğini sağlamakla yükümlüdür.

İsviçre’de zorunlu eğitim süresi on bir yıldır. Çocuklar zorunlu eğitime genellikle dört yaşında başlar. Öğrencilerin %95’i zorunlu eğitimi ikamet ettikleri yere en yakın devlet okulunda tamamlar. Yaklaşık %5’i özel bir okula devam etmektedir. Devlet okulunda farklı sosyal, dilsel ve kültürel geçmişe sahip çocuklar bir arada aynı eğitimi alırlar.

İlk ve ortaöğretim I düzeyi (zorunlu eğitim), okul öncesi eğitimle birlikte kantonların ve belediyelerin sorumluluğundadır. Kantonlar ve belediyeler, eğitime yapılan kamu harcamalarının %90’ını finanse etmektedir. Eğitim dili, Almanca, Fransızca, İtalyanca veya Romencedir.

Ortaöğretim II düzeyi, zorunlu eğitimden sonra temel mesleki eğitim ve genel eğitim okullarını (liseler ve teknik ortaöğretim okullarını) içerir. Ortaöğretim II, zorunlu eğitimden sonra, gençlerin yaklaşık üçte ikisinin ders ve pratiği birleştiren bir çıraklığa (ikili çıraklık) geçtiği düzeydir. Eğitim mesleki yeterlilik sertifikası ve ayrıca bir mesleki bakalorya ile tamamlanabilir. Gençlerin yaklaşık üçte biri, üniversitede okumaya hazırlayan bir eğitim (teknik okul veya gramer okulu) almaktadırlar. Bu eğitim, onların doğrudan bir mesleğe girmelerine, daha yüksek bir teknik okula geçiş yapmalarına veya bir üniversitede eğitimlerine devam etmek için gereken lise diploması, uzmanlık lisesi diploması veya meslek lisesi ile okul diploması almasını sağlamaktadır.

Yükseköğretimde hem federal hükümet hem de kantonlar mevzuat ve finansmanın yanı sıra kontrol ve denetimde sponsor olarak yer almaktadır. Yükseköğretim alanında yeterliliklerin dağılımı Anayasanın 63a Maddesinde belirtilmiştir. Buna göre Federal hükümet ve kantonlar, kalite güvencesini koordine etmek ve sağlamak için birlikte çalışır. Her ikisi taraf da üniversitelere yüksek düzeyde özerklik vermektedir. Yüksek mesleki eğitimdeki yeterlilikler Anayasanın 63’üncü maddesine dayanmaktadır ve federal hükümete aittir.

İleri eğitime ilişkin olarak uygulama sponsorluk ve finansman konularındaki yeterliliklerin dağılımı son derece çeşitlidir. Federal hükümet, ilkelere ilişkin daha fazla eğitimi düzenleme ve teşvik etme yetkisine sahiptir (Anayasanın 64a maddesi). 20 Haziran 2014 tarihli Sürekli Eğitim Federal Yasası (WeBiG) bu talimatı uygulamaktadır. Ancak Kantonlar ek yönetmelikler çıkarabilmektedirler.

10.4.2. Sayısal Veriler

İsviçre’de 2024 yılında toplam 27 Türk öğretmen görev yapmıştır. İsviçre genelinde 21 kanton ile Lihtenştayn Prenslığı’nde olmak üzere 142 okulda toplam 1.404 öğrenciye Türkçe dersi verilmiştir.

10.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim seviyesi / Eğitim türü	Genel	Yabancı	Türk
Toplam	1.455.431	399.330	12.712
Zorunlu eğitim	1.024.182	296.385	9.596
İlkokul seviyesi 1-2	184.539	55.315	1.621
İlkokul seviyesi 3-8	553.851	162.226	5.480
Ortaöğretim I. Seviye	285.792	78.844	2.495
Ortaöğretim II. seviye	370.357	94.442	2.810
Geçiş eğitim kursları ortaöğretim I - ortaöğretim II	18.939	11.281	484
Mesleki temel eğitim	214.617	52.318	1.659
Mesleki lisans	10.266	1.269	40
Genel eğitim kursları	109.867	25.625	449
Lise	77.068	12.793	227
Meslek okulları	17.902	4.176	88
Mesleki lisans	4.283	739	21
Diğer genel eğitim kursları	718	104	1
Yabancı genel eğitim kursları	9.896	7.813	112
Ortaöğretim II. seviyede ek eğitim kursları	16.668	3.949	178
Meslek yüksek okulları III. Seviye	60.892	8.503	306
Yüksek teknik okullar	36.012	5.422	210
Mesleki sınava hazırlık	18.283	2.220	75
Yüksek mesleki sınava hazırlık	3.701	330	6
Eğitim Kanunu ile düzenlenmeyen meslek yüksek eğitimi	2.896	531	15

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch

10.4.2.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim/Meslek Türü	Genel	Yabancı	Türk
Meslek Okulları	214.617	52.318	1.659
Meslek Yüksek Okulları	60.892	8.503	306

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch

10.4.2.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Yüksekokullar (Lisans)	262
Üniversiteler (Lisans)	322
Üniversiteler (Master)	498
Üniversiteler (Doktora)	321
Diğer	108
Toplam	1.526

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

10.4.2.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	1.404
----------------	-------

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

10.5. GÖÇ VE UYUM

10.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancılara İlişkin 2024 Yılı'nın İlk Yarısına Ait İstatistikler

Göçten Sorumlu Devlet Müsteşarlığı (SEM) tarafından Haziran ayında yayımlanan verilere göre 01.01.2024-31.05.2024 tarihleri arasında 255 kadın, 295 erkek olmak üzere toplam 550 Türk vatandaşımız aynı zamanda İsviçre vatandaşlığını kazanmıştır. Bunun 433'ü olağan (12 yıl ikâmet şartını yerine getirerek), 117'si ise kolay vatandaşlığa geçiş (İsviçre vatandaşı ile 5 yıl evli oldukları için) yolu ile İsviçreli olmuşlardır.

01.01.2024-31.05.2024 tarihleri arasında İsviçre'ye yeni gelen 692'si kadın, 846'sı erkek olmak üzere toplam 1.538 Türk vatandaşımız yerleşme izni almıştır. Bunların 27'si 12 aydan az süre için kısa süreli yerleşme izni; 1.491'i her yıl uzatılması gereken B-tipi ikâmet ve çalışma izni; 20'si ise en güvenli olan 3 yılda bir uzatılan C-tipi ikâmet izni elde etmiştir.

Toplam 222 Türk vatandaşımız ise 01.01.2024-31.05.2024 tarihleri arasında İsviçre'yi terk etmiştir.

10.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

10.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	11
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	30
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	51
İş Adamları Dernekleri	-
Spor Dernekleri	7
Diğerleri	6
Toplam	105

Kaynak: T.C. Zürih Başkonsolosluğu

10.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İsviçre'de yabancılar federal düzeyde oylama veya seçimlere katılamazlar. Ancak, bulundukları kanton ve belediyeye bağlı olarak kanton ve belediye düzeyinde oy kullanma ve seçimlere katılma hakkına sahiptirler. Kanton düzeyinde ise sadece Jura ve Neuchâtel kantonları yabancılara oy kullanma hakkı tanımaktadır. Ancak seçilme hakkı tanımamaktadır. İsviçre 01.01.1992 tarihinden beri çok vatandaşlığı yasal olarak tanımış olup, vatandaşlarımızın İsviçreli olarak siyasal katılım hakkını elde etmelerini sağlamıştır. Bu nedenle, Türk vatandaşlığının yanı sıra aynı zamanda İsviçre vatandaşlığını da almaları hususunda Ataşeliğimizce vatandaşlarımızı teşvik edilmektedir.

Çifte uyruklu vatandaşlarımız arasında aktif olarak siyasi faaliyetlere katılma eğilimi İsviçre’de düşüktür. Ancak, genel seçimlerde ve yılda 4 kez yapılan referandum/halk oylamalarında oylarını kullanarak siyasi gündemde görüşlerini bildirdiklerini çeşitli görüşmeler, toplantılar, etkinlikler ve ziyaretlerde sıklıkla dile getirmektedirler. İsviçreli 22.10.2023 tarihinde sandığa giderek yeni parlamento üyelerini seçmiş olup, 2023-2027 yıllarında siyasi faaliyetlerde aktif görev yapan vatandaşlarımızın sayıları aşağıda yer almaktadır.

2023-2027 Yıllarında Siyasi Faaliyetlerde Aktif Görev Yapan Vatandaşlarımız

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Kurumlar	İsviçre Geneli	Ataşeliğimiz Görev Bölgesi
Ulusal Meclis	1	2*
Kanton Meclisi	10	5**
Yerel Yönetimler	27	14****
Toplam	38	21

Kaynak: İsviçre Konfederasyonu, konfederasyon, kantonlar ve belediyelerin hizmet portalı, www.ch.ch

*Sibel Arslan (Yeşiller-G) Basel-Stadt; Hasan Candan (Sosyal Demokrat Parti-SP) Luzern

**Seyit Erdoğan (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Edibe Gölgeci (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Bülent Pekerman (Liberal Yeşiller Partisi-GLP) Basel-Stadt; Şemseddin Yılmaz (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Mahir Kabakçı (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt

***Niyazi Erdem (Sosyal Demokrat Parti-SP) Zürih; Sait Acar (Sosyal Demokrat Parti-SP) Adliswil/ZH; Esen Yılmaz (Sosyal Demokrat Parti-SP) Adliswil/ZH; Songül Viriden (Liberal Yeşiller Partisi-GLP); Zürih; Ceren Bingöl (Sosyal Demokrat Parti-SP) Opfikon; Hacı Sarı (Sosyal Demokrat Parti-SP) Opfikon; Ali Özcan (Sosyal Demokrat Parti-SP) Uster; Canan Özden (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Seyit Erdoğan (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Mahir Kabakçı (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; İbrahim Taş (Bağımsız) Schaffhausen; Hasan Kanber (Sosyal Demokrat Parti-SP) Pratteln-Basel-Land; Mehmet Can (Sosyal Demokrat Parti-SP) Alschwil-BaselLand; Osman Doğru (Sosyal Demokrat Parti-SP) Thurgau

11. KUVEYT

11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

11.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Kuveytli	Yabancı	Türk*
Erkek	3.032.750	773.060	2.259.690	5.950
Kadın	1.955.076	794.923	1.160.153	1.050
Toplam	4.987.826	1.567.983	3.419.843	7.000

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri, Kuveyt İçişleri Bakanlığı Oturum İşleri Genel Müdürlüğü Kayıtları

*Türk vatandaşlarının sayısı yabancı nüfus sayısı içinde bulunmaktadır.

11.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	400	200	600
16-25	1.748	240	1.988
26-50	3.600	450	4.050
51-64	200	160	360
65 +	2		2
Genel Toplam	5.950	1.050	7.000

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

11.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Kuveyt Şehri	500	150	650
Havalli	1.300	100	1.400
Ahmedi	400	150	550
Fervaniye	2.300	250	2.550
Cahra	700	150	850
Mubarek el Kebir	750	250	1.000
Genel Toplam	5.950	1.050	7.000

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

11.1.4. Kuveyt'teki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	7.000
Kuveytli	1.567.983
Hindistan	1.007.961
Mısır	657.280
Bangladeş	292.810
Filipinler	223.482
Suriye	183.103
Sri Lanka	170.251
S. Arabistan	142.760
Nepal	140.441
Pakistan	94.740
Diğer	507.015
Toplam	4.987.826

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri ve Konsolosluk Kayıtları

11.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2024	98	5	24

Kaynak: Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi Kayıtları

11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

11.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- İşgücü Kurumu (Public Authority for Manpower), yabancı işçilerin mevcut işverenin onayıyla ikinci bir işverenin yanında yarı zamanlı olarak çalışabilmesine olanak tanıyan uygulamanın detaylarını açıklamıştır:
 - a) Asıl işverenin onayı gereklidir,
 - b) İnşaat sektörü hariç olmak üzere günde en fazla 4 saat çalışma süresi sınırı getirilmiştir,
 - c) Yarı zamanlı çalışma izin harçları:
 - 1 ay: 5 KD
 - 3 ay: 10 KD
 - 6 ay: 20 KD
 - 1 yıl: 30 KD

Kuveyt vatandaşları söz konusu ücretlerden muaftır.

Söz konusu yarı zamanlı çalışma izinlerinin başvuru işlemleri elektronik ortamda gerçekleştirilebilecektir.

- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan yerli ve yabancı personellerin eğitim sertifikalarının doğruluğunun araştırılması kararı alınmıştır.
- İşgücü Kurumu, işverenlerin toplam işçi kotasının %25'i oranında yurt dışından işçi getirmesi uygulamasını kaldırmış ve tamamının yurt dışından temin edilmesine imkân tanımıştır. Yeni uygulamayla:
 - İlk defa yurt dışından getirilen her bir işçi için çalışma izni harcına ek 150 KD alınacaktır.
 - Kuveyt'te üç yılını tamamlamamış yabancı işçilerin başka işverene geçişi halinde, mevcut işverenin onayı ile birlikte 300 KD ek ücret ödenmesi gerekmektedir. Bu düzenlemeyle vize ticaretinin ve iş gücü maliyetlerinin artışının önlenmesi hedeflenmektedir.
- Aşağıda belirtilen sektörlerde çalışanlar için ek çalışma izni harcı alınmayacaktır:
 - a) Kamu İştiraki Şirketler
 - b) Hastane, Klinik, Dispanser ve Sağlık Bakanlığı Lisanslı İşletmeler
 - c) Özel Okullar
 - d) Üniversiteler ve Özel Kolejler
 - e) Yatırım Ajansı onaylı Yabancı Yatırımcılar
 - f) Spor Kulüpleri, Federasyonlar, Kamu Yararına Çalışan Birlikler, Sendikalar, Vakıflar, Yardım Dernekleri
 - g) Tarım ve Balıkçılık Kurumu Onaylı Tarım İşletmeleri
 - h) Mandıra, Koyun ve Deve Yetiştiriciliği
 - i) Balıkçılık
 - j) Sanayi Kuruluşları

- Sağlık Bakanlığının 71/2024 sayılı Genelgesi uyarınca, 65 yaş üstü sağlık çalışanlarının lisanslarının yenilenmesinde Bakanlık tarafından belirlenen sağlık testlerinden geçme şartı getirilmiştir. Bu testlerin iki yılda bir yenilenmesi gerekecektir.
- 1179/2023 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde, kamu projeleri üstlenen firmalara Kuveytli istihdamı zorunluluğu getirilmiş olup, kotalar işin niteliğine göre belirlenecektir. Bu uygulamayla işsiz Kuveyt vatandaşlarının özel sektörde istihdamı amaçlanmaktadır.
- Başbakan Yardımcısı, Savunma ve İçişleri Bakanı Sheikh Fahad Al Yousuf Al Sabah'ın yayımladığı Kararname ile 14/07/2024 - 12/09/2024 tarihleri arasında ev işçilerinin özel sektöre geçişine izin verilmiştir. Bu geçişlerde mevcut işverenin onayıyla birlikte 50 KD geçiş ücreti ve 10 KD harç alınacaktır. Uygulama, hizmet ve inşaat sektörlerinde yaşanan iş gücü azalması nedeniyle artan maliyetlerin düşürülmesi amacıyla yürürlüğe konulmuştur.
- İşgücü Kurumu, özel sektörde Kuveytli çalıştırma kotasına uymayan işverenlere yönelik uygulanan kişi başı 100 KD para cezasının 300 KD'ye çıkarılmasının planlandığını açıklamıştır. Ayrıca petrol sektöründe %30 olan Kuveytli istihdam kotasının %50'ye çıkarılması yönünde çalışmalar yürütülmektedir.
- Başbakan Yardımcısı Sheikh Fahad Yousef Saud Al Sabah'ın 11/2024 sayılı Kararı uyarınca, lise ve altı eğitim düzeyine sahip 60 yaş üzeri yabancıların kamu sektöründen özel sektöre geçişine izin verilmiştir.
Temyiz Mahkemesi'nin 27/2021 sayılı kararının iptaliyle birlikte; 60 yaş üstü yabancıların, yıllık 10 KD çalışma izni harcı ve 50 KD zorunlu sağlık sigortası ödemeleri koşuluyla izinlerini diğer yaş grupları ile eşit şekilde yenileyebilecekleri duyurulmuştur.
- Aynı zamanda, 60 yaş ve üstü lise ve daha düşük eğitim seviyesine sahip yabancıların kamu sektöründen özel sektöre geçişini yasaklayan karar da iptal edilmiştir.
- KOBİ'lerde çalışan kişilerin başka bir KOBİ işletmesine geçişlerinde aranan üç yıllık çalışma şartı, işverenin onayı şartıyla bir yıla indirilmiştir.
- Mülki İdare Komisyonu, Kuveytli ile evli olup vatandaşlıktan çıkarılan kadınların kamudaki işlerine maaş kesintisi olmaksızın devam edebileceklerini açıklamıştır.
- İşgücü Kurumu Başkanı Marzouq Al Otaibi tarafından yapılan açıklamaya göre, çalışma izninde mühendislik unvanının yazılabilmesi için yeni düzenlemeye gidilmiştir:
 - 08/09/2024 tarihinden önce Kuveyt üniversitelerinden mezun olan veya Kuveyt Yüksek Öğretim Kurumu'ndan denklik alan ve Kurum'a mühendis olarak kayıtlı olanlara geçici mühendis unvanı verilecektir.

- Yeterliliği komisyon tarafından onaylananlar, kalıcı mühendis unvanı almaya hak kazanacaklardır.
- Mühendis vizesiyle ilk defa Kuveyt'e giriş yapanlara yeterlilik onay sürecine kadar 2 yıl süreyle geçici kayıt belgesi verilecektir.
- Özel sektöre geçecek mühendislerden, Mülki İdare Komisyonu'ndan mühendis olarak görev yaptıklarına dair belge istenecektir.
- Aile üyeleri, şirket ortakları veya iş ziyaret vizesiyle başvuranların yeterlilik ve denklik durumları, geçici kayıt için komisyonun onayına tabi olacaktır.

11.2.2. Sayısal Veriler

11.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	2.148.687	916.443	3.065.130
Kuveytli	250.088	254,790	504.878
Yabancı	1.898.599	661.653	2.560.252
Türk *	5.400	600	6.000

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği 2023 Yılı Raporu* ve Büyükelçilik Konsolosluk şubesi Kayıtları ile Müşavirliğimizin Gözlemleri.

*Türk çalışan sayısı yabancı çalışan sayısı içinde verilmiştir.

11.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	1.200	100	1.300
26-50	4.098	450	4.548
51-64	100	50	150
65 +	2	-	2
Genel Toplam	5.400	600	6.000

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

11.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı
Avcılık, Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık	-
Gıda Sanayi	500
Madencilik ve Taş Ocakları	-
Petrol, Kimya, Lastik Plastik ve İlaç	-
Dokuma, Hazır Giyim ve Deri	-
Ağaç ve Kâğıt	-
İletişim	-
Basın, Yayın ve Gazetecilik	-
Banka, Finans ve Sigorta	20
Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	-
Çimento, Toprak ve Cam	-
Metal	-
İnşaat	3.500
Enerji	-
Taşımacılık	50
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk	-
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	150
Konaklama ve Eğlence İşleri	190
Savunma ve Güvenlik	-
Genel İşler	1.590
Toplam	6.000

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

11.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Kuveyt mevzuatına göre, yabancıların ülkede bağımsız olarak işyeri açmalarına yasal olarak izin verilmemektedir. Bu çerçevede vatandaşlarımız, bir Kuveytli işverenin yanında çalışıyor gibi gösterilmekte ve bu işverene aylık belirli bir ücret ödemek suretiyle kendi işlerini fiilen yürütmektedir. Bu yöntemle yaklaşık 250–300 vatandaşımız; berberlik, oto tamirciliği ve lokanta işletmeciliği gibi alanlarda fiilen bağımsız şekilde faaliyet göstermektedir. İş hacmi sınırlı olan bu işletmeler, ortalama olarak üçer kişilik istihdam sağlamaktadır.

Diğer yandan, yürürlükteki mevzuat uyarınca yabancılar, Kuveyt'te kurulu şirketlerde en fazla %49 oranında ortaklık payına sahip olabilmektedir. Bu kapsamda, 14 vatandaşımızın çeşitli yerel şirketlerde ortaklık statüsüyle faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

11.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2024 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret (KD)	Asgari Saat Ücreti (KD)	Ortalama Aylık Ücret (KD)
Avcılık, Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık	-	-	250
Gıda Sanayi	-	-	250
Madencilik ve Taş Ocakları	-	-	-
Petrol, Kimya, Lastik Plastik ve İlaç	75	-	800
Dokuma, Hazır Giyim ve Deri	-	-	-
Ağaç ve Kâğıt	-	-	-
İletişim	-	-	450
Basın, Yayın ve Gazetecilik	-	-	-
Banka, Finans ve Sigorta	-	-	-
Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	-	-	-
Çimento, Toprak ve Cam	-	-	-
Metal	-	-	-
İnşaat	-	-	450
Enerji	-	-	-
Taşımacılık	-	-	250
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk	-	-	-
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	-	-	450
Konaklama ve Eğlence İşleri	-	-	-
Savunma ve Güvenlik	-	-	-
Kamu Sektörü Kuveytli	Bekâr:250 Evli: 325	-	1.676
Kamu Sektörü Yabancı	90	-	765
Özel Sektör Kuveytli	-	-	1.361
Özel Sektör Yabancı	75	-	340
Ev İşçileri	75	-	150
Genel İşler	-	-	250

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu, Gazete Haberleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

11.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Yasal olarak toplu iş sözleşmesi yapılmasına bir engel olmamasına rağmen, uygulamada pek karşılaşılmamaktadır.

11.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2024 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Kuveytli	16.866	16.441	33.307
Yabancı	3.123	741	3.864
Türk	-	-	-

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği

Not: Yabancılar Kuveyt'te çalıştıkları sürece veya kadın eşler ile yetişkin olmayan çocuklar aile vizesiyle kalabildiklerinden, işsiz yabancılar yasadışı olarak nitelendirilmektedir. Vatandaşlarımız arasında neredeyse işsiz bulunmamaktadır.

11.3. SOSYAL GÜVENLİK

Ülkede sadece Kuveyt vatandaşları ile Körfez İşbirliği Konseyine üye ülke vatandaşları sosyal sigorta sistemi kapsamındadır.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren Ortak Sosyal Güvenlik Yasasının yürürlüğe girmesiyle tüm üye ülkelerde ordu mensupları dâhil olmak üzere kamu ve özel kesim çalışanları sosyal sigorta sistemi içerisinde yer almışlardır. Buna göre, yaşlılık, iş göremezlik ve ölüm sigorta kollarına ilişkin primlerin çalışılan ülkenin sigorta kurumuna; iş kazası ve meslek hastalıkları primlerinin ise vatandaşı olunan ülkenin sigorta kurumuna ödenmesi gerekmektedir.

Kuveyt sosyal sigorta mevzuatı uyarınca, yabancı çalışanlar (Körfez İşbirliği Konseyi vatandaşları hariç) uzun vadeli sigorta kolları kapsamı dışında tutulmuşlardır. Dolayısıyla, ücretlerinden herhangi bir kesinti yapılmamaktadır. Kuveyt'te, yabancılar sadece genel sağlık sigortası kapsamı içerisinde yer almaktadır.

11.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kuveytli emeklilere, anlaşmalı özel hastanelerden ücretsiz sağlık hizmeti alma imkânı tanıyan “Afia” kart uygulaması, Sağlık Bakanlığı ile sözleşmeli sigorta şirketi Gulf Insurance Group arasında yaşanan ve sözleşme hükümlerine uyulmadığı gerekçesiyle ortaya çıkan ihtilaf nedeniyle iptal edilmiştir.

Sigorta şirketi, mevcut durumda hastanelerde tedavisi devam eden kişilerin tedavi süreçleri tamamlanıncaya kadar oluşacak tüm masrafların karşılanacağını kamuoyuna açıklamıştır.

11.3.2. Sosyal Sigortalar

11.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%10	%10 + %2 Askeri Personel : %32,5	% 27 Askeri personel: % 47,5
Maluliyet, Sağlık, Hastalık	%5	%10 + %1	%2,5	% 18,5
Toplam Prim Oranı	%10	%21	%14;5 Askeri Personel: %35	%45;5 Askeri Personel: % 66

Kaynak: Kuveyt Sosyal Sigortalar Kurumu (Public Institution For Social Security)

Not: Yabancılar Sosyal Sigorta Kanunu Kapsamı dışında tutulmaktadır.

11.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Kamu Kurumu Emeklisi	53.963	75.233	1.511	1.060
Petrol Sektörü Emeklisi	8.069	593	1.882	1.701
Özel Sektör Emeklisi	5.870	6.697	1,699	1.188
Toplam	67.902	82.523	1.571	1.075
Genel Toplam	150.425		1.299	
Kendi Namına Çalışıp Emekli Olanlar	1.111	4.834	1.220	680
Toplam	5.945		781	
Asker Emeklileri	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Savunma Bakanlığı	15.919	5	1.740	1.312
İçişleri Bakanlığı	16.269	9	1.670	1234
Milli Muhafız	6.594	-	1.667	-
Toplam	34.501	10	1.672	1.099
Tüm Sektör ve Kurumların Genel toplamı			Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
	107.794	87.371	1.613	1.053
Genel Toplam	195.166		1.362	

Kaynak: Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumu (Public Authority for Social Security)

11.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Vatandaşlarımız Sosyal Güvenlik Kanunu kapsamı dışındadır. Bununla beraber Kuveyt’de yabancılara herhangi bir sosyal yardım veya emekli maaşı ödemesi yapılmamaktadır.

11.3.2.4. Aile Yardımları

11.3.2.4.1. Çocuk Parası Miktarları

Kuveyt vatandaşlarına 2023 yılında çocuk başına aylık 50 Kuveyt Dinarı (KD), engelli her çocuk için aylık 75 KD çocuk parası ödenmektedir.

11.3.2.4.2. Diğer Aile Yardımları

Yalnız Kuveyt vatandaşlarını kapsamak üzere, kira, ulaşım, engelli yakınlarına nakdi yardım, engellilere şoför istihdam etmeleri için nakdi yardım yapılmakta, 18 yaşını geçen engelliler ile engellilerin anne ve eşlerine maaş bağlanmaktadır.

11.3.2.4.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

(Primli Bir Sosyal Sigorta Ödeneğine Bağlı Olarak Verilen İlave Yardımlar-1408/71 EEC Annex IIa)

11.3.3. Sosyal Yardımlar

31.12.2024 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Tutar (Kuveyt Dinarı)	Yararlanan Kişi Sayısı	Yararlanan Aile Sayısı
Yaşlı Yardımı	32.478.551	7.271	7.125
Öğrenci Ailesi	6.991.771	1.963	1.478
Yetim	4.965.507	2.883	1.524
Kadın Dul	3.269.571	2.641	2.606
Boşanmış Kadın	35.901.305	10.476	8.920
Hastalık	4.870.083	1.265	887
Mali Sıkıntı	1.620.689	785	403
Bekâr Kızlar	14.499.380	3.978	3.978
Hükümlü Aile Yardımı	1.954.777	1.067	414
Pişmanlık Yardımı	185.188	68	47
Bebek Bakım Yardımı	1.362.369	224	224
Yurt Dışı Öğrenci Yardımı	1.989.650	564	419
Ev Hanımı Yardımı	113.875.311	18.802	18.802
Tahliye Mahkûm Yardımı	5.269.141	1.723	1.012
Yabancı Erkeklerle Evli Kuveytli Kadınlara Yapılan Yardım*	471.896	94	94
Zor Durum Yardımı 6**	2.594.207	605	605
Zor Durum Yardımı 7***	5.925.762	2.141	1.242
Zor Durum Yardımı 8****	290.965	184	76
Hasta /Pişman Yardımı (Madde Bağımlısı)	101.327	43	39
Serbest Kalan Mahkûm Yardımı	26.040	8	3
Serbest Kalan Kişi Aile Yardımı	5.159	21	7
Serbest Kalan Kişi Aile Yardımı 32	102.347	49	17
Toplam	238.745.837	56.834	49.915

Kaynak: Merkezi İstatistik Kurumu Raporu

* Uyuşu belli olmayan yabancılarla evli kadınları da kapsamaktadır

6** Yabancı ile evli olup kanun kapsamı dışında olanlar

7*** Kanun kapsamı dışındakiler

8**** Kamu yardım kanunu 2011/12 3 maddesi kapsamında zorlayıcı etkilere maruz kalanlar.

11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

11.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2024 yılı itibarıyla

Öğretmen Sayısı	24
Yönetici	3
Ücret Karşılığı Çalışan Öğretmen	27

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı

	Kız	Erkek	Toplam
Kuveyt Türk İlkokulu Öğrenci Sayısı	82	85	167
Kuveyt Türk Ortaokulu Öğrenci Sayısı	62	67	129
Kuveyt Türk Anadolu Lisesi Öğrenci Sayısı	55	52	107

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı

11.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

31.12.2024 tarihi itibarıyla

		Kuveytli			Yabancı			Genel Toplam
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	
Temel Eğitim	1.Dönem	6.589	15.023	21.612	428	1.172	1.600	23.212
	2.Dönem	6.638	14.857	21.495	435	1.241	1.676	23.171
Ticari Çalışmalar	1.Dönem	4.030	4.070	8.100	846	938	1.784	9.884
	2.Dönem	3.965	4.310	8.275	1.188	1.365	2.553	10.828
Sağlık Bilimleri	1.Dönem	488	748	1.236	585	599	1.184	2.420
	2.Dönem	528	743	1.271	633	658	1.291	2.562
Teknoloji Çalışmaları	1.Dönem	5.888	635	6.523	205	144	349	6.872
	2.Dönem	5.768	636	6.404	527	408	935	7.339
Hemşirelik	1.Dönem	397	594	991	321	319	640	1.631
	2.Dönem	472	677	1.149	293	290	583	1.732
Toplam	1.Dönem	17.392	21.070	38.462	2.385	3.172	5.557	44.019
	2.Dönem	17.371	21.223	38.594	3.076	3.962	7.038	45.632

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu

11.5. GÖÇ VE UYUM

11.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kuveyt İçişleri Bakanlığı, yaklaşık bir buçuk yıldır durdurulmuş olan aile birleşimi vizelerinin verilmesine, yeni koşullar çerçevesinde yeniden başlamıştır.

Yeni düzenlemeyle birlikte:

- Aile birleşimi vizesi başvurusu için aranan asgari maaş tutarı 500 Kuveyt Dinarı'ndan 800 Kuveyt Dinarı'na yükseltilmiştir.
- Sponsorluk yapacak kişinin üniversite mezunu olması ve mezun olduğu alanda bir işte fiilen çalışıyor olması şartı getirilmiştir.
- Önceki uygulamada, başvuru sahibinin eğitim durumuna bakılmaksızın yalnızca maaş şartının sağlanması yeterli görülmekteydi.
- Aile birleşimi vizesi kapsamında oturma izni alınabilecek çocukların 14 yaşın altında olması gerekmektedir.
- Maaş değerlendirmesi, başvuru sahibinin çalışma izninde kayıtlı olan brüt maaş üzerinden yapılmaktadır. Eşlerin maaş toplamı dikkate alınmamaktadır.

Ayrıca;

- Erkek eşler de aile vizesine başvuruda bulunabilmektedir.
- Boşanmış ya da eşi vefat etmiş kadınlar, çocukları için vize talebinde bulunabileceklerdir.
- Kuveyt'te hâlihazırda oturma izni bulunan yabancı çiftlerin Kuveyt içinde doğan çocukları ile birlikte, her iki ebeveynin oturma iznine sahip olması şartıyla Kuveyt dışında doğan ve 5 yaşın altındaki çocuklar için yapılan başvurular, maaş ve eğitim şartından muaf tutulacaktır.

Eğitim Şartından Muaf Tutulacak Meslek Grupları

Aşağıda belirtilen 14 meslek grubu, aile birleşimi vizesi başvurularında eğitim şartından muaf tutulacaktır. Söz konusu mesleklerin büyük çoğunluğu doğası gereği yükseköğrenim gerektiren alanlardır:

- 1) Kamuda çalışan hâkim, savcı, danışman, uzman ve kanun araştırmacısı
- 2) Doktor ve eczacı
- 3) Öğretim üyesi
- 4) Kamu okullarında görev yapan müdür, müdür yardımcısı, eğitim rehberi, sosyal çalışmacı ve laboratuvar teknisyeni
- 5) Üniversitelerde görev yapan finans ve ekonomi danışmanları
- 6) Mühendis
- 7) İmam, müezzin ve hafız
- 8) Kütüphaneci
- 9) Sağlık Bakanlığı bünyesinde görev yapan hemşire, paramedik, sosyal hizmet görevlisi ve sahada çalışan teknisyen
- 10) Kamuda görev yapan sosyal çalışmacı ve psikolog
- 11) Gazeteci ve basın çalışanı
- 12) Spor kulüpleri ve federasyonlarda görevli antrenör ve sporcular

13) Pilot ve uçuş görevlisi

14) Cenaze hazırlama ve defin hizmetlerinde görevli kişiler

- Aile ziyaretçi (1 aylık) ve aile turist vizeleri (3 aylık) için maaş şartı; birinci derece yakınlar için 400 KD, diğer akrabalar için 800 KD olarak belirlenmiştir. Geçici aile vizelerinde Kuveyt Havayolları veya Jazeera Havayolu'ndan gidiş-dönüş bileti alınması zorunludur. Sponsor, ziyaretçinin süresi sonunda ülkeden ayrılacağına ve çalışmak üzere başvuruda bulunmayacağına dair taahhütname imzalamakla yükümlüdür. Irak, Suriye, Afganistan, Pakistan, İran, Yemen ve Sudan vatandaşlarına yönelik vize yasağı uygulaması halen devam etmektedir.

- Kuveyt İçişleri Bakanlığı, tüm yerli ve yabancıların biyometrik parmak ve yüz izi vermesi için Şubat 2024 itibarıyla üç aylık süre tanımıştır. Bu süre zarfında işlem yaptırmayanların kamu kurumlarındaki işlemleri gerçekleştirilmeyecek; banka hesapları da dondurulacaktır. Son tarihler: Kuveytli için 30 Eylül 2024, yabancılar için 31 Aralık 2024'tür. Eylül ayı itibarıyla 171.000 Kuveytli ve 970.000 yabancı halen işlem yapmamıştır.

- İçişleri ve Savunma Bakanı Sheikh Fahad Yousef Al Sabah'ın yayımladığı kararnameyle, oturum kanununa muhalif yabancılara 17 Mart – 17 Haziran 2024 tarihleri arasında ceza ödeyerek yasal statüye geçme veya ceza ödemedi, giriş yasağı uygulanmaksızın ülkeden çıkış yapma hakkı tanınmıştır. Af süresi Kurban Bayramı dolayısıyla 30 Haziran 2024'e kadar uzatılmıştır.

- Ziyaretçi vizelerinin süresini aşanlar ile sponsorları sınır dışı edilecektir. İçişleri Bakanı, tüm milletlere ticari, aile ve turist vizesi verilmesi yönünde talimat vermiştir. Ancak aile ziyaretçi vizesi alan kişilerin süresini aşmaları halinde sponsor, geçerli oturum izni olsa dahi sınır dışı edilecektir.

- Vize yasağı uygulanan yedi ülke vatandaşlarına tanınan ziyaretçi vize hakkından; İran vatandaşları güvenlik nedeniyle, Afganistan vatandaşları ise ülkede büyükelçiliği bulunmadığından muaf tutulmuştur. Vize yasağı devam eden ülkeler: İran, Afganistan, Suriye, Yemen, Sudan, Pakistan ve Irak.

- İşgücü Kurumu, hakkında 'kayıp' (Tegayub) kararı bulunan yabancılara barınak sağlayanlara yönelik hapis ve para cezaları içeren yasa tasarısını İçişleri Bakanlığı'na sunmuştur. Tasarı Bakanlık onayı sonrası Meclise sevk edilecektir.

- Oturum İşleri Genel Müdürü Tuğgeneral Yousef Al Ayoub, oturum kanununa muhalif yabancılara barınak veya istihdam sağlayanlara 6 aya kadar hapis ve 600 KD'ye kadar para cezası verileceğini açıklamıştır.

- Kuveyt'te vatandaşlığı bulunmayan (Bedoun) kişilere verilmiş tüm pasaportlar, süresi dolmamış olsa dahi iptal edilmiştir. Bu kişilere yalnızca sağlık ve eğitim amaçlı pasaport verilecektir.

- Aile birleşim vizelerinde üniversite mezunu olma şartı kaldırılmış; ancak sponsorun maaşının en az 800 KD olması ve bu tutarın çalışma izninde kayıtlı olması şartı devam etmektedir. Kuveyt'te doğan çocuklar ve her iki ebeveynin geçerli oturumu olması halinde Kuveyt dışında doğan 5 yaş altı çocuklar için maaş şartı aranmayacaktır. Aile birleşim vizesinde yalnızca babanın maaşı dikkate alınmakta, kadın eşin veya toplam gelir hesaba katılmamaktadır.

- Nüfus İdaresi (Public Authority for Civil Information), ev sahiplerinin beyanları ya da mülkün yıkılması nedeniyle adresi iptal edilen kişilere 1 ay içinde adreslerini güncelleme zorunluluğu getirmiştir. Aksi takdirde 100 KD para cezası uygulanacaktır. Eylül ayında 614 kişinin adresinin iptal edildiği ve bu kişilere “Sahel” uygulaması üzerinden bildirim gönderildiği açıklanmıştır.

- İşgücü Kurumu'nun talebi üzerine, oturum izni yenileme işlemlerinde yabancıların mezuniyet belgelerinin büyükelçilik onaylı olması zorunlu hale getirilmiştir.

- 20 (ev hizmetlisi) ve 22 (aile bireyi) madde kapsamındaki oturum izinlerinin geçici uzatmaları “Sahel” uygulaması üzerinden yapılabilecektir.

- 05.01.2025 tarihi itibarıyla oturum kanununa aykırılık hallerinde uygulanacak yeni para cezaları:

- 1) Yeni doğanların geç kayıtları: 4 ay cezasız, sonra ilk ay 2 KD/gün, ardından 4 KD/gün; tavan ceza: 2.000 KD

- 2) Çalışma vizesi ihlali: ilk ay 2 KD/gün, ardından 4 KD/gün; tavan ceza: 1.200 KD

- 3) Ziyaretçi ve turist vizeleri: günlük 10 KD; tavan ceza: 2.000 KD

- 4) Ev işçileri: günlük 2 KD; tavan ceza: 600 KD

- 5) Oturum izni iptali sonrası kalış: ilk ay 2 KD/gün, ardından 4 KD/gün; tavan ceza: 1.200 KD

Önceki uygulamada tüm ihlaller için azami ceza 600 KD idi.

- Vatandaşlık Yasası'nın 8. maddesi (evlilik yoluyla vatandaşlık) iptal edilmiştir. Bu madde kapsamında daha önce vatandaşlık alan kişilerin vatandaşlıkları da iptal edilecektir. Kuveytli baba ve yabancı anneden doğan çocuklar, reşit olana kadar Kuveytli sayılacak; reşit olduktan sonra başka bir uyruğu seçmeleri durumunda Kuveyt vatandaşlıklarını kaybedeceklerdir. Devlete, dine, Kuveyt Emirine hakaret eden veya yüz kızartıcı suç işleyenlerin vatandaşlıkları iptal edilecektir. Sahtecilikle vatandaşlık edinenlerin ve yakınlarının vatandaşlıkları geri alınacak, bu yolla edinilmiş mal varlıklarına el konulacak ve yapılan tüm ödemeler geri tahsil edilecektir. Devletin güvenliğine aykırı suçlar işleyenlerin yakınlarının da vatandaşlıkları Bakan Kararı ile iptal edilebilecektir. Babası yabancı olup vefat etmiş, tutuklu veya boşanmış Kuveytli annelerin reşit olmayan çocukları Kuveytli muamelesi görecektir.

11.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Kuveyt'te yabancıların dernek kurmaları kanunen yasak olduğundan bu tür faaliyetlere girişilememektedir.

11.6. TÜRKİYE KAYNAKLI YURT DIŞI YATIRIM VE MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ KAPSAMINDA TÜRK İŞGÜCÜ İSTİHDAMI

2024 yılı itibarıyla STFA: 6, KOLİN: 2, CENGİZ İNŞAAT: 1, LİMAK: 2.200 POLATYOL:
6 Türk çalışan istihdam etmektedir.

12. SUUDİ ARABİSTAN

12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

12.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2024 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	19.750.574	11.794.452	35.070
Kadın	15.660.600	3.916.098	4.827
Toplam	35.411.174	15.710.550	39.897

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

12.1.2. Suudi Arabistan'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Sayı
2024	39.897
2023	35.448
2022	25.838

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

12.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

2023 yılı itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Sayı
Cidde	10.235
Mekke	4.585
Medine	3.456
Riyad	7.606
Dammam	6.083
Tebük	3.699
Hail	1.948
Qasim	2.285
Genel Toplam	35.448

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

12.1.4. Suudi Arabistan'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	39.897
Bangladeş	2.516.192
Hindistan	2,100,700
Pakistan	2.435.450
Yemen	2.580.100
Mısır	1.881.400
Sudan	1.550.750
Filipinler	1.391.121
Suriye	419.300
Nepal	590.300
Ürdün	205.340
Yabancı Toplam	15.710.550

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

12.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

12.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

12.2.2. Sayısal Veriler

12.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2024 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	15.167.000	2.532.000	17.699.000
Yabancı	12.631.000	1.068.000	13.699.000
Türk	35.070	4.827	39.897

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

12.2.2.2. Çalışan Türk Vatandaşlarının İşkollarına Göre Dağılımı

Suudi Arabistan’da çalışan vatandaşlarımızın hangi sektörlerde çalıştıklarına dair kesin sayılar bulunmamakla birlikte Müşavirliğimize müracaat eden vatandaşlarımızdan ve Büyükelçiliğimizden alınan bilgilerden vatandaşlarımızın bu ülkede ağırlıklı olarak inşaat, mobilya, gıda, oto tamir ve berberlik sektörlerinde faaliyet gösterdiği bilinmektedir.

12.2.2.3. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

S. Arabistan İş Kanununun 39. maddesinin 2. fıkrası, yabancıların kendi hesaplarına çalışmasını yasaklamaktadır. Ancak S. Arabistan’da kefalet sistemi ile bağımsız çalışan vatandaşlarımızın çoğu berberlik, oto tamirciliği, lokantacılık, mobilya ve inşaat işlerinde çalışmaktadır. Yine birçok yabancının yaptığı gibi vatandaşlarımız da kefilleri (işverenleri) ile anlaşmakta, kefile aylık hangi miktar üzerinde anlaşma sağlanmışsa o parayı verdikten sonra, işletme kar veya zarar da etse kefil işletmenin tüm sorumluluğunu üstlenmektedir. Bu durum genelde iyi işlese de özellikle karşılıklı hesaplarda bir anlaşmazlık durumunda sorunlar çıkmaktadır. Bu tür anlaşmazlıklar genellikle yabancının aleyhine sonuçlanmaktadır. S. Arabistan Çalışma Bakanlığı’nın yaptığı çalışmalarda, bu tür işletmelerin ülke vatandaşları tarafından çalıştırılmasının teşvik edildiği gözlenmektedir

12.2.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler**2024 yılı itibarıyla**

Sektör	Suudi Arabistan Vatandaşı		Yabancılar	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Diğer Sektörler	6.336	5.816	3.878	3.210
Reklam ve Pazar Araştırması	8.708	6.293	4.085	6.575
Film, Televizyon Programları, Ses Kayıtları ve Müzik Yapım Faaliyetleri	9.398	7.068	6.430	10.078
Posta, Mesaj ve Kargo Teslimi Hizmetleri	12.366	7.955	4.282	5.798
Uzmanlaşmış İnşaat Faaliyetleri	6.749	5.779	2.407	4.277
Diğer Kişisel Hizmet Faaliyetleri	7.854	6.044	3.053	2.543
Sigorta Finansmanı ve Emeklilik Fonları Hariç Finansal Hizmet Faaliyetleri	15.686	13.071	13.033	14.720
Yaşlılar ve Engelliler İçin Barınma Yeri Olmayan Sosyal Hizmet Faaliyetleri	8.047	6.075	4.299	5.895
İyileştirme Faaliyetleri İle Diğer Atık Yönetimi Hizmetleri	12.113	6.746	4.173	-
Mimarlık ve Mühendislik Faaliyetleri, Teknik Testler ve Analizler	11.076	9.581	8.993	8.691
Merkez Ofis Destek Hizmetleri ve Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri	11.094	9.326	9.957	12.806
Kütüphanelerin, Arşivlerin, Müzelerin ve Diğer Kültürel Alanların Faaliyetleri	6.792	6.317	4.765	5.548
Uluslararası Organizasyonların Faaliyetleri	16.983	15.739	18.327	21.965
Üye Organizasyon Etkinlikleri	8.357	7.311	4.567	4.875
Yayıncılık Etkinlikleri	10.876	7.542	4.861	7.095
Binalar ve Saha İyileştirmeleri İçin Hizmet Sunma Faaliyetleri,	7.879	5.741	2.474	1.989
Çöp Toplama, İyileştirme, Ayrıştırma ve Geri Dönüşüm Faaliyetleri	10.755	5.472	1.851	1.579
Yiyecek ve İçecek Hizmetlerine Yönelik Faaliyetleri	5.316	5.009	2.494	4.381
Bilgi Hizmetlerine Yönelik Faaliyetler	11.671	70.056	6.754	10.255
Madencilik Destek Hizmetleri Etkinlikleri	16.117	15.432	12.314	22.596
Ürün Ekimi, Hayvansal Üretim, Avcılık Faaliyetleri ve İlgili Hizmetler	7.951	6.449	3.421	4.484
Bilgisayarlar, Kişisel Eşyalar ve Ev Eşyaları Tamiri	9.431	7.469	6.424	9.449
Ekipman ve Makinelerin Terkip ve Montajı	10.435	7.647	5.350	7.592
Ham Petrol ve Doğalgaz Çıkarılması	8.321	7.694	4.351	---

Madenler ve Taşocaklarına İlişkin Diğer Faaliyetler	13.187	6.698	5.694	6.160
Yenilikçi ve Sanat Etkinlikleri ile Eğlence Faaliyetleri	11.704	8.651	4.347	7.845
Bürolara Yönelik Yönetim Faaliyetleri, Büroları Destekleme Faaliyetleri ve Buna Benzer Çalışmaları Destekleyici Diğer Faaliyetler	8.899	6.723	4.532	7.080
Kiralama (Leasing) Faaliyetleri	6.097	5.356	2.670	2.964
Veterinerlik Faaliyetleri	7.752	6.217	5.989	7.211
Spor, Rekreasyon ve Eğlence Aktiviteleri	10.863	7.111	5.632	6.526
Gayrimenkul Faaliyetleri	13.590	8.546	5.783	9.326
Hukuk ve Muhasebe Faaliyetleri	10.423	9.329	15.209	14.624
Finans ve Sigorta Faaliyetleri İçin Destek Hizmetleri	19.509	12.119	14.256	13.992
Diğer Mesleki, Bilimsel ve Teknolojik Faaliyetler	10.657	7.374	3.779	3.339
Hane Halklarının Kendi Kullanımları İçin Üstlendikleri Mal ve Hizmet Üretmeye İlişkin Ayırt Edici Olmayan Faaliyetler	5.400	5.400	2.367	2.579
Kamu Yönetimi, Savunma ve Zorunlu Sosyal Sigorta	13.343	9.358	5.677	6.737
Konaklama Hizmetleri	7.455	5.874	4.572	5.637
İletişim Hizmetleri	20.432	9.657	8.656	5.438
Bilimsel Araştırma ve Geliştirme	11.643	6.892	11.002	7.524
Depolama ve Ulaştırımayı Destekleyici Faaliyetler	11.343	7.332	4.565	7.543
Eğitim	11.233	8.492	6.518	7.692
Ormancılık ve Ağaç Kesimi	7.429	6.896	5.748	9.575
Yatılı Bakım Hizmetleri	8.590	6.770	4.536	4.321
İnsan Sağlığı Hizmetleri	9.321	7.216	9.466	8.579
Sanitasyon Hizmetleri	11.593	7.601	4.361	7.865
Diğer İmalat Sanayii	7.175	5.827	3.425	6.434
Basım, Çoğaltma ve Kayıtlı Basın Araçları	9.121	4.641	3.861	7.157
Kara Taşımacılığı ve Boru Hattı Taşımacılığı	5.927	5.788	2.898	2.991
Hava Taşımacılığı	13.380	8.466	4.652	7.865
Deniz Taşımacılığı	9.778	8.760	5.323	7.568
İnşaat Mühendisliği	8.255	7.523	5.522	7.750
Motorlu Taşıtlar ve Motosikletler Hariç Perakende Ticaret	7.797	5.892	3.679	5.651
Toptan Satış Motorlu Taşıtlar ve Motosikletler Hariç	7.791	6.329	4.554	5.215

Toptan ve Perakende Ticaret ve Motorlu Taşıtların ve Motosikletlerin Tamiri	6.804	5.665	3.370	4.673
Su Toplama, İyileştirme ve Ulaştırma	10.562	5.981	4.592	9.804
Bina İnşaatı	7.758	6.535	4.507	3.899
Kömür ve Linyit Madenciliği	6.567	5.770	3.211	5.560
Metal Cevherleri Madenciliği	11.093	6.643	4.323	6.535
Zorunlu Sosyal Sigorta Hariç Finansman Sigortası, Reasürans ve Emeklilik Fonları	13.010	9.747	14.877	13.374
Elektrik, Gaz, Buhar ve Havalandırma İletimi	12.566	6.690	6.351	10.321
Başka Bir Yerde Sınıflandırılmayan Makine ve Ekipman Endüstrisi	9.455	6.611	4.870	7.968
Çekiciler, Dorseler ve Yarı Dorse Endüstrisi	6.761	5.748	3.459	4.989
Diğer Ulaşım Ekipmanları Endüstrisi	11.048	7.828	6.560	5.792
Mobilya İmalatı	7.593	6.192	3.231	5.428
Bilgisayar İmalatı, Elektronik ve Optik Ürünler	9.790	6.956	7.269	6.620
Temel Metallerin İmalatı	11.061	6.763	5.457	4.817
Elektrikli Ekipmanların İmalatı	9.331	6.871	4.682	8.770
Temel İlaç ve Eczacılık Ürünleri İmalatı	11.081	7.961	8.825	9.827
Kok Kömürü ve Rafine Petrol Ürünleri İmalatı	9.076	7.577	13.151	19.912
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	14.134	6.951	5.808	7.950
Diğer Ametal Ürünlerin İmalatı	7.876	5.891	4.462	5.687
Fabrikasyon Metal Ürünler İmalatı (Makine ve Ekipman Hariç)	12.950	6.568	4.894	6.255
Balıkçılık ve Su Ürünleri	7.709	6.417	3.131	2.965
Mobilya Hariç Ahşap, Ahşap Ürünleri ve Mantar İmalatı, Hasır ve Örgü Ürünleri İmalatı	7.533	5.822	3.219	5.628
İçecek İmalatı	8.212	5.742	4.214	4.370
Giyecek İmalatı	5.998	5.005	3.334	2.616
Deri ve Deri Bağlantılı Ürünlerin İmalatı	5.945	5.230	3.684	2.235
Gıda Ürünleri İmalatı	7.467	5.896	4.742	5.672
Tekstil İmalatı	7.129	5.880	3.289	4.432
Kimyasal Madde ve Ürün İmalatı	12.353	6.779	4.586	5.395
Kâğıt ve Kâğıt Ürünlerinin İmalatı	7.375	5.666	5.114	7.409
Tütün Ürünleri İmalatı	9.875	5.775	3.957	1.454
Seyahat Acenteleri, Tur Operatörleri, Rezervasyon Hizmetleri ve İlgili Faaliyetler	8.836	6.547	4.979	6.082

Kaynak: Suudi Arabistan Merkez Bankası

12.2.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

S. Arabistan’da sendika ve meslek örgütü bulunmamaktadır. Sendika kurmak, grev, lokavt gibi eylemlerde bulunmak yasaktır ve bireysel iş sözleşmelerinin dışında toplu iş sözleşmesi yapılmamaktadır. Ancak işverenlerin örgütlendiği ticaret odaları vardır. Yöneticiler seçimle iş başına gelmektedir. İş uyuşmazlıkları önce ‘Mekteb al-Amel’ denilen çalışma bürolarına iletilmektedir. Burada uzlaşma sağlanamazsa, sırasıyla ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin İptidai Komisyonlar’ ve ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin Yüksek Kurullar’a havale edilmektedir.

12.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2024 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	763.805	7	2.509.070	11,9	3.272.875	7
Yabancı	103.107	1,1	590.638	6,2	693.745	1,5

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

12.3. SOSYAL GÜVENLİK

12.3.1. Sosyal Sigortalar

12.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2024 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%9	%9	-	% 18
Maluliyet / İş Kazası/Meslek Hastalığı		%2		
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)			3 çocuğa kadar %100	
Sağlık/Hastalık/Analık				
İşsizlik	%0,75	%0.75		%0,75
Ölüm Tazminatı	26.03.2001 tarihinden önceki dönem için tazminat, ilk altmış ayda her katkı ayı için son iki yılın ortalama ücretinin % 6'sı ve bu tarihten sonraki her ay için % 7'si oranında hesaplanır. Bu tarihten sonraki dönem için tazminat, ilk altmış ayda her katkı ayı için yukarıda belirtilen ortalama ücretinin % 10'u ve bu tarihten sonraki her ay için % 12'si oranında hesaplanır. Tazminat miktarı aile üyeleri arasında eşit olarak dağıtılır.			
Toplam Prim Oranı	%9.75	%11.75		%18.75

Kaynak: Suudi Arabistan Sosyal Sigortalar Kurumu

12.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2024 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	Toplam Ödenek Miktarı (SAR)
Emeklilik	206.502	1.511.616.066,33
Yaşlılık	27.400	
Maluliyet	27.372	111.746.609,31
Erken Emeklilik	337.600	4.266.964.622,05
Aile Yardımları/Çocuk Parası	550.106	910.109.709,89
Tek Seferlik Ödeme	2.800	23.584.843,42
Toplam	1.151.780	6.824.021.851,00

Kaynak: Suudi Arabistan Sosyal Sigortalar Kurumu

12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

12.4.1. Sayısal Veriler

12.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Türk
Anasınıfı	75
İlkokul	680
Ortaokul	610
Lise	527
Meslek Lisesi	-
Genel Toplam	1892

Kaynak: Riyad Eğitim Müşavirliği – Cidde Eğitim Ataşeliği

12.4.1.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Ön Lisans	-
Lisans	65
Yüksek Lisans	-
Doktora	-

Kaynak: Cidde Eğitim Ataşeliği

12.5. GÖÇ VE UYUM

12.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

S. Arabistan'da yabancıların dernek, vakıf, forum vb. her türlü örgütlenmesi yasaktır.

12.5.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Suudi Arabistan'da vatandaşlarımızın yerel ya da genel yönetime katılma imkânları bulunmamaktadır.

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

13. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Kuruluşu, Amacı ve ILO'ya Üye Ülkeler

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) sosyal adaletin sağlanması yoluyla dünyada kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi amacıyla 1919 yılında Versay Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren Milletler Cemiyeti bünyesinde faaliyette bulunan ILO, 2. Dünya Savaşı yıllarında Milletler Cemiyeti'nin ortadan kalkmış olmasına rağmen varlığını sürdürmüştür. 1944 yılında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen ve ILO ana sözleşmesine eklenen “Philadelphia Bildirisi” ile ILO'nun amaçları ve çalışma konuları yeniden ve daha güçlü biçimde teyit edilerek, özellikle ücretlilerin durumunu yakından etkileyen ekonomik sorunlara eğilinmesi benimsenmiştir. ILO, 1946 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı ile imzaladığı bir anlaşma ile yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda çaba gösteren BM'nin ilk uzmanlık kuruluşu olarak hizmet vermeye devam etmiştir.

Evrensel ve sürekli bir barışın, ancak sosyal adalet temeli üzerinde oluşturulabileceği temel ilkesinden hareketle tam istihdama ulaşılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, işçilerin kendilerine en uygun işlerde çalıştırılması, mesleki eğitim imkânlarının sağlanması, kalkınmanın nimetlerinden herkesin eşit şekilde yararlanmasını sağlamaya yönelik politikaların uygulanması, çalışanların yaşam ve sağlığının korunması, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının tanınması ve sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması gibi amaçları bulunan ILO, tüm faaliyetlerini işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan “üçlü yapı” ilkesine dayalı olarak yürütmekte ve bu özelliği ile diğer uluslararası kuruluşlardan farklılık göstermektedir.

ILO'ya üye 187 ülke bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatına üye olan ülkeler, ILO ana sözleşmesinden doğan yükümlülükleri kabul ettiklerini bildirmeleri halinde Teşkilata üye olabilmektedirler. BM'ye üye olmayan bir ülke ise, ancak ILO Genel Konferansı kararıyla üyeliğe alınmaktadır. Üyelikten çekilme ise ILO Genel Müdürü'ne yapılacak bir bildirimle mümkün olabilmektedir.

ILO faaliyetleri son yıllarda dört stratejik hedefe yönelmiştir:

- Çalışmaya ilişkin temel ilke ve standartların teşviki ve uygulanması,
- Kadın ve erkeklere saygın istihdam ve gelir elde etmede daha büyük fırsatlar yaratılması,
- Herkese yönelik sosyal korumanın kapsam ve etkinliğinin geliştirilmesi,
- Üçlü yapı ve sosyal diyalogun güçlendirilmesi.

ILO'nun Yapısı ve Organları

Merkezi Cenevre'de bulunan ILO, her yıl Haziran ayında yapılan ve karar organı niteliği taşıyan **Uluslararası Çalışma Konferansı**, yürütme organı niteliğindeki **Yönetim Kurulu** ve Teşkilatın sekreteryaya hizmetlerini yürüten **Uluslararası Çalışma Bürosu**'ndan oluşmaktadır.

Uluslararası Çalışma Bürosu'nun başında bir Genel Direktör bulunmaktadır. Bu göreve, 1 Ekim 2022 tarihinde Gilbert F. Houngbo (Togo) seçilmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı (UÇK), her bir üye ülkenin 2 hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisinden oluşmaktadır. Bu temsilcilere Konferans gündemindeki konulara göre teknik danışmanlar da refakat etmektedir. Uluslararası Çalışma Konferansı, çalışma yaşamıyla ilgili güncel sorunları tartışmakta, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarından oluşan uluslararası çalışma standartlarını tespit etmekte, bu standartların üye ülkelerde uygulanmasını denetlemekte, üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilen iki yıllık ILO Bütçesini kabul etmekte, iki yıllık ILO faaliyet programını belirlemekte ve her üç yılda bir Yönetim Kurulu üyelerini seçmektedir. Konferans çalışmaları, oluşturulan Komiteler eliyle yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, ILO'nun yürütme organıdır. Teşkilatın bütün faaliyetlerinde belirleyici bir role sahip olan Yönetim Kurulu, Konferans gibi üçlü yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu, yılda üç kez toplanmakta ve 28 Hükümet, 14 işçi ve 14 işveren olmak üzere toplam 56 üyeden oluşmaktadır. Ayrıca ILO, belli başlı endüstri alanlarını kapsayan üçlü yapıda sektörel ve teknik komiteler oluşturmakta, bölgesel ve teknik konferanslar düzenlemektedir.

ILO'nun taşra teşkilatı ise, bölge, alan, şube ofislerinden ve çok yönlü uzmanlık gruplarından oluşmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde faaliyet gösteren ILO Alan Ofisi (1998 yılında mektup teatisi yoluyla) Şube Ofisi haline dönüştürülmüştür. Bu ofis Avrupa Bölge Ofisine bağlıdır. ILO bünyesinde ayrıca bir İdare Mahkemesi, Araştırma Merkezi ve İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

ILO'nun Standart Tesisi ve Denetim İşlevleri

ILO'nun temel amacı, asgari ve evrensel uluslararası standartlar belirlenmesi suretiyle üye ülkelerdeki çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Bu standartlar Uluslararası Çalışma Sözleşmeleri ve Tavsiye Kararları şeklinde oluşmaktadır. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 192 Sözleşme, 6 Protokol ve 209 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Sözleşmeler, usulünce onaylanması halinde onaylayan ülke için bağlayıcı hale gelmektedir. Tavsiye Kararları için ise onaylama söz konusu olmayıp, bu metinlerde yer alan ilkeler yol gösterici veya Sözleşmeyi tamamlayıcı niteliktedir.

Üye ülkelerin onaylamış oldukları sözleşmeleri ne ölçüde uyguladıklarını izlemek üzere kapsamlı ve etkin bir denetim mekanizması oluşturulmuştur. Şikâyetlere ve raporlara dayanan iki tür denetim usulü bulunmaktadır.

Üye ülkelerin onayladıkları sözleşmelerle ilgili olarak ulusal mevzuat ve uygulamaları hakkında belirli aralıklarla ILO'ya gönderdikleri raporlara dayanan denetim sistemine göre, bu raporlar öncelikle Uzmanlar Komitesi tarafından incelenmekte ve belirlenen aykırılıklar bir rapor halinde Konferansa sunulmaktadır. Konferansta oluşturulan Aplikasyon Komitesi ise, bu raporda yer alan ülkelerden bir kısmını Komitede sözlü savunma yapmaya davet etmektedir. Aplikasyon Komitesi'nde söz konusu ülkenin yaptığı savunma ve bunu izleyen tartışmalar ile

Komite kararı Konferans raporu içinde yayınlanmaktadır. Ciddi aykırılıkların tespit edilmesi halinde ise ilgili ülkelerdeki duruma “özel paragraf” içinde dikkat çekilmektedir.

Şikâyetlere dayanan denetim usulüne göre, şikâyet konusu, ilgili olduğu sözleşmeye göre ya Sendikal Özgürlükler Komitesi’nde incelenmekte ya da Yönetim Kurulu’nda oluşturulan üçlü yapıda özel bir komitede ele alınmaktadır.

ILO ile Ülkemiz Arasındaki İlişkiler

Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz, o yıllarda, Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır.

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57 ve 1996-99, 2014-17 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-1978, 1987-1990 ve 2002-2005 dönemlerinde ise “Yardımcı Üye” sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2017-2020 dönemi için yardımcı üye olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiş olup 2021 yılı Mart ayında yapılan Yönetim Kurulu Toplantısına bu sıfatla katılım sağlanmıştır. Ülkemiz bu dönemden sonra ILO Yönetim Kurulu'na “Gözlemci” statüsünde katılım sağlamaktadır. Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin 10 sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 59'unu onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 52'si yürürlüktedir.

Bakanlığımız - ILO İlişkileri

Ülkemizin onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin ulusal raporlar, Uzmanlar Komitesi'nin bu sözleşmelere ilişkin gözlem ve doğrudan taleplerinin tercümelerinin yapılmasını takiben Bakanlık birimleri, Bakanlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlar ile işveren ve çalışan örgütlerine gönderildikten sonra derlenen bilgi ve belgeler değerlendirilmek suretiyle hazırlanarak ILO'ya gönderilmektedir. Ayrıca, bu raporların birer örnekleri de ILO Ana Sözleşmesi uyarınca işveren ve çalışan (işçi ve kamu görevlileri) sendikaları konfederasyonları ile de paylaşılmaktadır.

2024 yılında aşağıda belirtilen 4 ILO Sözleşmesi hakkında uygulama raporu gönderilmiştir:

Sözleşme No	Sözleşme Adı
98	Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkına Dair Sözleşme
100	Eşit Ücret Sözleşmesi
111	Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi
158	Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi

ILO Anayasasının 19. maddesi gereğince ülkelerin onaylamadıkları sözleşmeler ile tavsiye kararlarına ilişkin olarak da rapor gönderme yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu çerçevede, İşçi

Tazminatı (Tarım) Sözleşmesi (No. 12), Muamele Eşitliği (Kaza Tazminatı) Sözleşmesi (No. 19), Muamele Eşitliği (Kaza Tazminatı) Tavsiye Kararı (No. 25), Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi (No. 102) (Bölüm VI), Mesleki Yaralanma Yardımları Sözleşmesi [1980'de değiştirilen Çizelge I] (No. 121) ve İstihdam Yaralanma Yardımları Tavsiye Kararına (No. 121) ilişkin olarak hazırlanan rapor, 2024 yılı Mart ayında ILO'ya iletilmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı:

ILO'nun 112. Uluslararası Çalışma Konferansı (UÇK) 3-14 Haziran 2024 tarihleri arasında İsviçre'de gerçekleştirilmiştir.

Konferansın Gündemi:

Standart maddeler:

- I. ILO Yönetim Kurulu Başkanı'nın ve ILO Genel Direktörü'nün Raporları
- II. 2024-25 Program ve Bütçesi ile Diğer Hususlar
- III. Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanmasına İlişkin Bilgi ve Raporlar

Yönetim Kurulu veya Konferans tarafından gündeme konulan maddeler:

- IV. Biyolojik Tehlikelere Karşı Koruma (Standart Belirleme, İlk Görüşme)
- V. Çalışma Yaşamında Temel Hak ve İlkelerin Stratejik Hedefi (Tekrarlanan Tartışma)
- VI. İnsana Yakışır İş ve Bakım Ekonomisi (Genel Görüşme)
- VII. Dört Uluslararası Çalışma Sözleşmesinin Yürürlükten Kaldırılması

3-14 Haziran 2024 tarihleri arasında düzenlenen UÇK'nın 112'inci oturumuna katılım sağlanmıştır. 112. UÇK Genel Kurul oturumları, 4-12 Haziran 2024 tarihleri arasında Milletler Sarayı'nda (Palais des Nations) gerçekleştirilmiştir. Genel Kurul oturumları, ILO Genel Direktörünün “Yenilenmiş Bir Toplumsal Sözleşmeye Doğru” başlıklı raporu sunmasıyla başlamış olup Bakanlar ve ülke temsilcilerinin Genel Kurul hitapları bu rapor odağında fiziki olarak, önceden kaydedilmiş video açıklaması şeklinde veya sanal ortamda katılarak gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, Kasım 2023'te ILO Yönetim Kurulu'nun aldığı karar uyarınca “İşgal Altındaki Arap Topraklarındaki İşçilerin Durumu” konulu ILO Genel Direktörün raporu kapsamında 6 Haziran 2024 tarihinde özel bir oturum düzenlenmiştir.

112. UÇK kapsamında faaliyet gösteren komitelere ilişkin çalışmalar aşağıda sunulmaktadır:

Finans Komitesi

Finans Komitesi, Konferans gündeminin II. maddesi kapsamında 7 Haziran Cuma günü toplanmıştır. Komitenin gündemini 2025'te bütçeye yapılacak katkıların değerlendirme ölçeği ile 31 Aralık 2023 tarihinde sona eren yıla ait finansal rapor ve denetlenmiş konsolide finansal tablolar oluşturmıştır.

Finans Komitesi 7 Haziran 2024 tarihinde Sayın Büyükelçi Francisca Méndez Escobar (Meksika) Başkanlığında ve Sayın John Marazita (Kiribati) Başkan Yardımcılığında toplanmıştır.

Sayın Matthey ve Sayın Dimitrov toplantıya sırasıyla Yönetim Kurulunun İşveren ve İşçi grupları adına gözlemci olarak katılmışlardır.

Komite, 31 Aralık 2023 tarihinde sona eren yıla ilişkin denetlenmiş konsolide mali tabloların ve karar taslağının Konferans tarafından kabul edilmesini tavsiye etmeye karar vermiştir.

2024-25 yılları için İsviçre Frangı cinsinden gelir bütçesi ve 2025 yılı için katkı paylarının değerlendirme ölçeği temel alınarak, 2025 yılı için her Üye Devletin ödemesi gereken katkı paylarını gösteren bir tablo Konferansa sunulmuştur.

2025 yılı net gelir bütçesi 393.328.879 İsviçre Frangı olarak belirlenmiştir. Türkiye tarafından 2025 yılı için ödenmiş toplam aidat 3.289.574 İsviçre Frangı olup, toplam ILO gelir bütçesinin %0.846'sını oluşturmaktadır.

Finans Komitesi Başkanı Sayın Escobar tarafından 10 Haziran 2024 öğleden sonra oturumunda Genel Kurula sunulan her iki Karar da Konferans tarafından kabul edilmiştir.

Genel İşler Komitesi

Genel İşler Komitesi 3 Haziran 2024 Pazartesi günü toplanmıştır. Komite, Konferans gündeminin VII. Maddesi olan dört uluslararası çalışma sözleşmesinin feshedilmesi önerisini değerlendirmiştir. Bu dört Sözleşme şunlardır:

- 45 No'lu Yeraltı Çalışması (Kadınlar) Sözleşmesi (1935),
- 62 No'lu Güvenlik Hükümleri (Bina) Sözleşmesi (1937),
- 63 No'lu Ücret ve Çalışma Saatleri İstatistikleri Sözleşmesi (1938),
- 85 No'lu İş Müfettişleri (Metropolitan Olmayan Bölgeler) Sözleşmesi, 1947

Komite Başkanı, Sayın Mehdi Aliabadi (Hükümet üyesi, İran İslam Cumhuriyeti); Başkan Yardımcısı Sayın Jacqueline Mugo (İşveren üye, Kenya); Başkan Yardımcısı Sayın Catelene Passchier (İşçi üye, Hollanda) ve Raportör Sayın Hana Elgallal (Hükümet üyesi, Libya) oy birliğiyle atanmıştır.

Genel İşler Komitesi, Daimi Tüzüğü'nün 52(2) maddesi uyarınca, dört uluslararası çalışma sözleşmesinin feshine ilişkin nihai teklifini 6 Haziran 2024 tarihinde nihai oylamaya sunulmak üzere Konferansa tavsiye etme kararı almıştır.

İşçi Başkan Yardımcısı 45 ve 62 sayılı Sözleşmelerin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin olarak iki ulusal sendikanın dile getirdiği endişeleri ifade etmiştir. Dört sözleşmenin yürürlükten kaldırılması kararına itiraz etmemekle birlikte, ilgili muadil güncel Sözleşmelerin

onaylanmasının etkili bir şekilde teşvik edilmemesi halinde pek çok işçinin korunmasız hale geleceği endişelerinin kayda geçilmesini istemiştir.

İşveren Başkan Yardımcısı, grubunun, taraf Devletler daha güncel bir Sözleşmeyi onaylamadıkça, bir belgenin yürürlükten kaldırılması veya geri çekilmesinin mutlaka bir kapsam boşluğuna yol açacağı yönündeki İşçi görüşüne katılmadığını belirtmiştir. Bir boşluk olup olmadığına ancak vaka bazında karar verilebileceğini, ILO'nun açık, güncel ve sağlam bir standartlar bütününe sahip olmasını sağlamak için eski belgelerin mümkün olan en kısa sürede yürürlükten kaldırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Dört ILO Sözleşmesinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin 6 Haziran 2024'te elektronik olarak yapılan oylamaya Türkiye adına 2 Hükümet temsilcisi ile 1 işveren temsilcisi katılım sağlamıştır. Oylama sonuçları 7 Haziran 2024 Cuma günü Genel Kurulda açıklanmıştır.

6 Haziran 2024'te yapılan oylama sonuçları şu şekilde olmuştur:

- Yeraltında Çalışma (Kadınlar) Sözleşmesi, 1935 (No. 45)'in yürürlükten kaldırılmasına ilişkin oylama sonucu: 410 Kabul; 7 Ret; 7 Çekimser
- Güvenlik Hükümleri (Bina) Sözleşmesi, 1937 (No.62)'nin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin oylama sonucu: 407 Kabul; 8 Ret; 9 Çekimser
- Ücret ve Çalışma Saatleri İstatistikleri Sözleşmesi, 1938 (No.63)'ün yürürlükten kaldırılmasına ilişkin oylama sonucu: 406 Kabul; 10 Ret; 8 Çekimser
- İş Müfettişleri (Metropolitan Olmayan Bölgeler) Sözleşmesi, 1947 (No.85)'in yürürlükten kaldırılmasına ilişkin oylama sonucu: 402 Kabul; 11 Ret; 11 Çekimser

Standartların Uygulanması (Aplikasyon) Komitesi

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) uluslararası çalışma sözleşme ve tavsiye kararlarının üye ülkelerde uygulanmasını denetleme sistemi içinde merkezi konuma sahip olan ve bağımsız uzmanlardan oluşan Uzmanlar Komitesi, sözleşmeleri onaylayan üye ülkelerin bu sözleşmelerin uygulanmasıyla ilgili olarak her yıl ILO'ya verdikleri raporları inceleyerek, ülkelerdeki duruma ilişkin gözlemlerini bir rapor halinde Uluslararası Çalışma Konferansı'na sunmaktadır.

Uzmanlar Komitesi'nin bu raporu Konferans'ın daimi komitelerinden biri olan ve ülkemizde kısaca Aplikasyon Komitesi olarak adlandırılan Standartların Uygulanması Komitesi'nde görüşülmektedir. Aplikasyon Komitesi her yıl 24-25 ülkeyi görüşmektedir.

Aplikasyon Komitesi'nin görüşeceği asıl konular, sözleşmelerin taraf ülkelerde uygulanmasına ilişkin olarak Uzmanlar Komitesi değerlendirmelerini (gözlemlerini) içeren bölümde yer almaktadır. Konferans'ın başlamasıyla birlikte çift dipnot ile belirlenenler dâhil 24-25 ülkeden oluşan kısa listeye dönüştürülerek Aplikasyon Komitesi'nin onayına sunulmaktadır. İşçi ve işveren gruplarınca ortaklaşa belirlenen liste aynen kabul edilerek görüşmelere geçilmektedir.

Aplikasyon Komitesi gündemine alınacak ülkelere ilişkin işçi ve işveren grupları tarafından belirlenen 40 ülkeden oluşan uzun liste 3 Mayıs 2024 tarihinde yayımlanmıştır. Sonrasında ise 24 ülkeden oluşan kısa liste 3 Haziran 2024 tarihinde yayımlanmıştır. Buna göre bu yılki 112'nci Uluslararası Çalışma Konferansında Ülkemiz, ILO Uzmanlar Komitesi raporundaki çift dipnot ile 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesinden Aplikasyon Komitesi gündemine alınmıştır. Söz konusu Sözleşme kapsamında Ülkemiz en son 2013 yılında Aplikasyon Komitesine sözlü olarak bilgi verilmeye davet edilmiştir.

Ülkemiz 5 Haziran Çarşamba günü öğleden sonra Aplikasyon Komitesine 98 sayılı ILO Sözleşmesinin Ülkemizdeki uygulanmasına yönelik hususlarda bilgi vermiştir. Komite kararı 12 Haziran Çarşamba günü açıklanmış, Komite; Hükümeti, Komitenin tüm tavsiyelerini etkin bir şekilde uygulamak için ILO'nun teknik yardımından yararlanmaya davet etmiştir. Aplikasyon Komitesi oturumlarında Ülkemiz tarafından, Filipinler, Tunus, Cezayir ve Kazakistan'ın Komitedeki görüşmeleri sırasında bu ülkeler lehine yapıcı ve destekleyici mahiyette dört konuşma gerçekleştirilmiştir.

Standart Belirleme Komitesi: Çalışma Ortamında Biyolojik Tehlikelere Karşı Korunma

Kontrolsüz biyolojik tehlikelerin iş ve halk sağlığı ortamları üzerindeki potansiyel yıkıcı küresel etkisinin altını çizen COVID-19 salgınının ardından, ILO ve bileşenleri tarafından iş güvenliği ve sağlığına daha fazla odaklanılmıştır. Bu kapsamda Yönetim Kurulu, 341. Oturumunda (Mart 2022) Ofisi, biyolojik tehlikelere ilişkin standartlarda düzenleyici bir boşluk olduğunu belirterek bu hususta yeni standartlar geliştirmekle görevlendirmiştir. Kısa bir süre sonra, Uluslararası Çalışma Konferansı 110. Oturumunda (Haziran 2022) ILO'nun temel çalışma ilkeleri ve hakları çerçevesine "güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamını" dahil etmeye ve 1981 tarihli İş Güvenliği ve Sağlığı Sözleşmesi (No. 155) ile 2006 tarihli İş Güvenliği ve Sağlığının Teşvik Çerçevesi Sözleşmesini (No. 187) temel Sözleşmeler olarak belirlemeye karar vermiştir.

Ofis, farklı ülkelerdeki kanun ve uygulamaları ortaya koyan bir ön rapor (Rapor IV(1)) ve Üye Devletlerin kabul edilmesi muhtemel ILO enstrümanı veya enstrümanlarının kapsam ve içeriğine ilişkin görüşlerini talep etmek üzere söz konusu raporun ekinde yer alan bir sualname hazırlayarak bahse konu rapor ile sualnameyi Aralık 2022'de Üye Devletlere iletmiştir. Üye Devletler, en fazla temsil yetkisine haiz işveren ve işçi örgütleriyle istişare ettikten sonra 31 Temmuz 2023 tarihine kadar görüşlerini sunmaya davet edilmiş, fakat bu süre 28 Ağustos 2023 tarihine kadar uzatılmıştır.

Söz konusu raporun hazırlanması sürecinde toplamda 87 hükümet, 50 işveren örgütü ve 94 işçi örgütü görüşlerini Uluslararası Çalışma Ofisi ile paylaşmıştır. Taraflardan gelen görüşler ile birlikte Uluslararası Çalışma Ofisi'nin sualnamede yer alan her bir soru hakkındaki yorumlarını içeren yeni bir rapor (Rapor IV(2)) ve taslak sonuç metni yayımlanmış olup, Standartları Belirleme Komitesi'ndeki müzakereler bu metin üzerinden yürütülmüştür.

Biyolojik Tehlikeler Komitesi, çalışmalarını 13 Haziran 2024 tarihinde tamamlamıştır. Üzerinde çalışılan Taslak Sonuç Metni de yine 13 Haziran 2024 tarihinde yayımlanmış ve 14 Haziran 2024 tarihinde Uluslararası Çalışma Konferansı Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Bundan sonraki süreçte, Genel Kurul'da kabul edilen taslak metin esas alınarak üzerinde mutabık kalınan Sözleşme metni ve Taslak Tavsiye Kararı metni 113. Uluslararası Çalışma Konferansında Komite tarafından ele alınacak ve son hali verilerek kabul edilecektir.

İnsana Yakışır İş ve Bakım Ekonomisi Genel Tartışma Komitesi

Uluslararası Çalışma Konferansının bu sene 3-14 Haziran 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen 112. oturumunda, bakım ekonomisine ilişkin gelişmelerin entegre biçimde gözden geçirilmesini sağlayabilmek üzere insana yakışır iş ve bakım ekonomisine ilişkin olarak “İnsana Yakışır İş ve Bakım Komitesi” altında genel tartışmalar yürütülmüştür.

3-5 Haziran 2024 tarihleri arasında daha önce belirlenen 3 tartışma konusu hakkında hükümet ve işçi-işveren temsilcileri fikirlerini Komite katılımcıları ile paylaşmışlardır. 6-7 Haziran tarihleri arasında ise Komitenin taslak sonuç belgesi yazım grubu tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak doküman 8 Haziran sabahı Komite üyeleriyle paylaşılmış ve metin üzerinde değişiklik önerilerinin yapılabilmesi için saat 17:00’a kadar süre tanınmıştır. 9 Haziran Pazar günü hem hükümet hem de işçi-işveren temsilcilerinin taslak metin üzerindeki tüm önerileri metne yansıtılarak tüm temsilcilerle paylaşılmış ve 10-12 Haziran tarihleri arasında söz konusu değişiklik önerileri görüşülmüştür. Tartışmalar son iki gün geç saatlere kadar devam etmiş ve bu nedenle son gece bazı değişiklik önerileri üzerinde görüşülemeden mevcut haliyle kabul edilmek durumunda kalınmıştır. 15 Haziran tarihindeki Genel Kurul kapanış oturumunda ise üzerinde anlaşma sağlanan sonuç dokümanı kabul edilmiştir.

Çalışma Hayatında Temel Hak ve İlkelerin Korunması Stratejik Hedefine İlişkin Tekrarlanan Görüşme Komitesi

Çalışma Hayatında Temel Hak ve İlkeler (ÇHTHİ) üzerine tekrarlanan son tartışma, 2017 yılında gerçekleştirilmiş olup devamında ILO Yürütme Kurulu tarafından 2017-2023 dönemi için bir eylem planı kabul edilmiştir.

Belirtilen hususlar çerçevesinde 112. Uluslararası Çalışma Konferansı (UÇK) kapsamında ÇHTHİ’ye ilişkin mevcut durumu analiz eden bir rapor hazırlanmış, 112.UÇK bünyesinde oluşturulan “Çalışma Hayatında Temel Hak ve İlkelerin Korunması Stratejik Hedefine İlişkin Tekrarlanan Görüşme Komitesi”nin, 2017’den bu yana ÇHTHİ’nin küresel olarak ilerletilmesinde ortaya çıkan eğilimleri, zorlukları ve ilerleme alanlarını gözden geçirmesi ve üye ülkelerin katılımıyla bir sonuç bildirgesinin hazırlanarak 112.Uluslararası Çalışma Konferansında kabul edilmesi öngörülmüştür.

Bu kapsamda, Çalışma Hayatında Temel Hak ve İlkelerin Korunması Stratejik Hedefine İlişkin Tekrarlanan Görüşme Komitesi, 3 Haziran 2024 tarihinde Komite Oturum Başkan ve Başkan Yardımcılarının belirlenmesiyle çalışmalarına başlamıştır. Komite çalışmalarına yön vermek

üzere Uluslararası Çalışma Ofisi (Ofis) tarafından belirlenen üç tartışma başlığına ilişkin olarak hazırlanan ülke beyanları, 3-4 Haziran 2024 tarihlerinde ülke temsilcileri tarafından paylaşılmıştır. Bu çerçevede her üç tartışma başlığı altında hazırlanan ülke beyanlarımız, Komite çalışmalarını takip eden Bakanlığımız temsilcileri tarafından 3-4 Haziran 2024 tarihlerinde gerçekleşen oturumlarda paylaşılmıştır.

Komite'nin 3. Oturumu sonrasında, ILO Ofisi tarafından daha evvel belirlenen ve ilk oturumda kabul edilen gündem maddelerine ilişkin olarak ülkemiz de dâhil olmak üzere üye ülkelerin temsilcileri ile işçi ve işveren grubu temsilcilerinin konuşmalarında öne çıkardıkları hususlar dikkate alınarak yine Ofis tarafından bir "Sonuç Metni" taslağı hazırlanmıştır. Taslak hazırlama grubu tarafından 6-7 Haziran 2024 tarihlerinde yapılan çalışma neticesinde detaylandırılan taslak metin, üye ülkelerin değişiklik önerileri ve değerlendirmelerine sunulmuştur.

Ülkemiz politika ve öncelikleri çerçevesinde Taslak Sonuç Belgesinin çeşitli maddelerine ilişkin Komite'de görev alan Bakanlığımız temsilcileri tarafından değişiklik önerilerinde bulunulmuş ve diğer ülkeler tarafından sunulan bazı önerilere destek verilmiştir.

Komite çalışmalarının "Sonuç Belgesi" 14 Haziran 2024 tarihinde Genel Kurul'un öğleden sonra gerçekleştirilen son oturumunda yapılan oylamayla kabul edilmiştir.

Küresel Sosyal Adalet Koalisyonu Açılış Forumu

Küresel Sosyal Adalet Koalisyonu, ILO Genel Direktörünün girişimleriyle ILO Yönetim Kurulunun Kasım 2023'te aldığı kararla gönüllü bir platform olarak kurulmuştur. Söz konusu platform ile sosyal adalet açıklarını acilen gidermeye yönelik kolektif çabaların yoğunlaştırılması ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG'ler) ve İnsana Yakışır İş Gündemi'nin uygulanmasının hızlandırılması amaçlamaktadır.

Devletler, işveren ve işçi örgütleri, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar, kalkınma bankaları, işletmeler, akademi çevreleri ile uluslararası STK'lardan oluşan Koalisyon ortaklarının öne çıkan yönlerinin güçlendirilmesi için aralarındaki işbirliğinden yararlanarak, sosyal adaletle ilgili zorlukların kapsamlı ve tutarlı bir şekilde ele alınması planlanmaktadır.

Koalisyonun Açılış Forumu, 13 Haziran 2024 tarihinde Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 112'nci Oturumu sırasında, oldukça yüksek ve kapsayıcı bir katılım ile gerçekleştirilmiştir. Nepal ve Brezilya Devlet Başkanları da Forumu katılım sağlamışlardır.

Açılış Forumuna tüm Koalisyon ortaklarının yanı sıra, Koalisyonun parçası olsun veya olmasın Konferansa katılan tüm ILO delegeleri ve Konferansa gözlemci olarak akredite olan kuruluşlar da katılım sağlamışlardır.

Açılış forumunun genel oturumunda Koalisyon ortaklarının belirlenen tematik alanlarda sosyal adaleti teşvik etmek için gerçekleştirdiği belirli eylemler vurgulanmıştır. Forumda genel

oturum, bir açılış ve kapanış oturumunun yanı sıra profesyonel gazetecilerin moderatörlüğünde Koalisyon ortaklarının katkılarıyla üç tematik panel gerçekleştirilmiştir. Panel oturumları için belirlenen konular Dayanıklı toplumların inşası, Ekonomik ve sosyal politikalar arasındaki tutarlılığın artırılması ile Refahın paylaşılması için sosyal diyalogun teşvik edilmesidir.

Açılış forumuna Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Sayın Lütfühan ALPKAN başkanlığında bir heyet ile katılım sağlanmıştır.

Konferans Kapanış Töreni

Konferans kapanış töreni 14 Haziran 2024 tarihinde fiziki katılım ile gerçekleştirilmiştir. Konferans komitelerinin başkanları, komite çalışmaları ve çıktıları konusunda Genel Kurul'a bilgi sunmuş ve sonuç raporları kabul edilmiştir.

ILO Yönetim Kurulu Toplantıları

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57, 1996-99 ve 2014-2017 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-78, 1987-90 ve 2002-05 dönemlerinde ise “Yardımcı Üye” sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2017-2020 dönemi için “Yardımcı Üye” olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiş olup, 2021 yılı Mart ayında yapılan Yönetim Kurulu Toplantısından bu yana ise gözlemci olarak katılım sağlamaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasası'nın 7'nci maddesinde belirtildiği üzere, Uluslararası Çalışma Konferansı, Yönetim Organı üyelerini üç yıllık dönemler için seçmektedir. Seçimler, hükümet, işverenler ve işçiler olarak üç ayrı seçim kurulu tarafından gizli oyla gerçekleştirilir.

112. Uluslararası Çalışma Konferansı kapsamında, 2024-2027 dönemi için göreve gelecek olan Yönetim Kurulunun üye seçim süreci tamamlanmıştır. Hükümet Seçim Kurulu 7 Haziran'da, İşveren ve İşçi Seçim Kurulları ise 10 Haziran 2024 tarihlerinde toplanmıştır.

Hükümet seçim kurulu, oy hakkı olmayan Devletlerin delegeleri ve Yönetim Kurulunda düzenli sandalyeye sahip olan ve seçimle gelmeyen başlıca endüstriyel öneme sahip on Üye Devlet (Brezilya, Çin, Fransa, Almanya, Hindistan, İtalya, Japonya, Rusya Federasyonu, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri) hariç olmak üzere, her Üye Devletten iki Hükümet delegesinden (veya onların yedeklerinden) oluşmaktadır.

Hükümet seçici kurulunun tamamı, biri asıl üyeler ve diğeri de yardımcı üyeler için olmak üzere iki tur oylama ile elektronik yolla oy kullanmaktadır. Her turda dört oy (her bölge için bir oy) kullanılmaktadır.

2024-2027 dönemi için göreve seçilen hükümet grubu Yönetim Kurulu üyelikleri bölgeler bazında şu şekildedir:

Düzenli Üyeler

Amerika: Kanada, Barbados, Peru, Dominik Cumhuriyet, Uruguay

Avrupa: İspanya, Litvanya, Polonya
Asya Pasifik: Bangladeş, Umman, Brunei Darussalam, G.Kore
Afrika: Gabon, Libya, Malavi, Nijer, Senegal, Sudan

Yardımcı Üyeler

Amerika: Bolivya, Kolombiya, Küba, Honduras, Meksika, Paraguay
Avrupa: Danimarka, Hollanda, Avusturya, GKRY, Hırvatistan, Macaristan, Özbekistan
Asya Pasifik: İran, Nepal, Irak, Katar, Malezya, Laos, Filipinler, Avustralya
Afrika: Benin, Kongo, Etiyopya, Mozambik, Güney Afrika, Tanzanya, Tunus

ILO Yönetim Kurulu Oturumları

ILO Yönetim Kurulu 350. Oturumu

Ülkemizin gözlemci olarak katıldığı ILO Yönetim Kurulu’nun 350. Oturumu, 4-14 Mart 2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politikaları çerçevesinde AB ve IMEC Grubu beyanlarının bazılarına katılım sağlanmıştır.

ILO Yönetim Kurulu 351. Oturumu

Ülkemizin gözlemci olarak katıldığı ILO Yönetim Kurulu’nun 351. Oturumu, 15 Haziran 2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politikaları çerçevesinde AB ve IMEC Grubu beyanlarının bazılarına katılım sağlanmıştır.

ILO Yönetim Kurulu 352. Oturumu

Ülkemizin gözlemci olarak katıldığı ILO Yönetim Kurulu’nun 352. Oturumu, 28 Ekim-7 Kasım 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politikaları çerçevesinde AB ve IMEC Grubu beyanlarının bazılarına katılım sağlanmıştır.

ILO ile İşbirliği Halinde Gerçekleştirilen Etkinlikler

Genel Müdürlüğümüz yetkilileri ile ILO Eğitim ve Araştırma Birimi yetkilileri arasında yapılan görüşmeler sonucunda 2024 yılı Mayıs ayında Ankara’da “Onaylanmış ILO Sözleşmelerine İlişkin Raporlama Eğitimi” konulu bir eğitim programı düzenlenmesi hususunda mutabık kalınmıştır.

Bakanlığımız merkez birimleri ve ilgili kuruluşlarında görevli uzmanlar, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarında görevli uzmanlar ile sosyal tarafların temsilcilerinin katıldıkları eğitim programı 7-9 Mayıs 2024 tarihleri arasında ILO Merkez ve Türkiye Ofisinde görevli eğiticilerin katkılarıyla Monec Otel’de (Ankara) gerçekleştirilmiştir. Söz konusu eğitim, Hükümet uzmanlarının yanı sıra işçi ve işveren örgütlerinin de onaylanmış ILO sözleşmelerinin uygulanmasına ilişkin Uzmanlar Komitesine rapor hazırlama ve sunma kapasitelerini güçlendirme amacıyla gerçekleştirilmiştir.

14. AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi'nin Kuruluşu, Amacı ve Avrupa Konseyi'ne Üye Ülkeler

Avrupa Konseyi'nin (AK) oluşturulması fikri, 2. Dünya Savaşı'ndan maddi ve manevi büyük kayıplarla çıkan Avrupa'da, bir daha aynı trajedinin yaşanmasını engellemek amacıyla ortaya atılmış, Avrupa'da gerginliğin ve çatışmanın yerini güven ve işbirliğinin alması hedeflenmiştir.

5 Mayıs 1949 tarihinde 10 ülke (Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç) Avrupa Konseyi'ni kuran Londra Antlaşması'nı imzalamışlardır. AK'nin belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ise, 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Merkezi Strazburg'da bulunan Avrupa Konseyi'ne üye 46 ülke bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin amaçları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve çoğulcu demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek; ırkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanmaya ve çevre sorunlarına çözüm aramak ve Avrupa kültürel benliğinin oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunmak olarak özetlenebilir. AK, savunma konuları dışında toplumun karşılaştığı tüm temel sorunlar ile ilgilenmektedir. Çalışma alanları arasında insan hakları, sosyal haklar, hukuk alanında işbirliği, medya, eğitim, kültür, spor, gençlik, sağlık, yerel yönetimler, bölgesel planlama, çevre, aile ve sosyal güvenlik de bulunmaktadır.

AK'nin yukarıda belirtilen alanlardaki çalışmaları, genellikle sözleşme ya da protokol hazırlanması ile gerçekleşmektedir.

Avrupa Konseyi'nin Yapısı ve Organları

Avrupa Konseyi'nin temel organları, karar organı olan Bakanlar Komitesi, danışma organı olan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, yerel yönetimlerin geliştirilmesini amaçlayan Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ve uluslararası yargı organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesidir.

Bakanlar Komitesi: Bakanlar Komitesi, 46 üye ülkenin Dışişleri Bakanlarından veya Strazburg'daki Daimi Temsilcilerinden oluşur. Bakanlar düzeyinde yılda bir kez toplanmakta, Daimi Temsilciler ise her hafta bir araya gelmektedir. Komite'de, bütçe, yeni üye alımı ve teşkilatın politika ve faaliyetlerinin ana hatları karara bağlanmaktadır. Kararlar, üye devletlere tavsiyeler ve onaylayan devletler için bağlayıcı nitelik taşıyan sözleşmeler veya anlaşmalar şeklinde olmaktadır.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM): Konseyin tartışma forumunu ve itici gücünü oluşturmaktadır. AKPM, üye ülkelerin parlamentolarından, parlamentolarındaki güç dengesini yansıtabilecek şekilde seçilen 306 asil, 306 yedek üyeden oluşmaktadır. Her üye devlete ayrılan parlamenter sayısı, söz konusu ülkenin nüfusuyla orantılı olup ülkemizden de 18 asil, 18 yedek üye AKPM çalışmalarına katılmaktadır.

AKPM Genel Kurulu yılda dört kez Ocak, Nisan, Haziran ve Ekim aylarında birer hafta süreyle toplanmaktadır. AKPM'nin çeşitli komisyonlarında oluşturulan raporlar, Genel Kurul'a sunulmaktadır. Raporlarda ortaya konulan kararlar, Bakanlar Komitesine yönelik tavsiye kararları ya da yönergeler tartışılarak oylanmaktadır.

Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi: Kongre, Avrupa Konseyi prensiplerinin yerel yönetimler düzeyinde de geliştirilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlerin güçlendirilmesi, bu yapılanmaların hukuki ve idari açıdan incelenmesi ve aralarındaki sınır ötesi işbirliğinin artırılması amacıyla oluşturulmuştur. Bölgesel Meclis ve Yerel Meclis olmak üzere iki alt organı bulunmaktadır.

Sekretarya: Konsey'in yukarıda sayılan diğer organlara hizmet veren bir Sekretaryası vardır. Başkanlığını beş yıllık bir süre için Parlamenterler Meclisi tarafından seçilen Genel Sekreter yürütmektedir. Alain Berset, 18 Eylül 2024 tarihinde Genel Sekreter olmuştur. Bu görevinden önce Berset, 2012-2023 yılları arasında İsviçre hükümetinde (Federal Konsey) seçilmiş bir Bakan olarak görev yapmıştır. Bu süre zarfında, İsviçre Sağlık, Sosyal İşler, Kültür, Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Bakanı olarak Federal İçişleri Bakanlığına başkanlık etti ve Covid-19 salgını boyunca Halk Sağlığı Bakanı olarak görev yaptı. Berset ayrıca iki kez İsviçre Konfederasyonu Başkanı olarak görev yapmıştır. Sekretaryada her üye ülkeden memur bulunmakta olup her üye ülkenin bulunduracağı memur sayısı Konsey bütçesine yaptığı katkıya paralel olarak belirlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM): Avrupa Konseyi'ne bağlı olarak 1959 yılında kurulmuş uluslararası bir mahkemedir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokolleriyle güvence altına alınmış olan temel hakların çiğnenmesi durumunda bireylerin, birey gruplarının, tüzel kişiliklerin ve diğer devletlerin, belirli kurallar dâhilinde başvurabilecekleri bir yargı merciidir. Fransa'nın Strazburg şehrinde bulunmaktadır.

AVRUPA KONSEYİ İLE İLİŞKİLER

Avrupa Konseyi, ülkemizin 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yla kurduğu ilk kurumsal bağı temsil etmektedir. Türkiye Avrupa Konseyi'ne, kuruluşundan üç ay sonra, Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş, 13 Nisan 1950 tarihinde üye olmuş ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Avrupa Konseyi çalışmaları çerçevesinde ülkemiz açısından önem taşıyan sözleşme ve faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)

AİHS, Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanmış, 4 Kasım 1950 tarihinde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 15 ülke tarafından imzalanmış ve 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, temel insan hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye, 1953'te yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin

(AİHS) denetim sürecine ilişkin bireysel başvuru hakkını 1987’de ve AİHM’nin zorunlu yargı yetkisini 1990’da kabul etmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı

Avrupa Sosyal Şartı (ASS), özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan temel bir insan hakları sözleşmesidir.

Avrupa Sosyal Şartı 18 Ekim 1961 tarihinde imzaya açılmış ve 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz tarafından 18 Ekim 1961 tarihinde imzalanan, 24 Kasım 1989 tarihinde onaylanan Şart, 24 Aralık 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi'nin insan hakları alanında kabul ettiği en önemli iki temel belgeden birini oluşturmaktadır. Birincisi 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi olup, medeni ve siyasi hakları düzenlemektedir. İkincisini oluşturan Avrupa Sosyal Şartı ise çalışma, sosyal güvenlik, sosyal refah, sağlık ve bunlarla ilgili diğer alanlarındaki temel insan haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

5 Kasım 1990 tarihinde Roma'da düzenlenen İnsan Hakları Bakanlar Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda, bir yandan kişisel, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak insan haklarının bütünlüğünü korumak, diğer yandan, Avrupa Sosyal Şartına yeni bir güç kazandırmak üzere, Şartın kabulünden sonra meydana gelen sosyal değişiklikler de alınarak, Şart güncellenmiş ve 1988 tarihli Katma Protokolde yer alan haklar ile bir takım yeni hakları ihtiva eden yeni bir Sosyal Şart hazırlanmıştır. 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın yerine geçen Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı tek bir metin halinde 1961 tarihli Şart ile garanti altına alınan haklarla birlikte, 1988 tarihli Ek Protokol'ün içerdiği 4 hakkı (20 – 23. maddeler) ve bunlara ilaveten 8 yeni hakkı (24 – 31. maddeler) ihtiva etmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı 31 madde ve 98 fıkradan oluşmaktadır. Şartın 31 maddesinden 9'u temel (çekirdek) maddelerdir (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 ve 20). Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 1961 tarihli Sosyal Şart'a göre iki yeni temel madde daha içermektedir (7. ve 20. maddeler). Bir ülkenin Sosyal Şartı onaylayabilmesi için 9'u çekirdek madde olmak üzere toplam 16 madde ve 63 fıkrayı kabul etmesi gerekmektedir.

Ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanan ve 27 Haziran 2007 tarihinde onaylanan Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz açısından 1 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ancak anılan Revize Şart'ın aşağıda yer alan maddeleri, sosyo-ekonomik şartlar ve mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak onaylanmamıştır:

- 2. maddesinin (Adil Çalışma Koşulları Hakkı), "en az dört haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı" öngören 3. fıkrası,

- 4. maddesinin (Adil Bir Ücret Hakkı), "Çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı" öngören 1. fıkrası,
- İşçi/memur ayrımı yapmaksızın tüm çalışanlar ile işverenlerin ulusal ve uluslararası örgütler kurma ve bu örgütlere üye olma özgürlüğünü öngören 5. maddesi (Örgütlenme Hakkı),
- Tüm çalışanlar ile işverenlerin toplu pazarlık hakkını düzenleyen 6. maddesi (Toplu Pazarlık Hakkı).

Avrupa Sosyal Şartı'nın öngördüğü denetim sistemi çerçevesinde Bakanlığımızca Şart'ın onayladığımız madde ve fıkralarının ülkemizde uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanmakta ve hazırlanan ulusal raporlar, Avrupa Konseyi'ne sunulmaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı 31 maddeden oluşmaktadır ve maddeler 2 grupta toplanmıştır. 27 Eylül 2022 tarihli ve CM(2022)114-final sayılı Bakanlar Komitesi kararını takiben, iki senede bir olmak üzere belirlenen gruba ilişkin rapor verilmektedir. Ara dönemde, ek bilgi talep edilen maddeler hakkında ek rapor hazırlanmaktadır. 5 yılda bir, kabul edilmemiş olan maddeler hakkında ise bir gözden geçirme toplantısı düzenlenmekte ya da rapor hazırlanmaktadır.

3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılan Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanmış, 27 Haziran 2007 tarihinde ise onaylamıştır. Sosyal Şart 31 maddeden oluşmakta olup maddeler dört konu grubuna ayrılmış ve her yıl bir konu grubu hakkında rapor verilmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartının birinci grubunda yer alan ve aşağıda tablosu sunulan seçilmiş maddelere ilişkin bilgiler içeren 16. Ulusal Rapor, 14 Ocak 2025 tarihinde Avrupa Konseyi Sekreteryasına iletilmiştir.

	Birinci Grupta Yer Alan ve Raporlama için Seçilen Maddeler
Madde	Madde Başlığı
2	Adil Çalışma Koşulları Hakkı
3	Güvenli ve Sağlıklı Çalışma Koşulları Hakkı
4	Adil Bir Ücret Hakkı
20	İstihdam ve Meslek Konularında Cinsiyete Dayalı Ayrım Yapılmaksızın Fırsat Eşitliği ve Eşit Muamele Görme Hakkı

Öte yandan, geniş veya birden fazla alanı ilgilendiren ya da tüm Avrupa kıtasını ilgilendirecek boyutta yeni veya kritik bir konunun ortaya çıkması halinde, Şart hükümlerine ilişkin olarak Akit Taraflardan bir defaya mahsus raporların talep edilebileceği hususunda da anlaşmaya varılmıştır. Bu çerçevede hazırlanacak "bir defaya mahsus (ad hoc) raporların" konusu ve zamanlaması Avrupa Sosyal Haklar Komitesi ve Hükümet Uzmanları Komitesi işbirliği ile kararlaştırılarak, Hükümet Uzmanları Komitesi tarafından kabul edilecektir. Bu raporlarda Akit Taraflarca verilen bilgilerin Şart hükümleri ile uyumlu olup olmadığı hakkında ASHK tarafından bir değerlendirme yapılmayacaktır. Bunun yerine, ASHK'dan söz konusu raporları

inceleyip ilgili konu hakkında genel bir değerlendirme yapması ve Şart hükümleri bakımından geniş bir hukuki analiz sunması beklenmektedir.

Bu çerçevede, Avrupa Sosyal Haklar Komitesi ile Hükümet Komitesi, 9-12 Mayıs 2023 tarihleri arasında düzenlenen Hükümet Komitesi'nin 146. Toplantısı'nda kabul edilen kararlar birlikte, Akit Taraflardan “yaşam pahalılığı krizi” hakkında “bir defaya mahsus özel (ad hoc) rapor” hazırlamalarını talep etmiştir. Söz konusu rapor, 31 Aralık 2021-31 Aralık 2023 dönemini kapsamakta olup hazırlık çalışmaları tamamlanarak, 2024 yılı başında Avrupa Konseyi Sekretaryasına iletilmiştir.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu

1964 tarihli “Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu”, tüm Avrupa Konseyi üyesi devletlerde sosyal güvenlik sistemlerinin en iyi seviyeye getirilmesini hedefleyen ve tıbbi yardım, hastalık yardımları, işsizlik yardımları, yaşlılık yardımları, analık yardımları gibi alanlarda sosyal güvenlik kapsamı konusunda normlar ve üye devletlerin temin etmesi gereken asgari koruma düzeylerini tayin eden bir sözleşmedir. Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu, ülkemiz tarafından 13.05.1964 tarihinde imzalanmış, 08.03.1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Sosyal Güvenlik Kodunun 76. Maddesi uyarınca her yıl ulusal özet rapor hazırlanmakta, beş yılda bir ayrıntılı rapor sunulmaktadır. Ülkelerin taraf olmadıkları maddelere ilişkin iki yılda bir ulusal mevzuat ve uygulamalar hakkında rapor hazırlanmaktadır.

1 Temmuz 2023 - 30 Haziran 2024 dönemini kapsayan 43. Ülke Raporumuz hazırlanarak 31 Temmuz 2024 tarihinde Avrupa Konseyi Sekretaryasına iletilmiştir.

Bakanlığımız - Avrupa Konseyi İlişkileri

Genel olarak, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun uygulanmasına dair dönemsel raporlar hazırlanmakta, sunulan raporlara ilişkin sözlü savunmaları yapılmakta, Avrupa Konseyi sözleşmelerinin Bakanlığımız görev ve ilgi alanı itibarıyla onaylanabilirlikleri incelenerek uygun görülenlerin onay sürecine katkıda bulunmaktadır. Avrupa Konseyi'nin Bakanlığımız görev alanına giren Komitelerinin çalışmalarına katkı verilmekte olup ülkemizi temsilen Komitelere ve düzenlenen çalışma grubu toplantılarına katılım sağlanmaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Uzmanları Komitesi (HUK) Toplantıları

HUK temsilcileri Fransa'nın Strazburg şehrinde yılda iki kez toplanmaktadır. Komitenin 148. toplantısı 13-17 Mayıs 2024, 149. toplantısı ise 25-29 Kasım 2024 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıların devam eden oturumlarına katılım gösterilemeye devam edilmektedir.

Komitenin 148. toplantısı kapsamında; toplu şikâyet mekanizması içinde şikâyetle bulunabilecek güncellenmiş Sivil Toplum Kuruluşları listesi Komite tarafından kabul edilmiştir. Sekretarya tarafından Şart'ın kabul edilmeyen madde ve fıkraları için her 5 yılda bir

rapor hazırlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, ülkelerden Şart ile ilgili taahhütlerini arttırmaları konusunda girişimde bulunmaları istenmekle birlikte, ülkelerin üzerinde stres yaratılmasının istenmediği de belirtilmiştir.

3-4 Temmuz 2024 tarihlerinde Vilnius’da gerçekleştirilmiş olan Yüksek Düzeyli Konferans (YDK) hakkında Sekreteryaya ve Litvanyalı Delege tarafından bilgi verilmiştir. Toplantıda daha sonra Yüksek Düzeyli Konferans hakkında Avrupa Konseyi Sosyal İşler ve Sağlık Raportör Grubu (GR-SOC) Başkanı Andorra Büyükelçisi tarafından da açıklamalar yapılmıştır. Konferans sonunda yayımlanması planlanan Taslak Siyasi Bildiri hakkında bilgiler veriler HUK'un komite olarak, taslak bildiriye öneri yapması ve böylece tüm üye ülkelerin görüşlerinin tek bir metinde toplanması planlanmıştır.

Toplantıda, ayrıca, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu için ülkelerin 2023 yılı raporlarının ILO uzmanları tarafından yapılan değerlendirmeler ele alınmış, her ülke için yapılan değerlendirmeler ülkeler tarafından kabul edilmiştir. Daha sonra ILO uzmanları tarafından sosyal güvenlikle cinsiyet konusunun ele alınması ile konunun 102 sayılı Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) ILO sözleşmesindeki yansımaları üzerine sunum yapılmıştır. Sosyal güvenlikle aktüerya düzenlemeleri, prim, vergi veya her ikisinin yer aldığı sistemler, ödeneklerin tahmin edilebilirliği, ödenekler için minimum koşulların önemi vurgulanmıştır.

Komitenin 149. toplantısında ise; Vilnius’da düzenlenen YDK sonrası hazırlanan Vilnius olağanüstü toplantı raporu hakkında Sekreteryaya tarafından kısa bir bilgilendirme yapılarak Komitenin kabulüne sunulmuştur. Kabul edilen rapor sonrası Litvanyalı Delege tarafından Vilnius’da düzenlenen YDK sonrasına ilişkin bilgilendirme yapılmıştır.

HUK Çalışma Grubunun Avrupa Sosyal Şartına ve Avrupa Sosyal Güvenlik Koduna ilişkin Çalışma Yöntemleri Reformuna çerçevesinde hazırlanan Taslak El Kitabı içeriğine ve gelecekteki çalışmalara yönelik ilk fikirler konusunda kısa bir sunum yapılmıştır. Yaşayan bir doküman olarak söz edilen ve her daim revize edilecek El Kitabında çalışma yöntemlerinin yanı sıra çalışma esasları, usul ve kurallarının da derç edileceği aktarılmış, üyelerin kapsamlı bir El Kitabının hazırlanmasını teyiden görüş ve önerilerini sekreteryaya ile paylaşabileceklerinin altı çizilmiştir.

1991 Ek Protokolünü henüz onaylamamış olan üye devlet çalışmalarıyla yapılan son toplantının sonuçları sunularak, onay sürecindeki ülkeler tarafından tespit edilen zorluklar ve ilerlemeyi kolaylaştırmak için potansiyel adımlar üzerine görüşler belirtilmiştir. Komitede, Bakanlar Komitesi tarafından tavsiye edildiği üzere, Protokolün yürürlüğe girmesi için gerekli şartların yerine getirilmesinde bu ülkeleri desteklemek üzere ilave eylemleri değerlendirmeye teşvik ettiklerini vurgulanmıştır.

Daha sonra, HUK ve ASHK Ortak Bürosu tarafından incelenerek sosyal taraflarla istişare edilen ve 2024 yılında incelenen vakaların görüşülmesine geçilmiştir. Buna göre, Türkiye’nin yazılı açıklamalar sunmuş olduğu Şartın 7. Maddesinin 1 ve 2. Paragrafları, 8. Maddesinin 2. Paragrafı, 16. Maddesi ve 17. Maddesinin 1.paragrafı bakımından bilgi sunması talep

edilmiştir. Bakanlık temsilcisi, misyon öncesinde hazırlanarak son hali verilen kapsamlı savunma metnini Komiteye aktarmıştır.

Avrupa Sosyal Uyum Komitesi

Komite, bütçe sorunları nedeniyle 2023 yılı içerisinde son toplantısını düzenleyerek ilgili yıl sonu itibarıyla çalışmalarına son verdiğinden 2024 yılı içerisinde bir toplantı gerçekleştirilmemiştir.

Avrupa Sosyal Şartı Üst Düzey Konferansı (Vilnius, 3-5 Temmuz 2024)

Avrupa Konseyi ve Litvanya Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlığı işbirliğinde, Avrupa Konseyi Litvanya Dönem Başkanlığı himayesinde 3-4 Temmuz 2024 tarihlerinde Litvanya'nın Başkenti Vilnius'ta "Avrupa Sosyal Şartı Üst Düzey Konferansı" düzenlenmiştir.

Sırasıyla, HUK Olağanüstü Toplantısı, Üst Düzey Konferans hazırlıkları çerçevesinde 3 Temmuz 2024 tarihinde Litvanya'nın Vilnius şehrinde düzenlenmiştir. Avrupa Sosyal Şartı (ASS) ile Avrupa Sosyal Güvenlik Koduna (ASGK) taraf olan 42 Avrupa Konseyi üyesi Devletin hükümet temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilen toplantıya, hükümet temsilcilerinin yanı sıra, her zaman olduğu gibi gözlemci olarak Avrupa işçi ve işveren örgütlerinin temsilcileri de katılmıştır.

HUK Olağanüstü toplantısından sonra ise, Avrupa Konseyi ve Litvanya Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlığı işbirliğinde, Avrupa Konseyi Litvanya Dönem Başkanlığı himayesinde 4 Temmuz 2024 tarihlerinde Litvanya'nın Başkenti Vilnius'ta düzenlenen Avrupa Sosyal Şartı Üst Düzey Konferansında; sosyal haklar ve sosyal politikanın çeşitli yönleri konusunda üye ülke Bakanları Avrupa Konseyi coğrafyasındaki sosyal adalet, demokratik istikrar ve güvenlikle ilgili ortak konuları tartışma fırsatı bulmuştur.

Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Uzmanları Komitesi Çalışma Grubu Toplantıları

Avrupa Sosyal Şartı'nın ve denetim sisteminin reform çalışmaları hakkında önceki HUK toplantılarında Komiteye bilgi verilerek bir çalışma grubu oluşturulması planlanmıştır. Söz konusu reform çalışmalarının değerlendirilmesi ve yürütülmesi amacıyla toplanan çalışma grupları önceden belirlenen tarihlerde ve yerlerde gerçekleştirilmektedir. Diğer yandan Avrupa Sosyal Şartı'nın daha iyi uygulanması ve bilinirliğinin artırılmasını teminen gerçekleştirilebilecek faaliyetler ile bütçe yönetiminin bu doğrultuda uyumlaştırılması görüşülmektedir. Şart'ın daha iyi uygulanmasını teminen daha fazla eğitim imkânı sağlanarak uygulanabilirliğinin ve bilinirliğinin artırılması konusunda mutabık kalınmıştır. Bu amaca yönelik olarak Avrupa Konseyi bünyesinde bulunan Hukukçular için İnsan Hakları Eğitimi Avrupa Programı'nın (HELP) Şart'a yönelik eğitimler için yardımcı olacağı vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, 2024 yılı içerisinde 13 Şubat 2024 ve 23 Ekim 2024 tarihinde Avrupa Konseyi Paris Ofisinde iki Çalışma Grubu Toplantısı düzenlenmiştir. Söz konusu toplantılarda reform çalışmalarına ilişkin gerçekleştirilen çalışmalar takip eden HUK toplantılarında sunularak komitenin onayına sunulmuş ve ilerleme sağlanmıştır.

15. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), demokratik yapılara ve piyasa ekonomisine sahip 38 ülkenin küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve yönetim sorunlarını çözmek ve bu sürecin fırsatlarından faydalanmak üzere müştereken çalıştıkları bir forumdur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yı yeniden imar etmek amacıyla yapılan yardımların eşgüdümünü sağlamak amacıyla 1948 yılında oluşturulan Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (OEEC) görevini tamamlaması ertesinde, 14 Aralık 1960 tarihinde Paris'te imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. Söz konusu Anlaşma, 30 Eylül 1961 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, OECD'nin 20 kurucu üyesinden biri olup OECD üye toplam 38 ülke bulunmaktadır.

OECD'nin amacı, ülke hükümetlerine mali istikrarı korumada destek olmak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, istihdam artışını ve yüksek yaşam standartlarını sağlamada yardım etmek, böylece dünya ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlamaktır.

OECD ekonomik gelişme ve refahın sağlanması amacıyla kamu politikalarının hemen her alanında teknik çalışmalar yürütmektedir. Makroekonomik politikalar başta olmak üzere; ticaret, tarım, vergi, finans, rekabet, eğitim, sağlık, çevre, sanayi, teknoloji, yeşil büyüme, sürdürülebilir kalkınma, istihdam, sosyal güvenlik ve uluslararası göç gibi hükümetlerin politika oluşturdukları çok geniş bir sahada faaliyet göstermektedir. Teşkilatın temel hedefi, bahse konu alanlarda üyelerini en güncel veri ve analizler ışığında en iyi politika seçenekleriyle donatmak, bu kapsamda küresel sorunlar için de gerekli çözümleri üretmektir.

OECD'nin Yapısı ve Organları

OECD'nin başlıca organları Konsey, Komiteler ve Sekreteryadır.

Konsey: Yönetim ve karar organıdır. Konsey, her üye ülkeden birer temsilci ile Avrupa Komisyonu temsilcisinden oluşmaktadır. Düzenli olarak Daimi Temsilciler düzeyinde toplanır. Genel Sekreter, Konseyin başkanıdır. Konsey, Genel Sekreterliğin tavsiyelerini karara bağlamaktadır. Konsey yılda bir kez önemli konuları tartışmak için ve OECD çalışmalarının önceliklerini belirlemek üzere Bakanlar düzeyinde toplanmaktadır. Konsey'de kararlar oybirliği ile alınmaktadır.

Komiteler: 38 ülkenin temsilcileri, fikir alışverişinde bulunmak ve ekonomi, ticaret, bilim, istihdam, eğitim ve mali piyasalar gibi önemli politika alanlarındaki gelişmeleri incelemek için uzmanlaşmış komitelerde bir araya gelmektedir. Halen Örgüt bünyesinde 300'den fazla komite, çalışma grubu ve uzmanlar grubu bulunmaktadır. Üye ülkelerin yanı sıra davet edildikleri veya talepkâr oldukları takdirde üye olmayan ülkeler ve uluslararası örgütler de gözlemci veya katılımcı statüsüyle toplantılarda yer alabilmektedir.

Sekreteryası: Yaklaşık 3.300 OECD görevlisi Paris'te komitelerin faaliyetlerine destek olmak için çalışmaktadır. Direktörlüklerde görevli ekonomist, hukukçu, bilim adamı, politika analisti,

sosyolog, istatistikçi, iletişim uzmanı ve farklı meslekten uzmanlar, araştırma ve incelemeleri gerçekleştirmektedir. Sekreteryanın başkanlığını Genel Sekreter deruhte etmekte ve kendisine iki Genel Sekreter Yardımcısı destek vermektedir. Genel Sekreter ulusal temsilcilerle Sekreterya arasındaki temel bağı sağlayan Konseye de başkanlık etmektedir. 2021 yılında OECD Genel Sekreterliğine, beş yıllık dönem için Mathias Cormann atanmıştır.

Bakanlığımız ile OECD İlişkileri

OECD'nin Bakanlığımız görev alanına giren konularda yürüttüğü çalışmalar yakından izlenerek düzenlenen toplantılara katılım sağlanmakta, ülkemiz mevzuatı ve uygulamaları ile diğer ilgili konularda istenilen bilgi, belge ve görüşler hazırlanarak OECD'ye iletilmektedir.

Bakanlığımız OECD bünyesinde görev yapan ihtisas komitelerinden **“İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler (ELSA) Komitesi”**nin ulusal düzeyde eşgüdümünden sorumludur. Komite, işgücü piyasası politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi, sosyal ve sağlık politikalarında yeni yönelimlerin belirlenmesi ve uluslararası göçün emek piyasasına etkileri gibi sosyal politikalardan sorumlu olup bu alanda çalışmalar yapmaktadır. Komiteye bağlı olarak görev yapan üç çalışma grubu ve bir program bulunmaktadır. Bunlar; **Göç Çalışma Grubu, İstihdam Çalışma Grubu, Sosyal Politika Çalışma Grubu**'dur. ELSA Komitesi bünyesinde gerçekleştirilen toplantılara Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından katılım sağlanmakta olup gerekli raporlamaların yapılması, soru ve anket formlarının doldurulması Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ayrıca KOSGEB'in ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan **“Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi Görev Gücü (LEED)”**, MEB'in sorumluluğunda olan **“Eğitim Politikaları Komitesi”** Sağlık Bakanlığı'nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan **“Sağlık Komitesi”**, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan **“Çevre Komitesi”**nde de ilgili kurumlar arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede OECD nezdinde düzenlenen aşağıda sunulan toplantılara Bakanlığımız tarafından katılım sağlanmıştır:

- 8-9 Nisan 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen ve özellikle işgücü piyasası gelişmelerine odaklanan OECD İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler Komitesi (ELSAC) bünyesindeki İstihdam Çalışma Grubu'nun 54. Toplantısı,
- 10- 11 Nisan 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen olan OECD ELSAC (İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler Komitesi) 145. Toplantısı,
- 15-17 Ekim 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen olan OECD ELSAC (İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler Komitesi) 146. Toplantısı,
- 14-15 Kasım 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen olan OECD ELSAC (Sosyal Politikalar Çalışma Grubu) Toplantısı.

2024 yılında OECD kapsamında hazırlanan/katkı sunulan temel rapor, anket, karar ve belgeler ise şunlardır:

- OECD 2024 Uluslararası Göç Görünümü Raporu,
- OECD EDRC 2024 Türkiye İncelemesi Raporu Hazırlıkları,
- OECD Sosyal Harcama Veri tabanı,
- OECD Ayrımcılıkla Mücadele Anketi,
- OECD ELSA Sosyal Politika Birimi Veritabanı (SOCX) katkısı,
- OECD 2024 İstihdam Görünümü Raporu,
- OECD 2026-2027 Göç ve Entegrasyondan Sorumlu Bakanlar Toplantısı Hazırlıkları,
- OECD 2024 Vergi Fayda Raporu (Tax-Ben) Güncellemesi,
- OECD ELSAC Çalışmanın Geleceği Çalışma Grubu,
- OECD Sığınmacı/Göçmenlerin Entegrasyonuna Dair Göstergeler,
- OECD ELSA LMP (İşgücü Piyasaları Politikaları) Veritabanı Güncellemesi,
- OECD İşgücü İstatistikleri Anketi,
- OECD DEV Yönetim Kurulu Raporları,
- OECD ELSAC Deprem Sonrası Evsiz Kalanlar İçin Uygulamalar Raporu,
- OECD İşsizlik Yardımlarına Erişim Anketi,
- OECD ELSAC 2025-2026 Faaliyet ve Bütçe Programı,
- OECD ELSAC İstihdam Piyasasında Yapay Zekâ Hakkında OECD Tavsiyesi Taslağı,
- OECD 2026 yılı Beceriler Zirvesi Hazırlıkları

16. G20 PLATFORMU

Küresel ekonomik kararların alınması ve işbirliğinin sağlanması için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışveriş platformu olan G20'nin (20'ler Grubu) kuruluşu, 25 Eylül 1999 tarihinde Vaşington'da düzenlenen (o zamanki adıyla) G8 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Toplantısı'nda resmen ilan edilmiştir. G20, kurulduğu 1999 yılından 2008 yılına kadar sadece Merkez Bankası Başkanları ve bazı Bakanlıkların katılımıyla toplanan bir forum şeklinde faaliyetlerini sürdürmüştür. 2008 yılından bu yana liderler düzeyinde de her sene düzenli olarak toplanmaya başlamıştır.

Küresel ekonomik çıktının %80'inden fazlasını, uluslararası ticaretin %75'ini, dünya nüfusunun %60'ını ve küresel yatırımların %80'ini temsil etmekte olan G20, farklı kıtalardan gelişmiş ve yükselen ekonomileri aynı platformda bir araya getiren, kapsayıcı yapısıyla uluslararası ekonomik düzlemde profili giderek yükselen bir oluşum olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyanın en büyük 19 ekonomisi olarak değerlendirilen ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye ile Avrupa Birliği (Avrupa Komisyonu tarafından temsil edilmektedir) G20 üyelerini oluşturmaktadır. Dönem başkanı olan üye, tercih ettiği farklı ülkeleri de toplantılara davet edebilmektedir. İspanya, G-20 üyesi olmamasına rağmen, G-20 Zirveleri ile diğer toplantılara “daimi konuk üye” statüsünde iştirak etmektedir. Son yıllarda Hollanda da G20 faaliyetlerinde İspanya'ya benzer bir statüde yer almaktadır.

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. İlk kanal ülkelerin ilgili Bakanları, Müsteşarları ve Merkez Bankası Başkan/Başkan Yardımcılarının oluşturduğu “Finans Kanalı”, ikinci kanal ise, genellikle Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin oluşturduğu “Şerpa Kanalı”dır. 2017 yılına kadar Şerpa kanalı faaliyetleri Dışişleri Bakanlığımız tarafından yürütülmüş, 2017 yılında Türkiye Şerpa Kanalı koordinasyonu (mülga) Hazine Müsteşarlığı'na devredilmiştir. Hâlihazırda Şerpa yönetimi faaliyetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından koordine edilmektedir. Ayrıca tartışılan gündem maddelerine bağlı olarak gerek “Finans” gerekse “Şerpa” kanallarında teknik düzeyde çalışma grupları kurulmuştur. Bakanlığımız bu çerçevede kurulmuş olan İstihdam Çalışma Grubu faaliyetlerinin ulusal koordinasyonunu sürdürmektedir.

Daimi bir sekreteryası bulunmayan G20'nin yönetiminde bir önceki, mevcut ve müteakip dönem başkanı ülkeden oluşan üçlü yapı (troyka) önemli bir role sahiptir. Troyka, G20 gündeminin devamlılığını sağlamaktadır.

G20'nin dışı açılma çabalarının bir parçası olarak, 2010 yılından beri üye ülkelerin özel sektör temsilcileri (B20), 2013 yılından beri işçi temsilcileri (L20), düşünce kuruluşları (T20), sivil toplum kuruluşları (C20) ve gençlik kuruluşları (Y20) ile 2015 yılında kurulan kadın kuruluşları (W20) G-20 bünyesindeki pek çok toplantıya katılım sağlamışlardır. Almanya Dönem Başkanlığı tarafından ilk kez 2017 yılında bilim grubu (S20) oluşturulmuştur.

2024 yılında troykada bir önceki dönem başkanı olan Hindistan, 2024 yılı için başkanlığı devralan Brezilya ve 2025 yılında dönem başkanı olacak Güney Afrika yer almıştır. 1 Aralık 2023 itibarıyla G20 Dönem Başkanlığını Hindistan'dan devralan Brezilya, faaliyetlerini 1 Aralık 2024 tarihine kadar sürdürmüş ve bu tarihten sonra G20 Dönem Başkanlığını Güney Afrika'ya devretmiştir.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı ve İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)

Küresel ekonomik krizin istihdama etkilerinin kalıcı hale gelmesi ve istihdamın ekonomiye olumlu katkıları nedeniyle 2009 yılında ABD'de düzenlenen Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde Çalışma ve İstihdam Bakanlarının da düzenli olarak bir araya gelmesi ve çalışmalarını Liderlere sunması kararı alınmıştır.

Bu çerçevede 2010 yılından itibaren yılda bir kez toplanan G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları, 2024 yılı Brezilya Dönem Başkanlığı sırasında 25-26 Temmuz 2024 tarihlerinde Brezilya'nın Fortaleza şehrinde 15. kez bir araya gelmişlerdir. Bakanlar Toplantısının ilk gününde “Adil Geçiş Liderlik Forumu” da düzenlenmiş, “iklim değişikliği ile mücadelenin sosyal etkileri bağlamında adil geçiş stratejileri” ve “adil geçiş stratejilerinde insana yakışır iş planlarının ve beceri geliştirmenin rolü” konuları ele alınmıştır. Bakanlar Toplantısı'na ülkemizi temsilen Sayın Bakanımız Prof. Dr. Vedat IŞIKHAN başkanlığında bir heyetle katılım sağlanmıştır.

Öte yandan, üç senedir G20 toplantılarında büyük görüş ayrılıklarının ortaya çıkmasına sebep olan Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya yönelik askeri müdahalesi, yıl içerisindeki İstihdam Çalışma Grubunda (İÇG – *Employment Working Group*) G20 Şerpalarının konu hakkında belirlemiş oldukları tutum temel alınarak ele alınmıştır. Bu çerçevede, bu yılki metnin “Bakanlar Bildirgesi” olarak kabulü mümkün olabilmiştir. Bununla birlikte, Brezilya Dönem Başkanlığı tarafından “Başkanlık Açıklaması” başlığıyla yayımlanan metinde, hem Ukrayna ve Rusya, hem de Gazze'deki durumla ilgili olarak G20 üyeleri arasında görüş farklılığı olduğu vurgulanmış ve bu konulara ilişkin olarak G20 Şerpaları arasındaki görüşmelerin esas olduğu vurgulanmıştır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı için gerekli hazırlıkları yürütmekle görevli İstihdam Çalışma Grubu (İÇG) ise 2024 yılında dört öncelikli konu üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmıştır:

- Sosyal içermeyi sağlamanın ve yoksulluğu ortadan kaldırmanın bir yolu olarak kaliteli işlerin yaratılması ve insana yakışır işlerin teşvik edilmesi;
- Dijital ve enerji dönüşümleri karşısında adil bir geçişin sağlanması;
- Teknolojinin herkesin yaşam kalitesini iyileştirme aracı olarak kullanılması;
- Çalışma hayatında cinsiyet eşitliği ve çeşitliliğin desteklenmesi.

Ülkemizin dönem başkanlığında kurulmasına öncülük ettiğimiz ve ABD ile birlikte eş başkanlığını yürütmekte olduğumuz İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlar Ağı (G20 OSH

Network), Brezilya Dönem Başkanlığı sırasında da geçmiş yıllarda olduğu gibi G20 istihdam kanalında yürütülen çalışmalara etkin bir destek sağlamıştır. Bu bağlamda, G20 OSH Network tarafından ısı stresi altında çalışan kişilerin durumlarına ilişkin olarak hazırlanan “Çalışma Hayatında Güvenlik ve Sağlığa İlişkin G20 Yaklaşımları” adlı belge, 2025 yılı G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Bildirgesi’nin 2 numaralı Eki olarak kabul edilmiştir.

Brezilya Dönem Başkanlığı süresince G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısına hazırlık mahiyetinde düzenlenen ve Genel Müdürlüğümüzce katkı sağlanan G20 İstihdam Çalışma Grubu (EWG) toplantıları aşağıda sunulmaktadır:

G20 EWG Toplantıları	Toplantı Tarihi ve Yeri	Konusu
1. EWG Toplantısı	20 Şubat 2024 Çevrimiçi	İstihdam alanında G20 Brezilya Dönem Başkanlığı öncelikleri
2. EWG Toplantısı	27-28 Mart 2024 Brazilya	Cinsiyet eşitliği ve istihdam dünyasında çeşitliliğin desteklenmesi önceliği
3. EWG Toplantısı	26 Nisan 2024 Çevrimiçi	Sosyal içermeyi sağlamanın ve yoksulluğu ortadan kaldırmanın bir yolu olarak kaliteli işlerin yaratılması ve insana yakışır işlerin teşvik edilmesi önceliği
4. EWG Toplantısı	19-20 Temmuz 2024 Cenevre	Dijital ve enerji dönüşümleri karşısında adil bir geçişin sağlanması önceliği Bakanlar Deklarasyonu
1. Olağanüstü EWG Toplantısı	28 Haziran 2024 Çevrimiçi	Teknolojinin herkesin yaşam kalitesini iyileştirme aracı olarak kullanılması önceliği Bakanlar Deklarasyonu
2. Olağanüstü EWG Toplantısı	12 Temmuz 2024 Çevrimiçi	Bakanlar Deklarasyonu

Öte yandan başta Şerpa hattındaki çalışmalar olmak üzere Kalkınma Çalışma Grubu, Dijital Ekonomi Görev Gücü, Büyüme Çerçevesi Çalışma Grubu ve Tarım Bakanları Toplantısı hazırlık çalışmaları gibi G20’nin diğer çalışmaları ile son olarak 18-19 Kasım 2024 tarihlerinde Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde düzenlenen G20 Liderler Zirvesi öncesinde mevcut doküman ve raporlara katkı verilmiş, bilgi ve konuşma notları hazırlanarak ilgili Bakanlıklar ile paylaşılmıştır.

17. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI(İİT)

İslam İşbirliği Teşkilatı'na İlişkin Genel Bilgiler

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ilk adı İslam Konferansı Örgütü olarak 21 Ağustos 1969 tarihinde İsrail'in işgali altında bulunan Kudüs'teki, Mescid-i Aksa'nın yakılmasının İslam dünyasında uyandırdığı tepki üzerine, 22-25 Eylül 1969 tarihlerinde Rabat'ta ilk kez düzenlenen İslam Zirve Konferansında alınan bir kararla kurulmuştur. Örgütün ismi 2011 Haziran ayında Astana'da düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda İslam İşbirliği Teşkilatı olarak değiştirilmiştir.

1970 Mart ayında Cidde'de gerçekleştirilen Birinci İslam Dışişleri Bakanları Konferansında Genel Sekreterliğin oluşturulmasına ve Sekretaryanın Kudüs'ün kurtarılmasına kadar Cidde'de faaliyet göstermesine karar verilmiş ve bir Genel Sekreter atanmıştır. 57 üyesi bulunan İİT'ye ülkemiz kurucu üye sıfatıyla katılmıştır.

İİT Genel Sekreteri Hissein Brahim TAHA (Çad), 17 Kasım 2021 tarihinde görevi Yousef bin Ahmad AL-OTHAİMEEN'den (Suudi Arabistan) devralmış olup ilk yurt dışı ziyaretini 24-25 Kasım 2021 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen İİT Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) 37. Bakanlar Oturumu vesilesiyle Ülkemize yapmış ve bu vesileyle Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiştir.

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan İslam Zirvesi, Üye Ülkelerin Kralları ile Devlet ve Hükümet Başkanlarından oluşmakta, her üç yılda bir Üye Ülkelerin birinde toplanmakta, İİT Şartı'nda kayıtlı hedeflerin hayata geçirilmesi konusunda istişareler yapmakta ve bu konularda izlenecek siyasete ilişkin kararlar almaktadır. Teşkilatın amaçları ise aşağıdaki gibidir:

1. İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletlerarasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek,
2. Irk ayrımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek,
3. Adalet üzerine kurulu uluslararası barış ve güvenliği desteklemek için gerekli tedbirleri almak,
4. Kutsal yerlerin korunması için sarf edilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için sağlanan desteği koordine etmek, haklarını tekrar kazanması ve topraklarını kurtarması için Filistin halkına yardım etmek,
5. Bütün Müslüman milletlerin onur, bağımsızlık ve ulusal haklarını korumak amacıyla verdikleri mücadeleyi desteklemektir.

İslam Zirvesi

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan İslam Zirvesi, üye ülkelerin kralları ile devlet ve hükümet başkanlarından oluşmakta; her üç yılda bir üye ülkelerin birinde toplanmakta; İİT

Şartı'nda kayıtlı hedeflerin hayata geçirilmesi konusunda istişareler yapmakta ve bu konularda izlenecek siyasete ilişkin kararlar almaktadır. Üye ülkeler zirve toplantılarına coğrafî gruplar (Arap, Asya ve Afrika) temelinde dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu kural diğer İİT toplantıları için de geçerlidir. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli üye ülkelerin ev sahipliğinde 14 Zirve, 7 Olağanüstü Zirve toplantısı düzenlenmiştir. Ülkemiz 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde “Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul’da gerçekleştirdiği Zirve ile üç yıl boyunca İİT Zirve Dönem Başkanlığını üstlenmiş olup, bu görevi 31 Mayıs 2019 tarihinde Mekke’de düzenlenen 14. Zirve’yle Suudi Arabistan’a devretmiştir.

Öte yandan, İslam Âlemi’nin çıkarlarının gerektirdiği durumlarda, İslam dünyası için hayati öneme sahip konuları değerlendirmek ve Teşkilat’ın takip edeceği politikaları belirlemek amacıyla olağanüstü zirve toplantıları da düzenlenebilmektedir. Bu çerçevede, Kudüs ve Filistin’de yaşanan gelişmeler üzerine, Sayın Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla 6. Olağanüstü Zirve 13 Aralık 2017, 7. Olağanüstü Zirve ise 18 Mayıs 2018 tarihinde İstanbul’da düzenlenmiştir.

İsrail’in Filistin halkına yönelik devam etmekte olan askeri saldırganlığını ele almak üzere Riyad’da 11 Kasım 2023’te gerçekleştirilmesi öngörülen Arap Ligi (AL) Zirvesi ile 12 Kasım 2023’te düzenlenmesi öngörülen 8. Olağanüstü İslam Zirvesi, tek çatı altında birleştirilerek, “İİT-AL Olağanüstü Ortak Zirvesi” adıyla, 11 Kasım 2023 tarihinde Riyad’da gerçekleştirilmiştir.

11 Kasım 2024 tarihinde Suudi Arabistan’ın Riyad şehrinde gerçekleştirilen Olağanüstü Arap ve İslam Zirvesi, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve Arap Ligi üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarını bir araya getirmiştir. Zirve, İsrail’in Gazze başta olmak üzere Filistin topraklarında ve Lübnan’da sürdürdüğü saldırılara karşı ortak tepki geliştirmek amacıyla toplanmıştır. Zirvede alınan başlıca kararlar arasında; Gazze’de kalıcı ateşkesin sağlanması, insani yardımların engelsiz ulaştırılması, Filistin’in BM’ye tam üyeliği için destek çağrısı, İsrail’in BM Genel Kurulu üyeliğinin askıya alınmasına yönelik girişimler, İsrail’e silah ihracatının durdurulması ve Uluslararası Ceza Mahkemesi’nin İsrailli yetkililer hakkında tutuklama kararı çıkarması yönünde çağrılar yer almıştır. Ayrıca Kudüs’ün tarihi ve hukuki statüsünün korunması, Filistinli mültecilerin dönüş hakkı, yerleşimci şiddetinin terör olarak tanınması ve iki devletli çözüm için uluslararası mekanizmaların kurulması öne çıkan hususlar arasında yer almıştır. Zirve, Filistin davasına yönelik uluslararası siyasi, diplomatik ve insani desteğin artırılması yönünde geniş çaplı kararlarla sonuçlanmıştır.

“Sürdürülebilir Kalkınma İçin Diyalog Yoluyla Birlik ve Dayanışmanın Güçlendirilmesi Zirvesi” temasıyla gerçekleştirilen 15. İslam Zirvesi Konferansı, 4–5 Mayıs 2024 tarihlerinde Gambiya Cumhuriyeti’nin başkenti Banjul’da düzenlenmiştir. İİT üyesi ülkelerin liderlerini bir araya getiren zirvede, İslam dünyasında birlik ve dayanışmanın güçlendirilmesi, diyalogun teşvik edilmesi ve sürdürülebilir kalkınma alanında işbirliğinin artırılması konuları ele alınmıştır. Zirve sonrası Banjul Deklarasyonu kabul edilmiştir.

Dışışleri Bakanları Konseyi

Zirve'den sonraki karar alma organı olan Dışışleri Bakanları Konseyi (DBK), yılda bir defa üye ülkelerden birinde düzenlenmektedir. Zirve toplantılarında olduğu gibi, İslam dünyasını ilgilendiren hayati konularda gerektiğinde olağanüstü DBK oturumu düzenlenebilmektedir.

DBK, Teşkilat'ın amaçlarının ve genel politikalarının uygulanmasıyla ilgili konularda kararlar almakta, önceki zirve ve DBK toplantılarında alınan kararların uygulanmasında kaydedilen gelişmeleri takip etmekte, Genel Sekreterlik ve alt kuruluşların bütçelerini değerlendirmekte ve onaylamakta, Genel Sekreteri seçmektedir.

Ülkemiz, 1976 (7. DBK), 1991 (12. DBK) ve 2004 (31. DBK) yıllarında olmak üzere üç kez DBK toplantılarına ev sahipliği yapmıştır. 48. Dışışleri Bakanları Konseyi Toplantısı Pakistan'ın ev sahipliğinde 22-23 Mart 2022 tarihlerinde İslamabad'da düzenlenmiştir. 49. Dışışleri Bakanları Konseyi Toplantısı 16-17 Mart 2023 tarihlerinde Moritanya/ Nuakşot'ta icra edilmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı 51. Dışışleri Bakanları Konseyi toplantısı, 21-22 Haziran'da Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımları ile İstanbul'da düzenlenmiştir. Toplantı sonrası Türkiye İİT'nin dönem başkanlığını bir yıllığına deruhte etmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı

İslam İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri arasında çalışma, istihdam ve sosyal koruma alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi ve ortak çabaların güçlendirilmesi amacıyla 21-23 Kasım 2023 tarihleri arasında "İİT Üyesi Ülkelerde Yenilikçi Çözümler ve İşgücü ve İstihdam Hizmetlerinin Dijitalleştirilmesi" teması altında Azerbaycan'ın ev sahipliğinde Beşinci İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı düzenlenmiştir. Konferansa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Prof. Dr. Vedat İŞIKHAN ve beraberindeki heyet katılım sağlamıştır.

Konferans kapsamında 21 Kasım 2023 tarihinde Kıdemli Memurlar Toplantısı; 22 Kasım 2023 tarihinde İİT Çalışma Merkezi Genel Kurulu Açılış Oturumu; 23 Kasım 2023 tarihinde ise Beşinci İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı Bakü Kongre Merkezinde düzenlenmiştir.

İİT Çalışma Bakanları 6. Konferansı'nın 2025 yılının son çeyreğinde Doha'da düzenlenmesi öngörülmektedir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi

21-23 Kasım 2023 tarihleri arasında düzenlenen İİT Çalışma Bakanları Konferansı kapsamında İslam İşbirliği Teşkilatı'nın yeni bir ihtisas kurumu olan ve çalışma, istihdam ve sosyal koruma

alanındaki İslam İşbirliği Teşkilatı kararlarının ve programlarının uygulanmasına yönelik bir icra kurumu olarak hizmet verecek İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi kurulmuştur.

İdari merkezi Azerbaycan Cumhuriyeti'nde bulunan Çalışma Merkezi, İİT Üye Devletlerinin sosyal kalkınma çabalarını güçlendirmeyi ve etkinleştirmeyi ve Üye Devletlerdeki ilgili kuruluşlar ile çalışma, istihdam, sosyal koruma ve beşeri sermayenin geliştirilmesi ile ilgili alanlarda faaliyet gösteren diğer İİT enstitüleri arasında koordinasyon sağlamayı amaçlamaktadır.

Ülkemiz İİT Çalışma Merkezi Tüzüğüne ilişkin iç onay sürecini tamamlamış olup, Çalışma Merkezi'nin ilk Yönetim Kurulu üyeleri arasında yer almıştır.

İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İş Birliği Daimi Komitesi (İSEDAK)

Başkanlığı Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından deruhte edilmekte ve her yıl Ülkemizde bir kez Bakanlar düzeyinde, bir kez de teknik düzeyde İzleme Komitesi toplantısı düzenlenmektedir.

İSEDAK'ın yeni Stratejisi ve gözden geçirilmiş Tüzüğü 2012 yılında Mekke'de yapılan 4. Olağanüstü İslam Zirvesi'nde kabul edilmiştir. Yeni İSEDAK Stratejisi İstanbul'da düzenlenen 13. İslam Zirvesi Nihai Bildirisi'nde teyit edilmiştir. Strateji ile birlikte hayata geçirilen Çalışma Grupları ve İSEDAK Proje Finansmanı enstrümanları giderek daha fazla önem kazanmaktadır. İİT Tahkim Merkezi kurulması ve İİT Tercihli Ticaret Sistemi'ne en kısa zamanda işlerlik kazandırılması, Ülkemizin İSEDAK kapsamındaki öncelikleri arasında bulunmaktadır.

İSEDAK 40. Bakanlar Toplantısı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın himayelerinde, 2–5 Kasım 2024 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın başkanlığında yürütülen oturumlarda, “İİT Üyesi Ülkelerde Ödeme Sistemlerinin Dijital Dönüşümü” teması işlenmiş, üye ülkelerin bakanları dijital finans, ticaret ve işbirliği konularında görüş alışverişinde bulunmuştur. Toplantıya paralel olarak Kudüs'ün tarihi ve sosyo-kültürel mirasına dikkat çeken bir sergi ile sıfır atık girişimi ve siber güvenlik gibi alanlarda paneller ve yarışmalar da gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Tercihli Ticaret Sistemi ve İSEDAK Proje Finansmanı kapsamında yürütülen çalışmalara dair değerlendirmeler yapılmış ve İSEDAK'ın 40. yılına özel yayınlar katılımcılarla paylaşılmıştır.

Genel Müdürlüğümüzce Yıl İçinde Yürütülen Faaliyetler

- İslam İşbirliği Teşkilatı Sekretaryasının 2026-2035 Eylem Programı taslak hazırlıkları kapsamında üye ülkelerden katkılarının talep etmesi hasebiyle Bakanlığımız adına hazırlanan görüş ve katkılar Dışişleri Bakanlığına iletilmiştir.
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) koordinasyonunda üye ülke temsilcilerinin katılımlarıyla başlatılmış olan İİT Taslak Çocuk Hakları Sözleşmesi hazırlıkları çerçevesinde ilgili Taslak Sözleşmeye dair Bakanlığımız görüş ve katkıları Dışişleri Bakanlığına iletilmiştir.
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Daimi Komiteleri, alt organları ve ilgili diğer İİT

kuruluşlarından yapılan katkılar doğrultusunda 2025 Eylem Programı Uygulama Planının güncellenmesi hususuyla ilgili olarak Uygulama Planı için oluşturulan Bakanlığımız görüş ve katkıları Dışişleri Bakanlığına iletilmiştir.

- İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik Daimi Komitesi'nin (İSEDAK) Yoksulluğun Azaltılması Çalışma Grubu tarafından koordine edilen ve 2013 yılında hayata geçirilen finansman mekanizması tarafından mali destek sağlanması beklenen proje çağrısı için Bakanlığımız tarafından oluşturulan projenin malumatları İSEDAK Koordinasyon Ofisi'ne iletilmek üzere Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına tevdi edilmiştir.

18. AKDENİZ İÇİN BİRLİK (AiB)

13 Temmuz 2008 tarihinde kurulmuş olan Akdeniz için Birlik (AiB), Akdeniz’de işbirliğinin güçlendirilmesini amaçlayan Hükümetlerarası bölgesel bir örgüttür. AiB, siyasi platformu, bölgesel, alt bölgesel ve sınır ötesi projeler yoluyla Akdeniz’de işbirliğinin artırılmasına katkı yapacak bir oluşum olarak tasarlanmıştır. AiB, siyasi diyalog ve ekonomiden, sosyal ve kültürel alanlara uzanan geniş bir yelpazeyi kapsayan bir işbirliği platformudur. 43 üyesi bulunan AiB’ye Türkiye, kurulduğu 2008 yılından bu yana üyedir.

Birlik’in Sekreteryası 2010 yılında faaliyete geçmiştir ve Barselona’da bulunmaktadır. AiB Genel Sekreterliğini Haziran 2018’den bu yana Mısır uyruklu Nasser KAMEL yürütmektedir.

Bakanlığımız, “AiB İstihdam ve Çalışma Bölgesel Platformu” ve “Ulusal Uygulamaların İzlenmesi” toplantılarına katılım sağlamaktadır. AiB 2022 çalışma planı gereğince Fas’ın Marakeş kentinde gerçekleştirilen 5. İstihdam ve Çalışma Bakanları Konferansında kabul edilen Bakanlar Bildirgesi’nde öncelik atfedilen hususlarda üye ülkelerdeki gelişmelerin izlenmesi, bilgi, tecrübe ve iyi uygulamalar ile alınan derslerin ve önerilerin paylaşılması için bir ulusal izleme mekanizması oluşturulması öngörülmüştür. Bu çerçevede 2024 yılında Genel Müdürlüğümüz tarafından katılım sağlanan toplantılar aşağıda sunulmaktadır:

- 5. AiB İstihdam ve Çalışma Bakanları Konferansında kabul edilen Bakanlar Bildirgesinin izlenmesi amacıyla tesis edilen ve Türkiye dahil 12 gönüllü ülkeden oluşan Ulusal İzleme Mekanizması çerçevesinde hazırlanmakta olan ülkeler arası rapora temel teşkil etmesi öngörülen veri toplama aygıtında yer alacak olan nicel ve nitel göstergelere ilişkin Ulusal Uygulamaların İzlenmesi Toplantısı, 6 Mart 2024 tarihinde İspanya’da (Barcelona) gerçekleştirilmiştir.
- 2022-2025 AiB yol haritasının görüşülmesi amacıyla “16. İstihdam ve Çalışma Bölgesel Platformu” toplantısı, 16-17 Haziran 2024 tarihlerinde Hırvatistan’da (Zagreb) gerçekleştirilmiştir. Toplantıda genç istihdamının artırılması, kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi ve küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi konuları ele alınmıştır. Toplantıda ayrıca, veri toplama aygıtına ilişkin sualnamelere ilişkin üye devletlerin görüş ve önerileri alınmıştır.
- 13-14 Kasım 2024 tarihlerinde Roma’da gerçekleştirilen 17. Bölgesel İstihdam ve Çalışma Platformu Toplantısı’nda söz konusu veri toplama aygıtına ilişkin sualnameye dair Türkiye’nin yanıtları AiB Sekreteryasına sunulmuştur. Ayrıca, AiB yetkilileri ile yapılan temaslar sonucunda 2025 yılında AiB üyesi ülkelerin katılımıyla Türkiye’nin “AiB Kayıtdışı Ekonomi” başlıklı bir konferansa ev sahipliği yapması kararlaştırılmıştır.

III. ANLAŞMALAR

19. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Uluslararası anlaşmalar, bir devlet ile başka bir devlet veya uluslararası kuruluş arasındaki birtakım ilişkileri düzenlemek için imzalanan hukuki belgelerdir. 22 Mayıs 1969 tarihli Viyana Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesi’nde anlaşmalar şu şekilde tanımlanmıştır: “*‘anlaşma’; ister tek bir belgede, isterse iki veya daha fazla ilgili belgede yer alsın ve (kendine) mahsus ismi ne olursa olsun, Devletlerarasında yazılı şekilde akdedilmiş ve milletlerarası hukuka tabi olan milletlerarası anlaşma (mutabakat) demektir*”.

Uluslararası anlaşmalar devletler arasındaki münasebetleri düzenlemekle kalmamakta, ayrıca anlaşmaya taraf olan devletlerin iç hukuklarına da sirayet etmektedir. Anayasamızın 90 ıncı maddesinin beşinci fıkrasında “*usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir*” hükmü yer almaktadır. Söz konusu anayasa hükmü ile uluslararası anlaşmalara kanun gücü kazandırılmaktadır. Ayrıca aynı fıkranın devamında yer alan “*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır*” hükmü ile de bu anlaşmaların temel hak ve özgürlüklere ilişkin olması halinde söz konusu anlaşmaların normlar hiyerarşisindeki yeri, kanunların üzerine çıkarılmaktadır. Ayrıca Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesinin 27 nci maddesinde yer alan “*Bir taraf, bir andlaşmayı icra etmeme gerekçesi olarak iç hukukunun hükümlerine başvuramaz*” şeklindeki hüküm çerçevesinde de uluslararası hukukta anlaşmalar, kanunlara hatta anayasalara göre bir öncelik kazanmaktadır.

Uluslararası alanda akdedilen herhangi bir belgenin, Ülkemiz bakımından kanun gücünde olabilmesi için usulüne uygun olarak yürürlüğe girmesi gerekmektedir. Ülkemiz bakımından bu usul, Anayasa’nın 90 ıncı maddesinde izah edilmiştir. Bu çerçevede, bir anlaşmanın kanun hükmünde olabilmesi için söz konusu belgenin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından “onaylanmasının uygun bulunması” ve Cumhurbaşkanı tarafından “onaylanması” gerekmektedir. Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan anlaşmalar ile süresi bir yılı aşmakla birlikte bir milletlerarası anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ve kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmaların Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması kâfidir. Bu tür anlaşmaların TBMM tarafından “onaylamanın uygun bulunmasına” ihtiyaç bulunmamaktadır. Ancak, eğer bir anlaşma iç hukukumuzda yer alan bir kanunda değişiklik öngörüyor ise, bu anlaşmanın usulüne uygun olarak yürürlüğe girebilmesi için mutlak suretle TBMM’nin “onaylamayı uygun bulması” gerekmektedir.

Uluslararası anlaşmalar, anlaşmaya taraf olan devlet veya uluslararası kuruluş sayısına bağlı olarak ikiye ayrılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, iki devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşma iki taraflı uluslararası anlaşma olarak anılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, ikiden daha fazla sayıda devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşmalar, çok taraflı anlaşmalar olarak anılmaktadır.

Uluslararası hukukta ayrıca, ilgili belgeyi imzalayan makamların devletlerini bağlamamakla birlikte, taraf makamlar arasındaki belirli bir takım konulardaki davranışların nasıl olacağını bildiren ve bu makamlar arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik metinler de mevcuttur. Bu tür metinlerin bir devlet kurumu ile başka bir devlet muhatap kurumu veya uluslararası kuruluş arasında imzalanması da mümkündür. Bunların en önemli özelliği, siyasi ve etik anlamda hüküm ifade eden bir takım davranış biçimlerini öngörmeleri dışında hukuksal herhangi bir yükümlülük içermemeleridir. Taraflar arasında içerik itibarıyla hak ve yükümlülük doğurmayan ve iki devlet muhatap makamları arasında imzalanan bu metinler, uluslararası anlaşma niteliğinde değerlendirilmemektedir.

Ülkemiz Bakanlıkları ile Kamu Kurum ve Kuruluşları da, yabancı ülkelerdeki muhataplarıyla veya uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek maksadıyla, kanun gücünde olmayan uluslararası metinler imzalayabilmektedir. Uluslararası ilişkilerde bu metinlere, genel olarak centilmenler anlaşması, protokol, anlaşma, sözleşme, mutabakat zaptı, niyet beyanı, vb. isimler verilebilmektedir.

Geçmişten günümüze Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu pek çok uluslararası anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı da, Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK) gibi uluslararası kuruluşlara üye devletlerin taraf olduğu çok taraflı anlaşmalar olmakla birlikte, bir kısmı ise diğer ülkelerle imzalanmış sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarıdır. Ayrıca Bakanlığımız ile diğer ülkelerdeki muhatap bakanlıklar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve işbirliğini geliştirmek amacıyla uluslararası anlaşma niteliği taşımayan pek çok bakanlıklar arası işbirliği anlaşması (mutabakat zaptı, niyet beyanı vb.) da bulunmaktadır.

Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanı dikkate alındığında, Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili işlemler, birden fazla Bakanlığımızın merkez teşkilatı birimleri ve/veya bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların görev alanına girebilmektedir. Bu durum, söz konusu anlaşmaların akdedilmesiyle ilgili olarak yapılması gereken işlemlerin Bakanlığımız ilgili hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon içinde yürütülmesini gerektirmektedir. Söz konusu koordinasyon görevi, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 75 inci maddesi ile Genel Müdürlüğümüze verilmiştir. Anılan koordinasyon görevi çerçevesinde, Bakanlığımız hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanması ve Bakanlığımız görev alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların akdedilmesi sürecinde gerekli işlemler Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, akdedilmesiyle ilgili işlemler diğer Bakanlıklar tarafından yürütülmekle birlikte Bakanlığımız görev alanına giren konularda da bazı maddeler içeren anlaşmalar da bulunmaktadır. Bu tür anlaşmaların müzakerelerinin yürütülmesi aşamasında Bakanlığımız görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu anlaşmalarda Bakanlığımız görev alanına giren konulardaki maddelere ilişkin olarak Bakanlığımız ilgili merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin de dikkate alınarak Bakanlığımız görüşünün oluşturulması işlemleri de yine Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir.

Bu bölümde, 2022 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımız görev altına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmalara yer verilmiştir.

19.1. ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK)’ye üyeliği kapsamında taraf olduğu çok taraflı uluslararası anlaşmalara yer verilmiştir

19.1.1. BM’YE ÜYELİK KAPSAMINDA İMZALANAN SÖZLEŞMELER

1945 yılında kurulan BM, dünyada güvenliğin korunması, barışın sağlanması ve temel hak ve özgürlüklerin kodifiye edilmesi konusunda önemli rol oynamaktadır. Ülkemiz, kurulduğu günden bugüne kadar BM’nin temel hak ve özgürlüklere dair sözleşmelerine taraf olmuş ve taraf olmaya devam etmektedir. Ülkemizin taraf olduğu sözleşmelerden iki temel sözleşme Bakanlığımız görev ve yetki alanı içerisinde yer almaktadır.

Tablo-1: BM’ye Üyelik Kapsamında İmzalanan Sözleşmeler

No	Sözleşme Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	16.12.1966	15.08.2000	23.09.2003
2	Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	18.12.1990	13.01.1999	27.09.2004

19.1.1.1. ILO SÖZLEŞMELERİ

Ülkemizin 1932 yılından bu yana üyesi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), dünyada çalışma standartlarının belirlenmesinde en yetkin uluslararası kuruluş olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma standartları, ILO Sözleşmeleri veya ILO Tavsiye Kararları şeklinde hayat bulmaktadır. ILO tarafından 2024 yılı sonuna kadar 191 Sözleşme, 6 Protokol ve 208 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. ILO’nun ayrıca teknik sözleşme statüsünde olan bir de Denizcilik Çalışma Sözleşmesi bulunmaktadır. Söz konusu sözleşme diğer ILO enstürmanları gibi numaralandırılmamış olup kısaca “MLC, 2006” olarak anılmaktadır.

Ülkemiz; 10 temel sözleşmenin tamamı, 4 yönetim sözleşmesinin (öncelikli) 3’ü ve ve (MLC, 2006 dahil olmak üzere) 178 teknik sözleşmenin 48’i olmak üzere, toplam 59 ILO sözleşmesine

taraf olmuştur. Ülkemizin taraf olduğu bu 59 sözleşmeden 7'si, Uluslararası Çalışma Konferansı tarafından veya diğer ILO sözleşmeleri vasıtasıyla feshedilmiştir. Bu çerçevede, Ülkemizin taraf olduğu ve halen yürürlükte bulunan 52 ILO sözleşmesi bulunmaktadır.

Tablo-2: Türkiye Tarafından Onaylanan ILO Sözleşmeleri

No	Sözleşmenin Adı	ILO Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayımlı Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	2 No'lu İşsizlik Sözleşmesi	28.11.1919	18.02.1950	14.07.1950
2	11 No'lu Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi	25.10.1921	28.10.1960	29.03.1961
3	14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi	17.11.1921	16.02.1946	27.12.1946
4	26 No'lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi	16.06.1928	03.07.1973	29.01.1975
5	29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi*	28.06.1930	27.01.1998	30.10.1998
6	42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)	21.06.1934	16.02.1946	27.12.1946
7	55 No'lu Gemi Adamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme	24.10.1936	22.07.2003	17.03.2005
8	68 No'lu Gemilerde Mürettebat İçin İaşe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
9	69 No'lu Gemi Aşçıları Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
10	77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi	09.10.1946	18.08.1983	02.11.1984
11	80 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	09.10.1946	28.05.1949	13.07.1949
12	81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi**	11.07.1947	22.12.1950	05.03.1951
13	87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi*	09.07.1948	22.12.1992	12.07.1993
14	88 No'lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi	09.07.1948	07.12.1949	14.07.1950
15	92 No'lu Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme	18.06.1949	01.07.2003	17.03.2005
16	94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi	29.06.1949	21.12.1960	29.03.1961
17	95 No'lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi	01.07.1949	28.10.1960	29.03.1961
18	96 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (Revize)	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952

19	98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi*	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
20	99 No'lu Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi	28.06.1951	09.05.1969	23.06.1970
21	100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi*	29.06.1951	22.12.1966	19.07.1967
22	102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi	28.06.1952	10.08.1971	29.01.1975
23	105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi*	25.06.1957	21.12.1960	29.03.1961
24	108 No'lu Gemi Adamları Ulusal Kimlik Katlarına İlişkin Sözleşme	13.05.1958	22.07.2003	07.02.2005
25	111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi*	25.06.1958	22.12.1966	19.07.1967
26	115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi	22.06.1960	23.03.1968	15.11.1968
27	116 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	26.06.1961	13.05.1967	02.11.1968
28	118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi	28.06.1962	10.08.1971	25.06.1974
29	119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi	25.06.1963	02.06.1967	13.11.1967
30	122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi***	09.07.1964	20.11.1976	13.12.1977
31	123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi	22.06.1965	21.05.1991	08.12.1992
32	127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi	28.06.1967	07.12.1972	13.11.1975
33	133 No'lu Mürettebatın Gemide Barındırılmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)	30.10.1970	09.10.2003	17.03.2005
34	134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi Adamları) İlişkin Sözleşme	30.10.1970	22.07.2003	17.03.2005
35	135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi	23.06.1971	11.12.1992	12.07.1993
36	138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi*	26.06.1973	27.01.1998	30.10.1998
37	142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi	23.06.1975	12.12.1992	12.07.1993
38	144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi**	21.06.1976	12.12.1992	12.07.1993
39	146 No'lu Gemi Adamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme	29.10.1976	22.07.2003	28.07.2005
40	151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi	27.06.1978	11.12.1992	12.07.1993
41	152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme	25.06.1979	22.07.2003	17.03.2005

42	153 No'lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme	27.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
43	155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme*	22.06.1981	13.01.2004	22.04.2005
44	158 No'lu Hizmet İlişkinine Son Verilmesi Sözleşmesi	22.06.1982	18.06.1994	04.01.1995
45	159 No'lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Engelliler) Sözleşmesi	20.06.1983	10.07.1999	26.06.2000
46	161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	25.06.1985	13.01.2004	22.04.2005
47	164 No'lu Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme	08.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
48	166 No'lu Gemi Adamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme	09.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
49	167 No'lu İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1988	20.06.1988	29.11.2014	23.03.2015
50	176 No'lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi	22.06.1995	12.12.2014	23.03.2015
51	182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi*	17.06.1999	03.02.2001	02.08.2001
52	187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi*	15.06.2006	29.05.2013	16.01.2014

* Temel ILO Sözleşmeleri

** Yönetişim Sözleşmeleri (Öncelikli)

Not: 155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme ile 187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi, Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 2022 yılında gerçekleştirilen 110. Oturumunda alınan kararla, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesi'nde (1998) yapılan değişiklik uyarınca, "güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı"nın da temel ilkeler ve haklar bakımından beşinci kategori olarak kabul edilmesi sonucunda, "Temel Sözleşme" statüsüne yükseltilmiştir.

19.1.1.2. Avrupa Konseyi Sözleşmeleri

AK kapsamında Bakanlığımız görev alanında yer alan 13 AK sözleşmesi onaylanmıştır. 2011 yılında imzalanmış olan "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)" 22 Mart 2021 tarihinde fesih bildirimi Avrupa Konseyi'ne yapılmış olup 1 Temmuz 2021 tarihi itibarı ile Türkiye adına yürürlükten kalkmıştır.

Tablo-3: Avrupa Konseyi'ne Üyelik Kapsamında Onaylanan Sözleşmeler

No	Anlaşma Adı	Avrupa Konseyi Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Hallerine Mütteallik Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
2	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Hallerine Mütteallik Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşmasına Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
3	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
4	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşmasına Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
5	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesi	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977
6	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977
7	Avrupa Sosyal Şartı	18.10.1961	07.08.1989	14.10.1989
8	Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu	16.04.1964	07.03.1980	08.03.1981
9	Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi	28.05.1970	02.12.1976	28.07.2015
10	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
11	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşma	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
12	Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne Dair Avrupa Sözleşmesi	24.11.1977	19.05.1981	01.05.1983
13	Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	03.05.1996	27.06.2007	01.08.2007

19.2. İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına tek bir ülke ile akdedilmiş uluslararası belgeler bu kısımda tasnif edilmiştir. Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına taraf olunan iki taraflı uluslararası anlaşmaları; sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarından oluşmaktadır.

Bu bölümde, 2024 yılı sonu itibarıyla Ülkemizin taraf olduğu ikili sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir.

19.2.1. SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal güvenlik anlaşmaları, taraf ülke vatandaşlarının ve çalışanlarının veya iki tarafa tabi hizmeti bulunan sigortalıların, duruma göre üçüncü ülke vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarının mütekabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınabilmesi amacıyla akdedilen anlaşmalardır.

Ülkemizin taraf olduğu Sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsamı, ülkeden ülkeye farklılıklar arz etmektedir. Bu bakımdan söz konusu anlaşmanın kapsamına göre değişmekle birlikte sosyal güvenlik anlaşmaları yürürlüğe girdiğinde vatandaşlarımıza aşağıdaki haklardan bazıları sağlanmaktadır:

- ✓ Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görmeleri sağlanır.
- ✓ Tarafların mevzuatlarında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için, akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalısının geçici olarak diğer akit tarafta çalışması sırasında hangi taraf sosyal güvenlik mevzuatına tabi olacağı belirlenir. Böylece aynı çalışmadan dolayı mükerrer sigortalılık önlenir. Ayrıca diplomatik misyon mensupları ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin hükümler çerçevesinde yine mükerrer sigortalılık önlenir.
- ✓ Aylık veya gelir almakta iken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve/veya gelirlerinin yeni ikamet yerinde de ödenmesine imkân sağlanır.
- ✓ Her iki akit taraf sigortalılarının geçici iş göremezlik hallerinde sağlık yardımlarından yararlanmaları mümkün olur.
- ✓ Maluliyet aylığı alan ve diğer tarafta ikamet edenlerin tıbbi kontrolleri, aylığı veren akit taraf adına ikamet yerinin bulunduğu diğer akit taraf sosyal güvenlik kuruluşu tarafından da yapılması mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalılarının ve aile fertlerinin diğer ülkede bulunmaları halinde ihtiyaç duydukları sağlık yardımlarının sigortalı bulunulan akit taraf adına ikamet edilen veya bulunulan diğer akit tarafta da sağlanmasına imkân getirilir.

Sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulama esaslarını belirlemek amacıyla sosyal güvenlik anlaşması imzalanan ülkelerle ayrıca sosyal güvenlik idari anlaşması da imzalanmaktadır.

Sosyal güvenlik idari anlaşmaları, sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulaması ve pratik olarak hayata geçirilmesi için imzalanan uluslararası anlaşmalardır. Sosyal güvenlik anlaşması kapsamındaki hak ve menfaatleri sağlayacak olan irtibat kurumlarının belirlenmesi, anlaşma kapsamında yer alan hak ve yükümlülüklerin nasıl kullanılacağına dair usul ve esasların tespit edilmesi ve irtibat kurumları arasındaki özel iletişim aracı olan formların (formüllerler) belirlenmesi, bu anlaşmaların başlıca özellikleri arasında yer almaktadır.

Sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmalar, yürürlük durumlarına göre Tablo-4 ve Tablo-5’de tasnif edilmiştir. Tablo-4, yürürlükte bulunan sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmaları gösterirken Tablo-5, imzalanmış; ancak ülkelerin iç onay süreçlerinin devam etmesi nedeniyle henüz yürürlüğe girmemiş sosyal güvenlik anlaşmalarını göstermektedir. 2024 yılı sonu itibari ile imzalanmış bulunan toplam sosyal güvenlik anlaşma sayısı 35’dir. Bunların tamamı yürürlükte dir.

Tablo-4: Yürürlükte Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Yapılan Sözleşme	30.04.1964	01.11.1965
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadili Hakkında Ek Sözleşme	28.05.1969	01.08.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında 25 Ekim 1974 Tarihinde Bonn'da İmzalanmış Bulunan 30 Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’ni Değiştiren Ara Sözleşme	25.10.1974	01.05.1975
		28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 Tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 Tarihli Türk-Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin Ek Sözleşme	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasındaki 30	02.11.1984	01.04.1987

		Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanması (ile ilgili 2 Kasım 1984 tarihli ekli İdari Anlaşma)		
2	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavut Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	15.07.1998	01.02.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Genel İdari Anlaşma	10.09.1998	01.02.2005
3	Avusturya*	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Anlaşma	28.10.1999	01.12.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mevcut Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanması Hakkında Anlaşma	15.11.2000	01.12.2000
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	17.07.1998	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma	06.05.2004	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 17 Temmuz 1998 Tarihinde Ankara’da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Revizyonu ile İlgili Ek Sözleşme	18.09.2006	14.12.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 6 Mayıs 2004 Tarihinde Bakü’de İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma’nın Revizyonu İle İlgili Ek İdari Anlaşma	18.09.2006	14.12.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 6 Mayıs 2004 Tarihinde Bakü’de İmzalanan Sosyal Güvenlik	19.05.2022	1.09.2022

		Sözleşmesi'nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma'nın Revizyonu İle İlgili Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ek İdari Anlaşma		
5	Belçika *	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	11.04.2014	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	02.03.2016	01.09.2018
6	Bosna-Hersek	Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	27.05.2003	01.09.2004
		Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	27.05.2003	01.09.2004
7	Çekya	Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	02.10.2003	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.06.2004	30.06.2004
8	Danimarka *	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.12.1999	01.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Aktedilmiş Olan 13/12/1999 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair İdari Anlaşma	13.12.1999	01.11.2003
9	Fransa	Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme	20.01.1972	01.08.1973
		Türkiye ile Fransa Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihli Genel Sözleşmenin Uygulama Şekillerine Dair Genel İdari Anlaşma	16.05.1973	01.08.1973
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik	10.09.1976	

		Sözleşmesinin 37 nci Maddesinin Son Paragrafının Sözleşme Metninden Çıkarılmasına İlişkin Sözleşme		
		20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Usullerine Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmanın Uygulanmasında Kullanılacak Formüler Örneklerini Tespit Eden 16 Mayıs 1973 Tarih, 1 Sayılı ve 22 Eylül 1978 Tarih, 2 Sayılı Ek idari Anlaşmaları Değiştiren 3 Nolu Ek idari Anlaşma	10.06.1983	
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında 20 Ocak 1972 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesine Ek Sözleşme	03.02.1984	
		22 Eylül 1978 Tarihli Ek İdari Anlaşma ile 20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmayı Değiştiren 4 Numaralı Ek İdari Anlaşma	28.09.1984	
		Türkiye Cumhuriyeti İle Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihinde İmzalanan Genel Sözleşmeye Ek Sözleşme - II	17.04.1990	
10	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	11.12.1998	20.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	11.11.1998	20.11.2003
11	Hırvatistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	12.06.2006	01.06.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	12.06.2006	01.06.2012
12	Hollanda	Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	05.04.1966	01.02.1968

		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekilleri Hakkında İdarî Anlaşma	14.06.1967	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasındaki 5 Nisan 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadilini Amaçlayan Sözleşme	04.09.1980	01.05.1983
13	İngiltere **	Türkiye Cumhuriyeti ile İngiltere Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	09.09.1959	01.06.1961
		Türk-İngiliz Sosyal Sigorta Sözleşmesinin Tatbikatına Müteallik Anlaşma	09.09.1959	01.06.1961
14	İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	16.04.2016	1.05.2023
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	19.07.2022	1.05.2023
15	İsveç	Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tatbikatı ile İlgili İdari Anlaşma	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşma	03.06.1997	
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki 30/6/1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma	18.10.2002	
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşme	26.08.2004	01.08.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30.06.1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini	17.05.2013	

		Değiştiren Ek Sözleşmenin Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma		
16	İsviçre	Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	01.05.1969	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında 1 Mayıs 1969 Tarihinde Akdedilen Sosyal Güvenlik Sözleşme sının Uygulama Şekilleri Hakkında İdari Anlaşma	14.01.1970	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Sözleşme	25.05.1979	
17	İtalya	Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	08.05.2012	01.08.2015
18	Kanada	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	19.06.1998	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında 19 Haziran 1998 Tarihinde Ankara’da İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	19.06.1998	01.01.2005
19	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	15.03.2012	01.12.2015
		Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	18.05.2015	01.12.2015
20	Kebek	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Mutabakat	21.11.2000	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlikle İlgili Mutabakatın Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	21.11.2000	01.01.2005
21	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.04.2018	01.11.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.04.2018	01.11.2020

22	KKTC*	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	23.02.2017	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	23.02.2017	01.10.2020
23	Kore Cum.	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kore Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	01.08.2012	01.06.2015
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kore Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	24.06.2013	01.06.2015
24	Libya*	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.09.1984	01.09.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Dair İdari Anlaşma	09.08.1985	01.09.1985
25	Lüksemburg	Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.11.2003	01.06.2006
		Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Usullerine İlişkin İdari Anlaşma	08.12.2004	01.06.2006
26	Macaristan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	24.02.2015	01.04.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	24.02.2015	01.04.2018
27	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1998	01.07.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik	21.08.1998	01.07.2000

		Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma		
28	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	07.03.2018	01.03.2021
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	07.03.2018	01.03.2021
29	Moldova	Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	05.05.2017	01.06.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.05.2017	01.06.2020
30	Norveç	Türkiye Cumhuriyeti ve Norveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.07.1978	01.06.1981
		Türkiye ile Norveç Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.02.1981	01.06.1981
31	Polonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşma	17.10.2017	01.06.2021
		Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	17.10.2017	01.06.2021
32	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1999	01.03.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında 6 Temmuz 1999 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.05.2003	22.01.2004
33	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	26.10.2009	01.12.2013
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	26.10.2009	01.12.2013

34	Slovakya	Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	25.01.2007	01.07.2013
		Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	25.01.2007	01.07.2013
35	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	28.05.2013	01.04.2018

*Söz konusu ülkeler ile yapılan anlaşmalar yenilenmiş olup yenilenen anlaşmalar yürürlüğe girmişlerdir.

**Söz konusu ülke ile yapılan anlaşma yenilenmiş olup onay süreci devam etmektedir.

2024 yılı sonu itibarıyla Ülkemizin taraf olduğu 35 sosyal güvenlik anlaşması bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu dönemde Ülkemiz adına imzalanmış ancak henüz ülkelerin iç onay süreçlerini tamamlayamamış olması nedeniyle yürürlüğe girmemiş 1 sosyal güvenlik anlaşması ve 2 idari anlaşmayla beraber toplamda 3 anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmalara ait bilgilere Tablo-5'te yer verilmiştir.

Tablo-5: İmzalanmış Ancak Yürürlüğe Girmemiş Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi
1	İngiltere	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.12.1999
2	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	19.04.2023
3	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma Tadili	21.05.2024

19.2.2. İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM ANLAŞMALARI

İşgücü anlaşmaları, ülkeler arasındaki istihdam ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla akdedilen uluslararası anlaşmalardır. Özellikle ülkemiz işgücünün yabancı ülkelere ve yabancıların ülkemizde çalışma usul ve esaslarının ana çerçevesini belirleyen metinlerdir.

Ülkemiz ile işgücü anlaşması imzalanan ülkeler arasında işgücü göçü bu anlaşmalar esas alınarak ve bu anlaşmalarda belirlenen kurallar çerçevesinde gerçekleşmektedir. İstisna Akdi (Eser Sözleşmesi) borçlar hukukumuzda “yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin

de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir” şeklinde tanımlanmaktadır. İstisna Akdi, müteahhitlik sözleşmelerinin hukuki dayanağı olup her türlü iş üstlenmelerini bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Ülkemiz işverenleri (müteahhitler), Ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de iş taahhüdünde bulunmaktadırlar. İşverenlerin (müteahhitlerinin) Ülkemizde istihdam ettikleri işçilerini Almanya Federal Cumhuriyeti’nde üstlendikleri işlerde çalışmak üzere söz konusu ülkeye götürmelerinde kolaylık sağlanması gayesiyle “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma” akdedilmiştir. Kısaca İstisna Akdi olarak anılan bu anlaşma kapsamında Türkiye’den geçici olarak Almanya’ya götürülecek Türk işçilere, ikamet ve çalışma vizelerinin verilmesinde kolaylık sağlanmaktadır. Ayrıca Almanya’da çalıştırılabilecek Türk işçi sayısı ile ilgili olarak getirilen yıllık kotalar özel olarak belirlenmektedir.

2024 yılı sonu itibarıyla işgücü ve istihdam alanlarında ülkemiz tarafından imzalanan anlaşma sayısı 13’tür.

Tablo-6: İşgücü/İstisna Akdi Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşçilerinin Almanya’da İşe Yerleştirilmelerine Dair Anlaşma	30.10.1961	01.09.1961
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma	18.11.1991	18.11.1991
3	Avustralya	Türklerin Avustralya’da İkamet ve Çalışmaları Hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avustralya Milletler Topluluğu Hükümeti Arasında Anlaşma	05.10.1967	05.10.1967
4	Avusturya	Avusturya’ya Türk İşgücü Celbi ve Türk İşçilerinin Avusturya’da İstihdamına Dair Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Anlaşma	15.05.1964	15.05.1964
5	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti	13.11.2013	18.06.2014

		Arasında İşgücünün Karşılıklı İstihdamına Dair Anlaşma		
6	Belçika	Türkiye ile Belçika Arasında Türk İşçilerinin Belçika'da İstihdamına dair Anlaşma	16.07.1964	16.07.1964
7	Fransa	Türkiye ile Fransa Arasında İşgücü Anlaşması	08.04.1965	08.04.1965
8	Hollanda	Türk İşçilerinin Toplanması, Hollanda'ya Yollanması ve Orada İşe Yerleştirilmesi Hakkında Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Anlaşma	19.08.1964	19.08.1964
9	Katar	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca Temsil Edilen Katar Devleti Arasında İşgücü İstihdamının Tanzimine Dair Anlaşma	01.04.1986	20.12.1990
10	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İşgücü Anlaşması	23.02.2017	(onay aşamasında)
11	Kuveyt	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuveyt Devleti Hükûmeti Arasında İşgücü Değişimi Hakkında Anlaşma	30.03.2008	13.04.2010
12	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşması	05.01.1975	13.05.1975
13	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükûmeti Arasında İşgücü Anlaşması	08.07.1982	12.10.1982

19.2.3. İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI

İşbirliği anlaşmaları, genel olarak Bakanlığımız ile Ülkemizin iyi ilişkiler içerisinde olduğu ülkelerin ilgili Bakanlıkları arasındaki işbirliğinin pekişmesi ve ilişkilerin geliştirilmesine imkân sağlayan metinlerdir. İşbirliği anlaşmaları kapsamında uzman değişimi, tecrübe, iyi uygulama örnekleri, bilgi ve belge paylaşılması ve çalışma ziyaretleri, konferanslar, eğitim programları gibi ortak işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilebilmektedir. Bununla birlikte diğer Ülkelerle istihdam alanındaki bazı konularda işbirliği yapılmasını öngören işbirliği anlaşmaları da bulunmaktadır. Bakanlığımız ile yabancı ülke bakanlıkları arasında çalışma, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarında hâlihazırda yürürlükte olan birçok işbirliği anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı, uluslararası anlaşma şeklinde Ülkemiz adına

akdedilmiş olmakla birlikte bir kısmı, bakanlıklar arası niyet beyanı şeklinde Bakanlığımız adına akdedilmiştir.

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir. 2024 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanında 33 ülke/kuruluş ile imzalamış olduğu 47 işbirliği anlaşması bulunmaktadır.

Tablo-7: İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke/Kuruluş	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Afganistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, İstihdam ve Sosyal İşler Alanlarında İşbirliği Anlaşması	09.12.2019	(onay aşamasında)
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Almanya Federal Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Çalışma ve Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Dair Ortak İrade Beyanı	18.01.2007	18.01.2007
3	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Kadın Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik ve İşbirliği Protokolü	12.03.1998	12.03.1998
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	13.11.2013	11.06.2014
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.05.1997	04.07.1997
5	Bahreyn	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bahreyn Krallığı Çalışma Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	29.09.2010	31.05.2011

6	Bulgaristan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bulgaristan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Niyet Mektubu	11.09.2006	11.09.2006
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bulgaristan Emekli Ayıklarının Türkiye'de Ödenmesine İlişkin Anlaşma	4.11.1998	01.03.1999
7	Endonezya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptı	29.06.2010	28.09.2017
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2019	01.09.2019
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	22.11.2023	22.11.2023
8	Filistin	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptı	09.12.2019	30.10.2020
9	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Gürcistan Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Çalışma ve İstihdam Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik Alanında Karşılıklı Yardımlaşma ve İşbirliği Protokolü	29.09.1998	29.09.1998
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	19.07.2016	05.01.2017
10	Irak	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler	22.04.2024	(onay aşamasında)

		Bakanlığı Arasında İstihdam ve Sosyal Güvenlik Alanlarında Mutabakat Zaptı		
11	İspanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İspanya Krallığı Hükûmet İkinci Başkan Yardımcılığı ve Çalışma ve Sosyal Ekonomi Bakanlığı Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Hakkında Niyet Beyanı	17.11.2021	17.11.2021
12	İran	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	23.06.2010	29.09.2019
13	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Karadağ Hükûmeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	15.03.2012	22.12.2014
14	Katar	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Katar Devleti Çalışma Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	04.12.2023	04.12.2023
15	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	19.10.2000	19.10.2000
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması	24.12.2010	13.08.2011
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma Nüfusun Sosyal Korunması Bakanlığı, İş Güvenliği İlmi Araştırmalar Enstitüsü Arasında İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Karşılıklı İşbirliği Mutabakat Zaptı	04.03.2019	04.03.2019
16	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız	09.03.2005	09.03.2005

		Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması		
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Sosyal Fonu Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005
17	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	30.06.1999	28.03.2000
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında Genel Sağlık Sigortası Alanında Mutabakat Zaptı	09.12.2019	09.12.2019
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında K.K.T.C.'nde Bulunan Türk Vatandaşlarının İkamet, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Haklarını Düzenlemeye İlişkin Protokol	12.10.2004	05.12.2004
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	23.08.2016	07.11.2018
18	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.09.2013	13.02.2014
19	Mısır	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	17.11.2012	(yürürlüğe girmede)
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Mısır Arap Cumhuriyeti Çalışma Bakanlığı arasında Çalışma ve İstihdam Alanında Mutabakat Zaptı	04.09.2024	04.09.2024

20	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Moğolistan Sosyal Refah ve Çalışma Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	09.09.2005	09.09.2005
21	Özbekistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma	30.04.2018	20.03.2025
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti İstihdam ve Çalışma İlişkileri Bakanlığı Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	29.03.2022	29.03.2022
22	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Romanya Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Protokolü	06.07.1999	04.05.2000
23	Rusya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	01.12.2014	01.12.2014
24	S. Arabistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Çalışma Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	29.09.2016	21.08.2017
25	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	23.09.2010	10.03.2011
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma, İstihdam, Gaziler ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Çalışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	11.10.2024	11.10.2024
26	Slovakya	İstihdam ve Sosyal Politika Alanında Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Slovakya Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve	17.03.1997	17.03.1997

		Aile Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü		
27	Somali	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, İstihdam ve İşgücünün Gelişimi Alanlarında Mutabakat Zaptı	03.06.2016	(onay aşamasında)
28	Suriye	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	15.01.2009	28.12.2010
29	Tacikistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Koruması Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	11.10.2002	11.10.2002
30	Türkmenistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	3.03.2015	23.07.2015
31	Uganda	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Uganda Cumhuriyeti Toplumsal Cinsiyet, Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	09.12.2019	09.12.2019
32	Umman	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Umman Sultanlığı Hükümeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İş Birliğine Dair Mutabakat Zaptı	28.11.2024	(onay aşamasında)
33	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	27.03.2016	(onay aşamasında)

20. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Bu kısımda; zaman içerisinde yeni bir anlaşma yapma arzusuyla veya siyasi sebeplerden dolayı feshedilen, yürürlükten kaldırılan veya uygulaması sona erdirilen anlaşmalara yer almaktadır. Bu anlaşmalar ileriye dönük olarak hukuk dünyasından kaldırılmıştır.

20.1. MÜLGA ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-8: Mülga Çok Taraflı Anlaşmalar

No	Sözleşmenin Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayımlı Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	15 No'lu Asgari Yaş (Trimeçiler ve Ateşçiler) Sözleşmesi ¹	25.10.1921	02.06.1959	29.09.1959
2	34 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi ²	08.06.1933	16.02.1946	27.12.1946
3	58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi (Revize) ³	22.10.1936	02.06.1959	29.09.1959
4	59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize) ³	03.06.1937	12.12.1992	12.07.1993
5	Avrupa Sosyal Şartı ⁴	18.10.1961	24.11.1989	24.12.1989
6	Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) ⁵	11.05.2011	24.11.2011	01.08.2014

¹ Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 106. oturumunda feshedilmiştir.

² 22.01.1953 tarihinde 96 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

³ 30.10.1999 tarihinde 138 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

⁴ Ülkemiz bakımından Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 01.08.2007 yürürlüğe girmesiyle uygulaması sona ermiştir.

⁵ 22 Mart 2021 tarihinde fesih bildirimi Avrupa Konseyi'ne yapılmış olup 1 Temmuz 2021 tarihi itibarı ile Türkiye adına yürürlükten kalkmıştır.

20.2. MÜLGA İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-9: Mülga Sosyal Güvenlik Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	Avusturya	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	12.10.1966	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12/10/1966 Tarihinde İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına ait İdarî Anlaşma	03.02.1967	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına Ait Anlaşma	24.02.1977	01.04.1977	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının idarî tatbikatına dair 3 Şubat 1967 tarihli Anlaşmaya Ek Anlaşma	28.06.1973	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşmasına Ek Anlaşma	06.08.1974		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin ikinci Ek Anlaşma	30.11.1979		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti	02.12.1982	01.04.1985	01.02.1996

		Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması			
2	Belçika	Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Genel Sözleşme	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekillerine Dair İdarî Anlaşma	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
3	Danimarka	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşme	22.01.1976	01.02.1978	01.12.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Akdedilmiş Olan 22 Ocak 1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanma Şekline Dair İdari Anlaşma	24.01.1984	01.02.1978	01.12.2020
4	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşma	08.01.1998	01.01.2000	01.10.2020
5	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	20.03.1976	01.10.1976	01.09.1985

Tablo 10: Mülga İşgücü Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	İsveç	Türkiye - İsveç İşgücü Anlaşması	10.03.1967	10.03.1967	1983

Tablo 11: Mülga İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke/Kuruluş	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.05.1997	04.07.1997
2	Endonezya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptı	29.06.2010	28.09.2017
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2019	01.09.2019
3	İran	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	23.06.2010	29.09.2019
4	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	15.03.2012	22.12.2014
5	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması	24.12.2010	13.08.2011

6	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	23.08.2016	07.11.2018
7	Mısır	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	17.11.2012	(yürürlüğe girmede)
8	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	23.09.2010	10.03.2011
9	Slovakya	İstihdam ve Sosyal Politika Alanında Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Slovakya Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Aile Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	17.03.1997	17.03.1997
10	Suriye	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	15.01.2009	28.12.2010

21. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal Güvenlik Anlaşmaları, genel itibariyle Kısa Vadeli Sigorta Kolları (KVSK), Uzun Vadeli Sigorta Kolları (UVSK) ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) sigorta kolunu kapsam altına almaktadır. Kısa Vadeli Sigorta Kolları; hastalık, analık ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarında oluşurken; Uzun Vadeli Sigorta Kolları ise malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından oluşmaktadır. Genel Sağlık Sigortası kimi zaman hastalık sigortasının içine dâhil edilmiş iken son zamanlarda yapılan anlaşmalarda münferit olarak kapsama alınmıştır.

Ülkemizin imzalamış olduğu sosyal güvenlik anlaşmalarındaki sigorta kolları ülkeler ile olan siyasi ilişkiler, ilgili ülkede yaşayan vatandaşlarımızın sayısı ve ilgili sigorta kolunun muhatap ülkede mevcut olup olmama durumuna göre değişiklik arz etmektedir. Bu çerçevede, ülkemizin taraf olduğu ve yürürlükte olan sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsadıkları sigorta kollarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-11’de yer alan 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c ifadeleri, kişilerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4 üncü maddesinde hangi sigortalılık statüsünde sigortalı olacaklarını göstermektedir. Bu bakımdan söz konusu ifadeler, 5510 Sayılı Kanunda kapsam bakımından tanımlandıkları madde fıkra ve bentleri ifade etmektedir. Buna göre “4/1-a”, hizmet akdine tabi olarak çalışan kişilerin tabi oldukları sigortalılık statüsünü; “4/1-b”, şirket ortakları veya esnaflar gibi kendi nam ve hesabına çalışanların tabi oldukları sigortalılık statüsünü ve “4/1-c” ise devlet memurlarının tabi oldukları sigortalılık statüsünü göstermektedir.

Tablo-11: Sosyal Güvenlik Anlaşmalarının Kapsamı

Ülke	KAPSAM		KAPSAM (GSS)			KAPSAM (UVSK)		
	MYÖ (Uzun Vade)	GSS (Kısa Vade)	4/1-a	4/1-b	4/1-c	4/1-a	4/1-b	4/1-c
İngiltere	Evet	-	-	-	-	√	-	-
Almanya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Hollanda	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Belçika	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Avusturya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İsviçre	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Fransa	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
Danimarka	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Libya*	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
İsveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Norveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
KKTC	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kanada	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Makedonya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Arnavutluk	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Azerbaycan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Gürcistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Romanya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Kebek	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Bosna-Hersek	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Çekya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Lüksemburg	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Hırvatistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Slovakya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Sırbistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İtalya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kore Cumhuriyeti	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Karadağ	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Tunus	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Macaristan	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
İran	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moldova	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Polonya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moğolistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Kırgızistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
İspanya**	Evet	-	-	-	-	√	√	-
Portekiz**	Evet	-	-	-	-	√	√	-

*Söz konusu anlaşmada, sigorta kollarına dair kapsamdan daha ziyade çalışanların tabi olacağı ülke ve prim transferi konuları belirlenmiştir.

**Söz konusu ülkelerde çalışmış olan vatandaşlarımız Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında yardımlardan yararlanabilmektedir

IV. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

1. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
Emek Mahallesi Naci AYVALIOĞLU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA
Tel: (312) 296 60 00 (Santral) Faks: (312) 215 23 12
E-posta: disiliskiler@csgb.gov.tr

2. YURT DIŞI BİRİMLER

2.1. ALMANYA

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tiergartenstr 19-21 19785 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/278 96 850 Faks: 0049/30/278 96 855
E-posta: berlinmus@csgb.gov.tr

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Heerstr. 21, 14052 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/341 53 95 Faks: 0049/30/342 42 04
E-posta: berlinats@csgb.gov.tr

Düsseldorf Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Willstätterstr. 9, 40549 Düsseldorf -F. ALMANYA
Tel: 0049/211/53818853
E-posta: dusseldorf@csgb.gov.tr

Essen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Am Zehnthof 55, 45307 Essen -F. ALMANYA
Tel: 0049/201/ 842 16 33-34 Faks: 0049/201/78 47 79
E-posta: essen@csgb.gov.tr

Frankfurt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kennedyallee 115-117, 60596 Frankfurt Am Main -F.ALMANYA
Tel: 0049/69/77 88 41 Faks: 0049/69/77 80 41
E-posta: frankfurt@csgb.gov.tr

Hamburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Mittelweg 13, Stock 3, 20148 Hamburg -F. ALMANYA
Tel: 0049/40/448 09 366 Faks: 0049/40/448 09 355
E-posta: hamburg@csgb.gov.tr

Hannover Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Christuskirche 3, 30167 Hannover -F. ALMANYA
Tel: 0049/511/363 25 09 Faks: 0049/511/300 81 04
E-posta: hannover@csgb.gov.tr

Karlsruhe Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Rintheimerstr. 82, 76131, Karlsruhe -F. ALMANYA
Tel: 0049/721/85 77 87 Faks: 0049/721/84 719
E-posta: karlsruhe@csgb.gov.tr

Köln Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Luxemburger Str. 285, 50354 Hürth -F. ALMANYA
Tel: 0049/2233/97 96 90 Faks: 0049/2233/76732
E-posta: koln@csgb.gov.tr

Mainz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Karlsschanze 7, 55131 Mainz -F. ALMANYA
Tel: 0049/613/132 94 832 Faks: 0049/613/148 03 365
E-posta: mainz@csgb.gov.tr

Münih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Goethe Str. 5, Stock 3, 80336 München -F. ALMANYA
Tel: 0049/89/550 28 848 Faks: 0049/89/550 288 49
E-posta: munih@csgb.gov.tr

Münster Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Lotharinger Str. 25-27, 48157 Münster -F. ALMANYA
Tel: 0049/251/414 70 52 Faks: 0049/251/287 99 201
E-posta: munster@csgb.gov.tr

Nürnberg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Regensburgerstr. 69, 90478 Nürnberg -F. ALMANYA
Tel: 0049/911/26 01 66 Faks: 0049/911/409 92 93
E-posta: nurnberg@csgb.gov.tr

Stuttgart Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kernerplatz 7, 70182 Stuttgart -F. ALMANYA
Tel: 0049/711/166 67 510 Faks: 0049/711/887 86 299
E-posta: stuttgart@csgb.gov.tr

2.2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Vaşington Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 2525 Massachusetts AVF Nw Washington, DC 20008 -ABD

Tel: 001/202/ 612 67 96

E-posta: vasington@csgb.gov.tr

2.3. AVUSTRALYA

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8, 24 Albert Road (P.O.Box 323), South Melbourne, Vic.3205-AVUSTRALYA

Tel: 0061/3/968 22 184 Faks: 0061/3/968 22 184

E-posta: melburn@csgb.gov.tr

2.4. AVUSTURYA

Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Hietzinger Hauptstr. 29, A 1130 Viyana –AVUSTURYA

Tel: 0043/1/876 07 51 Faks: 0043/1/876 18 30

E-posta: viyana@csgb.gov.tr

Bregenz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Senderstr 10, 6960 Wolfurt –AVUSTURYA

Tel: 0043/5574/62518 Faks: 0043/5574/62518

E-posta: bregenz@csgb.gov.tr

Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Strubergasse 9, A-5020 Salzburg –AVUSTURYA

Tel: 0043/662/42 41 16 Faks: 0043/662/42 41 16

E-posta: salzburg@csgb.gov.tr

2.5. AZERBAYCAN

Bakü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Samed Vurgun Küçesi No: 134 Pk: AZ 1022 Bakü –AZERBAYCAN

Tel: 0099/412/449 95 03 Faks: 0099/412/449 95 04

E-posta: baku@csgb.gov.tr

2.6. BELÇİKA

Brüksel Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 4, Rue Montoyer, 1000 Bruxelles -BELÇİKA

Tel: 0032/2/513 31 28-32 28 Faks: 0032/2/513 31 28

E-posta: bruksel@csgb.gov.tr

Avrupa Birliği (AB) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Avenue des Arts, 36-38 1000 Brxselles –BELÇİKA
Tel: 0032/2/289 62 98 Faks: 0032/2/511 04 50
E-posta: abmus@csgb.gov.tr

2.7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Abu Dabi alışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Embassies Area, W59-02 /1, No:34, P.O.Box:3204, Abu Dhabi –UAE
Tel: 00971/2/441 32 11; 00971/2/410 99 15 Faks: 00971/ 2/ 441 33 12
E-posta: abudabi@csgb.gov.tr

2.8. CEZAYİR

Cezayir alışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Ambassade de Turquie  Alger, 21, Villa Dar El-Quard, Chm. de la Rochelle, Blvd.
Col. Bougara Alger-16000 -CEZAYİR
Tel: 00213/21/230 004/60 Faks: 00213/21/ 23 01 12
E-posta: cezayir@csgb.gov.tr

2.9. DANİMARKA

Kopenhag alışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Vestagervej 16, DK 2100 Kabenhavn –DANİMARKA
Tel: 0045/39/101 461-205500/200 Faks: 0045/39/201017
E-mail: kopenhag@csgb.gov.tr

2.10. FRANSA

Paris alışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 44, Rue de Sevres, 92100 Boulogne -Billancourt –FRANSA
Tel: 0033/1/46 99 02 67 Faks: 0033/1/41 31 40 76
E-posta: paris@csgb.gov.tr

Strazburg alışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 3, Rue Auguste Lamey, 67000 Strasbourg –FRANSA
Tel: 0033-3-88 /37 14 27 Faks: 0033/3/957 19 47 48
E-posta: strazburg@csgb.gov.tr

Lyon alışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 87, Rue De Seze, 69006 Lyon –FRANSA
Tel: 0033/4/782 63 003-728 39 857 Faks: 0033/4/782 63 003
E-posta: lyon@csgb.gov.tr

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 9, Rue Alfred Dehodencq 75016 Paris –FRANSA
Tel: 0033/1/42 88 98 45 Faks: 0033/1/45 27 28 24
E-posta: oeedmus@csgb.gov.tr

2.11. HOLLANDA

Lahey Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Jan Evertstraat 15, 2514 BS Den-Haag –HOLLANDA
Tel: 0031/70/362 02 82-361 76 81 Faks: 0031/70/362 01 17
E-mail: lahey@csgb.gov.tr

Rotterdam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Westblaak 2, 3012 KK Rotterdam –HOLLANDA
Tel: 0031/10/414 40 52 Faks: 0031/10/414 40 52
E-posta: rotterdam@csgb.gov.tr

Deventer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Keizerstraat 8, 7411 HG Deventer –HOLLANDA
Tel: 0031/570/619 554 Faks: 0031/570/61 95 54
E-posta: deventer@csgb.gov.tr

2.12. İNGİLTERE

Londra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Rutland Lodge, Knightsbridge SW7 1BW Londra -İNGİLTERE
Tel: 0044/20/758 15 988 Faks: 0044/20/759 169 11
E-posta: londra@csgb.gov.tr

2.13. İSVEÇ

Stokholm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Dag Hammarskjölds Vag 20, 11527 Stokholm –İSVEÇ
Tel: 0046/8/450 51 03 Faks: 0046/8/663 55 14
E-posta: stokholm@csgb.gov.tr

2.14. İSVİÇRE

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Lombachweg 33, CH-3006 Bern -İSVİÇRE
Tel: 0041/31/351 06 29 Faks: 0041 (0)31/352 88 19
E-posta: bern@csgb.gov.tr

Zürih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Weinbergstr. 65, CH-8006 Zürich –İSVİÇRE
Tel: 0041/44/363 93 13 Faks: 0041/44/363 02 47 (iptal edilmiş)
E-posta: zurih@csgb.gov.tr

BM Cenevre Ofisi (ILO) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 28 B. Chemin du Petit Saconnex, 1209 Geneve -İSVİÇRE
Tel: 0041/22/918 50 82-09 76Faks: 0041/22/733 27 97
E-posta: cenevre@csgb.gov.tr

2.15. KANADA

Ottava Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 10 Lower Spadina, Suite 300, Toronto, ON M5V 2Z2 -KANADA
Tel: 001/416/ 5464466 Faks: 001/416/ 5464465
E-posta : ottava@csgb.gov.tr

2.16. KATAR

Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Al-Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street 310 Diplomatic Arca Dafna P.O.Box: 1977
Doha –KATAR
Tel: 00974/449 51 317Faks: 00974/ 449 51 320
E-posta: doha@csgb.gov.tr

2.17. KAZAKİSTAN

Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tashenov St. 3, 010002 Astana -KAZAKİSTAN
Tel: 0077/172/70 46 66 Faks: 0077/172/425 605
E-posta: astana@csgb.gov.tr

2.18. KUVEYT

Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Block: 5 Yemen Street Plot No: I6 Al Adres: P.O.Box: 20627, Safat 13067 -KUVEYT
Tel: 00965/222 77 413 Faks: 00965/252 30 49
E-posta: kuveyt@csgb.gov.tr

2.19. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Lefkoşıa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Bedrettin Demirel Cad. Lefkoşıa -K.K.T.C.

Tel: 0392/600 31 19 Faks: 0392/227 37 17

E-posta: lefkosa@csgb.gov.tr

2.20. RUSYA

Moskova Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 7 Rostovskiy Peureulok 12 115127 Moskova –RUSYA

Tel: 007/926 797 64 34 Faks: 007/495/956 55 97

E-posta: moskova@csgb.gov.tr

2.21. S.ARABİSTAN

Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: P.O.Box: 94 390, Riyadh 11693 -S. ARABİSTAN

Tel: 00966/11/488 79 54 Faks: 00966/11/488 79 54

E-posta: riyad@csgb.gov.tr

Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: P.O.Box 70, Jeddah 21411-S. ARABİSTAN

Tel: 00966/12/665 48 73 Faks: 00966/12/ 665 22 80

E-posta: cidde@csgb.gov.tr

2.22. TÜRKMENİSTAN

Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Groğlu Kçesi No: 9 Ashgabat –TÜRKMENİSTAN

Tel: 0099/312/ 37 91 69 Faks: 0099/312/ 94 23 26

E-posta: askabat@csgb.gov.tr